

On Dokuzuncu Mektup

* On Dokuzuncu Mektup, Barla'da 1929'da Türkçe olarak telif edilmiştir.

BU RİSALE, üç yüzden fazla mu'cizati beyan eder. Risale-i Ahmediyenin (a.s.m.) mu'cizesini beyan ettiği gibi, kendisi de o mu'cizenin bir kerametidir. Üç dört nevi ile harika olmuştur.

- **Birincisi:** Nakil ve rivayet olmakla beraber, yüz sahifeden fazla olduğu hâlde, kitaplara müracaat edilmeden, ezber olarak, dağ, bağ köşelerinde, üç dört gün zarfında, her günde iki üç saat çalışmak şartıyla, mecmuu on iki saatte telif edilmesi, harika bir vakiadır.

- **İkincisi:** Bu risale, uzunluğu ile beraber, ne yazması usanç verir ve ne de okuması halâvetini kaybeder. Tembel ehl-i kalemi öyle bir şevk ve gayrete getirdi ki, bu sıkıntılı ve usançlı bir zamanda, bu civarda bir sene zarfında yetmiş adede yakın nüshalar yazıldığı, o mu'cize-i risaletin bir kerameti olduğunu, muttali olanlara kanaat verdi.

- **Üçüncüsü:** Acemi ve tevafuktan haberi yok ve bize de daha tevafuk tezahür etmeden evvel, onun ve başka sekiz müstensihin birbirini görmeden yazdıkları nüshalarda, lâfz-ı Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm kelimesi, bütün risalede ve lâfz-ı Kur'ân beşinci parçasında öyle bir tarzda tevafuk etmeleri görüldü ki, zerre miktar

adet: tane.
beyan etmek: anlatmak, açıklamak.
civar: çevre, yöre, etraf.
ehl-i kalem: eli kalem tutanlar, yazarlar.
evvel: önce.
gayret: büyük faaliyet, alışılmışın üstünde çalışma.
halâvet: tatlılık, tat; şirinlik.
harika: olağanüstü vasıflar taşıyan ve hayranlık hissi uyandıran.
kanaat: görüş, fikir.

keramet: ikram; Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiat üstü hâdiseler.
lâfz-ı Kur'ân: Kur'ân lâfzı, kelimesi.
lâfz-ı Resul-i Ekrem: Peygamber Efendimizin bir ünvanı olan "Resul-i Ekrem" ifadesi.
mecmu: toplam, tüm; bütün, hepsi.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız pey-

gamberlerin gösterebilecekleri büyük, harika işler.
mu'cize: Peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.
mu'cize-i risalet: Peygamberlik mu'cizesi.
muttali olan: bir işten haberi olan, bilgi sahibi olan.
müracaat: başvurma, danışma; herhangi bir eserden yararlanma.
müstensih: bir yazının sureti-

ni, kopyasını çıkaran.
nakil: aktarma, anlatma.
nev: çeşit, tür.
nüsha: birbirinin aynı olan yazılı metinlerden her biri.
risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap.
risalet-i Ahmediye: Peygamber Efendimizin peygamberliği.
rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme, aktarma.
sahife: sayfa.
şevk: aşırı istek ve heves.
telif etmek: kitap yazmak, eser ortaya koymak.
tevafuk: uygun gelme, birbirine denk gelme.
tezahür etmek: görünmek, ortaya çıkmak.
usanç: bıkınlık, bıkmak.
vakia: olay, hâdise.
zarfında: içinde.
zerre miktar: zerre kadar, çok az.

insafı olan, tesadüfe vermez. Kim görmüşse kat'î hükmediyor ki, bu bir sırr-ı gaybîdir, mu'cize-i Ahmediyenin (a.s.m.) bir kerametidir.

Şu risalenin başındaki esaslar çok mühimdirler. Hem, şu risaledeki ehadis, hemen umumen eimme-i hadisçe makbul ve sahih olmakla beraber, en kat'î hâdisat-ı risaleti beyan ediyorlar. O risalenin mezâyâsını söylemek lâzım gelse, o risale kadar bir eser yazmak lâzım geldiğinden, müştak olanları, onu bir kere okumasına havale ediyoruz.

Said Nursi

• • •

İhtar

Şu risalede çok ehadis-i şerife nakletmişim. Yanımda kütüb-i hadisiye bulunmuyor. Yazdığım hadislerin lâfzında yanlışım varsa, ya tashih edilsin, veyahut “hadis-i bilmanadır” denilsin. Çünkü, kavlı-racih odur ki, “Nakl-i hadis-i bilmana caizdir.” Yani, hadisin yalnız manasını alıp, lâfzını kendi zikreder. Madem öyledir; lâfzında yanlışım varsa, hadis-i bilmana nazarıyla bakılsın.

beyan etmek: anlatmak, açıklamak.

caiz: yapılmasında sakınca olmayan; mümkün.

ehadis: hadisler, Peygamber Efendimizin sözleri.

ehadis-i şerif: hadis-i şerifler, Hz. Peygamberin sözleri.

eimme-i hadis: hadis imamları; hadis ilminde sözü delil olarak kabul edilen, derin ve geniş bilgi sahibi âlimler.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hâdisat-ı risalet: Peygamberliğin ispatı için meydana gelen, hâdiseler, olaylar.

hadis-i bilmana: manası itibarıyla doğru olan hadis.

havale etmek: bir işi veya bir şeyi birine bırakmak, göndermek.

hükmetmek: karar vermek.

ihtar: hatırlatma, dikkatini çekme; uyarı.

insaf: adaleti ve hakkı düşünerek davranma.

kat'î: kesin, şüphesiz.

kavlı-racih: kabul ve tercih edilmiş söz, kanaat, fikir.

keramet: ikram; Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiat üstü hâdiseler.

kütüb-ü hadisiye: hadis kitapları.

lâfız: kelime, söz, ifade.

makbul: kabul edilmiş olan, reddedilmeyen.

mezâyâ: meziyetler, üstün özellikler.

mu'cizat-ı Ahmediye: Pey-

gamberimiz Hz. Muhammed'in mu'cizeleri.

mühim: önemli.

müştak: arzulu, istekli, çok isteyen.

nakletmek: aktarmak, anlatmak, söylemek.

nakl-i hadis-i bilmana: hadisin manasını nakletme.

nazar: düşünce, bakış, görüş.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap.

sahih: doğru, yanlış olmayan; ravilerin kesintisi bulunma-

yan bir senetle rivayet ettikleri, doğruluğu ve Peygamberimize ait olduğu şüphe götürmeyen hadis.

sırr-ı gaybî: gaybî âleme ait sır, gizli sır.

tashih: düzeltme.

tesadüf: rastgele, hesaplama, kendiliğinden meydana gelme.

umumen: umumî olarak, genellikle.

zikretmek: söylemek, ifade etmek.

Mu'cizat-ı Ahmediye (a.s.m.)

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ ۝۱ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ ۝۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ
وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ۝ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ۝۳

ilâahir.

Risalet-i Ahmediyeye (a.s.m.) dair On Dokuzuncu Sözle Otuz Birinci Söz, nübüvvet-i Muhammediyeyi (a.s.m.) delâil-i kat'îye ile ispat ettiklerinden, ispat cihetini onlara havale edip, yalnız onlara bir tetimme olarak On Dokuz Nükteli İşaretler ile, o büyük hakikatin bazı lem'alarını göstereceğiz.

Birinci Nükteli İşaret

Şu kâinatın Sahip ve Mutasarrıfı, elbette bilerek yapıyor ve hikmetle tasarruf ediyor ve her tarafı görerek tedvir ediyor ve her şeyi bilerek, görerek terbiye ediyor ve her şeyde görünen hikmetleri, gayeleri, faydaları irade ederek tedvir ediyor.

Madem yapan bilir; elbette bilen konuşur.

1. Allah'ın adıyla. Onu her türlü kusur ve noksandan tenzih ederiz.
2. Hiçbir şey yoktur ki Onu övüp Onu tesbih etmesin. (İsra Suresi: 44.)
3. Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla. • Bütün dinlere üstün kılmak üzere Resulünü hidayet ve hak din ile gönderen Odur. Buna şahit olarak Allah yeter. • Muhammed Allah'ın Resulüdür. (Fetih Suresi: 28-29.)

cihet: yön, taraf.

delâil-i kat'îye: kesin, şüphesiz deliller.

faide: fayda.

gaye: maksat, amaç; hedef; netice.

hak: gerçek, doğru.

hakikat: gerçek.

havale etmek: bir işi veya bir şeyi birine bırakmak, göndermek.

hidayet: doğru olan, hak

olan; İslâmiyet.

hikmet: kâinattaki ve yaratılıştaki ilâhî gaye ve amaca uygunluk.

ilâ ahir: sonuna kadar.

irade etme: isteme, dileme.

ispat etmek: doğruyu delillerle göstermek.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

lem'a: parıltı.

mu'cizat-ı Ahmediye: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mu'cizeleri.

Mutasarrıf: tasarruf eden, tasarruf sahibi olan, kendinde kullanma hakkı ve yetkisi bulunan, her şeyin sahibi olan, Allah.

noksan: eksiklik, tam olmayış.

nübüvvet-i Muhammediye: Hz. Muhammed'in peygamberliği.

nükte: herkesin anlayamadığı, ancak dikkat edildiğinde anlaşılan ince söz ve mana.

Rahim: çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan Allah.

Rahman: ister mü'min, ister kâfir; ister iyi isterse kötü olsun; rahmeti bütün herkese yayılan ve bütün yaratılmışların rızıklarını veren Allah.

resul: elçi, peygamber.

risalet-i Ahmediye: Hz. Muhammed'in peygamberliği, elçiliği.

şahit: bir olayın doğruluğunu tasdik eden, tanık.

tasarruf etme: güzel idare etme, kullanma.

tedvir etmek: çekip çevirmek, idare etmek.

tenzih etme: Allah'ı şanına lâyık olmayan şeylerden, her türlü kusur ve noksandan uzak ve yüce tutma.

terbiye etme: besleme, büyütme, yetiştirme, kabiliyetlerini geliştirme, eğitme.

tesbih etme: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma, Cenab-ı Hak'ı şanına lâyık ifadelerle anma.

tetimme: ek, bir konuyu veya eseri tamamlamak için eklenen kısım.

Madem konuşacak; elbette zîşuur ve zîfikir ve konuşmasını bilenlerle konuşacak.

Madem zîfikirle konuşacak; elbette zîşuurun içinde en cemiyetli ve şuuru külli olan insan nev'i ile konuşacaktır.

Madem insan nev'i ile konuşacak; elbette insanlar içinde kabil-i hitap ve mükemmel insan olanlarla konuşacak.

Madem en mükemmel ve istidadı en yüksek ve ahlâkı ulvî ve nev-i beşere mukteda olacak olanlarla konuşacaktır; elbette, dost ve düşmanın ittifakıyla, en yüksek istidatta ve en âlî ahlâkta ve nev-i beşerin humsu ona iktidada etmiş ve nısf-ı arz onun hükm-ü manevîsi altına girmiş ve istikbal onun getirdiği nurun ziyasıyla bin üç yüz sene ışıklanmış ve beşerin nuranî kısmı ve ehl-i imanı mütemadiyen günde beş defa onunla tecdid-i biat edip, ona dua-i rahmet ve saadet edip, ona medih ve muhabbet etmiş olan Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm ile konuşacak ve konuşmuş; ve resul yapacak ve yapmış; ve sair nev-i beşere rehber yapacak ve yapmıştır.

İkinci Nükteli İşaret

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm iddia-i nübüvvet etmiş; Kur'ân-ı Azîmüştan gibi bir fermanı göstermiş ve ehl-i tahkikin yanında bine kadar mu'cizat-ı bâhireyi göstermiştir. ¹ O mu'cizat, heyet-i mecmuasıyla, dava-i nübüvvetin vukuu kadar vücutları kat'idir. Kur'ân-ı Hakîm'in çok yerlerinde en muannit kâfirlerden naklettiği

1. Askalanî, *Fethu'l-Bârî*, 6:454; Nevevî, *Şerhu Sahih-i Müslim*, 1:2.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
âli: yüce, yüksek.
beşer: insan, insanlık.
cemiyetli: pek çok manaları ve hakikatleri kendinde toplayan; bir çok şeyle alâkalı olan.
dava-i nübüvvet: peygamberlik davası; peygamber olduğunu ilân etme.
dua-i rahmet ve saadet: mutluluk ve rahmet duası.
ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
ehl-i tahkik: gerçeği araştıranlar, hakikatleri delilleriyle bilen âlimler.
ferman: emir, buyruk.
heyet-i mecmua: hepsi birden, tamamı; bir şeyin bütünü. gösterdiği hâl ve manzara.
hums: beşte bir.
hükm-ü manevî: manevî hüküm, hâkimiyet.
iddia-i nübüvvet: peygamberlik iddiası.
iktida etmek: tâbi olmak, uyumak.
istidat: kabiliyet, yetenek.
istikbal: gelecek, gelecek zaman.
ittifak: birleşme; fikir birliği, söz birliği.
kabil-i hitap: hitaba lâyık, kendisiyle konuşulabilir, söz anlar.
kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.
kat'i: kesin, şüphesiz.
Kur'ân-ı Azîmüştan: şan ve şerefi yüce olan Kur'ân.
Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.
külli: umumî, büyük, geniş.
medih etmek: övmek.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
mu'cizat-ı bâhire: apaçık mu'cizeler.
muannit: inatçı, inanmamakta direnen.
muhabbet etmek: sevmek.
mukteda: kendisine uyulan (imam, reis vb.)

mütemadiyen: sürekli olarak.
nakletmek: aktarmak, anlatmak, söylemek.
nev: tür, çeşit, cins.
nev-i beşer: insanlar; insan türü, insanlık.
nısf-ı arz: dünyanın yarısı.
nur: aydınlık, ışık.
nurani: nurlu, parlak, ışıltı saçan.

nükte: ince mana, ancak dikkat edildiğinde anlaşılan ince söz ve mana.
rehber: yol gösteren, kılavuz, delil.
resul: peygamber, elçi.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
sair: diğer, öteki.
suur: bir şeyi anlama, tanıma

ve kavrama gücü; anlayış, idrak.
tecdid-i biat: söz ve bağlılığı yenileme.
ulvî: yüksek, yüce.
vuku: olma, meydana gelme, ortaya çıkma.
vücut: varlık, var olma.
zîfikir: fikir, düşünce sahibi.
zîşuur: şuur sahibi, şuurlu.
ziya: ışıltı.

sihir isnat etmeleri gösteriyor ki, o muannit kâfirler dahi mu'cizatın vücutlarını ve vukularını inkâr edemiyorlar. Yalnız, kendilerini aldatmak veya etbalarını kandırmak için —hâşâ— sihir demişler.

Evet, mu'cizat-ı Ahmediyenin (a.s.m.) yüz tevatür kuvvetinde bir kat'iyeti vardır. *Mu'cize* ise, Hâlık-ı Kâinat tarafından onun davasına bir tasdiktir, *sadakte* hükmüne geçer.

Nasıl ki, sen bir padişahın meclisinde ve daire-i nazârında desen ki, “Padişah beni filân işe memur etmiş.” Senden o davaya bir delil istenilse, padişah “Evet” dese, nasıl seni tasdik eder; öyle de, âdetini ve vaziyetini senin iltimasıyla değiştirirse, “Evet” sözünden daha kat'î, daha sağlam, senin davayı tasdik eder.

Öyle de, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm dava etmiş ki: “Ben, şu kâinat Hâlıkının mebusuyum. Delilim de şudur ki: Müstemir âdetini, benim dua ve iltimasıyla değiştirecek. İşte, parmaklarıma bakınız, beş musluklu bir çeşme gibi akıttırıyor. Kamere bakınız, bir parmağımın işaretleriyle iki parça ediyor. Şu ağaca bakınız, beni tasdik için yanıma geliyor, şahadet ediyor. Şu bir parça taama bakınız, iki üç adama ancak kâfi geldiği hâlde, işte, iki yüz, üç yüz adamı tok ediyor.” Ve hakeza, yüzer mu'cizatı böyle göstermiştir.

Şimdi, şu zatın delâil-i sıdkı ve berahin-i nübüvveti yalnız mu'cizatına münhasır değildir. Belki, ehl-i dikkat için, hemen umum harekâtı ve ef'ali, ahval ve akvalı, ahlâk ve

âdet: her zaman yapılan şey; kanun, usul.
ahval: hâller, durumlar.
akval: sözler.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
berahin-i nübüvvet: peygamberlik delilleri.
daire-i nazar: bakış, görüş dairesi.
dava: takip edilen fikir, iddia.
delâil-i sıdkı: doğruluğunun delilleri.

delil: bir davayı, meseleyi ispatlamaya yarayan şey, kanıt.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ef'al: fiiller.
etba: tâbi olanlar, uyanlar.
hakeza: bunun gibi, benzeri.
Hâlık: her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
Hâlık-ı Kâinat: kâinatın yaratıcısı, Allah.
harekât: hareketler.
hâşâ: asla, hiçbir zaman, öyle değil.

hükmüne: yerine, değerine.
iltimas: yapılmasını isteme, rica.
inkâr: reddetme, kabul ve tasdik etmeme, inanmama.
isnat etmek: dayandırmak.
kâfi: yeterli.
kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kamer: ay.
kat'î: kesin, şüphesiz.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.
mebus: seçilen, gönderilen; peygamber.
meclis: topluluk; toplantı.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
mu'cizat-ı Ahmediye: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mu'cizeleri.
muannit: inatçı, inanmamakta direnen.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.
münhasır: sınırlı, sınırlanmış; mahsus.
müstemir: değişmez, sabit; yerleşmiş, devamlı.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
sihir: büyüçülük, göz boyama.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
taam: yiyecek.
tasdik etmek: doğrulamak, onaylamak.
tasdik: doğrulama, onaylama.
tevatür: bir Hadis-i Şerifin, yalan söylemelerini aklın kabullenemeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.
umum: bütün, tüm.
vaziyet: durum, hâl.
vuku: olma, meydana gelme, ortaya çıkma.
vücut: var olma, varlık.
zat: şahıs, kişi, fert.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
bürhan: delil.
camî: pek çok manaları ve hakikatleri içinde toplayan.
ciddiyet: ciddîlik.
çendan: gerçi, her ne kadar.
dava: takip edilen fikir, iddia.
delâil: deliller.
delâil-i nübüvvet: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberlik delilleri.
ekmel: en mükemmel ve en kusursuz.
enbiya: nebîler, peygamberler.
etvar: tavırlar; olaylar ve insanlar karşısında takınılan hâller, tutumlar.
evsaf: vasıflar, sıfatlar, özellikler.
fevkinde: üstünde, üzerinde.
hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hile: aldatma, desise.
hük-m-ü nübüvvet: peygamberlik hükmü.
illet: sebep; bir şeye yol açan, bir şeyi gerektiren durum.
imana gelmek: inanmak, İslâm dinini kabul etmek.
ispat: doğruyu delil göstererek meydana koyma.
kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.
Kur'an-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'an.
medar: dayanak noktası, sebep, vesile.
meşhur: tanınmış, ünlü.
mevcut: var.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
muamele: davranış, davranma.
mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.
muhakkikîn-i ulema: hakikatleri tahkik eden, araştıran Müslüman âlimler.
muhtelif: çeşitli, farklı.
nebî: haberci, Allah'ın elçisi, peygamber.
nev-i beşer: insan türü, insanlık.
nübüvvet: nebîlik, peygamberlik.
nübüvvet-i Ahmediye: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in peygamberliği.

etvarı, sîret ve sureti, sıdkını ve ciddiyetini ispat eder. Hatta meşhur ulema-i Benîsrailiyeden Abdullah ibni Selâm gibi pek çok zatlar, yalnız o Zat-ı Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın simasını görmekle, “Şu simada yalan yok; şu yüzde hile olamaz”¹ diyerek imana gelmişler.

Çendan muhakkikîn-i ulema, delâil-i nübüvveti ve mu'cizatı bin kadar demişler; fakat binler, belki yüz binler delâil-i nübüvvet vardır. Ve yüz binler yol ile yüz binler muhtelif fikirli adamlar, o zatın nübüvvetini tasdik etmişler. Yalnız Kur'an-ı Hakîm'de, kırk vech-i i'cazdan başka, nübüvvet-i Ahmediyenin (a.s.m.) bin bürhanını gösteriyor.

Hem madem nev-i beşerde nübüvvet vardır. Ve yüz binler zat, nübüvvet dava edip mu'cize gösterenler gelip geçmişler.² Elbette umurun fevkinde bir kat'iyetle, nübüvvet-i Ahmediye (a.s.m.) sabittir. Çünkü, İsa Aleyhisselâm ve Mûsa Aleyhisselâm gibi umum resullere nebî dedirten ve risaletlerine medar olan delâil ve evsaf ve vaziyetler ve ümmetlerine karşı muameleler, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmda daha ekmel, daha camî bir surette mevcuttur.

Madem hük-m-ü nübüvvetin illeti ve sebebi, zat-ı Ahmediye (a.s.m.) daha mükemmel mevcuttur; elbette hük-m-ü nübüvvet, umum enbiyadan daha vazıh bir kat'iyet ile ona sabittir.

1. Süyutî, *Hasais*, 1:473; Kadî İyaz, *Şîfa*, 1:207,247; *Mışkâtü'l-Mesabih*, hadis no: 5870.

2. *Müsned*, 5:266; İbnü'l-Kayyım el-Cevzî, *Zâdül-Meâd* (tahkik: el-Arnâvud), 1:43-44.

resul: peygamber, elçi.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

risalet: resullük, elçilik, peygamberlik.

sıdk: doğruluk.

sîma: yüz, çehre.

sîret: ahlâk, karakter.

suret: şekil, biçim, tarz; dış

görünüş.

tasdik: doğrulama, onaylama.

ulema-i Benîsrailiye: İsrailoğullarının âlimleri, Yahudi bilginleri.

umum: bütün, herkes; tüm.

ümme: bir peygambere inanıp onun yolundan gidenlerin tamamı; bütün Müslümanlar.

vazıh: açık, besbelli.

vaziyet: durum, hâl.

vech-i i'caz: mu'cizelik yönü.

zat: şahıs, kişi, fert.

Zat-ı Ekrem: Allah'ın çok ikramına mazhar olan Peygamberimiz Hz. Muhammed.

zat-ı Ahmedi: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in zatı, kişiliği.

Üçüncü Nükteli İşaret

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın mu'cizatı çok mütenevvidir. Risaleti umumî olduğu için, hemen ekser enva-ı kâinattan birer mu'cizeye mazhardır. Güya, nasıl ki bir padişah-ı zîşanın bir yaver-i ekremi mütenevvi hediyelerle muhtelif akvamın mecmaı olan bir şehre geldiği vakit, her taife onun istikbaline bir mümessil gönderir, kendi taffesi lisanıyla ona hoşamedî eder, onu alkışlar; öyle de, Sultan-ı Ezel ve Ebedin en büyük yaveri olan Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, âleme teşrif edip ve küre-i arzın ahali olan nev-i beşere mebus olarak geldiği ve umum kâinatın Hâlık'ı tarafından umum kâinatın hakaikına karşı alâkadar olan enva-ı hakikat ve hedâyâ-i maneviyeyi getirdiği zaman, taştan, sudan, ağaçtan, hayvandan, insandan tut, tâ aydan, güneşten, yıldızlara kadar her taife, kendi lisan-ı mahsusuyla ve ellerinde birer mu'cizesini taşımasıyla, onun nübüvvetini alkışlamış ve hoşamedî demiş.

Şimdi, o mu'cizatın umumunu bahsetmek için ciltlerle yazı yazmak lâzım gelir. Muhakkikîn-i asfiya, delâil-i nübüvvetin tafsilâtına dair çok ciltler yazmışlar. Biz, yalnız icmalî işaretler nev'inden, o mu'cizatın kat'î ve manevî mütevatir olan külli envaina işaret ederiz.

İşte, *nübüvvet-i Ahmediyenin (a.s.m.) delâli, evvelâ iki kısım*dir:

• *Birisi*, "irhasat" denilen, nübüvvetten evvel ve velâdeti vaktinde zuhur eden harikulâde hâllerdir.

ahali: halk.
akvam: kavimler, milletler.
alâkadar: alâkalı, ilgili.
âlem: dünya.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
dair: ait, ilgili.
delâil: deliller.
delâil-i nübüvvet: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberlik delilleri.
ekser: pek çok.
enva: çeşitler.

enva-ı kâinat: kâinatın türleri, varlık çeşitleri.
enva-ı hakikat: hakikat nurları.
evvelâ: birinci olarak, ilk önce.
güya: sanki.
hakaik: hakikatlar, gerçekler.
Hâlık: her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
harikulâde: eşi ve benzeri olmayan, olağanüstü.
hedaya-i manevi: manevî hediyeler.

hoşamedî: karşılama töreni, hoş geldin merasimi.
icmalî: kısaca, toplu olarak.
irhasat: Hz. Muhammed'in peygamberliğinden önce meydana gelen ve peygamber olacağına işaret eden harika hâller, belirtiler.
istikbal: karşılama.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kat'î: kesin, şüphesiz.
külli: umumî, çok, büyük.

küre-i arz: yer küre, dünya.
lisan: dil.
lisan-ı mahsus: kendisine ait dil.
manevi: manaya ait, maddî olmayan.
mazhar: bir şeyin çıktığı, görüldüğü yer; nail olan, erişen.
mebus: peygamber; seçilen, gönderilen.
mecma: toplanma yeri.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
mu'cize: Peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.
muhakkikîn-i asfiya: safi kalpli, her şeyin gerçeğini araştırıp bulan büyük âlimler.
muhtelif: farklı, çeşitli, birbirine uymayan.
mümessil: temsilci.
mütenevvi: çeşitli, türlü türlü.
mütevatir: yalan söylemekte birleşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun verdiği haber, böyle bir topluluğun senedin başından sonuna kadar yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettikleri sahih hadis.
nev: tür, çeşit.
nev-i beşer: bütün insanlar, insanlık.
nübüvvet: nebîlik, peygamberlik.
nübüvvet-i Ahmediye: Hz. Muhammed'in peygamberliği.
nükte: ince mana, ancak dikkat edildiğinde anlaşılan ince söz ve mana.
padişah-ı zîşan: şan sahibi padişah.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
risalet: resullük, elçilik, peygamberlik.
Sultan-ı Ezel ve Ebed: varlığının başlangıcı ve sonu olmayan kudret ve hâkimiyet sahibi olan Allah.
tafsilât: açıklamalar, ayrıntılar.
taife: topluluk, grup, bölük.
teşrif etmek: şereflandırmek; gelmek.
umum: bütün, tüm; genel, herkeşe ait.
vakit: zaman.
velâdet: doğum.
yaver: görevli, yardımcı.
yaver-i ekrem: en cömert yardımcı, Hz. Muhammed.
zuhur: görünme, meydana gelme, ortaya çıkma.

afakî: dış dünyaya ait.

ahir: son.

Asr-ı Saadet: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in peygamber olarak dünyada bulunduğu devre.

Cenab-ı Hak: Allah; doğru, gerçek, hakkın ta kendisi olan Allah.

dava-i nübüvvet: peygamberlik davası; peygamber olduğunu ilân etmek.

delâil-i nübüvvet: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberlik delilleri.

efrat: fertler.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.

ehl-i küfür: inkâr edenler, kâfirler.

ekvanî: varlıklarla, yaratılmışlarla ilgili.

fihrist: bir kitapta bulunan şeyleri sırayla gösteren liste.

hâdis: olay.

haricî: dışarıya ait, dışla ilgili.

harika: her zaman rastlanmayan, olağanüstü özellikler taşıyan.

harikulâde: eşi ve benzeri olmayan, olağanüstü.

hasiye: dip not, açıklayıcı yazı.

icmalî: kısa, kısaca, topluca.

ihbar etmek: haber vermek, bildirmek.

ihtiyar: irade, tercih, seçme.

istikbal: gelecek zaman.

kemal: olgunluk, mükemmellik, fazilet.

Kur'ânî: Kur'an'a ait, Kur'an'la ilgili.

kuvvet-i iman: iman kuvveti.

maatteessüf: üzülen, belirteyim ki, yazık ki.

maddî: maddeyle ilgili.

manevî tevatür: bir topluluğa ait olayın o topluluğa ait birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun diğer fertleri tarafından yalanlanmamış olması, söyleyeninin doğruluğunun, diğerlerinin susması şeklinde tasdik edil-

• *İkinci kısım*, sair delâil-i nübüvvetir. İkinci kısım da iki kısımdır:

Biri, nübüvvetinden sonra, fakat nübüvvetini tasdiklen zuhura gelen harikalardır.

İkincisi, Asr-ı Saadetinde mazhar olduğu harikalardır. Şu ikinci kısım dahi, iki kısımdır:

Biri, zatında, sîretinde, suretinde, ahlâkında, kemalinde zahir olan delâil-i nübüvvetir.

İkincisi, afakî, haricî şeylerde mazhar olduğu mu'cizatır. Şu ikinci kısım dahi iki kısımdır:

Biri manevî ve Kur'ânîdir; *diğeri* maddî ve ekvanîdir. Şu ikinci kısım dahi iki kısımdır:

Biri, dava-i nübüvvet vaktinde, ehl-i küfrün inadını kırmak veyahut ehl-i imanın kuvvet-i imanını ziyadeleştirmek için zuhura gelen harikulâde mu'cizatır. Şakk-ı kamer ve parmağından suyun akması ve az taamla çokları doyurması ve hayvan ve ağaç ve taşın konuşması gibi yirmi nevi ve her bir nev'i manevî tevatür derecesinde ve her bir nev'in de çok mükerrer efradı vardır.

İkinci kısım, istikbalde ihbar ettiği hâdiselerdir ki, Cenab-ı Hakkın talimiyle o da haber vermiş, haber verdiği gibi doğru çıkmıştır.

İşte biz de şu ahirki kısımdan başlayıp icmalî bir fihriste göstereceğiz. **(HAŞİYE)**

HAŞİYE: Maatteessüf, niyet ettiğim gibi yazamadım. İhtiyarsız olarak nasıl kalbe geldi, öyle yazıldı. Şu taksimattaki tertibi tamamıyla mûraat edemedim.

miş olması.

manevî: manaya ait, maddî olmayan.

mazhar olmak: erişmek, ulaşmak; bir şeyin ortaya çıktığı, görüldüğü yer olmak.

mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

mükerrer: tekrarlanmış.

mûraat etme: riayet etme, gözetme, uyma.

nev: tür, çeşit, cins.

niyet: bir şeyi yapmayı önceden düşünme.

nübüvvet: nebilik, peygamberlik.

sair: diğer.

siret: ahlâk, karakter.

suret: şekil, dış görünüş, yüz.

şakk-ı kamer: ayın ikiye bölünmesi; Hz. Muhammed'in Cenab-ı Hakkın izniyle, bir parmak işaretleriyle ayı ikiye bölmesi suretiyle gösterdiği büyük mu'cize.

taam: yemek, yiyecek.

taksimât: kısımlara ayırma.

talim: öğretme, bilgi kazandırma.

tasdik: tasdik için, doğrulamak için.

tertip: dizme, sıralama, düzene koyma.

zahir olan: görünen.

zat: şahıs, kişi.

ziyadeleştirmek: arttırmak, fazlaştırmak.

zuhura gelme: görünme, meydana gelme, ortaya çıkma.

Dördüncü Nükteli İşaret

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın, Allâmü'l-Guyûb'un talimiyle haber verdiği umur-u gaybiye, had ve hesaba gelmez. İ'caz-ı Kur'ân'a dair olan Yirmi Beşinci Sözde envana işaret ve bir derece izah ve ispat ettiğimizden, geçmiş zamana dair ve enbiya-i sabıkaya dair ve hakaik-ı İlâhiyeye ve hakaik-ı kevnîyeye ve hakaik-ı uhrevîyeye dair ihbarat-ı gaybiyelerini Yirmi Beşinci Söze havale edip, şimdilik bahsetmeyeceğiz. Yalnız, kendinden sonra Sahabe ve Âl-i Beytin başına gelen ve ümmetin ileride mazhar olacağı hâdisata dair pek çok ihbarat-ı sadika-i gaybiyesi kısmından, cüz'î birkaç misaline işaret edeceğiz. Ve şu hakikat tamamıyla anlaşılacak için, Altı Esas, mukaddime olarak beyan edeceğiz:

• **BİRİNCİ ESAS:** Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın, çendan her hâli ve her tavrı, sıdkına ve nübüvvetine şahit olabilir; fakat her hâli, her tavrı harikulâde olmak lâzım değildir. Çünkü, Cenab-ı Hak onu beşer suretinde göndermiş, tâ insanın ahval-i içtimaiyelerinde ve dünyevî, uhrevî saadetlerini kazandıracak a'mal ve hareketlerinde rehber olsun ve imam olsun ve her biri birer mu'cizat-ı kudret-i İlâhiye olan adiyat içindeki harikulâde olan sanat-ı Rabbaniyeyi ve tasarruf-u kudret-i İlâhiyeyi gösterebilir. Eğer ef'alinde beşeriyetten çıkıp harikulâde olaysaydı, bizzat imam olamazdı; ef'aliyle, ahvaliyle, etvarıyla ders veremezdi.

a'mal: ameller, işler.

adiyat: her zaman olagelen, alışılmış, sıradan basit işler.

ahval: hâller, durumlar.

ahval-i içtimaiye: sosyal hâller, toplumla ilgili hâller.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

Âl-i Beyt: Hz. Muhammed'in ailesinden olan ve neslinden gelen kimseler.

Allâmü'l-Guyûb: gaybı bilen, görünmeyen şeyleri bilen, Allah.

beşer: insan.

beşeriyet: insanlık.

beyan etmek: anlatmak, açıklamak, izah etmek.

Cenab-ı Hak: Allah; doğru, gerçek, hakkın ta kendisi olan Allah.

cüz'î: az, küçük.

çendan: gerçi, her ne kadar.

dair: ait, ilgili.

dünyevî: dünyaya ait, dünya

ile ilgili.

ef'al: fiiller.

enbiya-i sabika: geçmiş peygamberler.

enva: neviler, çeşitler, türler.

esas: asıl, temel.

etvar: tavırlar; olaylar ve insanlar karşısında takınılan hâller, tutumlar.

had: sınır.

hâdisat: hâdiseler, olaylar.

hakaik-ı kevnîye: yaratılışa, varlıklara ait olan hakikatler.

hakaik-ı İlâhiye: Allah'a ait

olan hakikatler; Allah'ın Kur'ân'da açıklamış olduğu hakikatler.

hakaik-ı uhrevîye: ahiret ile ilgili olan hakikatler, gerçekler.

hakikat: gerçek; bir şeyin aslı ve esası.

hâl: durum, vaziyet.

harikulâde: eşi ve benzeri olmayan, olağanüstü.

havale etmek: bir işi veya bir şeyi başka birine bırakmak, göndermek.

i'caz-ı Kur'ân: Kur'ân'ın mu'cizeliği.

ihbarat-ı gaybiye: gayp âleminde verilen haberler.

ihbarat-ı sadika-i gaybiye: gayba ait doğru haberler.

imam: önde ve ileride olan, kendisine uyulan, rehber.

izah: açıklama.

mazhar olmak: erişmek, ulaşmak; bir şeyin ortaya çıktığı, görüldüğü yer olmak.

misal: numune, örnek.

mu'cizat-ı kudret-i İlâhiye: Allah'ın kudretinin mu'cizeleri.

mukaddime: başlangıç, giriş, ön söz.

nübüvvet: nebîlik, peygamberlik.

nükte: ince mana, ancak dikkat edildiğinde anlaşılan ince söz ve mana.

rehber: yol gösteren, kılavuz.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

saadet: mutluluk.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimseler.

sanat-ı Rabbaniye: terbiye edici olan Allah'ın sanatı.

sıdk: doğruluk, samimîlik.

suret: şekil, biçim, görünüş.

talim: öğretme, bilgi kazandırma.

tasarruf-u kudret-i İlâhiye: Allah'ın kudretinin tasarrufu.

tavir: olaylar ve insanlar karşısında takınılan hâl, tutum.

uhrevî: ahirete ait, ahiret âlemiyile ilgili.

umur-u gaybiye: gaybî işler, Allah ve onun bildirdiği kişiler dışındaki hiç kimsenin bilmediği işler.

ümme: Hz. Peygambere inanıp onun yolundan gidenler, Müslümanlar.

alâmet: işaret, iz, belirti.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
âsâr-ı kat'îye: kesin deliller, eserler.
bedahet: açıklık.
bedbaht: tâlî'siz, zavallı.
bedihî: açık.
beşer: insan.
beşeriyet: insanlık.
cây-ı hayret: hayret edilecek şey.
Cenab-ı Hak: Allah; doğru, gerçek, hakkın ta kendisi olan Allah.
dalâlet: doğru yoldan ayrılma; İman ve İslâmiyetten ayrılma.
delil-i nübüvvet: peygamberlik delili.
delâil-i nübüvvet: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberlik delilleri.
ehadis-i kudsiye: sözleri Hz. Peygambere manası Allah'a ait olan hadis-i şerifler.
faide: fayda.
hakeza: bunun gibi, benzeri.
harikulâde: eşi ve benzeri olmayan, olağanüstü.
hikmet-i teklif: insanın vazifeli oluşunun hikmeti.
ihtiyar: irade, tercih, seçme.
iktiza etmek: gerektirmek.
iman: inanma, İslâm dinini kabul etme.
imtihan: deneme, sınama.
indelhace: lâzım olduğunda, gerektiği zaman.
ispat etmek: doğruyu delillerle ortaya koymak, kanıtlamak.
istinat etmek: dayanmak.
itibarıyla: bakımından.
kâfi: yeter, yeterli.
kelâm: söz, konuşma.
mazhar olmak: erişmek, ulaşmak; bir şeyin ortaya çıktığı, görüldüğü yer olmak.
mecbur kalma: bir işi yapmak zorunda kalma.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
muamele etmek: davranmak.
muannit: inatçı, inanmamakta direnen.
mu'cize: Peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.
mukteza: iktiza eden, gereken, lâzım gelen.
mübâlâğa: abartma, abartı.
mübelliğ: tebliğ eden, haber veren, bildiren.
müdahale: karışma, araya girme.

Fakat, yalnız nübüvvetini muannitlere karşı ispat etmek için harikulâde işlere mazhar olur ve indelhace, ara sıra mu'cizatı gösterirdi. Fakat, sırr-ı teklif olan imtihan ve tecrübe muktezasıyla, elbette bedahet derecesinde ve ister istemez tasdiğe mecbur kalacak derecede mu'cize olmazdı. Çünkü, sırr-ı imtihan ve hikmet-i teklif iktiza eder ki, akla kapı açılsın ve aklın ihtiyarı elinden alınmasın. Eğer gayet bedihî bir surette olsa, o vakit aklın ihtiyarı kalmaz, Ebu Cehil de Ebu Bekir gibi tasdik eder, imtihan ve teklifin faydası kalmaz, kömür ile elmas bir seviyede kalırdı.

Cây-ı hayrettir ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın, mübalâğasız binler vecihte binler çeşit insan, her biri bir tek mu'cizesiyle veya bir delil-i nübüvvetle veya bir kelâmıyla veya yüzünü görmesiyle ve hakeza, birer alâmetiyle iman getirdikleri hâlde, bütün bu binler ayrı ayrı insanları ve müdakkik ve mütefekkirleri imana getiren bütün o binler delâil-i nübüvveti, nakl-i sahih ile ve asar-ı kat'îye ile şimdiki bedbaht bir kısım insanlara kâfi gelmiyor gibi, dalâlete sapıyorlar.

• **İKİNCİ ESAS:** Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, hem beşerdir, beşeriyet itibarıyla beşer gibi muamele eder; hem resuldür, risalet itibarıyla Cenab-ı Hakkın tercümanıdır, elçisidir. Risaleti, vahye istinat eder. Vahiy iki kısımdır:

Biri vahy-i sarihidir ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm onda sırf bir tercümandır, mübelliğdir, müdahalesi yoktur. Kur'ân ve bazı ehadis-i kudsiye gibi.

müdakkik: tetkik eden, inceleyen, araştıran.
mütefekkir: tefekkür eden, düşünen, düşünür.
nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.
nübüvvet: nebilik, peygamberlik.
resul: peygamber, elçi.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
risalet: resullük, peygamber-

lik, elçilik.
sırf: sadece, ancak, yalnız.
sırr-ı imtihan: bu dünyada her insanın karşı karşıya bulunduğu İlâhî imtihanın sırrı.
sırr-ı teklif: insanların dünyaya gelip Allah tarafından kullukla vazifelendirilmelerinin sırrı.
suret: şekil, biçim, tarz.
tasdik: doğruluğu kabul etme, onaylama.
tecrübe: deneyim; sinama, sınav.

teklif: Allah'ın, insanları emir ve yasaklarına uygun hareket etmekle yükümlü ve sorumlu tutması.
tercüman: başkasının duygusunu, düşüncesini bildiren, dile getiren, anlatan.
vahiy: bir hakikatin veya bir emrin Allah tarafından peygamberlere bildirilmesi.
vahy-i sarih: hem sözü, hem manası tam ve açık olan vahiy.
vecih: tarz, şekil, yön.

İkinci kısım, vahy-i zımnîdir. Şu kısmın mücmel ve hulâsası, vahye ve ilhama istinat eder; fakat tafsîlâtı ve tasviratı Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma aittir. O vahiyden gelen mücmel hâdiseyi tafsîl ve tasvirde, zat-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâm, bazen yine ilhama, ya vahye istinat edip beyan eder, veyahut kendi ferasetiyle beyan eder. Ve kendi içtihamıyla yaptığı tafsîlât ve tasviratı, ya vazife-i risalet noktasında ulvî kuvve-i kudsiye ile beyan eder, veyahut örf ve âdet ve efkâr-ı amme seviyesine göre, beşeriyeti noktasında beyan eder.

İşte, her hadiste, bütün tafsîlâtına vahy-i mahz noktasıyla bakılmaz; beşeriyetin muktezası olan efkâr ve muamelâtında, risaletin ulvî âsârı aranılmaz. Madem bazı hâdiseler mücmel olarak mutlak bir surette ona vahyen gelir, o da kendi ferasetiyle ve tearûf-ü umumî cihetiyle tasvir eder. Şu tasvirdeki müteşabihata ve müşkülâta bazen tefsir lâzım geliyor, hatta tabir lâzım geliyor. Çünkü bazı hakikatlar var ki, temsil ile fehme takrip edilir. Nasıl ki bir vakit huzur-u Nebvîde derince bir gürültü işitildi. Ferman etti ki, “Şu gürültü, yetmiş senedir yuvarlanıp, şimdi Cehennem dibine düşmüş bir taşın gürültüsüdür.” Bir saat sonra cevap geldi ki, “Yetmiş yaşına giren meşhur bir münafık ölüp, Cehenneme gitti.”¹ Zat-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâmın belîğ bir temsil ile beyan ettiği hâdisenin tevilini gösterdi.

• **ÜÇÜNCÜ ESAS:** Naklolunan haberler, eğer tevatür suretinde olsa, kat’îdir.

1. Müslim, 4:3184, hadis no: 2844, 4:2145, hadis no: 2782; Müsned, 2:271, 3:341, 360.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
âsâr: eserler, izler.
belîğ: belâgatle anlatılan, maksada ve hale uygun olarak anlatılan.
beşeriyet: insanlık.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cihet: yön, taraf.

efkâr-ı amme: umumun fikir ve düşünceleri.
fehîm: anlayış, kavrayış.
feraset: anlayışlılık, çabuk seziş, kavrayış.
ferman: emir, buyruk.
hadis: Hz. Muhammed’e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hâdis: olay; haber.

hakikat: gerçek, bir şeyin aslı ve esası.
hulâsa: öz, özet.
huzur-u nebevî: peygamberin huzuru, yanı.
icthâh: anlayış, kanaat; Kur’ân’ın hükümlerine göre bir konuda ortaya konulan görüş.
ilham: kalbe gelme, belli bilgi vasıtalarına başvurmadan Al-

lah tarafından insanın kalbine veya zihnine indirilen mana.
istinat etmek: dayanmak.
kat’î: kesin, şüphesiz.
kuvve-i kudsiye: kudsi kuvvet, Allah’ın sırlarını kendisinde gördüğünü peygamberlerin kuvveti.
meşhur: tanınmış, ünlü.
muamelât: muameleler; davranışlar.
muktezası: gereği.
mutlak: kayıtsız, şartsız.
mücmel: kısa ve az sözle ifade edilmiş, öz, özet.
münafık: ara bozucu, iki yüzlülük eden, kalbinde inanç olmadığı hâlde inandığını söyleyerek Müslüman gibi davranan.
müşkülât: güçlükler, zorluklar; anlama zorlukları.
müteşabihat: benzetmeler; Kur’ân-ı Kerim’in manası açık olmayan ayetleri.
nakil: aktarma; anlatma, söyleme.
naklolunmak: aktarılma, anlatılma, söylenilmek.
örf: âdet, gelenek.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
risalet: resulülük, peygamberlik, elçilik.
suret: şekil, biçim, tarz.
tafsîl: ayrıntılı olarak anlatma, açıklama.
tafsîlât: açıklamalar, ayrıntılar.
takrip etmek: yaklaştırmak.
tasvir: bir şeyi sözle veya başka ifade tarzıyla anlatma.
tasvirat: tasvirler, bir şeyi yazıyla, sözle veya başka ifade tarzlarıyla anlatmalar.
tearûf-ü umumî: genelin bilmesi, genel kabul.
tefsir: geniş olarak açıklama, izah, yorum.
temsil: benzetme, örnek verme.
tevatür: bir Hadis-i Şerif’in, yalan söylemelerini aklın kabullenemeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından rivayet edilmesi.
tevil: yorum, yorumlama.
ulvî: yüksek, yüce.
vahiy: bir hakikatin veya bir emrin Allah tarafından peygamberlere bildirilmesi.
vahy-i mahz: vahyin ta kendisi, sırf vahiy.
vahy-i zımnî: gizli vahiy; vahye dayalı, vahiy kaynaklı.
vazife-i risalet: peygamberlik vazifesi.
zat-ı Ahmediye: Peygamberimizin kendisi.

Tevatür iki kısımdır: **(HAŞİYE)** Biri *sarih tevatür*, biri *ma - nevî tevatür*'dür.

Manevî tevatür de iki kısımdır:

Biri sükûtîdir; yani, sükûtla kabul gösterilmiş. Meselâ, bir cemaat içinde bir adam, o cemaatin nazarı altında bir hâdiseyi haber verse, cemaat onu tekzip etmezse, sükût ile mukabele etse, kabul etmiş gibi olur. Hususan, haber verdiği hâdisede cemaat onunla alâkadar olsa, hem tenkide müheyya ve hatayı kabul etmez ve yalanı çok çirkin görür bir cemaat olsa, elbette onun sükûtu o hâdisenin vukuuna kuvvetli delâlet eder.

İkinci kısım tevatür-ü manevî şudur ki: Bir hâdisenin vukuuna, meselâ “Bir kıyye taam, iki yüz adamı tok etmiş” denilse, fakat onu haber verenler ayrı ayrı surette haber veriyor. Biri bir çeşit, biri başka bir surette, diğeri başka bir şekilde beyan eder; fakat umumen aynı hâdisenin vukuuna müttefiktirler. İşte, mutlak hâdisenin vuku, mütevatir-i bilmanadır, kat'îdir. İhtilâf-ı suret ise zarar vermez.

Hem bazen olur ki, haber-i vahit, bazı şerait dahilinde tevatür gibi kat'iyeti ifade eder. Hem bazen olur ki, haber-i vahit, haricî emarelerle kat'iyeti ifade eder.

İşte, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmdan bize naklolunan mu'cizatı ve delâil-i nübüvveti, kısm-ı azamı

HAŞİYE: Şu risalede tevatür lâfzı, Türkçe “şayia” manasındaki tevatür değil, belki yakîni ifade eden, yalan ihtimali olmayan kuvvetli ihbardır.

alâkadar: alâkalı, ilgili.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
cemaat: topluluk.
dahilinde: içinde.
delâil-i nübüvvet: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberlik delilleri.
delâlet etme: delil olma, gösterme, işaret etme.
emare: belirti, işaret.
haber-i vahit: bir kaynaktan gelmekle beraber meşhur olan hadis; bir tek kişinin haber vermesi.
hâdis: vakıa, olay.
haricî: dışında, dışarıya ait.
haşiye: dipnot, açıklayıcı yazı.
husususan: bilhassa, özellikle.
ihbar: haber verme, bildirme.
ihtilâf-ı suret: görünüşteki ayrılıklar, şekil farklılığı.
ihtimal: olabilirlik.
kat'î: kesin, şüphesiz.
kat'iyet: kesinlik.
kısm-ı azam: büyük kısım, çoğunluk.
kıyye: okka, eskiden kullanılan ve 1283 grama karşılık gelen bir ağırlık ölçüsü.
lâfız: söz, kelime.
manevî tevatür: bir topluluğa ait olayın o topluluğa ait birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun diğer fertleri tarafından yalanlanmamış olması, söyleyenin doğruluğunun, diğerlerinin susması şeklinde tasdik edilmiş olması.
meselâ: misal olarak, örneğin, söz gelişi.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilir, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
mukabele etmek: karşılık vermek, karşılamak.
mutlak: kayıtsız, şartsız.
müheyya: hazır.
mütevatir-i bilmana: nakledilen bir haberin, başka ifade ve kelimelerle başka başka şekilde ifa-

de edilerek tevatür hâlinde gelmesi.
müttefik: ittifak eden, birleşen, birleşmiş.
nakil: aktarma, anlatma.
nazar: bakma, bakış.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
risale: belirli bir konuda yazılan küçük kitap.
sarih: açık ve net olan.
suret: şekil, biçim, tarz.
sükût: susma, konuşmama,

söz söylememe.
sükût: susarak kabullenme.
şayia: yayılmış haber, yaygın olan söylenti.
şerait: şartlar.
taam: yemek, yiyecek.
tekzip etmek: yalanlamak.
tenkit: eleştirme, eleştiri.
tevatür: bir hadis-i şerifin, yalan söylemelerini aklın kabul lenemeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından rivayet edilmesi.
tevatür-ü manevî: bir toplu-

luğa ait olayın o topluluğa ait birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun diğer fertleri tarafından yalanlanmamış olması, söyleyenin doğruluğunun, diğerlerinin susması şeklinde tasdik edilmiş olması.
umumen: hepsi, bütünüyle.
vuku: meydana gelme, olma, oluş.
yakîn: kesin, şüphesiz olarak bilme; doğruluğundan şüphe edilmeyen bilgi.

tevatürledir: ya sarihî, ya manevî, ya sükûtî. Ve bir kısmı, çendan haber-i vahit iledir; fakat, öyle şerait dahilinde, nakkad-ı muhaddisîn nazarında kabule şayan olduktan sonra, tevatür gibi kat'iyeti ifade etmek lâzım gelir. Evet, muhaddisînin muhakkikîninden *el-hafız* tabir ettikleri zatlar, lâakal yüz bin hadisi hıfzına almış binler muhakkik muhaddisler, hem elli sene sabah namazını işâ abdestiyle kılan müttakî muhaddisler ve başta *Buharî* ve *Müslim* olarak Kütüb-ü Sitte-i hadisiye sahipleri olan ilm-i hadis dâhileri, allâmeleri tashih ve kabul ettikleri haber-i vahit, tevatür kat'iyetinden geri kalmaz.

Evet, fenn-i hadisin muhakkikleri, nakkadları o derece hadislerle hususiyet peyda etmişler ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın tarz-ı ifadesine ve üslûb-u âlîsine ve suret-i ifadesine ünsiyet edip meleke kesb etmişler ki, yüz hadis içinde bir *mevzu*'u görse, “Mevzudur” der. “Bu, hadis olmaz ve Peygamberin sözü değildir” der, reddeder. Sarraf gibi, hadisin cevherini tanır, başka sözü ona iltibas edemez. Yalnız, İbni Cevzî gibi bazı muhakkikler, tenkitte ifrat edip, bazı ehadis-i sahihaya da mevzu demişler. Fakat, her *mevzu* şeyin manası yanlışdır demek değildir; belki, “Bu söz, hadis değildir” demektir.

Sual: An'aneli senedin faydası nedir ki, lüzumsuz yerde, malûm bir vakıada, “*an filân, an filân, an filân*” derler?

Elcevap: Faydaları çoktur. Ezcümle, bir faydası şudur: An'ane ile gösteriliyor ki, an'anede dahil olan mevsuk ve

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
allâme: büyük bilgin, ilmi seviyesi çok yüksek olan âlim.
an filân: filândan; filân bildirdi, nakletti.
an'ane: hadis naklinin rivayet zincirlemesi.
cevher: esas, öz.
çendan: gerçi, her ne kadar.
dâhî: son derece zeki, anlayışlı, uyanık.
ehadis-i sahiha: sahih hadis-

ler, Hz. Muhammed'e ait olduğu kesin olan hadisler, sözler.
el-hafız: hifzededen, ezberleyen, ezber kabiliyeti mükemmel olan.
ezcümle: bu cümleden olarak, meselâ.
fenn-i hadis: hadis ilmi.
haber-i vahit: bir tek kişinin haber vermesi; bir kişi kanalıyla gelen haber veya hadis.
hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Pey-

gamberin onayladığı başkasına ait söz iş veya davranış.
hıfz: koruma, ezberleme.
hususiyet: yakınlık; özellik.
ifrat etmek: aşırı gitmek; sınırı, ölçüyü aşmak.
ilm-i hadis: hadis ilmi; Hz. Muhammed'in sözlerini inceleyen ve bunların manalarını çıkartan ilim.
iltibas etmek: karıştırmak.
işâ: yatsı.
kat'iyet: kesinlik.
kesb etmek: kazanmak.

Kütüb-ü Sitte-i hadisiye: hadise dair altı kitap meydana gelen hadis külliyyatının adı.

lâakal: en azından, en az.

malûm: bilinen, belli.

manevî: mana olarak.

meleke: bir işi uzun süre tekrarlayarak elde edilen ustalık, yatkınlık, maharet.

mevsuk: vesikaya dayanan; inanılır, güvenilir.

mevzu: uydurulan ve hadis diye Peygamberimize dayandırılan haberler, sözler.

muhaddis: hadis ilmiyle uğraşan, hadis âlimi.

muhaddisîn: muhaddisler, hadis ilmiyle uğraşanlar.

muhakkik: gerçeği araştırıp bulan, bir şeyin iç yüzünü inceleyerek vâkıf olan.

muhakkikîn: muhakkikler, hakikatı bulup meydana çıkaranlar, hakikatı araştıranlar.

müttaki: takva sahibi, günah ve haramdan uzak duran.

nakkad: tenkitçi, eleştirici, bir şeyin iyisini kötüsünden ayıran.

nakkad-ı muhaddisîn: hadis ilminde uzman olan araştırmacı hadis âlimleri.

nazarında: düşüncesine göre, gözünde.

peyda etmek: ortaya koymak, göstermek, açığa çıkarmak.

reddetmek: geri çevirmek, kabul etmemek.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sarih: açık ve net olan.

sarraf: anlayan, değer veren.

senet: dayanılacak şey, bir hadis metninde, o metni rivayet etmiş ravilerin, en son raviden başlayarak Hz. Peygambere varıncaya kadar uzanan isimler zinciri.

suret-i ifade: anlatma şekli, ifade biçimi.

sükûti: susarak kabullenmek.

şayan: değer, layık.

şerait: şartlar.

tabir etme: isimlendirme, ifade etme.

tarz-ı ifade: ifade tarzı, anlatım şekli.

tashih: düzeltme.

tenkit: temizleme, fazlasını ve yanlışını atma; eleştirme, eleştiri.

tevatür: bir hadis-i şerifin, yalan söylemelerini aklın kabullenmeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.

ünsiyet: yakınlık, alışkanlık.

üslûb-u âlî: yüksek ifade tarzı.

vakia: olay, hâdise.

zat: şahıs, kişi, fert.

hüccetli ve sadık ehl-i hadisin bir nevi icmasını irae eder ve o senette dahil olan ehl-i tahkikin bir nevi ittifakını gösterir. Güya o senette, o an'anede dahil olan her bir imam, her bir allâme, o hadisin hükmünü imza ediyor, sıhhatine dair mührünü basıyor.

Sual: Neden hâdisat-ı i'caziye, sair zarurî ahkâm-ı şer'îye gibi tevatür suretinde, pek çok tariklerle, çok ehemmiyetli nakledilmemiş?

Elcevap: Çünkü ekser ahkâm-ı şer'îyeye, ekser nâs, ekser evkatta muhtaçtır. Farz-ı ayn gibi, o ahkâmın her şahsa alâkası var. Amma mu'cizat ise, herkesin her bir mu'cizeye ihtiyacı yok. Eğer ihtiyaç olsa da, bir defa işitmek kâfi gelir. Âdeta farz-ı kifaye gibi, bir kısım insanlar onları bilse yeter.

İşte bunun içindir ki, bazı olur, bir mu'cizenin vücudu ve tahakkuku, bir hükmün vücudundan on derece daha kat'î olduğu hâlde, onun ravisi bir iki olur, hükmün ravisi on yirmi olur.

• **DÖRDÜNCÜ ESAS:** Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın istikbalden haber verdiği bazı hâdiseler, cüz'î birer hâdiseye değil; belki tekerrür eden birer hâdiseye külliye cüz'î bir surette haber verir. Hâlbuki, o hâdisenin müteaddit vecihleri var. Her defa bir vechini beyan eder. Sonra ravi-i hadis, o vecihleri birleştirir. Hilâf-ı vaki gibi görünür.

ahkâm: hükümler, emirler.
ahkâm-ı şer'îye: şer'î hükümler, şeriatın esas ve kanunları.
alâka: ilgi.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
allâme: büyük bilgin, ilmi seviyesi çok yüksek olan âlim.
an'ane: hadis naklinin rivayet zincirlemesi.
beyan etmek: bildirmek, açıklamak, izah etmek.
cüz'î: az, pek az.
dair: ait, ilgili.
ehemmiyetli: önemli.
ehl-i hadis: kendini hadis ilmine vermiş olanlar.
ehl-i tahkik: gerçeği araştıranlar, hakikatleri delilleriyle bilen âlimler.
ekser: pek çok.
evkat: vakitler, zamanlar.
farz-ı ayn: teker teker, her yükümlü Müslümanın yerine getirmek zorunda olduğu farz.
farz-ı kifaye: bir kısım Müslümanların yerine getirmesiyle, diğerlerinin üzerinden kalkan farzlar. (Cenaze namazı gibi)
güya: sanki.
hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz iş veya davranış.
hâdisat-ı i'caziye: mu'cizeli olaylar.
hâdis: olay.
hâdis-i külliye: umumî olan, herkesi ilgilendiren hâdis.
hilâf-ı vaki: gerçeğe aykırı.
hüccet: delil.
hüküm: karar, emir.
icma: fikir birliği.
imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.
irae etmek: göstermek.
istikbal: gelecek zaman.
ittifak: birleşme; fikir birliği, söz birliği.
kâfi: yeterli.
kat'î: kesin, şüphesiz.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü

hâl ve hareketlerden her biri.
müteaddit: birçok, çeşitli, birden fazla.
nakletmek: aktarmak, anlatmak, söylemek.
nâs: insanlar.
nev: tür, çeşit.
ravi: rivayet eden; hadis veya haberi başkalarına aktaran kimse; Hz. Peygamberden işittiği hadisi başkalarına aktaran kimse.
ravi-i hadis: hadisin ravisi; hadis rivayet eden, aktaran.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
sadık: doğru söyleyen.
sair: diğer, başka, öteki.
senet: kuvvetli delil olabilecek söz; bir hadis metninde, o metni rivayet etmiş ravilerin, en son raviden başlayarak Hz. Peygambere varıncaya kadar uzanan isimler zinciri.
sıhhat: sahihlik, doğruluk, gerçeklik.
sual: soru.

suret: şekil, biçim, tarz.
tahakkuk: gerçekleşme, meydana gelme, olma.
tarik: yol; hadisin geliş kanalı.
tekerrür etmek: tekrarlanmak.
tevatür: bir hadis-i şerifin, yapılan söylemelerini aklın kabul lenemeyeceği bir topluluk tarafından rivayet edilmesi.
vecih: yüz, yön, taraf.
vücüt: varlık, var oluş.
zarurî: mecburî, zorunlu.

Meselâ, Hazret-i Mehdiye dair muhtelif rivayetler var. Tafsîlât ve tasvirat, başka başkadır. Hâlbuki, Yirmi Dördüncü Sözü'nün bir Dalında ispat edildiği gibi, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, vahye istinaden, her bir asırda kuvve-i maneviye-i ehl-i imanı muhafaza etmek için, hem dehşetli hâdiselerde ye'se düşmemek için, hem âlem-i İslâmiyetin bir silsile-i nuraniyesi olan Âl-i Beytine ehl-i imanı manevî raptetmek için, Mehdiyi haber vermiş. Ahir zamanda gelen Mehdi gibi, her bir asır, Âl-i Beytten bir nevi mehdi, belki mehdiler bulmuş. Hatta Âl-i Beytten ma'dud olan Abbasiye hulefasından, Büyük Mehdînin çok evsafına cami bir mehdi bulmuş. İşte, Büyük Mehdiden evvel gelen emsalleri, numuneleri olan hulefa-i mehdiyyîn ve aktab-ı mehdiyyîn evsafı, asıl Mehdînin evsafına karışmış ve ondan rivayetler ihtilâfa düşmüş.

• **BEŞİNCİ ESAS:** Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, ¹ لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ sırrınca, kendi kendine gaybı bilmezdi. Belki Cenab-ı Hak ona bildirirdi, o da bildirirdi. Cenab-ı Hak hem *Hakîm*'dir, hem *Rahîm*'dir. Hikmet ve rahmeti ise, umur-u gaybiyeden çoğunun setrini iktiza ediyor, müphem kalmasını istiyor. Çünkü, şu dünyada insanın hoşuna gitmeyen şeyler daha çoktur; vukuundan evvel onları bilmek elîmdir. İşte bu sır içindir ki, ölüm ve ecel müphem bırakılmış ve insanın başına gelecek musibetler dahi perde-i gaypta kalmış.

1. Gaybı Allah'tan başka kimse bilemez. (Neml Suresinin 65. ayeti ve benzeri diğer ayetlerden alınmış bir kaidedir.

ahir zaman: dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.
aktab-ı mehdiyyîn: Mehdînin bazı özelliklerini taşıyan büyük veliler; hidayeti, doğru yolu gösteren büyük veliler.
âlem-i İslâmiyet: İslâm âlemi, İslâm dünyası.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

Âl-i Beyt: Hz. Muhammed'in ailesinden olan ve neslinden gelen kimseler.
camî: toplayan, içine alan.
Cenab-ı Hak: Allah; doğru, gerçek, hakkın ta kendisi olan Allah.
dair: ait, ilgili.
ecel: her mahlûkun ve canlının Allah tarafından takdir edilen ölüm vakti.

ehl-i iman: inananlar, iman sahipleri.
elim: çok acı verici, üzücü.
emsal: benzerler, örnekler.
evsaf: vasıflar, sıfatlar, özellikler.
gayp: gizli olan, bilinmeyen, göze görünmeyen şey.
hâdis: olay.
Hakim: her şeyi bir maksatla, uygun ve hikmetle yaratan,

hikmet sahibi Allah.
hikmet: herkesin bilmediği gizli sebep; gizli, bilinmeyen nokta.
hulefa: halifeler, Hz. Muhammed'in vekili olarak Müslümanların yöneticisi olan kimseler.
hulefa-i mehdiyyîn: mehdi olan halifeler, ahir zamanda gelen Büyük Mehdînin bazı özelliklerine sahip olan halifeler.
ihtilâf: uyuşmazlık, bir konuda farklı görüş ve düşünüş, fikir ayrılığı.
iktiza etmek: gerektirmek, lâzım gelmek.
ispat: doğruyu delil göstererek meydana koyma.
istinaden: dayanarak.
kuvve-i maneviye-i ehl-i iman: mü'minlerin manevî kuvveti, gücü.
ma'dud: addedilen, sayılan.
manevi: mana olarak; fikri, hissi, ruhi.
Mehdi: hidayete eren, doğru yolu tutan, hidayete vesile olan. Hadislerle göre ahir zamanda tevhidi esas alarak imanı muhafaza edip İslâmiyeti hurafelerden ve bid'alardan arındırarak zamanın anlayışına göre yenileyecek olan âlim ve önder zat.
muhafaza etmek: korumak.
muhtelif: çeşitli, farklı.
musibet: felâket, belâ, sıkıntı.
müphem: belirsiz, gizli.
nevi: tür, çeşit.
numune: örnek, misal.
perde-i gayp: gayp perdesi, gizli perde; insanların bilmeyip sadece Allah'ın bildiği gayp âlemindeki manevî perde.
raptetmek: bağlamak.
Rahim: çok merhametli olan, esirgeyen, koruyan, acıyan Allah.
rahmet: merhamet etme, acıma, esirgeme, bağışlama, şefkat gösterme.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme, aktarma.
setr: örtme, gizleme; kapanma.
silsile-i nuraniye: nuranî silsile, nurlu nesil.
tafsilât: açıklamalar, ayrıntılar.
tasvirat: tasvirler, benzetmeli anlatımlar.
umur-u gaybiye: gaybî işler, Allah ve onun bildirdiği kişiler dışında hiç kimsenin bilmediği işler.
vahiy: bir hakikatin veya bir emrin Allah tarafından peygamberlere bildirilmesi.
vuku: meydana gelme, ortaya çıkma, oluş, olma.
yeis: ümitsizlik.

ahval: hâller.
ahval-i galip: çoğunlukla meydana gelen hâller, durumlar.
Aişe-i Siddıka: Hz. Aişe, Peygamberimizin muhterem hanımı.
Âl: Peygamberimizin ailesinden ve soyundan olanlar.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
Ashap: Sahabeler, Hz. Peygambere görmüş ve onunla konuşmuş olan Müslüman kimseler.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
beşeriyet: insanlık.
beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.
dehşet: büyük korku hâli, korkma, ürkmek.
derece-i takva ve adl ve sıdk: Allah'tan korkma ve adalet ve doğruluk derecesi.
evsaf: vasıflar, sıfatlar, özellikler.
ezvac-ı tahirat: Hz. Peygamber Efendimizin iffetli, tertemiz, mübarek hanımları.
ferman: emir, buyruk.
hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz iş veya davranış.
hâdisat: hâdiseler, olaylar.
hâdise: olay.
hassas: duygulu, çabuk üzülen.
haşiye: dipnot, açıklayıcı yazı.
hikmet: herkesin bilmediği gizli sebep; gizli, bilinmeyen nokta.
hikmet-i Rabbaniye: Cenab-ı Hakkın hikmet dairesindeki terbiye ve idaresi.
ihbar: haber verme, bildirme.
iktiza etmek: gerektirmek, lâzım gelmek.
kat'i: kesin, şüphesiz.
kısmen: bir bakıma, bir yönden.
merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak.
muhabbet: sevgi.
muaddisin-i kâmilin: hadisleri nakleden kâmil, olgun insanlar.
mukteza-i hikmet ve rahmet: hikmetin ve rahmetin gereği.
mücmel: kısa, öz, özet.
nakletmek: aktarmak, anlatmak.
rahmet-i İlâhiye: Allah'ın rahmeti; Allah'ın acıması, merhamet etmesi ve şefkat göstermesi.
rencide etme: incitme, kırma.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
sahih: doğru, sağlam, şüphesiz.
siyer: Peygamberimizin hayat tarihini; onun hayatının bütün safhalarını anlatan ve vasıflarını nakleden eserler.
suret: yol; şekil, biçim, tarz.
şedit: şiddetli.
şefkat: acıyarak ve esirgeyerek

İşte, hikmet-i Rabbaniye ve rahmet-i İlâhiye böyle iktiza ettiği için, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın ümmetine karşı ziyade hassas merhametini ziyade rencide etmemek ve Âl ve Ashabına karşı şedit şefkatini fazla incitmemek için, vefat-ı Nebvîden sonra Âl ve Ashabının ve ümmetinin başlarına gelen müthiş hâdisatı umumiyetle ve tafsilâtıyla göstermemek ^(HAŞİYE) mukteza-i hikmet ve rahmettir. Fakat, yine bazı hikmetler için, mühim hâdisatı—fakat dehşetli bir surette değil—ona talim etmiş, o da ihbar etmiş.

Hem, güzel hâdiseleri kısmen mücmel, kısmen tafsil ile bildirmiş, o da haber vermiş. Onun haberlerini de, en yüksek bir derece-i takvada ve adlde ve sıdkta çalışan ve ² وَمَنْ كَذَبَ عَلَىٰ تَعَمُّدٍ فَلْيَتَّبِعْهُ مَقْعَدُهُ مِنَ النَّارِ hadisindeki tehditten şiddetle korkan ve ³ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ ayetindeki şiddetli tehditten şiddetle kaçan muhaddisin-i kâmilin, bize sahih bir surette o haberleri nakletmişler.

• **ALTINCI ESAS:** Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın ahval ve evsafı, siyer ve tarih suretiyle beyan edilmiş. Fakat o evsaf ve ahval-i galibi, beşeriyetine bakar.

HAŞİYE: Zat-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâma, Aişe-i Siddıkaya karşı ziyade muhabbet ve şefkatini rencide etmemek için, Vak'a-i Cemel hâdisesinde o bulunacağı kat'i gösterilmediğine delil ise, ezvac-ı tahirata ferman etmiş ki: “Keşke bilseydim, hanginiz o vak'ada bulunacak.” Fakat sonra, hafif bir surette bildirilmiş ki, Hazret-i Ali'ye (r.a.) ferman etmiş: “¹فَارْفُقْ وَبَلِّغْهَا مَأْمَهَا”

1. Ona yumuşak davran ve onu güvenli bir yere ulaştır. (Müşned, 6:393; Heysemî, Mecmaü'z-Zevaid, 7:234; Ramuzü'l-Ehadiş, s. 303; Beyhakî, Delâilü'n-Nübüvve, 6:410.)
2. Kim bile benim söylemediğim bir şeyi söylemişim gibi uydurursa, Cehennemdeki yerine hazırlansın. (Buharî, 1:38; Müslim, 1:10; Kettanî, Nazmü'l-Mütenasir Fi'l-Hadisi'l-Mütevâtir, s. 20-24.)
3. Allah adına yalan söyleyen kimseden daha zalim kim vardır? (Zümer Suresi: 32.)

sevme, karşılıksız merhamet etme.
tafsil: etraflıca bildirme, ayrıntılı anlatma.
tafsilât: ayrıntılar.
talim etmek: öğretmek, bilgilendirmek.

tehdit: korkutma.
umumiyet: umumilik, genellik.
ümme: Hz. Peygambere inanın onun yolundan gidenler, Müslümanlar.
vak'a: olay.

Vak'a-i Cemel: Cemal Vak'ası, Hz. Aişe'nin deve sırtında katıldığı savaş.
vefat-ı Nebvî: Peygamberimizin vefatı.
Zat-ı Ahmediye: Hz. Peygamberin zâtı, kişiliği.

Hâlbuki, o zat-ı mübareğin şahs-ı manevîsi ve mahiyet-i kudsiyesi o derece yüksek ve nuranîdir ki, siyer ve tarihte beyan olunan evsaf, o bala kamete uygun gelmiyor, o yüksek kıymete muvafık düşmüyor. Çünkü,

¹ **السَّبَبُ كَالْفَاعِلِ** sırımca, her gün, hatta şimdi de bütün ümmetinin ibadetleri kadar bir azîm ibadet sahife-i kemalâtına ilâve oluyor. Nihayetsiz rahmet-i İlâhiyeye, nihayetsiz, bir surette, nihayetsiz bir istidat ile mazhar olduğu gibi, her gün hadsiz ümmetinin hadsiz duasına mazhar oluyor.

Ve şu kâinatın neticesi ve en mükemmel meyvesi ve Hâlık-ı Kâinatın tercümanı ve sevgilisi olan o zat-ı mübareğin tamam-ı mahiyeti ve hakikat-i kemalâtı, siyer ve tarihe geçen beşeri ahval ve etvara sığmaz. Meselâ, Hazret-i Cebrail ve Mikâil iki muhafız yaver hükmünde Gazve-i Bedir'de yanında bulunan bir zat-ı mübarek, ² çarşı içinde bedevî bir Arapla at mübayaasında münazaa etmek, bir tek şahit olan Huzeyme'yi şahit göstermekle ³ görünen etvarı içinde sığmaz.

İşte, yanlış gitmemek için, her vakit mahiyet-i beşeriyeti itibarıyla iştirilen evsaf-ı adiye içinde, başını kaldırıp hakikî mahiyetine ve mertebe-i risalette durmuş nuranî şahsiyet-i manevîyesine bakmak lâzımdır. Yoksa, ya hürmetsizlik eder veya şüpheye düşer. Şu sırrı izah için şu temsili dinle:

1. Bir işe sebep olan onu işleyen gibidir.

2. *Buhârî*, Megazi: 11; Ahmedü'l-Benna es-Sa'atî, *Fethu'r-Rabbânî*, 21:26.

3. *Ebu Davud*, hadis no: 3607; *Müsned*, 5:215; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevaid*, 9:320; Hâkim, *Müstedrek*, 2:17.

ahval: hâller.

azîm: büyük.

bâlâ kamet: yüksek, yüce şahsiyet.

bedevî: göçebe, çölde yaşayan.

beşeri: insanla ilgili, insana ait.

beyan: anlatma, açıklama.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

etvar: tavırlar; olaylar ve insanlar karşısında takınılan hâller, tutumlar.

evsaf: vasıflar, sıfatlar, özellikler.

evsaf-ı adiye: normal vasıflar, sıradan, özellikler.

Gazve-i Bedir: Bedir Savaşı.

hadsiz: sınırsız, sonsuz.

hakikat-i kemalât: olgunlukların, mükemmelliklerin gerçeği, esası.

hakiki: gerçek, aslına uygun, gerçek olan.

Hâlık-ı Kâinat: kâinatın ve onun içinde olan her şeyin yaratıcısı olan Allah.

hükmünde: yerinde, değerinde.

hürmet: saygı.

istidat: kabiliyet, yetenek.

itibarıyla: bakımından.

izah: açıklama.

kâinat: yaratılmış şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, hakikati; nitelik, özellik.

mahiyet-i beşeriyet: insanlık mahiyeti, özelliği.

mahiyet-i kudsiye: kudsi mahiyet, mukaddes özellik.

mazhar olma: nail olma, erişme, kavuşma.

mertebe-i risalet: peygamberlik mertebesi, derecesi.

muhafız: koruyan, muhafaza eden.

muvafık: uygun, yerinde, münasip.

mübaya: satın alma.

münazaa: münakaşa, çekişme.

netice: sonuç, son.

nihayetsiz: sonsuz, sınırsız.

nuranî: nurlu, parlak.

rahmet-i İlâhiye: Allah'ın rahmeti; Allah'ın acıması, merhamet etmesi ve şefkat göstermesi.

sahife-i kemalât: mükemmellikler sayfası.

sır: gizli hakikat, insanın aklının yetişemediği İlâhî hikmet.

siyer: Peygamberimizin hayat tarihi; onun hayatının bütün safhalarını anlatan ve vasıflarını nakleden eserler.

suret: şekil, biçim, tarz.

şahs-ı manevî: manevî şahıs; belli bir kişi olmayıp bir cemaatten, topluluktan meydana gelen manevî şahıs.

şahsiyet-i manevîye: manevî şahsiyet, manevî kişilik.

tamam-ı mahiyet: mahiyetinin tamamı, bütün özellikleri.

temsîl: benzetme, örnek.

tercüman: tercüme eden, çeviren.

ümmet: Hz Peygambere inanıp onun yolundan gidenler, Müslümanlar.

yaver: yardımcı.

zat-ı mübarek: mübarek zat, hayırlı kişi.

Meselâ, bir hurma çekirdeği var. O hurma çekirdeği toprak altına konup açılarak koca meyvedar bir ağaç oldu. Hem gittikçe tevessü eder, büyür.

Veya tavus kuşunun bir yumurtası vardı. O yumurtaya hararet verildi, bir tavus civcivi çıktı. Sonra, tam mükemmel, her tarafı kudretten yazılı ve yaldızlı bir tavus kuşu oldu. Hem, gittikçe daha büyür ve güzelleşir.

Şimdi o çekirdek ve o yumurtaya ait sıfatlar, hâller var. İçinde incecik maddeler var. Hem ondan hâsıl olan ağaç ve kuşun da, o çekirdek ve yumurtanın adı küçük keyfiyet ve vaziyetlerine nispeten büyük ve âli sıfatları ve keyfiyetleri var.

Şimdi o çekirdek ve o yumurtanın evsafını ağaç ve kuşun evsafıyla raptedip bahsetmekte lâzım gelir ki, her vakit akl-ı beşer başını çekirdekten ağaca kaldırıp baksın ve yumurtadan kuşa gözünü tevcih edip dikkat etsin tâ işitiği evsafı, onun aklı kabul edebilsin. Yoksa, “Bir dirhem çekirdekten bin batman hurma aldım” ve “Şu yumurta, cevvi-i asumanı kuşların sultanıdır” dese, tekzip ve inkâr sapacak.

İşte, bunun gibi, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın beşeriyeti, o çekirdeğe, o yumurtaya benzer. Ve vazife-i risaletle parlayan mahiyeti ise, şecere-i tuba gibi ve Cennetin tayr-ı hümayunu gibidir. Hem daima tekemmüldedir. Onun için, çarşı içinde bir bedevî ile niza eden o zatı düşündüğü vakit, Refrefe binip, Cebrail’i arkada bırakıp, Kab-ı Kavseyne koşup giden zat-ı nuranîsine

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

âli: yüce, yüksek.

bahsetmek: bir konu üzerinde söz söylemek, konuşmak.

batman: eski ağırlık ölçülerinden olup, yaklaşık altı okkaya denk gelen bir ağırlık ölçüsü. (1 okka = 1283 gram)

bedevî: göçebe, çölde yaşayan.

beşeriyet: insanlık.

cevv-i asuman: gök yüzü boşluğu.

daima: sürekli, devamlı.

dirhem: şimdiki 3 grama denk olan eski bir ağırlık ölçüsü birimi.

evsaf: vasıflar, nitelikler, özellikler.

hararet: sıcaklık, ısı.

inkâr: reddetme, kabul etmeme, inanmama.

Kab-ı Kavseyne: iki yay mesafesi; Hz. Muhammed’in miraca çıkışıyla vardığı son nokta, bütün yaratılanları arkasına alıp Yaratana müşerref ve muhatap olduğu makam.

keyfiyet: durum, nitelik, özellik.

kudret: İlâhî güç ve iktidar.

mahiyet: nitelik; bir şeyin aslı, esası, hakikati.

meyvedar: meyveli.

nispeten: oranla, kıyasla.

niza: münakaşa, çekişme.

raptetmek: bağlamak

Refref: Hz. Muhammed’in Mi-raç mu’cizesi sırasında bindiği dört binekten biri.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir

elçisi olan Hz. Muhammed.

sıfât: vasıf, nitelik, hâl, özellik.

sultan: padişah, hükümdar.

şecere-i tuba: Cennetteki Tuba ağacı.

tavus: sülüngillerden erkeğinin tüyleri uzun, kuyruğu parlak, güzel renkli kuş.

tayr-ı hümayun: mübarek, kutsal kuş.

tekemmül: mükemmelleşme, olgunlaşma.

tekzip: yalanlama.

tevcih etme: yöneltme, çe-

virme.

tevessü etmek: genişlemek, yayılmak.

vazife-i risalet: peygamberlik vazifesi.

vaziyet: hâl, durum.

yaldız: esyaya altın veya gümüş görüntüsü vermek için kullanılan sıvı veya yaprak durumundaki altın gümüş ve bunların taklidi olan madde.

zat: şahıs, kişi, fert.

zat-ı nurani: nurlu, nurlanmış zat.

hayal gözünü kaldırıp bakmak lâzım gelir. Yoksa ya hürmetsizlik edecek veya nefs-i emmaresi inanmayacak.

Beşinci Nükteli İşaret

Umur-u gaybiyeye dair hadislerin birkaç misalini zikrederiz:

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, nakl-i sahih ile ve mütevatir bir derecede bize vasıl olmuş ki, minber üstünde, cemaat-i Sahabe içinde ferman etmiş ki:

1 **ابْنِي حَسَنُ هَذَا سَيِّدٌ سَيُصْلِحُ اللَّهُ بِهِ بَيْنَ فِئَتَيْنِ عَظِيمَتَيْنِ**

İşte, kırk sene sonra İslâmın en büyük iki ordusu karşı karşıya geldiği vakit, Hazret-i Hasan Radıyallahü Anh, Hazret-i Muaviye (r.a.) ile musalâha edip, cedd-i emcedinin mu'cize-i gaybiyesini tasdik etmiştir.

İkincisi: Nakl-i sahih ile, Hazret-i Ali'ye (r.a.) demiş:

2 **سَتَقَاتِلُ النَّاكِثِينَ وَالْفَاسِقِينَ وَالْمَارِقِينَ** Hem Vak'a-i Cemel, hem Vak'a-i Siffin, hem Vak'a-i Havarîç hâdiselerini haber vermiş.

• Hem Hazret-i Ali (r.a.) Hazret-i Zübeyir ile seviştiği bir zaman dedi: “Bu sana karşı muharebe edecek, fakat haksızdır.” **3**

1. Bu benim oğlum Hasan, Seyyiddir. Allah onun vasıtasıyla iki büyük grubun arasını düzeltecektir. (Buhârî, Sulh: 244, Alâmetü'n-Nübüvve: 249.)
2. Sen ahitlerinden dönenler, haktan sapanlar ve hak dinden ayrılanlarla savaşacaksın. (Heysemî, Mecmaü'z-Zevaid, 7:238; Beyhakî, Delâilü'n-Nübüvve: 6:412, 414; Hâkim, Müstedrek, 3:139, 140.)
3. Hâkim, Müstedrek, 3:366, 367; Heysemî, Mecmaü'z-Zevaid, 7:235; Beyhakî, Delâilü'n-Nübüv - ve: 6: 412.

ahit: anlaşma, söz verme, sözleşme.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

cedd-i emced: en büyük cet, dede.

cemaat-i Sahabe: Sahabeler cemaati, topluluğu.

dair: ait, ilgili.

ferman: emir, buyruk.

hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz iş veya davranış.

hâdis: olay.

hak: doğru, gerçek.

hürmet: saygı.

minber: camide hatibin hutbe okuduğu merdivenli kürsü.

misal: örnek, numune.

mu'cize-i gaybiye: gayba ait mu'cize; zamanı gelince ortaya çıkan ve gaybî olarak haber verilen mu'cize.

muharebe: harp, savaş.

musalâha: barış, sulh.

mütevatir: yalan söylemekte birleşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun verdiği haber, böyle bir topluluğun senedin başından sonuna kadar yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettikleri sahih hadis.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

nefs-i emmare: kötülüğü emreden nefis.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

seyyid: efendi, reis, ileri gelen.

tasdik: doğrulama, onaylama.

umur-u gaybiye: gaybî işler; Allah ve onun bildirdiği kişiler dışında hiç kimsenin bilmediği işler.

Vak'a-i Cemel: Cemel Vak'ası, olayı.

Vak'a-i Havarîç: Havarîçler Vak'ası, savaşı.

Vak'a-i Siffin: Siffin Vak'ası, olayı.

vasıl olma: ulaşma.

vasita: aracılık, aracı.

zikretmek: anmak, bildirmek, söylemek.

alâmet: iz, belirti, işaret.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
Âl-i Beyt: Hz. Muhammed'in ailesinden olan ve neslinden gelen kimseler.
ezvac-ı tahirat: Hz. Peygamber Efendimizin iffetli, tertemiz, hanımları.
fitne: karışıklık, fesat.
hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz iş veya davranış.
hakkanîyet: doğruluk, hak ve adalete uygunluk.
Harici: Hz. Ali'ye isyan eden.
Havariç: asiler, zorbalar, isyan-kârlar; Hakemeyn Vak'asından sonra Hz. Ali'ye isyan eden topluluk.
hüccet: delil.
ihbar: haber verme, bildirme.
ihbar-ı gayp: gayptan gelen haber, geçmiş veya gelecek zamana ait haberler.
ilân etmek: herkese duyurmak.
izah etmek: açıklamak.
kat'i: kesin, şüphesiz.
katledilmek: öldürülmek.
maktul: öldürülen.
maruz kalma: uğrama; bir şeyin karşısında ve tesiri altında bulunma.
mu'cize-i Nebeviye: Peygamberimize ait mu'cize.
muharebe: savaş, harp.
mühim: önemli.
mükerreren: tekrarlayarak, defalarca.
nefiy: sürgün.
nişan: iz, belirti, işaret.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
rivayet-i sahih: sahih olan rivayet, Peygamberimizden doğru olarak nakledilmiş hadis.
sahih: doğru, sağlam, şüphesiz.
Sıffin: Hz. Ali ile Hz. Muaviye'nin savaştığı yer ve bu savaşın adı.
tasdik: doğruluğunu kabul etme,

• Hem ezvac-ı tahiratına demiş: “İçinizden birisi, mühim bir fitnenin başına geçecek ve etrafında çoklar katledilecek.”^{1 2} **وَتَنْبَحُ عَلَيْهَا كِلَابُ الْحَوَائِبِ**

İşte şu sahih, kat'î hadisler, otuz sene sonra Hazret-i Ali'nin (r.a.) Hazret-i Aişe ve Zübeyir ve Talha'ya karşı Vak'a-i Cemelde ve Muaviye'ye karşı Sıffin'de; ve Havarice karşı Harevra'da ve Nehruvan'da muharebesi, o ihbar-ı gaybiyenin bir tasdik-ı fiilîsidir.

• Hem Hazret-i Ali'ye, “senin sakalını senin başının kanıyla ıslattıracak bir adamı” ihbar etmiş. Hazret-i Ali o adamı tanımış; o da, Abdurrahman ibni Mülcemü'l-Haricidir.³

• Hem Haricîlerin içinde Züssedye denilen bir adamı, garip bir nişanla alâmet olarak haber vermiştir ki, Havaricîlerin maktulleri içinde o adam bulunmuş, Hazret-i Ali onu hakkanîyetine hüccet göstermiş, hem mu'cize-i Nebeviyeyi ilân etmiş.⁴

• Hem Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Ümmü Seleme'nin, daha diğerlerin rivayet-i sahihiyle, haber vermiş ki, “Hazret-i Hüseyin, Taff, yani Kerbelâ'da katledilecektir.”⁵ Elli sene sonra, aynı vak'a-i ciğersuz vukua gelip o ihbar-ı gaybîyi tasdik etmiş.

• Hem, mükerreren ihbar etmiş ki: “Benim Âl-i Beytim, benden sonra **يَلْقَوْنَ قَتْلًا وَتَشْرِيدًا**, yani katle ve belâyaya ve nefye maruz kalacaklar.”⁶ Ve bir derece izah etmiş, aynen öyle çıkmıştır.

1. Cem'ü'l-Fevaid, 2:719; Heysemî, Mecmaü'z-Zevaid, 4:234, Beyhakî, 6:405.
2. Ve sana Hav'eb denilen yerin köpekleri havlayacaktır. (Hâkim, Müstedrek, 3:120; Cem'ü'l-Fevaid, 2:719; Silsiletü'l-Ehadis-i Sahiha, hadis no: 475.)
3. Hâkim, Müstedrek, 3:113, 141; Camiü's-Sağir, hadis no: 2586; Heysemî, Mecmaü'z-Zevaid, 9:138.
4. Buharî, 3:243; Müslim, 2:744, 745; Beyhakî, 6:426.)
5. Müsned, 1:85, 3:256; Camiü's-Sağir, hadis no: 211; Heysemî, Mecmaü'z-Zevaid, 9:187.
6. Hâkim, Müstedrek, 4:116, Ramuzü'l-Ehadis, s. 135; Aclûnî, Kenzü'l-Ummal, 14:267.

doğrulama.

tasdik-ı fiili: fiilen tasdik edilme, doğrulanma.

Vak'a-i Cemel: Cemel layıcı olay.

Vak'ası, olayı.

vukua gelme: meydana gelme, olma.

Şu makamda bir mühim sual vardır ki, denilir ki: Hazret-i Ali, o derece hilâfete liyakati olduğu ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma karabeti ve harikulâde cesaret ve ilmi ile beraber, neden hilâfette takaddüm ettirilmedi? Ve neden onun hilâfeti zamanında İslâm çok keşmekeşe mazhar oldu?”

Elcevap: Âl-i Beytten bir kutb-u azam demiş ki: “Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Hazret-i Ali’nin (r.a.) hilâfetini arzu etmiş; fakat gaipten ona bildirilmiş ki, murad-ı İlâhî başkadır. O da, arzusunu bırakıp, murad-ı İlâhîye tâbi olmuş.”¹

Murad-ı İlâhînin hikmetlerinden birisi şu olmak gerektir ki: Vefat-ı Nebvîden sonra, en ziyade ittifak ve ittihad gelmeye muhtaç olan Sahabeler, eğer Hazret-i Ali başa geçseydi, Hazret-i Ali’nin hilâfeti zamanında zuhura gelen hâdisatın şahadetiyle ve Hazret-i Ali’nin mümâşatsız, pervasız, zahidâne, kahramanâne, müstağniyâne tavrı ve şöhretgir-i âlem şecaati itibarıyla, çok zatlarda ve kabilelerde rekabet damarını harekete getirip tefrikaya sebep olmak kaviyyen muhtemeldi.

• Hem, Hazret-i Ali’nin hilâfetinin tehhür etmesinin bir sırrı da şudur ki: Gayet muhtelif akvamın birbirine karışmasıyla, Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâmın haber verdiği gibi sonra inkişaf eden yetmiş üç fırka² efkârının esaslarını taşıyan o akvam içinde, fitneengiz hâdisatın zuhuru zamanında Hazret-i Ali gibi harikulâde bir cesaret ve feraset sahibi, Haşimî ve Âl-i Beyt gibi kuvvetli,

1. Ramuzü'l-Ehadis, s. 293; Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs. 5:316; Suyutî, Tarihü'l-Hulefa, s. 64.

2. İbni Mâce, Fiten: 17; Ebu Davud, Sünnet: 1; Tirmizî, İman: 18.

akvam: kavimler, milletler, uluslar.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

Âl-i Beyt: Hz. Muhammed’in ailesinden olan ve neslinden gelen kimseler.

arzu: istek.

cesaret: yiğitlik, atılganlık ve gözü pek olma.

efkâr: fikirler, düşünceler, görüşler.

feraset: anlayışlılık, çabuk sezîş, kavrayış.

fırka: insan topluluğu, grup.

fitneengiz: fitne çıkaran.

gaip: görünmeyen âlem.

gayet: çok, son derece.

hâdisat: hâdiseler, olaylar.

harikulâde: eşi ve benzeri olmayan, olağanüstü.

Haşimî: Peygamberimiz Hz. Muhammed’in kabilesinden, onun sülâlesinden gelen.

hikmet: herkesin bilmediği gizli sebep; gizli bilinmeyen nokta.

hilâfet: halifelik; Peygamberimizin vekili olarak din ve dünya işlerinde umumî reislik.

inkişaf etme: ortaya çıkma.

itibarıyla: bakımından.

ittifak: bir konuda, ortak bir gayede anlaşma; fikir birliği etme.

ittihat: birleşme, birlik oluşturma.

kabile: göçebe insanlarda aynı soydan sayılan ve bir başa itaat eden insan topluluğu, boy, aşiret.

kahramanâne: kahramancasına, yiğitçesine.

karabet: akrabalık, yakınlık.

kaviyyen: kuvvetle.

keşmekes: karışıklık.

kutb-u azam: en büyük kutup, birçok Müslümanın kendisine bağlandıkları büyük evliyadan zamanın en büyük müridi.

liyakat: lâyk olma, uygunluk.

makam: yer.

mazhar: bir şeyin ortaya çıktığı, görüldüğü yer.

muhtelif: çeşitli, farklı.

muhtemel: ihtimal dahilinde olan, olması mümkün.

murad-ı İlâhî: Cenab-ı Hakkın muradı, isteği.

mühim: önemli.

mümâşat: hoş geçinmek için uy-sallık gösterme, bir kimsenin fikrine katılıyormuş gibi görünme.

müstağniyâne: tok gönüllülükle, kanaatkâr bir şekilde.

pervasız: korkusuz, çekinmeyen.

rekabet: rakip olma ve yarışma girme.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed’in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü’min kimse.

sır: gizli hakikat.

sual: soru.

şahadet: şahitlik, tanıklık.

şecaat: yiğitlik, cesurluk, kahramanlık.

şöhretgir-i âlem: şöhreti tüm dünyaya yayılmış, dünyaca tanınan.

tâbi olmak: uymak, itaat etmek.

takaddüm: öne geçme, ileride olma.

tavır: olaylar ve insanlar karşısında takınılan hâl, tutum.

tehhür: gecikme, sonraya kalma.

tefrika: ayrılık, bölünme.

Vefat-ı Nebvî: Peygamberimizin vefatı.

zahidâne: zahit gibi, dinin emirlerini yerine getirip yasaklarından kaçınarak.

zat: şahıs, kişi, fert.

ziyade: çok, fazla.

zuhur: görünme, meydana çıkma.

ahir: son.
ahkâm-ı Kur'âniye: Kur'an'ın hükümleri.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
Âl-i Beyt: Hz. Muhammed'in ailesinden olan, neslinden gelenler.
Âl-i Beyt-i Nebvî: Peygamberimizin ailesi ve soyundan gelenler.
asfiya: safiyet, kemalât ve takva sahibi olan; Hz. Peygamberin vârisi hükmünde, onun meslek ve gayelerini hayata geçirmeye ve uygulamaya çalışan zatlar.
diyanet: dindarlık.
ehl-i İslâm: Müslümanlar, İslâm toplumu.
etba: tâbi olanlar, uyanlar.
evliya: velîler, Allah dostları.
hakaik-ı imaniye: İmana ait hakikatler, gerçekler.
hakaik-ı İslâmiye: İslâmiyetle ilgili hakikatler, gerçekler.
harp: savaş.
harikulâde: eşi ve benzeri olmayan, olağanüstü.
hilâfet: halifelik; Peygamberimizin vekili olarak din ve dünya işlerinde umumî reislik.
hilâfet-i İslâmiye: İslâm halifeliği.
Hulefa-i Raşidîn: dört büyük halife.
hürmet: haysiyet, şeref.
kaviyyen: kuvvetle.
kemalât: faziletler, iyilikler, ahlâk ve huy güzelliği.
masum: günahı, suçu olmayan.
mevki: yer, makam; durum.
muhaddisin-i kâmilin: hadisleri nakleden kâmil, olgun insanlar.
muhafaza: koruma.
muhtemel: ihtimal dahilinde olan, olması mümkün.
muvazene: denge.
müctehidîn-i muhakkikin: hakikatleri araştıran, ayet ve hadisler başta olmak üzere diğer dini delillerden hüküm çıkaran büyük İslâm âlimleri.
mülûk-ü Emeviye: Emevî devlet başkanları.

hürmetli bir kuvvet lâzım idi ki, dayanabilsin. Evet, dayandı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın haber verdiği gibi, “Ben Kur'ân'ın tenzili için harp ettim; sen de tevili için harp edeceksin.” ¹

Hem, eğer Hazret-i Ali (r.a.) olmasaydı, dünya saltanatı, mülûk-ü Emeviyeyi bütün bütün yoldan çıkarmak muhtemeldi. Hâlbuki, karşılarında Hazret-i Ali (r.a.) ve Âl-i Beyti gördükleri için, onlara karşı muvazeneye gelmek ve ehl-i İslâm nazarında mevkilerini muhafaza etmek için, ister istemez, Emeviye Devleti reislerinin umumu, kendileri olmasa da, herhâlde teşvik ve tasvipleriyle, etbaları ve taraftarları, bütün kuvvetleriyle hakaik-ı İslâmiyeyi ve hakaik-ı imaniyeyi ve ahkâm-ı Kur'âniyeyi muhafazaya ve neşre çalıştılar. Yüz binlerle müctehidîn-i muhakkikin ve muhaddisîn-i kâmilin ve evliyalar ve asfiyalar yetiştirdiler. Eğer karşılarında Âl-i Beytin gayet kuvvetli velâyet ve diyanet ve kemalâtı olmasaydı, Abbasîlerin ve Emevîlerin ahirlerindeki gibi, bütün bütün çığırdan çıkmak kaviyyen muhtemeldi.

Eğer denilse: “Neden hilâfet-i İslâmiye Âl-i Beyt-i Nebvîde takarrür etmedi? Hâlbuki en ziyade lâıyk ve müstahak onlardı.”

Elcevap: Saltanat-ı dünyeviye aldaticıdır. Âl-i Beyt ise, hakaik-ı İslâmiyeyi ve ahkâm-ı Kur'âniyeyi muhafazaya memur idiler. Hilâfet ve saltanata geçen, ya nebî gibi masum olmalı, veyahut Hulefa-i Raşidîn ve Ömer bin Abdülaziz-i Emevî ve Mehdi-i Abbasî gibi harikulâde bir

1. Aclûnî, *Kenzü'l-Ummal*, hadis no: 32968; *Tirmizî*, hadis no: 3715, 5:635; Heysemî, *Mecma'ü'z-Zevaid*, 6:244.

müstahak: hak eden, hak etmiş.
nazarında: görüşünde, gözünde.
nebi: haberci, Allah'ın elçisi, peygamber.
neşir: yayma, dağıtma, herkese duyurma.
reis: başkan, amir, bir topluluğun en üst idarecisi.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
saltanat: sultanlık, hükümdarlık; devlet, hükümet.
saltanat-ı dünyeviye: dünya saltanatı.
takarrür etme: karar bulma, yerleşme.
tasvip: uygun bulma.

tenzil: Kur'an-ı Kerim'in vahiy yoluyla Peygamberimize yavaş yavaş indirilmesi.
teşvik: şevklendirme, isteklendirme, cesaret verme.
tevil: yorumlama, yorum.
umum: bütün, genel.
velâyet: velîlik, Allah dostluğu.
ziyade: çok, fazla.

züh-d-ü kalbi olmalı ki, aldanmasın. Hâlbuki, Mısır'da Âl-i Beyt namına teşekkül eden devlet-i Fatımiye hilâfeti ve Afrika'da Muvahhidîn hükûmeti ve İran'da Safevîler devleti gösteriyor ki, saltanat-ı dünyeviye Âl-i Beyte yaramaz; vazife-i asliyesi olan hıfz-ı dini ve hizmet-i İslâmiyeti onlara unutturur. Hâlbuki, saltanatı terk ettikleri zaman, parlak ve yüksek bir surette İslâmiyete ve Kur'ân'a hizmet etmişler.

İşte, bak: Hazret-i Hasan'ın neslinden gelen aktaplar, hususan Aktab-ı Erbaa ve bilhassa Gavs-ı Azam olan Şeyh Abdülkadir-i Geylânî; ve Hazret-i Hüseyin'in neslinden gelen imamlar, hususan Zeynelabidin ve Cafer-i Sadık ki, her biri birer manevî mehdî hükümüne geçmiş, manevî zulmü ve zulûmatı dağıtıp, envar-ı Kur'âniyeyi ve hakaik-ı imaniyeyi neşretmişler, cedd-i emcedlerinin birer vârisi olduklarını göstermişler.

Eğer denilse: “Mübarek İslâmiyet ve nuranî Asr-ı Saadetin başına gelen o dehşetli kanlı fitnenin hikmeti ve vech-i rahmeti nedir? Çünkü onlar kahra lâayık değil idiler.”

Elcevap: Nasıl ki baharda dehşetli yağmurlu bir fırtına, her taife-i nebatatın, tohumların, ağaçların istidatlarını tahrik eder, inkişaf ettirir; her biri kendine mahsus çiçek açar, fitrî birer vazife başına geçer. Öyle de, Sahabe ve Tabiînün başına gelen fitne dahi çekirdekler hükümündeki muhtelif ayrı ayrı istidatları tahrik edip kamçıladi. “İslâmiyet tehlikededir, yangın var!” diye her taifeyi korkuttu, İslâmiyetin hıfzına koşturdu. Her biri kendi

Aktab-ı Erbaa: dört büyük kutup; dört büyük velî (A. Geylânî, Ahmed-i Bedevî, Ahmed-i Rûfâî, Seyyid İbrahim Dessukî.)

aktap: kutuplar; büyük velîler.

Âl-i Beyt: Hz. Muhammed'in ailesinden olan, neslinden gelenler.

Asr-ı Saadet: saadet, mutluluk asrı; Peygamberimiz ve dört halifenin yaşadığı devire verilen ad.

cedd-i emced: en büyük cedd.

dehşetli: büyük korku veren; şiddetli.

envar-ı Kur'âniye: Kur'ân nurları.

fitrî: yaratılıştan gelen.

fitne: kanşıklık, fesat.

Gavs-ı Azam: en büyük gavs; Abdülkadir-i Geylânî.

hakaik-ı imaniye: iman hakikatleri.

hıfz: koruma, muhafaza.

hıfz-ı din: dini koruma.

hikmet: herkesin bilmediği gizli sebep; gizli bilinmeyen nokta.

hilâfet: halîfeliği, Peygamberimizin vekili olarak din ve dünya işlerinde umumî reislik.

hizmet-i İslâmiyet: İslâmiyete yapılan hizmet.

hususan: özellikle.

hükümünde: yerinde, değerinde.

hükümüne: yerine, değerine.

imam: önder, rehber; bir ilim-

de sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

inkişaf etme: açılma, ortaya çıkma.

istidat: kabiliyet, yetenek.

kahır: büyük eziyet, zulüm.

mahsus: has, özgül.

mehdî: hidayete eren, doğru yolu tutan; hidayete vesile olan, insanları doğru yola ulaştırıcı.

muhtelif: çeşitli, farklı.

mübarek: bereketli, feyizli, hayırlı.

namına: adına.

nesil: soy.

neşretmek: dağıtmak, yaymak, herkese duyurmak.

nuranî: nurlu, parlak.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.

saltanat: sultanlık, hükümdarlık; devlet, hükümet.

saltanat-ı dünyeviye: dünya saltanatı.

suret: şekil, biçim, tarz.

Tabiîn: Sahabeleri gören mü'minler.

tahrik: harekete geçirme, hareket ettirme.

taife: topluluk, grup.

taife-i nebatat: bitkiler topluluğu.

teşekkül etme: oluşma, kurulum.

vâris: mirasçı.

vazife: görev, iş.

vazife-i asliye: asıl vazife.

vech-i rahmet: rahmet yönü; acıma, şefkat ve merhamet yönü.

zulüm: haksızlık, eziyet.

zulûmat: karanlıklar.

züh-d-ü kalp: kalp sağlamlığı, kalbin dünya alâkalarından kesilmesi.

aktap: kutuplar; belli bir yer veya memleketteki evliyanın başı olan en büyük velî.
aktâr: taraflar, her taraf, her yer.
âlem-i İslâm: İslâm dünyası.
âlem-i İslâmiyet: İslâm dünyası.
Aleyhissalâtü Vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
asfiya: safiyet, kemalât ve takva sahibi olan; Hz. Peygamberin vârisi hükmünde, onun meslek ve gayelerini hayata geçirmeye ve uygulamaya çalışan zatlar.
asır: yüz yıl, çağ.
beyan etmek: açıklamak, bildirmek, izah etmek.
camia-i İslâmiyet: İslâm topluluğu, Müslümanlar.
celâl: nihayet derecede büyük-lük, ululuk ve azamet; sertlik, hışımlılık.
cüz'î: küçük, pek az.
dest-i kudret: kudret eli.
ehl-i bid'a: dinin aslında olmadığı hâlde, sonradan çıkarılan şeyleri dine mal etmeye çalışanlar.
ehl-i himmet: himmet ve gayret sahipleri.
ehl-i İslâm: Müslümanlar.
ehl-i tahkik: gerçeği araştıranlar, hakikatleri delilleriyle bilen âlimler.
fırka: insan topluluğu, grup, cemaat.
gayret: çalışma, çabalama.
güya: sanki.
gülistan: gül bahçesi.
hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz iş veya davranış.
hafız: Kur'ân-ı Kerim'i tamamen ezberleyen ve okuyan kişi; çok sayıda hadis ezberlemiş olan kimse.
hakeza: bunun gibi, benzeri.
hicret: göç.
hummalı: hararetili ve hareketli.
istidat: kabiliyet, yetenek.
istifade: faydalanma, yararlanma.
ittifak: birleşme; fikir ve söz birliği etme.
kat'i: kesin, şüphesiz.
kemal-i ciddiyet: tam bir ciddîlik.
kesretli: pek çok.
kudsi: mukaddes, aziz.
kuvve-i anilmerkeziye: merkezi güç, kuvvet; merkez kaç kuvveti.
Kütüb-ü Sitte-i Hadisiye: hadise dair altı kitap.
maatteessüf: ne yazık ki.
manen: manevî yönden.
misal: örnek, numune.

istidadına göre camia-i İslâmiyetin kesretli ve muhtelif vazifelerinden bir vazifeyi omzuna aldı, kemal-i ciddiyetle çalıştı. Bir kısmı hadislerin muhafazasına, bir kısmı şeriâtın muhafazasına, bir kısmı hakaik-ı imaniyenin muhafazasına, bir kısmı Kur'ân'ın muhafazasına çalıştı ve hakeza, her bir taife bir hizmete girdi. Zezaif-i İslâmiyette hummalı bir surette sa'y ettiler. Muhtelif renklerde çok çiçekler açıldı. Pek geniş olan âlem-i İslâmiyetin aktârına, o fırtına ile tohumlar atıldı; yarı yeri gülistana çevirdi. Fakat, maatteessüf, o güller ve gülistan içinde, ehl-i bid'a fırkalarının dikenleri dahi çıktı.

Güya dest-i kudret, celâl ile o asrı çalkaladı, şiddetle tahrik edip çevirdi, ehl-i himmeti gayrete getirip elektriklendirdi. O harekettten gelen bir kuvve-i anilmerkeziye ile, pek çok münevver müçtehitleri ve nuranî muhaddisleri, kudsi hafızları, asfiyaları, aktapları âlem-i İslâmın aktârına uçurdu, hicret ettirdi. Şarktan garba kadar ehl-i İslâmı heyecana getirip, Kur'ân'ın hazinelerinden istifade için gözlerini açtırdı. Şimdi sadede geliyoruz.

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın, umur-u gaybiyeden, haber verdiği gibi doğru vukua gelen işler binlerdir, pek çoktur. Biz yalnız cüz'î birkaç misaline işaret edeceğiz:

İşte, başta *Buharî ve Müslim*, sıhhatle meşhur Kütüb-ü Sitte-i Hadisiye sahipleri, beyan edeceğimiz haberlerin çoğunda müttefik ve o haberlerin çoğu manen mütevatir; ve bir kısmı dahi, ehl-i tahkik onların sıhhatine ittifak etmesiyle, mütevatir gibi kat'î denilebilir.

muhaddis: hadis ilmiyle uğraşan, hadis âlimi.
muhafaza: koruma.
muhtelif: çeşitli, farklı.
müçtehit: içtihat eden; ayet ve hadisler başta olmak üzere diğer dini delillerden hüküm çıkaran büyük İslâm âlemleri
münevver: nurlanmış, aydınlanmış.
mütevâtir: yalan söylemekte birleşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun ver-

diği haber ve rivayet ettikleri sahih hadis.
müttefik: ittifak etmiş, birleşmiş, anlaşmış.
nurani: nurlu, parlak.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
sa'y etmek: çalışmak.
sıhhat: doğruluk, sağlamlık.
suret: şekil, biçim, tarz.
şark: doğu.
seriat: Allah tarafından peygamber vasıtasıyla bildirilen,

ilâhî emir ve yasaklara dayanan hükümlerin hepsi.
tahrik etmek: harekete geçirmek, hareket ettirmek.
taife: topluluk, grup.
umur-u gaybiye: gaybî işler; Allah ve onun bildirdiği kişiler dışında hiç kimsenin bilmediği işler.
vazife: görev, iş.
vezaif-i İslâmiyet: İslâmiyetle ilgili vazifeler, görevler.
vukua gelme: meydana gelme, ortaya çıkma.

İşte, nakl-i sahih-i kat'î ile, Ashabına haber vermiş ki: “Siz umum düşmanlarınıza galebe edeceksiniz. Hem feth-i Mekke, hem feth-i Hayber, hem feth-i Şam, hem feth-i Irak, hem feth-i İran, hem feth-i Beytü'l-Makdis'e muvaffak olacaksınız. Hem o zamanın en büyük devletleri olan İran ve Rum padişahlarının hazinelerini beyninizde taksim edeceksiniz.”¹ Haber vermiş. Hem, “Tahminim böyle veya zannederim” dememiş, belki görür gibi kat'î ihbar etmiş; haber verdiği gibi çıkmış. Hâlbuki, haber verdiği vakit, hicrete mecbur olmuş, Sahabeleri az, Medine etrafı ve bütün dünya düşmandı.

- Hem, nakl-i sahih-i kat'î ile, çok defa ferman etmiş:

عَلَيْكُمْ بِسِيرَةِ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِي أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرُ²

deyip, Ebu Bekir ve Ömer kendinden sonraya kalacaklar, hem halife olacaklar, hem mükemmel bir surette ve rıza-i İlâhî ve marzî-i Nebevî dairesinde hareket edecekler. Hem Ebu Bekir az kalacak, Ömer çok kalacak ve pek çok fütuhât yapacak.³

- Hem ferman etmiş ki:

زُوتِ لِي الْأَرْضُ فَأَرَيْتُ مَشَارِقَهَا وَمَغَارِبَهَا وَسَيَّلْتُ مَلِكًا
أُمَّتِي مَا زُوتِي لِي مِنْهَا⁴

deyip, “Şarktan garba kadar benim ümmetimin eline geçecektir. Hiçbir ümmet o kadar mülk zaptetmemiş.” Haber verdiği gibi çıkmış.

1. Birkaç değişik hadisten alınmış haberlerdir. Bunlardan bazılarının kaynakları: *Sahih-i İbni Hibban*, 8:241, 243; *Şerhü's-Siyeril-Kebir*, İmam-ı Muhammed, 1:46; *Mışkâtü'l-Mesabih*, hadis no: 3747; *Sahih-i Buhârî*, 4:253; *Sahih-i Müslim*, 4:2236, 2237; *Fethu'l-Kebir*, 1:162, 452.
2. Benden sonra Ebu Bekir ve Ömer'in yoluna sınırsız sarılın. (Müsned, 5:382, 385, 399, 402; *Tirmizî*, Menakıb: 16, 37; *İbni Mâce*, Mukaddime: 11; *Tuhfetü'l-Ahvezi*, 10:147.)
3. *Tirmizî*, hadis no: 3662; *Hâkim*, *Müstedrek*, 3: 75 Cem'ü'l-Fevaid, 2:498.)
4. Yer benim için dürlüldü. Doğusu ve batısı bana gösterildi. Ümmetimin hâkimiyeti bana gösterilen mesafeye kadar ulaşacaktır. (Müsned, 5:278; *Müslim*, 4:2215, 8:171, *İbni Mâce*, hadis no: 3952.)

ashap: Sahabeler; Hz. Peygamberi görmüş ve onunla konuşmuş olan Müslümanlar. **ferman:** emir, buyruk.
beyninizde: aranızda. **feth-i Beytü'l-Makdis:** Ku-

düs'ün fethi.
feth-i Hayber: Hayber'in fethi.
feth-i Irak: Irak'ın fethi.
feth-i İran: İran'ın fethi.
feth-i Mekke: Mekke'nin Peygamber Efendimiz tarafından fethi.
feth-i Şam: Şam'ın Müslümanlarca fethi.
fütuhât: fetihler, zaferler.
galebe etmek: galip gelmek, üstünlük sağlamak.
garb: batı.
hâkimiyet: hükmediş, egemenlik.
halife: vekil, Hz. Muhammed'in vekili olarak Müslümanların yöneticisi olan kimse.
ihbar: haber verme, bildirme.
kat'î: kesin, şüphesiz.
marzî-i Nebevî: Peygamberin arzusu, isteği.
mecbur: bir işi yapmak zorunda olan.
mesafe: uzaklık.
muvaffak: başarılı.
mülk: sahip olunan üzerinde tasarruf hakkı bulunan şey; varlık, saltanat.
nakl-i sahih-i kat'î: kesinlikle doğru olan haberi bildirme, aktarma.
padişah: hükümdar, kral.
rıza-i ilâhî: Allah'ın rızası.
Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.
suret: şekil, biçim, tarz.
şark: doğu.
taksim etmek: bölüşmek, paylaşmak.
umum: bütün, tüm.
ümmet: bir peygambere inanıp onun yolundan gidenlerin tamamı; Hz. Peygambere inanıp onun yolundan gidenler, Müslümanlar.
vakit: zaman.
zannetmek: sanmak.
zaptetmek: idarealtı altına almak.

- Hem, nakl-i sahih-i kat'î ile, Gazâ-i Bedir'den evvel ferman etmiş:

هَذَا مَصْرَعُ أَبِي جَهْلٍ هَذَا مَصْرَعُ عُتْبَةَ هَذَا مَصْرَعُ أُمِّيَّةَ
هَذَا مَصْرَعُ فُلَانٍ وَفُلَانٍ¹

deyip, müşrik-i Kureyş'in reislerinin her biri nerede katledileceğini göstermiş ve demiş: "Ben kendi elimle Übeyy ibni Halef'i öldüreceğim."² Haber verdiği gibi çıkmış.

- Hem, nakl-i sahih-i kat'î ile, bir ay uzak mesafede, Şam etrafında, Mute nam mevkiideki gazve-i meşhurede muharebe eden Sahabelerini görür gibi ferman etmiş:

أَخَذَ الرَّأْيَةَ زَيْدٌ فَأُصِيبَ ثُمَّ أَخَذَهَا ابْنُ رَوَاحَةَ فَأُصِيبَ ثُمَّ
أَخَذَهَا جَعْفَرٌ فَأُصِيبَ ثُمَّ أَخَذَهَا سَيْفٌ مِنْ سُيُوفِ اللَّهِ³

deyip, birer birer hâdisatı Ashabına haber vermiş. İki üç hafta sonra Ya'le ibni Münebbih meydan-ı harpten geldi; daha söylemeden, Muhbir-i Sadık (a.s.m.) harbin tafsilâtını beyan etti. Ya'le kasem etti: "Dediğin gibi, aynen öyle oldu."⁴

- Hem, nakl-i sahih-i kat'î ile, ferman etmiş:

إِنَّ الْخِلَافَةَ بَعْدِي ثَلَاثُونَ سَنَةً ثُمَّ تَكُونُ مُلْكًا عَضُوضًا⁵
وَإِنَّ هَذَا الْأَمْرَ بَدَأَ نَبُوءَةً وَرَحْمَةً ثُمَّ يَكُونُ رَحْمَةً وَخِلَافَةً ثُمَّ
يَكُونُ مُلْكًا عَضُوضًا ثُمَّ يَكُونُ عُتْوًا وَجَبْرًا⁶

Ashap: Sahabeler; Hz. Peygamberi görmüş ve onunla konuşmuş olan Müslüman kimseler, arkadaşlar.
beyan etmek: anlatmak, bildirmek.
evvel: önce.
ferman: emir, buyruk.
Gazâ-i Bedir: Bedir Savaşı.
gazve-i meşhure: meşhur savaş.
hâdisat: hâdiseler, olaylar.
harp: savaş.
kasem: yemin, ant.
katledilmek: öldürülmek.
mevki: yer, mekân.
meydan-ı harp: harp meydanı, savaş alanı.
muharebe: harp, savaş.
Muhbir-i Sadık: doğru haberler veren Peygamberimiz.
müşrik-i Kureys: Kureys müşrikleri, Allah'a ortak koşan Kureysliler.
nakl-i sahih-i kat'î: kesinlikle doğru olan haberi bildirme, aktarma.
nam: ad, isim.
reis: baş, başkan, lider.
Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.
sancak: bayrak.
şehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savaşta vurulup ölen Müslüman.
tafsilât: tafsiller, ayrıntılar.

1. Bu Ebu Cehil'in öldürüleceği yerdir, bu Utbe'nin öldürüleceği yerdir, bu Ümeyye'nin öldürüleceği yerdir, bu falan ve falanın öldürüleceği yerdir. (Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:343; *Sahih-i Müs - lim*, 4:2203.)
2. Hâkim, *Müstedrek*, 2:327.
3. Sancağı Zeyd aldı ve şehit edildi. Sonra İbni Revaha aldı, şehit edildi. Sonra Cafer aldı, şehit edildi. Sonra onu, Allah'ın kılıçlarından birisi aldı. (*Buharî*, 5:182; *Acûnî*, *Kenzü'l-Ummal*, 11:367; *Sahihü'l-Camiü's-Sağir*, 1:122.)
4. Hafacî, *Şerhu's-Sıfâ*, 3:210; İbni Kayyim Cevzî, *Zâdü'l-Mead* (tahkik: Arnavud), 3:385.
5. Benden sonra hilâfet otuz senedir. Sonra ısırcı bir saltanata dönüşecek. (*Sahihü'l-Camiü's-Sağir*, hadis no: 3336.)
6. Bu iş [din] peygamberlik ve rahmet olarak başladı. Sonra rahmet ve hilâfet olacak. Arkasından ısırcı bir saltanat gelecek, daha sonra da yerini serkeşlik ve zorbalığa bırakacak. (Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:338; *Müsned*, 4:273.)

deyip, Hazret-i Hasan'ın altı ay hilâfetiyle Cihar-ı Yâr-ı Güzinin (Hulefa-i Raşidînin) zaman-ı hilâfetlerini ve onlardan sonra saltanat şekline girmesini, sonra o saltanattan ceberut ve fesad-ı ümmet olacağını haber vermiş. Haber verdiği gibi çıkmış.

- Hem, nakl-i sahih-i kat'î ile, ferman etmiş:

يُقْتَلُ عُثْمَانُ وَهُوَ يَقْرَأُ الْمُصْحَفَ ❀ وَأَنَّ اللَّهَ عَسَى أَنْ يَلْبِسَهُ
قَمِيصًا وَأَنْتَهُمْ يُرِيدُونَ خَلْعَهُ¹

deyip, Hazret-i Osman halife olacağını ve halli istenileceğini ve mazlum olarak, Kur'ân okurken katledileceğini haber vermiş. Haber verdiği gibi çıkmış.

- Hem, nakl-i sahih-i kat'î ile, hacamat edip, mübarek kanını Abdullah ibni Zübeyir teberrüken şerbet gibi içtiği zaman ferman etmiş: ² وَيْلٌ لِلنَّاسِ مِنْكَ وَيْلٌ لَكَ مِنَ النَّاسِ

deyip, harika bir şecaatle ümmetin başına geçeceğini ve müthiş hücumlara maruz kalacaklarını ve insanlar onun yüzünden dehşetli hâdiselere giriftar olacaklarını haber vermiş. Haber verdiği gibi çıkmış. Abdullah ibni Zübeyir, Emevîler zamanında, hilâfeti Mekke'de ilân ederek kahramanâne çok müsademe etmiş; nihayet Haccac-ı Zalim büyük bir ordu ile üzerine hücum ederek, şiddetli müsademededen sonra o kahraman-ı âlişan şehit edilmiş.

- Hem, nakl-i sahih-i kat'î ile, Emeviye devletinin zuhuru³ ve onların padişahlarının çoğu zalim olacağını ve

hall: görevine son verilme.
hilâfet: halifelik, Peygamberimizin vekili olarak din ve dünya işlerinde umumî reislik.
Hulefa-i Raşidîn: doğru yolda olan dört büyük halife.
ilân etmek: herkese duyurmak.
kahramanâne: kahramancasına, yiğitçesine.
kahraman-ı âlişan: şanlı kahraman.
katledilmek: öldürülmek.
maruz kalma: uğrama.
mazlum: zulme uğramış.
mübarek: bereketli, feyizli, hayırlı.
müsademe: çarpışma, vuruşma.
müthiş: korkunç, dehşetli.
nakletmek: aktarmak, anlatmak.
nakl-i sahih-i kat'î: kesinlikle doğru olan haberi bildirme, aktarma.
nihayet: sonunda.
padişah: hükümdar, sultan.
rahmet: acıma, merhamet etme, bağışlama, şefkat gösterme.
saltanat: sultanlık, hükümdarlık; bolluk ve zenginlik, gösterişli ve şatafatlı yaşayış.
serkeş: asi, isyan eden, baş kaldıran.
secaat: yiğitlik, kahramanlık, korkusuzluk.
şehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savaşta vurulup ölen Müslüman.
teberrüken: mübarek görerek, uğur sayarak.
ümme: Hz Peygambere inanıp onun yolundan gidenler, Müslümanlar.
zalim: zulmeden, haksızlık yapan, acımasız.
zaman-ı hilâfet: hilâfet zamanı, halifelik zamanı.
zorba: zor kullanarak başkalarının hakkını gasp eden, haydut.
zuhur: ortaya çıkma.

1. Osman Kur'ân okurken şehit edilecek. Umuyorum ki, Allah hilâfet gömleğini ona giydirecek, ancak onlar bu gömleği çıkarmak isteyecekler. (İki ayrı hadisten müktebestir. (Hâkim, Müstedrek, 3:100, 103; Cem'ü'l-Fevaid, 1:1884, 2:555; Kadi İyaz, Sıfâ, 1:338, 339.)
2. İnsanların senden çekeceği var. Senin de insanlardan çekeceğin var. (Metalibü'l-Âliye, 4:21.)
3. Kadi İyaz, Sıfâ, 1:338; Ali el-Karî, 1:683; Hafacî, Şerhu's-Sıfâ, 1:179.

ceberut: aşırı kibir, baskı, zorlama.
dehşetli: büyük korku veren; şiddetli.
ferman: emir, buyruk.
fesad-ı ümmet: ümmetin feshi, gitmesi, bozulup iyi özelliklerini kaybetmesi.
giriftar olma: tutulma, yakalanma.
hacamat etmek: kan vermek, kan aldırma.
hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz iş veya davranış.
hâdis: olay.
halife: vekil, Hz. Muhammed'in vekili olarak Müslümanların yöneticisi olan kimse.

adalet: her hak sahibine hakkının tam ve eksiksiz verilmesi.
âdil: adaletli olan, her hak sahibine hakkını tam ve eksiksiz veren.
Arap devlet-i Abbasiyesi: Arap Abbasîler devleti.
Ashap: Sahabeler, Hz. Peygamberi görmüş ve onunla konuşmuş olan Müslüman kimseler.
daire-i islâm: İslâm dairesi.
devlet-i Abbasiye: Abbasîler devleti, Emevîlerden sonra kurulan devlet. (750-1258).
Devlet-i İraniye: İran devleti.
ferman: emir, buyruk.
fitne: karışıklık, kargaşa, fesat.
fütuhât: fetihler, zaferler.
gayet: son derece, çok.
Habeş: bugünkü Etiyopya ülkesi.
harap olma: yıkılma, bozulma.
hicret: göç; Hz. Peygamberin Mekke'den Medine'ye göçü.
hidayet: doğru ve hak yol.
iktidar: devlet yönetimi, idaresi.
iman: inanma, inanç, itikat.
kavim: insan topluluğu; araların da töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan boy ve soy bakımından da birbirine bağlı insan topluluğu.
kumandan: komutan.
mahvetmek: yok etmek, ortadan kaldırmak.
melik: hükümdar, padişah, kral.
menfaat: fayda, yarar.
müddet: süre, zaman.
nakl-i sahih-i kat'i: kesinlikle

içlerinde Yezit¹ ve Velid bulunacağını ve Hazret-i Muaviye ümmetin başına geçeceğini² **وَإِذَا مَلَكَتْ فَاسْجَحْ** fermanıyla rıfk ve adaleti tavsiye etmiş. Ve Emeviyeden sonra, **يُخْرِجُ وَلَدَ الْعَبَّاسِ بِالرَّايَاتِ السُّودِ وَيَمْلِكُونَ أضعافَ مَا مَلَكُوا**³ deyip, devlet-i Abbasiyenin zuhurunu ve uzun müddet devam edeceğini haber vermiş. Haber verdiği gibi çıkmış.

- Hem, nakl-i sahih-i kat'î ile, ferman etmiş:

وَيْلٌ لِلْعَرَبِ مِنْ شَرِّ قَدِ اقْتَرَبَ⁴ deyip, Cengiz ve Hülâgû'nun dehşetli fitnelerini ve Arap devlet-i Abbasiyesini mahvedeceklerini haber vermiş. Haber verdiği gibi çıkmış.

- Hem, nakl-i sahih-i kat'î ile, Sa'd ibni Ebî Vakkas gayet ağır hasta iken ona ferman etmiş:

لَعَلَّكَ تُخَلِّفُ حَتَّى يَنْتَفِعَ بِكَ أَقْوَامٌ وَيَسْتَضِرَّ بِكَ آخَرُونَ⁵

İleride büyük bir kumandan olacağını, çok fütuhât yapacağını, çok milletler ve kavimler ondan menfaat görüp, yani İslâm olup ve çoklar zarar görecektir, yani devletleri onun eliyle harap olacağını haber vermiş. Haber verdiği gibi çıkmış. Hazret-i Sa'd ordu-yu İslâm başına geçti. Devlet-i İraniye'yi zirüzeber etti, çok kavimlerin daire-i İslâma ve hidayete girmelerine sebep oldu.

- Hem, nakl-i sahih-i kat'î ile, imana gelen Habeş meliki olan Necaşi hicretin yedinci senesinde vefat ettiği gün, Ashabına haber vermiş, hatta cenaze namazını

1. Askalanî, *Metelibü'l-Âliye*, h.no: 4528.

2. İktidara geldiğin zaman yumuşak ve adil ol. (Heysemî, 5:186.)

3. Abbas'ın çocukları siyah sancaklarla çıkacaklar ve sahip olduklarının kat kat fazlasını elde edeceklerdir. (Kadı İyaz, Sıfâ, 1:338.)

4. Yaklaşmakta olan bir kötülükten dolayı yazık oldu Araba!.. (Buharî, Fitn: 60.)

5. Bazı insanlar senden fayda görüp, diğer bazılarının ise senden zarar göreceği bir zamana kadar hayatta bırakılacağını ümit ediyorum. (Hilyetü'l-Evliya, 1:94.)

doğru olan haberi bildirme, ve hoşgörülü davranma.
sancak: bayrak.
orduyu İslâm: İslâm ordusu.
rıfk: insanlara karşı yumuşak

Müslümanlar.
vefat etme: ölmek.
zirüzeber: yerle bir, alt üst.
zuhur: ortaya çıkma.

kılmış. ¹ Bir hafta sonra cevap geldi ki, aynı günde vefat etmiş.

• Hem, nakl-i sahih-i kat'î ile, Cihar-ı Yâr-ı Güzin ile beraber Uhud veya Hira Dağının başında iken dağ titrediydi, zelzelelendi. Dağa ferman etti ki:

أُتْبِتُ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ نَبِيٌّ وَصِدِّيقٌ وَشَهِيدٌ ²

deyip, Hazret-i Ömer ve Osman ve Ali'nin şehit olacaklarını haber vermiş. Haber verdiği gibi çıkmış.

Şimdi, ey bedbaht, kalpsiz, bıçare adam, “Muhammed-i Arabî akıllı bir adam idi” diye o şems-i hakikate karşı gözünü yuman bıçare insan! On beş enva-ı külliye-i mu'cizatından bir tek nev'i olan umur-u gaybiyeden, on beş ve belki yüz kısmından bir kısmını işittin. Manevî tevatür derecesinde kat'î bir kısmını duydun. Şu ihbar-ı gayp kısmının yüzden birisini akıl gözüyle gören bir zata “dâhî-i azam” denilir ki, ferasetiyle istikbali keşfediyor. Binaenaleyh, senin gibi haydi deha desek, yüz dâhî-i azam derecesinde bir deha-i kudsiyeyi taşıyan bir adam, yanlış görür mü, yanlış haber vermeye tenezzül eder mi? Böyle yüz derece bir deha-i azam sahibinin saadet-i dâreyne dair sözlerini dinlememek, elbette yüz derece divaneliğin alâmetidir.

Altıncı Nükteli İşaret

• Nakl-i sahih-i kat'î ile, Hazret-i Fatıma'ya (r.a.) ferman etmiş ki:

1. Buharî, Cenaiz: 57; Menakıbü'l-Ensar: 38; Müslim, Feraiz: 14; Ebu Davud, Cihad: 133; Tirmizî, Cenaiz: 69; Neseî, Cenaiz: 66, 67; İbni Mâce, Sadakat: 9, 13; Sahih-i Buharî, 2:109, 111; Sahih-i Müslim, 2:656; Cem'ül-Fevalid, 1:354.)
2. Sakin ol! Çünkü üzerinde bir Peygamber, bir Sıddık ve bir Şehit bulunuyor. (Buharî, Fezailü's-Sahabe: 5, 6; Müslim, 4:1880; Ebu Davud, 2:515; Tirmizî, hadis no: 3758.)

alâmet: belirti, işaret.

bedbaht: bahtsız, tâli'siz.

bıçare: çaresiz, zavallı.

binaenaleyh: bundan dolayı.

Cihar-ı Yâr-ı Güzin: seçkin

dört dost, dört büyük halife;

Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz.

Osman, Hz. Ali.

dâhî-i azam: en büyük dâhî,

en zeki kişi.

dair: ait, ilgili, alâkalı.

deha: olağanüstü zekâ sahibi

kimse.

deha-i azam: en büyük deha.

deha-i kudsi: kudsi deha, Al-

lah vergisi olan olağanüstü

zekilik.

divane: aklı başında olma-

yan, deli.

enva-ı külliye-i mu'cizat: çe-

şitli ve çok yönlü mu'cizeler.

feraset: anlayışlılık, çabuk sezis, kavrayış.

ferman: emir, buyruk.

hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz iş veya davranış.

ihbar-ı gayp: gayptan gelen haber, geçmiş veya gelecek zamana ait haberler.

istikbal: gelecek, gelecek zaman.

kat'î: kesin, şüphesiz.

kesif: bir şeyin olacağını önceden bilme; Allah tarafından ilham edilme, kalp gözüyle görme.

manevî tevatür: bir topluluğa ait olayın o topluluğa ait birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun diğer fertleri tarafından yalanlanmamış olması, söyleyenin doğruluğunun, diğerlerinin susması şeklinde tasdik edilmiş olması.

nakl-i sahih-i kat'î: kesinlikle doğru olan haberi bildirme, aktarma.

nev: tür, çeşit.

nükte: herkesin anlayamadığı, ancak dikkat edildiğinde anlaşılan ince söz ve mana.

saadet-i dâreyn: iki cihan saadeti, dünya ve ahiret mutluluğu.

Sıddık: hakkı ve hakikati tereddütsüz kabullenen; İslâmın ilk halifesi Hz. Ebu Bekir'in lâkabı.

şehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savaşta vurulup ölen Müslüman.

şems-i hakikat: hakikat güneşi.

tenezzül: alçalma, kendine aykırı düşen bir işi veya durumu kabul etme.

umur-u gaybiye: gaybî işler, Allah ve Onun bildirdiği kişiler dışında hiç kimsenin bilmediği işler.

vefat etme: ölme.

zat: şahıs, kişi, fert.

zelzele: yer sarsıntısı, deprem.

¹ **أَنْتِ أَوَّلُ أَهْلِ بَيْتِي لِحُوقًا بِي** deyip, “Âl-i Beytimden herkesten evvel vefat edip, bana iltihak edeceksin” diye söylemiş. Altı ay sonra, haber verdiği gibi aynen zuhur etmiş.

- Hem Ebu Zer’e ferman etmiş:

² **سَتُخْرَجُ مِنْ هُنَا وَتَعِيشُ وَحْدَكَ وَتَمُوتُ وَحْدَكَ** deyip, Medine’den nefyedilip, yalnız hayat geçirip, yalnız bir sahrada vefat edeceğini haber vermiş. Yirmi sene sonra, haber verdiği gibi çıkmış.

- Hem, Enes ibni Malik’in halası olan Ümmü Haram’ın hanesinde uykudan kalkmış, tebessüm edip ferman etmiş: ³ **رَأَيْتُ أُمَّتِي يَغْزُونَ فِي الْبَحْرِ كَالْمُلُوكِ عَلَى الْأَسِرَةِ**

Ümmü Haram niyaz etmiş: “Dua ediniz, ben de onlarla beraber olayım.”

Ferman etmiş: “Beraber olacaksın.”

Kırk sene sonra, zevci olan Ubade ibni Samit refakatiyle Kıbrıs’ın fethine gitmiş; Kıbrıs’ta vefat edip, mezarı ziyaretgâh olmuş. Haber verdiği gibi aynen zuhur etmiş.

- Hem, nakl-i sahih-i kat’î ile, ferman etmiş ki:

⁴ **يَخْرُجُ مِنْ ثَقِيفٍ كَذَّابٍ وَمُيَير** Yani, “Sakif kabilesinden biri dava-i nübüvvet edecek ve biri hunhar zalim zuhur edecek” deyip, nübüvvet dava eden meşhur Muhtar’ı ve yüz bin adam öldüren Haccac-ı Zalimi haber vermiş.

Âl-i Beyt: Hz. Muhammed’in ailesinden olan, neslinden gelenler.
dava etmek: iddia etmek.
dava-i nübüvvet: peygamberlik davası; peygamber olduğunu ilân etmek.
dua: Allah’a yalvarma, niyaz.
ferman: emir, buyruk.
fetih: bir ülkeyi veya yeri ele geçirme.
hane: ev.
hunhar: zalim, kan döken.
iltihak etme: katılma.
kabile: göçebe insanlarda, aynı soydan sayılan ve bir başa itaat eden insan topluluğu, boy, aşiret.
meşhur: tanınmış, ünlü.
nakl-i sahih-i kat’î: kesinlikle doğru olan haberi bildirme, aktarma.
nefyedilme: sürgün edilme.
niyaz: yalvarma, yakarma.
nübüvvet: nebilik, peygamberlik.
refakat: arkadaşlık, beraberlik.

1. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:340; *Sahih-i Buharî*, 4:248; *Beyhakî*, *Delâilü’n-Nübüvve*, 7:164.
2. Sen buradan çıkarılacak, tek başına yaşayacak ve yalnız öleceksin. (Kadı İyaz, *Şifa*, 1:343; *Beyhakî*, *Delâilü’n-Nübüvve*, 6:401; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevaid*, 98:332; Hâkim, *Müstedrek*, 3:345.)
3. Ben ümmetimi, tahtları üzerine kurulmuş sultanlar gibi denizde savaşırken görüyorum. (Sa - *hihü’l-Camiü’s-Sağır*, 6:24; *Sahih-i Müslim*, 3:1518; *Fethu’l-Kebir*, 1:175, 2:128, 3:260.)
4. *Camiü’l-Usul*, 10:99; *Cem’ü’l-Fevaid*, 2:725; *Beyhakî*, *Delâilü’n-Nübüvve*, 6:478, 480.)

sahra: çöl.
sultan: hükümdar, padişah.
taht: padişah koltuğu.
tebessüm: gülümseme, hafifçe gülme.
ümme: Hz Peygambere inanınca onun yolundan gidenler, Müslümanlar.
vefat etme: ölme.
zalim: zulmeden, haksızlık eden, acımasız.
zevc: koca, eş.
ziyaretgâh: ziyaret yeri.
zuhur etmek: görünmek, ortaya çıkmak.

- Hem, nakl-i sahih-i kat'î ile,

¹ سَتَفْتَحُ الْقُسْطَنْطِينِيَّةَ فَنِعْمَ الْأَمِيرُ أَمِيرُهَا وَنِعْمَ الْجَيْشُ جَيْشُهَا

deyip, İstanbul'un İslâm eliyle fetholacağını ve Hazret-i Sultan Mehmed Fatih'in yüksek bir mertebe sahibi olduğunu haber vermiş. Haber verdiği gibi zuhur etmiş.

- Hem, nakl-i sahih-i kat'î ile, ferman etmiş ki:

² إِنَّ الدِّينَ لَوْ كَانَ مُنَوَّطًا بِالثَّرِيَّا لَنَا لَهُ رِجَالٌ مِنْ أَبْنَاءِ فَارِسَ

deyip, başta Ebu Hanife olarak, İran'ın emsalsiz bir surette yetiştirdiği ulema ve evliyaya işaret ediyor, haber veriyor.

- Hem ferman etmiş ki:

³ عَالِمٌ قُرَيْشٍ يَمْلَأُ طَبَاقَ الْأَرْضِ عِلْمًا deyip, İmam-ı Şa-fii'ye işaret edip haber veriyor.

- Hem, nakl-i sahih-i kat'î ile, ferman etmiş ki:

سَتَفْتَرِقُ أُمَّتِي ثَلَاثًا وَسَبْعِينَ فِرْقَةً النَّاجِيَةُ وَاحِدَةٌ مِنْهَا قِيلَ مَنْ هُمْ قَالَ مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي

deyip, ümmeti yetmiş üç fırkaya inkısam edeceğini ve içinde fırka-i naciye-i kâmile, Ehl-i Sünnet ve Cemaat olduğunu haber veriyor.

- Hem ferman etmiş ki: ⁵ الْقَدَرِيَّةُ مَجُوسُ هَذِهِ الْأُمَّةِ

deyip, çok şubelere inkısam eden ve kaderi inkâr eden Kaderiye taifesini haber vermiş. Hem çok şubelere inkısam eden Rafızîleri haber vermiş.

âlim: bilgin, ilim adamı.

Ashap: Sahabeler, Hz. Peygamberi görmüş ve onunla konuşmuş olan Müslüman kimseler.

Ehl-i Sünnet ve Cemaat: İslâmı ilk günkü saf hâliyle kabul ederek, dinde olmayan şeyleri karıştırmayıp Hz. Peygamberin sünnetinden ve yolundan ayrılmayanlar.

emsalsiz: benzersiz.

evliya: velîler, Allah dostları.

ferman: emir, buyruk.

fetih: bir ülkeyi veya yeri ele geçirme.

fırka: insan topluluğu, grubu.

fırka-i naciye-i kâmile: kurtuluşu eren mükemmel topluluk.

Hazret-i Sultan Mehmed: Fatih Sultan Mehmed Hazretleri.

ilim: bilgi.

iman: inanma, inanç.

inkâr: reddetme, kabul ve tasdik etmeme, inanmama.

inkısam etmek: kısımlara ayırmak, bölmek.

kader: takdir, ilâhî hüküm; Cenab-ı Hakkın ezeli ilmi ile, kâinatın olmuş ve olacak bütün şeylerin varlık ve yokluğunu, geçmiş ve geleceğini bilmesi.

Kaderiye taifesi: Kaderin insan tarafından meydana getirildiğini kabul eden Mutezile mezheplerinden biri. Cebriyecilerin zıddı olan görüş.

kumandan: komutan.

Kureys: kökü Hz. İbrahim'e dayanan Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mensup olduğu meşhur Arap kabilesi.

Mecusi: ateşe tapan; Zerdüşti dinini benimseyen, bu dinle ilgili olan.

mertebe: derece.

nakl-i sahih-i kat'î: kesinlikle doğru olan haberi bildirme, aktarma.

Rafizî: Ehl-i Sünnete aykırı akide veya fikir sahibi olan kimse.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

suret: şekil, biçim, tarz.

Süreyya yıldızı: Ülker (Pervin) yıldızı.

sube: bölüm, bölük.

tabaka: kat, katman.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

ümme: Hz. Peygambere inanıp onun yolundan gidenler, Müslümanlar.

zuhur etmek: görünmek, ortaya çıkmak.

1. İstanbul fethedilecektir. Onu fetheden kumandan ne güzel kumandan, onu fetheden ordu ne güzel ordudur. (Buharî, *Tarihü's-Sağır*, hadis no: 139; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevaid*, 6:218; Hâkim, *Müstedrek*, 4:422.)

2. Din (ilmi), Süreyya yıldızına asılı bulursa, İranlılardan bazı kimseler yine de ona ulaşacaklar. (Buharî, *Tefsir*: 62; *Tirmizî*, 47. Surenin tefsiri: 3; *Lü'lü ve Mercan*, 3:183.)

3. Kureys'in âlimi yeryüzünün tabakalarını ilimle dolduracaktır. (*Feyzü'l-Kadir*, 2:105, hadis no: 1460; *Acîlîni*, *Keşfü'l-Hafa*, 2:53, 54.)

4. Ümmetim yetmiş üç fırkaya ayrılacaktır. Bu fırkalardan sadece birisi kurtulacaktır. 'Bunlar kimdir?' diye soruldu. Cevap verdi: Benim ve Ashabımın üzerinde bulunduğu yolda olanlardır.' (*Darimî*, *Siyer*: 75; *Ebu Davud*, *Sünnet*: 1, 4:198; *Tirmizî*, *İman*: 18; *İbni Mâce*, *Fiten*: 17.)

5. Kaderi inkâr edenler (Kaderiye fırkası), bu ümmetin Mecusileridir. (*Sahihü'l-Camiü's-Sağır*, 4:150; Hâkim, *Müstedrek*, 1:85; *Müsned*, 2:86, 125, 5:406.)

- Hem, nakl-i sahih-i kat'î ile, İmam Ali'ye (r.a.) demiş:

“Sende, Hazret-i İsa (a.s.) gibi, iki kısım insan helâkete gider: Birisi ifrat-ı muhabbet, diğeri ifrat-ı adavetle. Hazret-i İsa'ya, Nasranî, muhabbetinden hadd-i meşrudan tecavüz ile, hâşâ, ‘ibnullah’ dediler.¹ Yahudi, adavetinden çok tecavüz ettiler, nübüvvetini ve kemalini inkâr ettiler. Senin hakkında da, bir kısım, hadd-i meşrudan tecavüz edecek, muhabbetinden helâkete gidecektir.²

لَهُمْ نَبَزٌ يَقَالُ لَهُمُ الرَّافِضِيَّةُ demiş. “Bir kısmı, senin adavetinden çok ileri gidecekler; onlar da Havariçtir ve Emevîlerin müfrit bir kısım taraftarlarıdır ki, onlara ‘Nasibe’ denilir.”

Eğer denilse: Âl-i Beyte muhabbeti Kur'ân emrediyor, Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm çok teşvik etmiş. O muhabbet, Şialar için belki bir özür teşkil eder. Çünkü, ehl-i muhabbet bir derece ehl-i sekirdir. Ne için Şialar, hususan Rafizîler o muhabbetten istifade etmiyorlar? Belki işaret-i Nebeviye ile, o fart-ı muhabbette mahkûmdurlar.

Elcevap: Muhabbet iki kısımdır.

Biri: Mana-i harfiyle, yani Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm hesabına, Cenab-ı Hak namına Hazret-i Ali ile Hasan ve Hüseyin ve Âl-i Beyti sevmektir. Şu muhabbet, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın muhabbetini

adavet: düşmanlık, kin.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
Âl-i Beyt: Hz. Muhammed'in ailesinden olan, neslinden gelenler.
Cenab-ı Hak: Allah; doğru, gerçek hakkın ta kendisi olan şeref ve azamet sahibi olan Allah.
ehl-i muhabbet: muhabbet edenler, sevgi besleyenler.
ehl-i sekir: akli ile hareket edemeyip hissi ve zevki ile hareket eden, ilâhî bir tecelli ile kendinden geçen.
fart-ı muhabbet: aşırı sevgi, ifrat derecesinde sevmek.
hadd-i meşru: meşru sınır, kanunî sınır, şeriatın uygun gördüğü sınır.
hâşâ: asla, hiçbir zaman.
Havariç: Haricîler, Hakemeyn Vak'asından sonra Hz. Ali'ye isyan eden topluluk, grup.
helâket: yıkılma, mahvolma, felâket.
hesabına: adına.
hususan: özellikle.
ibnullah: Allah'ın oğlu.
ifrat-ı adavet: düşmanlığı aşırıya götürme; kin.
ifrat-ı muhabbet: sevmeye aşırı gitme, sevgide ölçüyü aşma.
inkâr: reddetme, kabul ve tasdik etmeme, inanmama.
istifade: faydalanma, yararlanma.
işaret-i nebevî: Peygamber Efendimizin haber vermesi, işaret etmesi.
kemal: mükemmellik, fazilet; ahlâk ve huy güzelliği.
lâkap: takma ad.
mahkûm: mecbur.
mana-i harfî: bir şeyin yaratıcısına bakan, onu tarif eden ve tanıtan manası.
muhabbet: sevgi, dostluk.
müfrit: ifrat eden, bir konuda, bir

1. Müsned, 1:160; Heysemî, Mecmau'z-Zevaid, 9:133; Hâkim, Müstedrek, 3:123.

2. Onların bir lâkabı vardır ki, onlara Rafizî denilir. (Heysemî, Mecmau'z-Zevaid, 10:22; Müsned, 1:103.)

işte çok ileri giden, aşırı.

nakl-i sahih-i kat'î: kesinlikle doğru olan haberi bildirme, aktarma.

namına: adına.

Nasibe: Haricîlere verilen bir ad.

Nasranî: İsevi, Hristiyan.

nübüvvet: nebîlik, peygamberlik.

berlik.

Rafizî: Ehl-i Sünnete aykırı akide veya fikir sahibi olan kimse.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

Şia: Hz. Ali'nin taraftarlığını esas alanlar, Şîi.

tecavüz: haddini aşma, söz ve harekette ileri gitme.

teşkil etme: oluşturma.

teşvik etmek: şevklendirmek, cesaret vermek; özendirmek.

Yahudi: İbranî ve İsrailî de denilen, Samî kavimlerinden bir ırk.

ziyadeleştirir, Cenab-ı Hakkın muhabbetine vesile olur. Şu muhabbet meşrudur, ifratı zarar vermez, tecavüz etmez, başkalarının zemmini ve adavetini iktiza etmez.

İkincisi: Mana-i ismiyle muhabbettir. Yani, bizzat onları sever. Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâmı düşünmeden, Hazret-i Ali'nin kahramanlıklarını ve kemalini ve Hazret-i Hasan ve Hüseyin'in yüksek faziletlerini düşünüp sever. Hatta, Allah'ı bilmesede, Peygamberi tanımasa da yine onları sever. Bu sevmek, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın muhabbetine ve Cenab-ı Hakkın muhabbetine sebebiyet vermez. Hem ifrat olsa, başkaların zemmini ve adavetini iktiza eder.

İşte, işaret-i Nebeviye ile, Hazret-i Ali hakkında ziyade muhabbetlerinden, Hazret-i Ebu Bekri's-Sıddık ile Hazret-i Ömer'den teberri ettiklerinden, hasarete düşmüşler. Ve o menfi muhabbet, sebep-i hasarettir.

- Hem, nakl-i sahih kat'î ile, ferman etmiş ki:

إِذَا مَشُوا الْمُطِيطَاءَ وَخَدَمَتَهُمْ بَنَاتُ فَارِسَ وَالرُّومَ رَدَّ اللَّهُ بِأَسْهُمٍ
بَيْنَهُمْ وَسَلَّطَ شَرَارَهُمْ عَلَى خِيَارِهِمْ¹

deyip, “Ne vakit size Fars ve Rum kızları hizmet etti; o vakit belânız, fitneniz içinize girecek, harbiniz dahilî olacak, şerirleriniz başa geçip hayırlılar ve iyilerinize musallat olacaklar” haber vermiş. Otuz sene sonra haber verdiği gibi çıkmış.

1. Camiü'l-Usul, 10:40; Kadı İyaz, Şifa, 1:237; Heysemî, Mecma'ü'z-Zevaid, 10:232, 237.)

adavet: düşmanlık, kin.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
Cenab-ı Hak: Allah; Hakkın ta kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.
dahili: içe dönük.
Fars: İran.
fazilet: kişiye ahlâklı, iyi hareket etmeye yönelten manevî

kuvvet, erdem.
ferman: emir, buyruk.
fitne: kanşıklık; araboza, kanıştırmak.
harp: savaş.
hasaret: zarar.
ifrat: aşırı gitme, sınırı, ölçüyü aşma.
iktiza etmek: gerektirmek.
işaret-i Nebevi: Peygamber Efendimizin işaret etmesi, ha-

ber vermesi.
kemal: mükemmellik, fazilet; ahlâk ve huy güzelliği.
mana-i isim: bir şeyin bizzat kendisine bakan ve kendisini tanıtan manası.
menfi: olumsuz, negatif.
meşru: Islâma uygun, helâl, haram ve yanlış olmayan.
muhabbet: sevgi, dostluk.
musallat: rahatsız eden, aşırı

derecede sataşan.

nakl-i sahih-i kat'î: kesinlikle doğru olan haberi bildirme, aktarma.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

Rum: Doğu Roma İmparatorluğu ve sınırları içinde yaşayan halk.

sebeb-i hasaret: zarara uğrama sebebi.

sebebiyet verme: sebep olma.

şerir: şer işleyen, kötülük yapan.

teberri etmek: uzaklaşmak; sevmeyip yüz çevirmek.

tecavüz: haddini aşma, söz ve harekette ileri gitme.

vakit: zaman.

vesile: vasıta, sebep.

zem: kınama, ayıplama, kötülleme.

ziyade: çok, fazla.

- Hem, nakl-i sahih-i kat'î ile, ferman etmiş ki:

¹ **وَتُفْتَحُ خَيْرٌ عَلَى يَدَيْ عَلِيٍّ** deyip, “Hayber kal’asının fethi Ali’nin eliyle olacak.” Me’mulün pek fevkinde, ikinci gün bir mu’cize-i Nebeviye olarak, Hayber Kal’asının kapısını Hazret-i Ali çekip kalkan gibi istimal ederek fethi muvaffak olduktan sonra, kapıyı yere atmış. Sekiz kuvvetli adam o kapıyı yerden kaldıramamış. Bir rivayette kırk adam kaldıramamış.

- Hem ferman etmiş ki:

² **لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَقْتُلَ فِئَتَانِ دَعَوَاهُمَا وَاحِدَةً** diye, Siffin’de Hazret-i Ali ile Muaviye’nin harbini haber vermiş.

- Hem ferman etmiş ki: ³ **إِنَّ عَمَارًا تَقْتُلُهُ الْفِئَةُ الْبَاغِيَّةُ**

diye, “Bâğî bir taife Ammar’ı katledecek.” Sonra, Siffin harbinde katledildi. Hazret-i Ali, onu Muaviye’nin taraftarları bâğî olduklarına hüccet gösterdi. Fakat, Muaviye tevil etti. Amr İbnü’l-As dedi: “Bâğî yalnız onun katilleridir; umumumuz değiliz.”

- Hem ferman etmiş ki: ⁴ **إِنَّ الْفِتْنَ لَا تَظْهَرُ مَا دَامَ عُمَرُ حَيًّا**

diye, “Hazret-i Ömer sağ kaldıkça içinde fitneler zuhur etmez” haber vermiş; öyle de olmuş.

- Hem, Süheyl ibni Amr daha imana gelmeden esir olmuş. Hazret-i Ömer, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma demiş ki: “İzin ver, ben bunun dışlarını.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
bâğî: asi; haksızlık eden.
dava: takip edilen fikir, iddia.
esir: savaşta düşman eline düşen kimse, tutsak, köle.
ferman: emir, buyruk.
fetih: bir ülkeyi veya yeri ele geçirme.
fevkinde: üstünde, üzerinde.
fitne: karışıklık, kargaşa, fesat.
harp: savaş.
Hayber Kal’ası: Hayber Kalesi.
hüccet: delil.
iman: inanma, inanç.
istimal etmek: kullanmak.
isyan: başkaldırma, emre karşı gelip ayaklanma.
kiyamet: son derece büyük yıkım, dünyanın sonu.
me’mul: umulan, ümit edilen.
mu’cize-i Nebevi: nebevî mu’cize, Peygamberimizin mu’cizesi.

1. Müsned, 5:333.

2. Müslümanlardan davaları aynı iki grup birbirleriyle savaşmadıkça kıyamet kopmaz. (Sahihü'l-Camiü's-Sağir, 6:174; Müslim, Fiten: 4.)

3. Ammar'ı isyancı bir grup öldürecektir. (Kadı İyaz, Şifa, 1:339.)

4. Ömer sağ kaldıkça fitneler baş göstermeyecektir. (Buharî, 4:238.)

muvaffak: başarılı.

nakl-i sahih-i kat'î: kesinlikle doğru olan haberi bildirme, aktarma.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir

elçisi olan Hz. Muhammed.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme, aktarma.

Siffin: Hz. Ali ile Hz. Muaviye'nin savaştığı yer ve bu savaşın adı.

taife: topluluk, grup.

tevil etme: yorumlama.

umum: hep, bütün.

zuhur etmek: görünmek, ortaya çıkmak.

çekeceğim Çünkü o, fesahatiyle küffar-ı Kureyşî harbi-mize teşvik ediyordu.” Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etmiş ki: **وَعَسَى أَنْ يَقُومَ مَقَامًا يَسْرُكُ يَاعُمَرُ**¹

diye, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın vefatı hengâmında olan dehşetengiz ve sabırsûz hâdisede, Hazret-i Ebu Bekri's-Sıddık nasıl ki Medine-i Münevvere'de kemal-i metanetle herkese teselli verip mühim bir hutbe ile Sahabeleri teskin etmiş; aynen onun gibi, şu Süheyl, o hengâmda, Mekke-i Mükerrema'de, aynı Ebu Bekri's-Sıddık gibi Sahabeye teskin ve teselli verip, malûm fesahatiyle Ebu Bekri's-Sıddık'ın aynı hutbesinin me-alinde bir nutuk söylemiş. Hatta iki hutbenin kelimeleri birbirine benzer.

- Hem Süraka'ya ferman etmiş ki:

كَيْفَ بِكَ إِذَا أَلْبَسْتَ سَوَارِي كِسْرَى² diye, “Kisranın iki bileziğini giyeceksin.” Hazret-i Ömer zamanında Kisra mahvedildi; ziynetleri ve şahane bilezikleri geldi, Hazret-i Ömer Süraka'ya giydirdi.

Dedi: **الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي سَلَبَهُمَا كِسْرَى وَالْبَسَهُمَا سُرَاقَةَ**³ ihbar-ı Nebevîyi tasdik ettirdi.

- Hem ferman etmiş ki:

إِذَا ذَهَبَ كِسْرَى فَلَا كِسْرَى بَعْدَهُ⁴ diye, “Kisra-i Fars gittikten sonra, daha Kisra çıkmayacak.” Haber vermiş; hem öyle olmuş.

1. Ey Ömer, bu adamın seni sevindirecek bir makama çıkacağını umuyorum! (Isabe, 2:93-94; Hâkim, Müstedrek, 4:282.)
2. Aliyyü'l-Karî, Şerhü's-Sıfa, 1:703.
3. Onları Kisranın kollarından çıkarıp, Süraka'ya taktıran Allah'a hamd olsun. (Kadı İyaz, Sıfa, 1:344.)
4. Tuhfetü'l-Ahvezî, 6:4562, 463.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

dehşetengiz: dehşet verici, korkunç.

ferman: emir, buyruk.

fesahat: güzel ve açık konuşabilme; dilin doğru, düzgün, açık ve akıcı şekilde kullanılması.

hâdis: olay.

hamd: methetme, Allah'ın

yüceliğini övme, teşekkür.

harp: savaş.

hengâm: zaman, vakit.

hutbe: hatip tarafından minbere çıkılarak yapılan ilâhî emirleri hatırlatan konuşma.

ihbar-ı Nebevî: Peygamberimizin haber vermesi.

kemal-i metanet: tam ve mükemmel bir dayanıklılık.

Kisra: eskiden İran hükümdarlarına verilen ad.

Kisra-i Fars: eski İran hükümdarlarına verilen isim, ünvan.

küffar-ı Kureys: Kureys kâfirleri, müşrikleri.

mahvedilme: yok edilme, ortadan kaldırılma.

makam: yer, mevki.

malûm: bilinen, belli.

meal: anlam, mana.

Medine-i Münevvere: Nurlu Medine şehri.

Mekke-i Mükerrema: keremli, aziz, mukaddes Mekke şehri.

mühim: önemli.

nutuk: konuşma.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sabırsûz: sabır taşırın, dayanılmayan.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.

şahane: mükemmel, muhteşem.

tasdik: doğrulama, onaylama.

teselli verme: acısını dindirme, güzel sözler söyleyerek rahatlatma.

teskin: sakinleştirme, yatıştırma, durdurma.

teşvik etmek: sevklendirmek, cesaret vermek.

vefat: ölüm, ölme.

ziynet: süs.

• Hem Kisra elçisine demiş: “Şimdi, Kisranın oğlu Şirviye Perviz, Kisrayı öldürdü.” O elçi tahkik etmiş, aynı vakitte öyle olmuş; o da İslâm olmuş. Bazı ehadiste, o elçinin adı Firuz’dur. ¹

• Hem, nakl-i sahih-i kat’î ile, Hatıb ibni Beltea’nın, gizli Kureyşe gönderdiği mektubu haber vermiş. Hazret-i Ali ile Mikdat’ı göndermiş, “Filân mevkide bir şahısta şöyle bir mektup var; alınız, getiriniz.” Gittiler, aynı yerden aynı mektubu getirdiler. Hatıb’ı celp etti. “Neden yaptın?” demiş; o da özür beyan etmiş. Özrünü kabul etmiş. ²

• Hem, nakl-i sahih ile, Utbe ibni Ebî Leheb hakkında ferman etmiş ki: ³ **يَا أَكْثَلُ كَلْبٍ اللَّهُ** diye, Utbe’nin akıbet-i feciasını haber vermiş. Sonra, Yemen tarafına giderken bir aslan gelip onu yemiş, Peygamber Aleyhissalâtü Ves-selâmın hem bedduasını, hem haberini tasdik etmiş.

• Hem, nakl-i sahih ile, feth-i Mekke vaktinde, Hazret-i Bilâl-i Habeşî Kâbe damına çıkıp ezan okumuş. Rüesa-i Kureyşten Ebu Süfyan, Attab ibni Esid ve Haris ibni Hişam oturup konuştular.

Attab dedi: “Pederim Esid bahtiyar idi ki bu günü görmedi.”

Haris dedi ki: “Muhammed, bu siyah kargadan başka adam bulmadı mı ki müezzin yapsın?” Hazret-i Bilâl-i Habeşî’yi tezyif etti.

akıbet-i fecia: feci akıbet; kötü son.

bahtiyar: bahtlı, tâlî’i, mutlu.

beddua: kötü dua; bir kimsenin kötü duruma düşmesi için yapılan dua.

beyan: açıklama, bildirme.

celp etmek: çekmek.

ehadis: Peygamberimiz Hz. Muhammed’e ait sözler.

ferman: emir, buyruk.

feth-i Mekke: Mekke’nin Peygamber Efendimiz tarafından fethi.

1. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:343; Aliyyü’l-Karî, *Şerhü’ş-Şifa*, 1:00; Beyhakî, *Delâilü’n-Nübüvve*, 4:390.

2. *Sahih-i Buharî*, 4:72; *Sahih-i Müslim*, hadis no: 2494; Kadı İyaz, *Şifa*, 1:342.)

3. Onu Allah’ın köpeği yiyecek. (Aliyyü’l-Karî, *Şerhü’ş-Şifa*, 1:664; Cem’ü’l-Fevaid, 2:64.)

Kisra: eskiden İran hükümdarlarına verilen ad.

Kureys: kökü Hz. İbrahim’e dayanan Peygamberimiz Hz. Muhammed’in mensup olduğu meşhur Arap kabilesi.

mekki: yer, mekân.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bil-

dirilmesi.

nakl-i sahih-i kat’î: kesinlikle doğru olan haberi bildirme, aktarma.

peder: baba.

rüesa-i Kureys: Kureys reisleri, Kureys’in önde gelenleri.

tahkik etmek: doğru olup olmadığını araştırmak, soruş-

turmak.

tasdik etmek: doğrulamak, onaylamak.

tezyif etmek: küçük düşürmek, alay etmek.

vakit: zaman.

vaktinde: zamanında, anında.

Ebu Süfyan dedi: “Ben korkarım, bir şey demeyeceğim. Kimse olmasa da, şu Batha’nın taşları ona haber verecek; o bilecek.”

Hakikaten, bir parça sonra Resul-i Ekrem Aleyhissalâ-tü Vesselâm onlara rast geldi, harfiyen konuştuklarını söyledi. O vakit Attab ile Haris şahadet getirdiler, Müslüman oldular. ¹

İşte, ey bîçare mülhit, Peygamber Aleyhissalâ-tü Vesselâmı tanımayan kalpsiz adam! Bak, Kureys’in iki muannit büyükleri, bir tek ihbar-ı gaybî ile imana geldiler. Ne kadar kalbin bozulmuş ki, maneî tevâtürle, bu ihbar-ı gaybî gibi binler mu’cizatı işitiyorsun, yine kanaat-i tamamen gelmiyor! Her ne ise, sadede dönüyoruz.

- Hem, nakl-i sahih ile, Gazve-i Bedir’de, Hazret-i Abbas Sahabelerin eline esir düştüğü vakitte, fidye-i necat istenilmiş. O da demiş: “Param yok.” Hazret-i Resul-i Ekrem Aleyhissalâ-tü Vesselâm ferman etmiş ki: “Zevcen Ümmü Fadl yanında bu kadar parayı filân yerde bırakmışsın.” Hazret-i Abbas tasdik edip, “İkimizden başka kimsenin bilmediği bir sır idi.” O vakit kemal-i imanı kazanıp İslâm olmuş. ²

- Hem, nakl-i sahih kat’î ile, muzır bir sahir olan Lebid-i Yahudi, Resul-i Ekrem Aleyhissalâ-tü Vesselâmı re n-cide etmek için acip ve müessir bir sihir yapmış. Bir tarağa saçları sarmış, üstünde sihir yapmış, bir kuyuya atmış.

Resul-i Ekrem Aleyhissalâ-tü Vesselâm, Hazret-i Ali’ye ve Sahabelere ferman etmiş: “Gidiniz, filân kuyuda bu çeşit sihir aletlerini bulup getiriniz.”

1. Beyhakî, *Delâilü’n-Nübüvve*, 5:75; Aliyyü’l-Karî, *Şerhü’s-Sıfâ*, 1:750.

2. Heysemî, *Mecmaü’z-Zevaid*, 6:85; Beyhakî, *Delâilü’n-Nübüvve*, 1:516.

acip: hayret veren, hayrette bırakan.

aleyhissalâ-tü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

bîçare: çaresiz, zavallı.

esir: savaşta düşman eline düşen kimse, tutsak, köle.

ferman: emir, buyruk.

fidye-i necat: kurtuluş bede-

filân: ismi belli olmayan, veya söylenmek istenmeyen özel ismin yerini tutar.

gazve-i Bedir: Bedir savaşı.

hakikaten: gerçekten.

harfiyen: harfi harfine; hiçbir değişiklik yapmadan, aynen.

ihbar-ı gaybî: gayba ait ha-

ber, geçmiş veya gelecek za-

mana ait haber.

iman: inanma, inanç, itikat.

kanaat-i tamme: tam kanaat; kesin şüphe edilmeyen düşünce, fikir.

kat’î: kesin, şüphesiz.

kemal-i iman: tam ve mü-kemmel bir iman.

Kureys: kökü Hz. İbrahim’e

dayanan Peygamberimiz Hz.

Muhammed’in mensup olduğu meşhur Arap kabilesi.

maneî tevâtür: bir topluluğa ait olayın o topluluğa ait birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun diğer fertleri tarafından yalanlanmamış olması, söyleyenin doğruluğunun, diğerlerinin susması şeklinde tasdik edilmiş olması.

mu’cizat: mu’cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

muannit: inatçı, inanmamakta direnen.

muzır: zararlı.

müessir: tesirli, etkili.

mülhit: Allah’a ve dine inanmayan, dinsiz, imansız.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

rast gelmek: karşılaşmak, rastlamak.

rencide etmek: kırmak, gücendirmek.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed’in mübarek yüzünü görmekle şereflenmiş ve onun sohbetlerine katılan mü’min kimse.

sahir: sihir yapan, sihirbaz, büyücü.

sihir: büyü.

şahadet getirme: Kelime-i Şahadet getirip İslâm dinine girme.

tasdik: doğruluğunu kabul etme, onaylama.

zevce: nikâhlı kadın, karı, eş.

Gitmişler, aynen öyle bulup getirmişler. Her bir ipi açıldıkça, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm dahi rahatsızlığından hiffet buluyordu.¹

• Hem, nakl-i sahih ile, Ebu Hüreyre ve Huzeyfe gibi mühim zatlar bulunduğu bir heyette Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm ferman etmiş ki:

² ضَرَسُ أَحَدِكُمْ فِي النَّارِ أَعْظَمُ مِنْ أَحَدٍ diye, birinin irtidaıyla müthiş akıbetini haber vermiş.

Ebu Hüreyre dedi: “O heyetten, ben bir adamla ikimiz kaldık. Ben korktum. Sonra öteki adam, Yemame Harbinde Müseylime tarafında bulunup, mürtet olarak katledildi.” İhbar-ı Nebevînin hakikati çıktı.

• Hem, nakl-i sahih ile, Umeyr ve Safvan Müslüman olmadan evvel, mühim bir mala mukabil, Peygamberin (a.s.m.) katline karar verip, Umeyr ise Peygamberin (a.s.m.) katlini niyet ederek Medine’ye gelmiş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm Umeyr’i gördü, yanına çağırdı. Dedi: “Safvan ile maceranız budur.” Elini Umeyr’in göğsüne koydu; Umeyr “Evet” dedi, Müslüman oldu.³

Daha bunlar gibi pek çok sahih ihbarat-ı gaybiye vuku bulmuş. Meşhur Kütüb-ü Sitte-i sahiha-i hadisiyede zikredilmiştir ve senetleriyle beyan edilmiştir. Bu risalede beyan edilen vakıatın ekseri, tevatür-ü manevî hükmünde kat’îdir, yakîndirler. Başta *Buharî* ve *Müslim*—ki, Kur’ân’dan sonra en sahih kitap olduklarını ehl-i tahkik

akıbet: son, sonuç.
aleyhissalâtu vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.
ehl-i tahkik: gerçeği araştıranlar, hakikatleri delilleriyle bilen âlimler.
ekser: çoğunluk, en çok.
evvel: önce.
ferman: emir, buyruk.
hakikat: gerçek, doğru, bir şeyin aslı ve esası.
harp: savaş.
hey’et: topluluk, bir topluluğu meydana getiren kişilerin bütünü.
hiffet: hafiflik.
hükmünde: değerinde, yerinde.
ihbarat-ı gaybiye: gayp âlemin-den haber vermeler, geçmiş ve gelecek zamandan haber vermeler.
ihbar-ı Nebevî: Peygamberimizin haber vermesi.
irtidat: İslâm dininden çıkma.
kat’î: kesin, şüphesiz.
katl: öldürme.
Kütüb-ü Sitte-i sahiha-i hadisiye: altı sahih hadis kitabı, Sahih-i Buharî, Sahih-i Müslim, Sünen-i İbni Mâce, Sünen-i Ebu Davud, Sünen-i Tirmizî, ve Sünen- Neseî.
macera: cereyan eden; olup biten, baştan geçen şey.
meşhur: herkesin bildiği, ünlü.
mukabil: karşılık olarak, karşılığında.
mühim: önemli.
mürtet: Müslüman olduğu hâlde dinden dönen, dinden çıkan.
nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.
niyet: bir işi yapmayı önceden düşünme, kalbin bir şeye karar vermesi.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap.
sahih: doğru, sağlam, güvenilir.
senet: üzerine dayanılan şey, bir hadis metninde, o metni rivayet etmiş ravilerin, en son raviden

1. *Sahih-i Müslim*, 4:1720, hadis no: 2189; *Sahih-i Buharî*, 4:148; *İbni Mâce*, hadis no: 3545.

2. Cehennemde birinizin dışı Uhud Dağından daha büyük olacak. (Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:342; Aliyyü’l-Karî, *Serhü’s-Sıfâ*, 1:298.)

3. Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:344; Aliyyü’l-Karî, *Serhü’s-Sıfâ*, 1:342, 443; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevaid*, 8:284, 286.

başlayarak Hz. Peygambere varıncaya kadar uzanan isimler zinciri.

tevatür-ü manevî: bir topluluğa ait olayın o topluluğa dahil birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun

diğer fertleri tarafından yaşanmamış olması, söyleyenin doğruluğunun, diğerlerinin susması şeklinde tasdik edilmiş olması.

vakıat: olaylar, hâdiseler.

vuku bulma: meydana gel-

me.

yakîn: hiçbir şekilde şüphe edilmeyecek derecede kesin olan bilgi.

zat: şahıs, kişi, fert.

zikredilmek: anılma, bildirilme.

kabul etmiş—ve sair *Sahih-i Tirmizî*, *Neseî* ve *Ebu Da - uud* ve *Müstedrek-i Hâkim* ve *Müsned-i Ahmed ibni Hanbel* ve *Delâil-i Beyhakî* gibi kitaplarda an'anesiyle beyan edilmiştir.

Şimdi, ey mülhid-i bihuş! “Muhammed-i Arabî akıllı bir adam idi” deyip geçme. Çünkü şu umur-u gaybiyeye dair ihbarat-ı sadıka-i Ahmediye (a.s.m.) iki şıktan hâlî değil: Ya diyeceksin ki, “O zat-ı kudsiyede öyle keskin bir nazar ve geniş bir deha var ki, mazi ve müstakbeli ve umum dünyayı görür, bilir ve etraf-ı âlemi ve şark ve garbı temaşa eder bir gözü ve geçmiş ve gelecek bütün zamanları keşfeder bir dehası vardır.” Bu hâl ise beşerde olamaz. Eğer olsa, Hâlık-ı Âlem tarafından verilmiş bir harika, bir mevhibe olur. Bu ise, tek başıyla bir mu'cize-i azamdır. Veyahut inanacaksın ki, “O zat-ı mübarek, öyle bir Zatin memuru ve şakirdidir ki, her şey Onun nazarında ve tasarrufundadır ve bütün enva-ı kâinat ve bütün zamanlar Onun taht-ı emrindedir. Defter-i kebirinde her şey yazılıdır; istediği zaman talebesine bildirir ve gösterir.” Demek, Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâm, Üstad-ı Ezelisinden ders alır, öyle ders verir.

• Hem, nakl-i sahih ile, Hazret-i Halid'i, harp için Düvmetü'l-Cendel reisi olan Ükeydir'e gönderdiği vakit ferman etmiş ki: ¹ **اِنَّكَ تَجِدُهُ يَصِيدُ الْبَقَرَ** diye, bakar-ı vahşî avında bulacağını, kavgasız esir edileceğini ihbar etmiş. Hazret-i Halid gitmiş, aynen öyle bulmuş, esir etmiş, getirmiş.

1. Sen onu yabanî sığır avlarken bulacaksın. (Kadı İyaz, Şifa, 1:344; Hâkim, Müstedrek, 4:519.)

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
an'ane: hadis naklinin rivayet zincirlemesi.
bakar-ı vahşî: vahşî öküz, yaban öküzü.
beşer: insan.
beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.
dair: ait, ilgili, alâkalı.

defter-i kebir: büyük defter.
deha: olağanüstü zekâ.
enva-ı kâinat: var olan şeylerin türleri, varlıkların çeşitleri.
esir: savaşta düşman eline düşen kimse, tutsak.
etraf-ı âlem: âlemin her tarafı.
ferman: emir, buyruk.
garb: batı.
Hâlık-ı Âlem: âlemin yaratıcı-

sı, bütün âlemi yaratan, Allah.
hâlî: uzak, müstesna.
harp: savaş.
ihbar etmek: haber vermek, bildirmek.
ihbarat-ı sadıka-i Ahmediye: Peygamber Efendimizin doğru haberleri.
keşfetmek: açma, meydana çıkarma.
mazi: geçmiş zaman, geçmiş.

mevhibe: ihsan, hediye, bağış.
mu'cize-i azam: en büyük mu'cize.
Muhammed-i Arabî: Arapların içinden çıkan Peygamberimiz Hz. Muhammed.
mülhid-i bihuş: akılsız dinsiz, sersem dinsiz.
müstakbel: gelecek zaman, gelecek.
nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.
nazar: bakış, görüş.
reis: baş, başkan, bir topluluğun en üst idarecisi.
sair: diğer, başka, öteki.
şakirt: talebe, öğrenci.
şark: doğu.
şık: seçenек.
taht-ı emrinde: emri altında.
talebe: öğrenci.
tasarruf: bir şeyin sahibi olup istediği gibi kullanma; idare etme.
temaşa etmek: bakmak, seyretmek.
umum: bütün, tüm.
umur-u gaybiye: gaybî işler, Allah ve onun bildirdiği kişiler dışında hiç kimsenin bilmediği işler.
Üstad-ı Ezelî: Ezelî Üstat; varlığının başlangıcı olmayan ve bütün ilimlerin öğreticisi olan Allah.
Zat: sonsuz büyüklük ve yücelik sahibi olan Zat, Allah.
zat-ı kudsi: kudsi zat; Hz. Muhammed.
zat-ı mübarek: mübarek zat, hayırlı kişi.

- Hem, nakl-i sahih ile, Kureyş, Benîhaşimî aleyhinde yazdıkları ve Kâbe'nin sakfına astıkları sahife hakkında ferman etmiş ki: "Kurtlar yazılarınızı yemiş; yalnız sahifedeki esma-i İlâhiyeye ilişmemişler." Haber vermiş. Sonra sahifeye bakmışlar; aynen öyle olmuş. ¹

- Hem, nakl-i sahih ile, "Beytü'l-Makdisin fethinde büyük bir taun çıkacak" ferman etmişti. Hazret-i Ömer (r.a.) zamanında Beytü'l-Makdis fetholundu ve öyle bir taun çıktı ki, üç günde yetmiş bin vefiyat oldu. ²

- Hem, nakl-i sahih ile, o zamanda vücudu olmayan Basra ve Bağdat'ın vücuda geleceklerini ve Bağdat'a dünya hazinelerinin gireceğini ³ ve Türkler ve Bahr-i Hazar etrafındaki milletler ile Araplar muharebe edeceklerini ve sonra onlar çoklukla İslâmiyete girecek, Araplara, Araplar içinde hâkim olacaklarını haber vermiş. Demiştir ki:

يُوشِكُ أَنْ يَكْثَرَ فِيكُمْ الْعَجَمُ يَأْكُلُونَ فِيكُمْ وَيَضْرِبُونَ رِقَابَكُمْ ⁴

- Hem ferman etmiş ki:

هَلَاكُ أُمَّتِي عَلَى يَدِ أُعْيَلِمَةٍ مِنْ قُرَيْشٍ ⁵ diye, Emeviyenin, Yezit ve Velid gibi şerir reislerinin fesadını haber vermiş.

- Hem Yemame gibi bir kısım yerlerde, irtidat vuku bulacağını haber vermiş. ⁶

- Hem Gazve-i Meşhure-i Hendek'te ferman etmiş ki:

aleyh: karşı.
Bahr-i Hazar: Hazar Denizi.
Benîhaşimî: Haşimoğulları.
Beytü'l-Makdis: Mescid-i Aksâ, Kudüs'te bulunan meşhur mukaddes mabet.
esma-ı İlâhiye: İlâhî isimler, Allah'ın isimleri.
ferman: emir, buyruk.
fesat: fenalık, kötülük.
fetih: bir ülkeyi veya yeri ele geçirme.
gazve-i meşhure-i Hendek: meşhur Hendek Savaşı.
helâk: mahvolma, mahvoluş.
irtidat: İslâm dininden çıkma.
Kureys: kökü Hz. İbrahim'e dayanan Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mensup olduğu meşhur Arap kabilesi.
muharebe: savaş, harp.
nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.
reis: baş, başkan, bir topluluğun

1. Kadı İyaz, *Şıfa*, 1:345; Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 2:311.
2. Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 6:383; Müsned, 4:195, 196.
3. Aclûnî, *Kenzü'l-Ummal*, 14:218, 279; Müsnedü'l-Firdevs, 2:73; Cem'ü'l-Fevaid, 2:600.
4. Pek yakında içinizde Arap olmayanlar çoğalacak, mallarınızı yiyecekler ve boyunlarınızı vuracaklar. (Kadı İyaz, *Şıfa*, 1:345.)
5. Ümmetimin helâki Kureyşli birkaç yeni yetmenin eliyle olacak. (Buharî, Fiten: 60; Müsned, 2:324.)
6. Buharî, 5:141; Müslim, 4:2274; Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 5:334-336, 6:358, 360.)

en üst idarecisi.	pan.	Müslümanlar.
sahife: sayfa.	taun: veba, salgın hastalık.	vefiyat: vefatlar, ölümler.
sakf: tavan, çatı.	ümme: Hz Peygambere inanın onun yolundan gidenler,	vuku bulmak: olmak, meydana gelmek.
şerir: şer işleyen, kötülük yapan.		

¹ **إِنَّ قُرَيْشًا وَالْأَحْزَابَ لَا يَغْزُونِي أَبَدًا وَأَنَا أَغْزُوهُمْ** diye,
“Bundan sonra onlar bana değil, belki ben onlara hücum edeceğim.” Haber vermiş; haber verdiği gibi çıkmış.

• Hem, nakl-i sahih ile, vefatından bir iki ay evvel ferman etmiş ki: ² **إِنَّ عَبْدًا خَيْرَ فَخْتَارَ مَا عِنْدَ اللَّهِ** diye, vefatını haber vermiş.

• Hem Zeyd ibni Suvahan hakkında ferman etmiş ki:

³ **يَسْبِقُ عَضْوُ مِنْهُ إِلَى الْجَنَّةِ** Zeyd'den evvel bir uzvu şehit edileceğini haber vermiş. Bir zaman sonra, Nihavend Harbinde bir eli kesilmiş. Demek, en evvel o el şehit olup, manen Cennete gitmiş.

İşte, bütün bahsettiğimiz umur-u gaybiye, on kısım enva-ı mu'cizatından bir tek nev'idir. O nev'in on kısmından bir kısmını söylemedik. Şimdi, bu kısımla beraber, i'caz-ı Kur'ân'a dair Yirmi Beşinci Sözde gayet geniş ihbar-ı gayp nev'inin dört nev'ini icmalen beyan etmişiz. İşte buradaki nev'i ile beraber, Kur'ân'ın lisanıyla gayptan haber verilen o dört büyük nev'i beraber düşün. Gör ki, ne kadar kat'î, şüphesiz, parlak, kuvvetli, kavi bir bürhan-ı risalettir ki, bütün bütün kalbi, akli bozulmayan, elbette iman edecek ki, zat-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâm, Hâlık-ı Külli Şey ve Allâmü'l-Guyûb olan bir Zat-ı Zülcelâl'in resulüdür ve Ondan haber alıyor.

1. Kureys ve müşrik grupları bundan böyle bana asla savaş açamayacaklar. Onlara savaş açan ben olacağım. (Müsned, 4:262; Buharî, 5:141; Beyhakî, Delâilü'n-Nübüvve, 3:457.)
2. Bir kul, ölmekle hayatta kalmak arasında serbest bıraktı; o, Allah katında olanı tercih etti. (Buharî, 1:126; Müslim, 4:1854; Tâc, 3:306-307.)
3. Ondaki önce bir organı Cennete gidecek. (Kadı İyaz, Şifa, 1:343; Cem'ü'l-Fevaid, 2:568.)

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

Allâmü'l-Guyûb: Gaybı Bilen; görünmeyen şeyleri bilen, Allah.

beyan etmek: anlatmak,

açıklamak, bildirmek.

bürhan-ı risalet: elçilik, peygamberlik delili.

dair: ait, ilgili, alâkalı.

enva-ı mu'cizat: mu'cizelerin çeşitleri, türleri.

evvel: önce.

ferman: emir, buyruk.

gayp: manevî âlem; görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka âlemler.

gayet: çok, son derece.

Hâlık-ı Külli Şey: her şeyin

yaratıcısı olan Allah.

i'caz-ı Kur'ân: Kur'ân'ın mu'cizeliği.

icmalen: kısaca, özetle.

ihbar-ı gayp: gayptan gelen haber, geçmiş veya gelecek zamana ait haberler.

iman: inanma, inanç, itikat.

kat'i: kesin, şüphesiz.

kavi: kuvvetli, güçlü.

Kureys: kökü Hz. İbrahim'e dayanan Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mensup olduğu meşhur Arap kabilesi.

lisan: dil.

manen: manevî olarak.

müşrik: Allah'a şirk koşan, ortak tutan.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

nev: tür, çeşit.

resul: elçi, peygamber.

şehit olmak: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda savaşarak canını feda etmek.

umur-u gaybiye: gaybî işler, Allah ve Onun bildirdiği kişiler dışında hiç kimsenin bilmediği işler.

uzuv: organ.

vefat: ölüm, ölmek.

Zat-ı Zülcelâl: sonsuz büyüklük ve haşmet sahibi olan Allah.

zat-ı Ahmediye: Peygamber Efendimizin zatı, şahsı.

İfedinici Nükteli İşaret

Mu'cizat-ı Nebeviyenin bereket-i taam hususunda olan kısmından birkaç kat'î ve manen mütevatir misaline işaret edeceğiz. Bahisten evvel bir Mukaddime zikri müna-siptir.

MUKADDİME

ahkâm: hükümler, emirler.
ahval: hâller, durumlar.
akval: sözler, lâflar.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
asr-ı sıdk ve hakikat: doğruluk ve gerçeklik asrı.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.
bahis: bir konu hakkında söz söyleme, konuşma.
bahsetmek: sözünü etmek; bir konu hakkında konuşmak.
bahusus: özellikle.
bereket: bolluk, Allah vergisi.
bereket-i taam: yiyeceklerle, yemeklerle ilgili bereket.
cemaat: topluluk, bir yere toplanmış insanlar.
cemaat-i kesire: büyük ve kalabalık cemaat, topluluk.
ef'al: fiiller, davranışlar.
ekserisi: çoğunluğu.
evvel: önce.
hâdis: olay.
hakperest: haktan ve doğruluktan ayrılmayan, hakkı ve doğruluğu ciddi seven.
hıfz: ezberleme, koruma.
husus: mevzu, konu.
kat'î: kesin, şüphesiz.
kütüb-ü ehadişiye: hadis kitapları.
manen: manevî olarak.
misal: örnek, numune.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
Mu'cizat-ı Nebeviye: Peygamberimizin mu'cizeleri.
muhafaza: korunma, koruma.
mukaddime: başlangıç, giriş.
muteber: itibar edilir, güvenilir.
münasip: uygun, yerinde.
müteaddit: birçok, çeşitli.
mütevâtir: yalan söylemekte birleşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun verdiği haber, böyle bir topluluğun senedin başından sonuna kadar yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettikleri sahih hadis.
nakil: aktarma, anlatma

Şu gelecek bereketli mu'cizat misalleri, her biri müteaddit tarikle, hatta bazıları on altı tarikle sahih bir surette nakledilmiş. Ekserisi bir cemaat-i kesire huzurunda vuku bulmuş; o cemaat içinde muteber ve sadık insanlar onlardan bahsedip nakletmişler. Meselâ, "Sa' denilen dört avuç taamdan yetmiş adam yemişler, tok olmuşlar" naklediyor. O yetmiş adam onun sözünü işitiyor, tekzip etmiyor. Demek sükût ile tasdik ediyorlar. Hâlbuki, o asr-ı sıdk ve hakikatte ve o hakperest ve ciddi ve doğru adam olan Sahabeler, zerre miktar yalanı görse red ve tekzip ederler. Hâlbuki, bahsedeceğimiz vakıaları çoklar rivayet etmiş ve ötekiler de sükût ile tasdik etmişler. Demek, her bir hâdis manen mütevatir gibi kat'îdir.

Hem, Sahabeler, Kur'ân'ın ve ayetlerin hıfzından sonra, en ziyade Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmin ef'al ve akvalinin muhafazasına, bahusus ahkâma ve mu'cizata dair ahvaline bütün kuvvetleriyle çalıştıklarını ve sıhhatlerine pek çok dikkat ettiklerini, tarih ve siyer şahadet ediyor. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma

nükte: herkesin anlayamadığı, ancak dikkat edildiğinde anlaşılacak ince söz ve mana.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
rivayet etmek: bir haberi, sözü veya olayı nakletmek; aktarmak.
sâ: bin dirhemlik (yaklaşık 3200 gram) tahıl ve gıda ölçü birimi.
sadık: doğru sözlü.
Sahabe: Peygamberimiz Hz.

Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.
sahih: gerçek, doğru, sağlam.
sıhhat: doğruluk; sözün yanlış ve eksik olmaması.
siyer: Peygamberimizin hayat tarihi; onun hayatının bütün safhalarını anlatan ve vasıflarını nakleden eserler.
suret: şekil, biçim, tarz.
sükût: susma, söz söyleme.

şahadet: şahitlik, tanıklık.
taam: yemek, yiyecek.
tarik: yol; hadisin geliş kanalı.
tasdik: doğruluğunu kabul etme, onaylama.
tekzip: yalanlama.
vakia: olay.
vuku: olma, meydana gelme.
zerre miktar: çok küçük, çok az.
zikir: anma, bildirme, söyleme.
ziyade: çok, fazla.

ait en küçük bir hareketi, bir sîreti, bir hâli ihmal etmemişler. Ve etmediklerini ve kaydettiklerini, kütüb-ü ehadisiye şahadet ediyor.

Hem, Asr-ı Saadette, mu'cizatı ve medar-ı ahkâm ehadisi, kitabetle çoklar kaydedip yazdılar. Hususan Abâdile-i Seb'a, kitabetle kaydettiler. Hususan, Tercümanü'l-Kur'ân olan Abdullah ibni Abbas ve Abdullah ibni Amr İbnü'l-As, bahusus otuz kırk sene sonra Tabînin binler muhakkikleri, ehadisi ve mu'cizatı yazı ile kaydettiler.

Daha ondan sonra, başta dört imam-ı müçtehit ve binler muhakkik muhaddisler naklettiler; yazı ile muhafaza ettiler.

Daha Hicretten iki yüz sene sonra, başta Buhârî, Müslim, Kütüb-ü Sitte-i makbule vazife-i hıfzı omuzlarına aldılar. İbni Cevzî gibi şiddetli binler münekkitler çıkıp, bazı mülhitlerin veya fikirsiz veya hıfzsız veya nâdanların karıştırdıkları mevzu ehadisi tefrik ettiler, gösterdiler.

Sonra ehl-i keşfin tasdikiyle, yetmiş defa Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm temessül edip yakaza hâlinde onun sohbetiyle müşerref olan Celâleddin-i Süyutî gibi allâmeler ve muhakkikler, ehadis-i sahihanın elmaslarını, sair sözlerden ve mevzuattan tefrik ettiler. İşte, bahsedeceğimiz hâdiseler, mu'cizeler, böyle elden ele —kuvvetli, emin, müteaddit ve çok, belki hadsiz ellerden— sağlam olarak bize gelmiş. ¹ **الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي**

1. Allah'a hamd olsun. Bu, Rabbimin ihsanıdır.

Abâdile-i Seb'a: hadis, İslâm hukuku, tefsir gibi ilimlerde otorite kabul edilen "Yedi Abdullahlar" ismiyle şöhret bulmuş Sahabeler.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
allâme: büyük bilgin, ilmi seviyesi çok yüksek olan âlim.
Asr-ı Saadet: saadet, mutluluk asrı; Peygamberimiz ve dört halifenin yaşadığı devire

verilen ad.
bahusus: özellikle; en çok, hele.
ehadis: hadisler, Peygamber Efendimizin sözleri.
ehadis-i sahih: sahih hadisler, doğru hadisler.
ehl-i keşif: keşif ehli; bazı sıraları, bilinmeyen hakikatleri, Cenab-ı Hakkın lütuf ve ihsanı ile bilen velîler.
emin: inanılır, güvenilir.
hâdis: olay.

hadsiz: sınırsız, sayısız.
hamd: methetme, övme, yüceltme.
hıfz: ezberleme, koruma.
hicret: göç, Hz. Peygamberin Mekke'den Medine'ye göçü.
husus: bilhassa, özellikle.
ihsan: iyilik etme, güzel davranma, bağışlama.
imam-ı müçtehit: müçtehit imam, dinî meselelerde görüş belirtme yetkisine sahip olan kimse.

kitab: yazı yazma, bir şeyi kullarına uygun şekilde kaleme alma.

Kütüb-ü ehadiye: hadis kitapları.

Kütüb-ü Sitte-i makbule: altı makbul hadis kitabı.

medar-ı ahkâm: hüküm getiren, hüküm koymaya sebep olan.

mevzu ehadis: yalancaların uydurduğu ve hadis diye Peygamberimize dayandırdığı haberler, uydurma hadisler.

mevzuat: yalancaların uydurduğu ve hadis diye Peygamberimize isnat ettiği haberler, uydurma hadisler.

mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

mu'cize: Peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.

muhaddis: hadis âlimi, hadis ilmiyle uğraşan âlim.

muhafaza etmek: korumak, saklamak.

muhakkik: tahkik eden, gerçeği araştırıp bulan, bir şeyin iç yüzünü inceleyerek vakıf olan.

mülhit: İslâm dininden ayrılan, Allah'a ve dine inanmayan.

münekkit: tenkit eden, eleştiren; hadisleri inceleyip gözden geçiren ve mevzu hadisleri ayıran hadis âlimleri.

müşerref olma: şereflenme.

müteaddit: birçok, çeşitli.

nâdan: cahil, bilgisiz.

nakletmek: aktarmak, anlatmak.

Rab: yaratan, besleyen, büyüten, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sair: diğer, başka, öteki.

sîret: bir kimsenin içi, manevî durumu, hâli, tavrı, ahlâk ve karakteri.

şahadet: şahitlik, tanıklık.

Tabîin: Hz. Muhammed'in ashabıyla görüşmüş, onlardan hadis dinlemiş ve ders almış olan Müslümanlar.

tasdik: doğruluğunu kabul etme, onaylama.

tefrik etmek: ayırdetmek; seçmek, birbirinden ayırmak.

temessül etme: görünme; bir şeyin bir yerde suret ve mahiyetini aksettirmesi.

Tercümanü'l-Kur'ân: Kur'ân'ın tercümanı, Kur'ân'ı tercüme eden.

vazife-i hıfz: ezberleme ve koruma görevi.

yakaza: uyanıklık.

İşte buna binaen, “Bu zamana kadar uzun mesafeden gelen, şu zamandan tâ o zamana kadar bu hâdiseleri nasıl bileceğiz ki karışmamış ve safidir?” hatıra gelmemelidir.

Bereketeye dair mu’cizat-ı kat’iyenin *Birinci Misali*:

Başta *Buharî* ve *Müslim*, Kütüb-ü Sitte-i sahiha müttefikan haber veriyorlar ki:

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın Hazret-i Zeyneb ile tezevvücü velîmesinde, Hazret-i Enes’in validesi Ümmü Süleym, bir iki avuç hurmayı yağ ile kavurarak bir kaba koyup Hazret-i Enes’le Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâma gönderdi. Enes’e ferman etti ki: “Filân, filânı çağır. Hem, kime tesadüf etsen davet et.” Enes de kime rast geldiyse çağırırdı. Üç yüz kadar Sahabe gelip Suffe ve Hücre-i Saadeti doldurdular. Ferman etti:

تَحَلَّقُوا عَشْرَةَ عَشْرَةَ Yani, “Onar onar halka olunuz.”

Sonra, mübarek elini o az taam üzerine koydu, dua etti, “Buyurun” dedi. Bütün o üç yüz adam yediler, tok olup kalktılar. Enes’e ferman etmiş: “Kaldır.” Enes demiş ki: “Bilmedim, taam kabını koyduğum vakit mi taam çoktu, yoksa kaldırdığım vakit mi çoktu, fark edemedim.”¹

İkinci Misal: Mihmandar-ı Nebevî Ebu Eyyubi’l-Ensarî, hanesine teşrif-i Nebevî hengâmında Ebu Eyyub der ki:

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ve Ebu Bekri’s-Sıddık’a kâfi gelecek iki kişilik yemek yaptım. Ona

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

bereket: bolluk, Allah vergisi.

binaen: -dan dolayı, -dan ötürü.

dair: ait, ilgili, alâkalı.

dua: Allah’a yalvarma, niyaz.

ferman: emir, buyruk.

hâdis: olay.

hane: ev.

hengâm: zaman, vakit.

hücre-i saadet: saadet odası; Peygamber Efendimizin odası.

kâfi: yeterli.

Kütüb-ü Sitte-i sahiha: sahih olan altı büyük hadis kitabı.

misal: örnek, numune.

mu’cizat-ı kat’î: apaçık ve kesin olan mu’cize.

mübarek: bereketli, hayırlı, feyizli.

1. Neseî, Nikâh: 83; *Buharî*, 4:234, 235; *Müslim*, hadis no: 234.

müttefikan: birleşerek, fikir birliğiyle.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

safi: saf olan, katıksız.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed’in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve

onun sohbetlerine katılan mü’min kimse.

suffe: Hicretten sonra Medine mescidinin hemen yanında inşa edilen, içinde bir kısım Sahabilerin Kur’ân, hadis, hukuk gibi ilimleri tahsil ettiği ve barındığı yer.

taam: yemek, yiyecek.

tesadüf etme: rastgelme; karşılaşma.

teşrif-i Nebevî: peygamberin gelişi, şerefli olması.

tezevvüc: evlenme.

valide: anne.

velîme: düğün yemeği.

ferman etti: ¹ **أَدْعُ ثَلَاثِينَ مِنْ أَشْرَافِ الْأَنْصَارِ** Otuz adam geldiler, yediler. Sonra ferman etti: ² **أَدْعُ سِتِّينَ**.

Altmış adam daha davet ettim; geldiler, yediler. Sonra ferman etti: ³ **أَدْعُ سَبْعِينَ**.

Yetmiş daha davet ettim; geldiler, yediler. Kaplarda yemek daha kaldı. Bütün gelenler o mu'cize karşısında İslâmiyete girip, biat ettiler. O iki kişilik taamdan yüz seksen adam yediler. ⁴

Üçüncü Misal: Hazret-i Ömer İbnü'l-Hattab ve Ebu Hüreyre ve Seleme İbnü'l-Ekvâ ve Ebu Amratü'l-Ensârî gibi, müteaddit tariklerle diyorlar ki:

Bir gazvede ordu aç kaldı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma müracaat ettiler. Ferman etti ki: “Heybele-rinizde kalan bakiye-i erzakı toplayınız.” Herkes azar birer parça hurma getirdi. En çok getiren, dört avuç getirebildi. Bir kilime koydular.

Seleme der ki: “Mecmuunu ben tahmin ettim, oturmuş bir keçi kadar ancak vardı.” Sonra Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm bereketle dua edip, ferman etti: “Herkes kabını getirsin.” Koşuştular, geldiler. O ordu içinde hiçbir kap kalmadı, hepsini doldurdular. Hem, fazla kaldı.

1. “Ensarın ileri gelenlerinden otuz kişi çağır.”

2. “Altmış kişi çağır.”

3. “Yetmiş kişi çağır.”

4. Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:294; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevaid*, 8:303; Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 6:94.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

bakiye-i erzak: rızıklardan, yiyeceklerden artakalan.

biat: bağlılık yemini, bağlan-

ma.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ensar: Hz Peygambere yakınlık gösteren, onu koruyup yardım eden Medineli Müslümanlar.

ferman: emir, buyruk.

gazve: savaş, harp, çarpışma.

heybe: içine eşya konulan iki taraflı küçük torba, çift torba.

mecmu: bütün, tüm, hepsi.

misal: örnek, numune.

mu'cize: Peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.

müracaat etmek: başvurmak.

müteaddit: birçok, çeşitli.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

taam: yemek, yiyecek.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

Sahabeden bir ravi demiş: “O bereketin gidişatından anladım: Eğer ehl-i arz gelseydi, onlara dahi kâfi gelecekti.” ¹

Dördüncü Misal: Başta Buharî ve Müslim, kütüb-ü sahiha beyan ediyorlar ki:

Abdurrahman ibni Ebî Bekri's-Sıddık der: Biz yüz otuz Sahabe, bir seferde Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ile beraberdik. Dört avuç miktarı olan bir sa' ekmek için hamur yapıldı. Bir keçi dahi kesildi, pişirildi; yalnız ciğer ve böbrekleri kebab yapıldı. Kasem ederim, o kebaptan, yüz otuz Sahabeden her birisine bir parça kesti, verdi. Sonra Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm pişmiş eti iki kâseye koydu. Biz umumumuz tok oluncaya kadar yedik; fazla kaldı. Ben fazlasını deveye yükledim. ²

Beşinci Misal: Kütüb-ü sahiha kat'iyetle beyan ediyorlar ki:

Gazve-i Garra-i Ahzabda, meşhur yevmü'l-Hendek'te, Hazret-i Cabirü'l-Ensarî kasem ile ilân ediyor: “O günde, dört avuç olan bir sa' arpa ekmeğinden, bir senelik bir keçi oğlağından bin adam yediler ve öylece kaldı.”

Hazret-i Cabir der ki: “O gün yemek, hanemde pişirildi. Bütün bin adam o sa'dan, o oğlaktan yediler, gittiler. Daha tenceremiz dolu kaynıyor, daha hamurumuz ekmek yapılıyor. O hamura, o tencereye mübarek ağzının suyunu koyup, bereketle dua etmişti.” ³

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

bereket: bolluk, Allah vergisi.

beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.

ehl-i arz: dünyadakiler, yerdekiler.

Gazve-i Garra-i Ahzab: Büyük Ahzab Savaşı; hendek savaşı.

gidişat: olayların durumu, işlerin gidiş tarzı.

hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz iş veya davranış.

kâfi: yeterli.

kasem: yemin, ant.

kat'iyet: kat'ilik, kesinlik.

1. Müslim, 1:56, hadis no: 45, 1729; Kadı İyaz, Şifa, 1:293.

2. Buharî, 7: 90; Müslim, 3:1626, 1627.

3. Buharî, 5:138, 139; Müslim, hadis no: 3029; Kadı İyaz, Şifa, 1: 290.

kütüb-ü sahiha: doğru ve güvenilir hadis kitapları.

meşhur: herkesin bildiği.

misal: örnek, numune.

mübarek: bereketli, feyizli, hayırlı.

ravi: Hz. Peygamberden işittiği hadisi başkalarına aktaran kimse.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sâ: bin dirhemlik (yaklaşık 3200 gram) tahıl ve gıda ölçü birimi.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve

onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.

sefer: vasıta kullanmadan, beden ile yapılan yolculuk.

umum: bütün, herkes.

Yevmü'l-Hendek: Hendek savaşının yapıldığı gün; Hendek'teki çarpışma günü.

İşte, şu mu'cize-i bereketi, bin zatın huzurunda, onları ona alâkadar göstererek Hazret-i Cabir kasemle ilân ediyor. Demek şu hâdise, bin adam rivayet etmiş gibi kat'î denilebilir.

Altıncı Misal: Nakl-i sahih-i kat'î ile, hadim-i Nebvî Hazret-i Enes'in amcası meşhur Ebu Talha der ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, yetmiş seksen adamı, Enes'in koltuğu altında getirdiği az arpa ekmeğinden tok oluncaya kadar yedirdi. "O az ekmekleri parça parça ediniz" emretti ve bereketle dua etti. Menzil dar olduğundan, onar onar gelip yediler, tok olarak gittiler. ¹

Yedinci Misal: Nakl-i sahih-i kat'î ile, Şıfa-i Şerif ve Müslim gibi kütüb-i sahiha beyan ederler ki, Hazret-i Cabirü'l-Ensarî diyor:

Bir zat, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmdan ıyalı için taam istedi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm yarım yük arpa verdi. Çok zaman o adam ıyalıyla ve misafirleriyle o arpadan yediler. Bakıyorlar, bitmiyor. Noksaniyetini anlamak için ölçtüler. Sonra bereket dahi kalktı; noksan olmaya başladı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma geldi, vak'ayı beyan etti. Ona cevaben ferman etti: **لَوْ لَمْ تَكِلْهُ لَا كَلْتُمْ مِنْهُ وَلَقَامَ بِكُمْ** Yani, "Eğer kile ile tecrübe etmeseydiniz, hayatınızca size yeterdi." ²

Sekizinci Misal: Tirmizî ve Neseî ve Beyhakî ve Şıfa-i Şerif gibi kütüb-i sahiha beyan ediyorlar ki:

1. Buharî, 3:234, 235; Müslim, hadis no: 1612, 2040; Kadı İyaz, Şıfa, 1:291, 297

2. Müslim, Fezail: 16; Kadı İyaz, Şıfa, 1:191.

alâkadar: alâkalı, ilgili.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

bereket: bolluk, Allah vergisi.

beyan: anlatma, açıklama, bildirme.

cevaben: cevap olarak.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ferman: emir, buyruk.

hadim-i Nebvî: Peygamber

Efendimizin hizmetkârı.

hâdise: olay.

ıyal: bir kimsenin geçimini

üstlendiği kişiler.

kasem: yemin, ant.

kat'î: kesin, şüphesiz.

kile: ölçek; hububat ölçü-

münde kullanılan bir çeşit

ağırlık ve hacim ölçüsü.

kütüb-i sahiha: doğru ve güvenilir hadis kitapları.

menzil: yer.

misal: örnek, numune.

mu'cize-i bereket: bereketle ilgili mu'cize.

nakl-i sahih-i kat'î: kesinlikle doğru olan haberi bildirme, aktarma.

noksaniyet: noksanlık, eksiklik.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

rivayet etmek: bir haber, söz veya olayı nakletmek, aktarmak.

taam: yemek, yiyecek.

tecrübe etmek: denemek, sınamak.

vak'a: olay.

zat: kişi, şahıs, fert.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.
binaen: dayanarak.
cem etmek: toplamak.
cemaat: topluluk, bir yere toplanmış insanlar.
dalet etmek: çağırmak.
Ehl-i Suffe: Suffe Ehli, hayatları boyunca Peygamberimizin yanında bulunan Peygamberimizin mescidine bitişik bir yerde oturan ve orada yaşayan, Peygamberimizden ders alan Sahabeler.
fevç: bölük; topluluk, grup.
fukara-i muhacirin: Medine'ye hicret eden muhacirlerin fakir olanları.
hak: doğru, gerçek.
istinaden: dayanarak.
ittihaz etme: kabul etme, sayma.
kâmil: kemale ermiş, olgun, mükemmel.
kâmilin-i Ehl-i Suffe: ehl-i suffe'nin kâmilleri, âlimleri.
kat'i: kesin, şüphesiz.
manen: manevî olarak.
Mescid-i Şerif: Mescid-i Nebevî; Peygamberimizin mesidi.
mesken: oturulacak yer, oturulan ev.
meşhur: tanınmış, ünlü.
mevsuk: vesikaya dayanan; sağlam, inanılır, güvenilir.
muhakkik: tahkik eden, gerçeği araştırıp bulan, bir şeyin iç yüzünü inceleyerek vâkıf olan.
mukaddime: başlangıç, giriş.
mümessil: temsilci.
nakl-i sahih-i kat'i: kesinlikle doğru olan haberi bildirme, aktarma.
namına: adına.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi

Hazret-i Semure'te'bni Cündüb der: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma bir kâse et geldi. Sabahtan akşama kadar fevç fevç adamlar geldiler, yediler. ¹

İşte, Mukaddimede beyan ettiğimiz sırra binaen, şu vakia-i bereket yalnız Semure'nin rivayeti değil; belki Semure, o yemeği yiyen cemaatlerin mümessili gibi, onların namına ve tasdiklerine binaen ilân ediyor.

Dokuzuncu Misal: Şifa-i Şerif sahibi ve meşhur İbni Ebu Şeybe ve Taberanî gibi mevsuk ve sahih muhakkikler rivayetiyle, Hazret-i Ebu Hüreyre der:

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm bana emretti: “Mescid-i Şerifin suffesini mesken ittihaz eden yüzden ziyade fukara-i muhacirini davet et.” Ben dahi onları aradım, topladım. Umumumuza bir tabla taam konuldu. Biz istediğimiz kadar yedik, kalktık. O kâse konulduğu vakit nasıl idi, yine öyle dolu kaldı. Yalnız parmakların izi taamda görünüyordu. ²

İşte, Hazret-i Ebu Hüreyre, umum kâmilin-i Ehl-i Suffe tasdikine istinaden, onlar namına haber verir. Demek, manen umum Ehl-i Suffe rivayet etmiş gibi kat'îdir. Hem hiç mümkün müdür ki, o haber hak ve doğru olmasa, o sadık ve kâmil zatlar sükût edip tekzip etmesinler.

Onuncu Misal: Nakl-i sahih-i kat'î ile Hz. İmam-ı Ali der:

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Benâbdülmuttalibi cem etti. Onlar kırk adam idiler. Onlardan bazıları

1. Tirmizî, 2:205; Kadı İyaz, Şifa, 1:292.

2. Kadı İyaz, Şifa, 1:293; Heysemî, Mecmaü'z-Zevaid, 8:305,308.

olan Hz. Muhammed.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme, aktarma.

sadık: doğru, doğru sözlü.

sahih: doğru, güvenilir.

sır: insanın aklının erişemediği ilâhî hikmet.

Suffa: Hicretten sonra Medine Mescidinin hemen yanında

inşa edilmiş olan, içinde bir kısım Sahabelerin Kur'ân, Hadis, hukuk gibi ilimleri tahsil ettiği ve barındığı bina.

sükût: susma, konuşmama, söz söylememe.

taam: yemek, yiyecek.

tabla: kap, yemek kabı.

tasdik: doğruluğunu kabul

etme, onaylama.

tekzip: yalanlama.

umum: bütün.

vakia-i bereket: bereket mu'cizesinin görüldüğü vakia, olay.

vakit: zaman.

zat: şahıs, kişi, fert.

ziyade: çok, fazla.

bir deve yavrusunu yerdi ve dört kıyye süt içerdi. Hâlbuki, umum onlara bir avuç kadar bir yemek yaptı; umum yiyip tok oldular. Yemek eskisi gibi kaldı. Sonra, üç dört adama ancak kâfi gelir ağaçtan bir kap içinde süt getirdi. Umumen içtiler, doydular. İçilmemiş gibi bâkî kaldı. ¹

İşte, Hazret-i Ali'nin şecaati ve sadakati kat'iyetinde bir mu'cize-i bereket!

On Birinci Misal: Nakl-i sahîh ile, Hazret-i Ali ve Fatımatü'z-Zehra velîmesinde, Resul-i Ekrem Aleyhis-salâtü Vesselâm, Bilâl-i Habeşî'ye emretti: "Dört beş avuç un, ekmek yapılsın ve bir deve yavrusu kesilsin."

Hazret-i Bilâl der: Ben taamı getirdim. Mübarek elini üstüne vurdu. Sonra taife taife Sahabeler geldiler, yediler, gittiler. O yemekten bâkî kalan miktara yine bereketle dua etti, bütün ezvac-ı tahirata, her birine birer kâse gönderildi. Emretti ki: "Hem yesinler, hem yanlarına gelenlere yedirsinler." ²

Evet, böyle mübarek bir izdivaçta, elbette böyle bir bereket lâzımdır ve vukuu kat'îdir.

On İkinci Misal: Hazret-i İmam-ı Cafer-i Sadık, pederleri İmam-ı Muhammedü'l-Bâkır'dan, o da pederi İmam-ı Zeynelabidin'den, o dahi İmam-ı Ali'den nakleder ki:

Fatımatü'z-Zehra, yalnız ikisine kâfi gelecek bir yemek pişirdi. Sonra, Ali'yi gönderdi; tâ Resul-i Ekrem Aleyhis-salâtü Vesselâm gelsin, beraber yesinler. Teşrif etti ve

1. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:293; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevaid*, 8:302,303.

2. Kadı İyaz, *Şifa*, 1: 297; Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 3:60.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

bâkî kalma: geriye kalma, artma.

bereket: bolluk, Allah vergisi.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ezvac-ı tahirat: Hz. Peygamber Efendimizin iffetli, müba-

rek hanımları.

izdivaç: evlilik.

kâfi: yeterli.

kat'i: kesin, şüphesiz.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

kıyye: okka; eskiden kullanılan ve 1283 grama karşılık gelen bir ağırlık ölçüsü.

misal: örnek, numune.

mu'cize-i bereket: bereketle ilgili mu'cize.

mübarek: bereketli, hayırlı, feyizli.

nakil: aktarma, anlatma.

nakl-i sahîh: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

peder: baba.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sadakat: doğruluk; içten ve samimi bağlılık.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.

secaat: yiğitlik, cesurluk, kahramanlık.

taam: yemek, yiyecek.

taife: topluluk, grup.

tesrif etmek: şereflendirmek, şeref vermek.

umum: bütün.

umumen: umumî olarak, bütünüyle.

velime: düğün yemeği.

vuku: meydana gelme, olma, oluş.

emretti ki, o yemekten her bir ezvacına birer kâse gönderildi. Sonra kendine, hem Ali'ye, hem Fatıma ve evlâtlarına birer kâse ayrıldıktan sonra, Hz. Fatıma der: "Tenceremizi kaldırdık, daha dolu olup taşıyordu. Meşiet-i İlâhiye ile, hayli zaman o yemekten yedik." ¹

Acaba niçin bu nuranî, yüksek silsile-i rivayetten gelen şu mu'cize-i berekete, gözü ile görmüş gibi inanmıyor-sun? Evet, buna karşı şeytan dahi bahane bulamaz.

On Üçüncü Misal: Ebu Davud ve Ahmed ibni Hanbel ve İmam-ı Beyhakî gibi sadûk imamlar, Dükey-nü'l-Ahmes ibni Saidi'l-Müzeyn'den, hem altı kardeş ile beraber sohbe müşerref ve Sahabelerden olan Numan ibni Mukarrini'l-Ahmesiyi'l-Müzeyn'den, hem Cerir'den naklederek, müteaddit tariklerle Hazret-i Ömer İbnü'l-Hattab'dan naklediyorlar ki:

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Hazret-i Ömer'e emretti: "Ahmesî kabilesinden gelen dört yüz atlıya yolculuk için zâdüzahîre ver." Hazret-i Ömer dedi: "Yâ Resulallah, mevcut zahire, birkaç sa'dır. Kümesi, oturmuş bir deve yavrusu kadardır." Ferman etti: "Git, ver." O da gitti, yarım yük hurmadan, dört yüz süvariye kifayet derecesinde zâdüzahîre verdi. Ve dedi: "Hiç noksan olmamış gibi eski hâlinde kaldı." ²

İşte şu mu'cize-i bereket, dört yüz adamla ve bahusus Hazret-i Ömer ile münasebettar bir surette vukua gelmiştir; rivayetlerin arkasında bunlar var. Bunların sükûtu, tasdiktir; iki üç haber-i vahit deyip geçme.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

bahusus: özellikle.

ezvac: hanımlar, eşler.

ferman: emir, buyruk.

haber-i vahit: bir tek kişinin haber vermesi; bir kişi kanalıyla gelen haber veya hadis.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

kabile: göçebe insanlarda, aynı soydan sayılan ve bir başa itaat eden insan topluluğu, boy, aşiret.

kifayet: yeter, yeterlilik.

meşiet-i İlâhiye: Allah'ın dilemesi, iradesi.

mevcut: var olan.

mu'cize-i bereket: bereketle ilgili mu'cize.

münasebettar: ilgili, alakalı.

müşerref: şereflenen, şereflendirilmiş.

müteaddit: birçok, çeşitli.

nakletmek: aktarmak, anlatmak.

nuranî: nurlu, parlak.

Resulallah: Allah'ın Resulü, peygamberi, elçisi.

1. Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:294.

2. Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:294; Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 5:365.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme, aktarma.

sâ: bin dirhemlik (yaklaşık 3200 gram) tahıl ve gıda ölçü birimi.

sadûk: çok sadık, doğru.

Sahabe: Peygamberimiz Hz.

Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.

silsile-i rivayet: Hz. Muhammed'in hadislerinin kişiden kişiye aktarılmasıyla oluşturulan silsile, halka.

suret: şekil, biçim, tarz.

sükût: susma, konuşmama,

söz söylememe.

süvari: ata binmiş olan, atlı.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

tasdik: doğruluğunu kabul etme, onaylama.

vukua gelme: meydana gelme, ortaya çıkma.

zâdüzahîre: azık ve yiyecek.

zahire: yiyecek.

Böyle hâdiseler haber-i vahit dahi olsa, tevatür-ü mane-
vî hükmünde kanaat verir.

On Dördüncü Misal: Başta Buharî ve Müslim,
kütüb-ü sahiha haber veriyorlar ki:

Hazret-i Cabir'in pederi vefat eder. Borcu çok, ziyade
medyun; borç sahipleri de Yahudiler. Cabir, pederinin
asıl malını guremaya verdi, kabul etmediler. Hâlbuki, ba-
ğındaki meyveleri, kaç senede deynine kâfi gelmeyecek.
Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etti: "Ba-
ğın meyvelerini koparınız, harman ediniz." Öyle yaptılar.
Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, harman içinde
gezdi, dua etti. Sonra Cabir, harmandan pederinin
bütün guremasının borçlarını verdikten sonra, yine, bir
senede bağdan gelen mahsulât kadar harmanda kaldı. ¹
Bir rivayette, bütün guremaya verdiği kadar kaldı. O hâ-
diseden borç sahipleri olan Yahudiler çok taaccüp edip
hayrette kaldılar.

İşte şu mu'cize-i bâhire-i bereket, yalnız Hazret-i Ca-
bir gibi birkaç ravilerin haberi değil, belki manevî tevatür
hükmünde, o hâdiseler ile münasebettar, hadd-i tevatür de-
recesinde çok adamları temsil ederek rivayet etmişler.

On Beşinci Misal: Başta Tirmizî ve İmam-ı
Beyhakî gibi muhakkikler, Hazret-i Ebu Hüreyre'den
nakl-i sahih ile beraber haber veriyorlar ki:

Ebu Hüreyre demiş ki: Bir gazvede (başka bir rivayet-
te Gazve-i Tebük'te), ordu aç kaldı. Resul-i Ekrem Aley-
hissalâtü Vesselâm ferman etti: **هَلْ مِنْ شَيْءٍ ؟** "Bir şey var

manevî tevatür: bir topluluğa ait
olayın o topluluğa ait birisi tara-
findan nakledilmesi ve bu naklin
topluluğun diğer fertleri tarafın-
dan yalanlanmamış olması, söy-
leyeninin doğruluğunun, diğerleri-
nin susması şeklinde tasdik edil-
miş olması.

medyun: borçlu, vereceği bulu-
nan.

misal: örnek, numune.

mu'cize-i bâhire-i bereket: apa-
çık olan bereket mu'cizesi.

muhakkik: tahkik eden, gerçeği
araştırıp bulan, bir şeyin iç yüzü-
nünü inceleyerek vâkıf olan.

münasebettar: ilgili, alakalı.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan,
doğru, gerçek haber bildirilmesi.

peder: baba.

ravi: rivayet eden, hadis ve habe-
ri başkalarına aktaran kimse.

Resul-i Ekrem: çok cömert, ke-
rim ve Allah'ın insanlara bir elçisi
olan Hz. Muhammed.

rivayet: bir haber, söz veya olayı
nakletme, aktarma.

taaccüp etmek: şaşmak, hayret
etme.

temsil etmek: birinin veya bir
topluluğun adına hareket etmek.

tevatür-ü manevî: bir topluluğa
ait olayın o topluluğa ait birisi ta-
rafından nakledilmesi ve bu nak-
lin topluluğun diğer fertleri tara-
findan yalanlanmamış olması,
söyleyeninin doğruluğunun, diğer-
lerinin susması şeklinde tasdik
edilmiş olması.

vefat etme: öleme.

Yahudi: İbrani ve İsraîlî de deni-
len, Sâmî kavimlerinden bir ırk .

ziyade: çok, fazla.

1. Buharî, 3:88, 154, 156, 210, 135, 246; Kadî İyaz, Şîfa, 1:295.

aleyhissalâtü vesselâm: sa-
lât ve selâm onun üzerine ol-
sun.

deyn: borç, verilmesi lâzım
gelen şey.

ferman: emir, buyruk.

gazve: gazâ, savaş.

gazve-i Tebük: Tebük Savaşı.

gurema: alacaklılar.

haber-i vahit: bir tek kişinin
haber vermesi; bir kişi kana-

atıyla gelen haber veya hadis.

hadd-i tevatür: tevatür dere-
cesi, yalan üzerine birleşme-
leri mümkün olmayan bir ce-
maatın rivayet ettikleri hadi-
sin derecesi.

hâdiseler: olay, meydana çıkan
hâl.

harman etmek: ürünleri yap-
rak, sap, kök, vb. kısımların-
dan ayırarak mahsul elde et-

mek.

harmanda kalmak: ürünlerin
mahsul edildiği yerde kalma-
sı.

hükmünde: değerinde, yerin-
de.

kâfi: yeterli.

kanaat: görüş, fikir.

kütüb-ü sahiha: doğru ve gü-
venilir hadis kitapları.

mahsulât: ürünler.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

bereket: bolluk, hayır.

beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

dua-i Nebevî: Peygamberin duası.

Ehl-i Suffe: Suffe Ehli, hayatları boyunca Peygamberimizin yanında bulunan Peygamberimizin mescidine bitişik bir yerde oturan ve orada yaşayan, Peygamberimizden ders alan Sahabeler.

Fahr-i Âlem: âlemin övücü, âlemin kendisiyle övündüğü Peygamber Efendimiz.

ferman: emir, buyruk.

fisebilillah: Allah yolunda, sırf Allah için.

garat: yağmalar, çapullar.

Gazve-i Tebük: Tebük Savaşı.

heybe: içine eşya konulan iki taraflı küçük torba, çifte torba.

hoca-i kâinat: kâinatın hocası, öğretmeni, Hz. Muhammed.

kabza: tutam, bir avucun alabileceği miktar.

kadeh: bardak.

kat'i: kesin, şüphesiz.

kati: öldürülmek.

kudsi: mukaddes, aziz; Allah ile ilgili.

kuvve-i hafıza: hafıza kuvveti, ezberleme gücü.

kütüb-ü sahiha: doğru ve güvenilir hadis kitapları.

manen: manevî olarak, manaca.

mazhar olma: nail olma, şeref lenme, kavuşma.

mecma-i nâs: insanların toplandığı yer.

medrese: ders okutulan yer, okul.

menzil-i saadet: Peygamberimizin mübarek evi.

misal: örnek, numune.

mu'cize-i bereket: bereketle ilgili mu'cize.

muhafaza etmek: korumak, saklamak

mübarek: bereketli, hayırlı, uğurlu.

mühim: önemli.

mürit: öğrenci, talebe; Hakkın ve

mi?" diye emretti. Ben dedim: "Heybede bir parça hurma var." (Bir rivayette, on beş tane imiş.) Dedi: "Getir." Getirdim. Mübarek elini soktu, bir kabza çıkardı, bir kaba bıraktı, bereketle dua buyurdular. Sonra onar onar askeri çağırdı; umumen yediler. Sonra ferman etti:

¹ خُذْ مَا جِئْتَ بِهِ وَأَقْبِضْ عَلَيْهِ وَلَا تَكْبَهُ

Ben aldım, elimi o heybeye soktum. Evvel getirdiğim kadar elime geçti. Sonra Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm hayatında, Ebu Bekir ve Ömer ve Osman hayatında o hurmalardan yedim." Başka bir tarikte rivayet edilmiş ki: "O hurmalardan kaç yük, fisebilillah sarf ettim. Sonra Hazret-i Osman'ın katlinde o hurma, kabıyla nehb ve garat edildi, gitti." ²

İşte, hoca-i kâinat olan Fahr-i Âlem Aleyhissalâtü Vesselâmın kudsi medresesi ve tekkesi olan Suffenin demirbaş bir mühim talebesi ve müridi ve kuvve-i hafızanın ziyadesi için dua-i Nebeviyeye mazhar olan Hazret-i Ebu Hüreyre, Gazve-i Tebük gibi bir mecma-ı nâsta vukuunu haber verdiği şu mu'cize-i bereket, manen bir ordu sözü kadar kat'î ve kuvvetli olmak gerektir.

On Altıncı Misal: Başta Buharî, kütüb-ü sahiha nakl-i kat'î ile beyan ediyorlar ki:

Hazret-i Ebu Hüreyre aç olmuş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın arkasından gidip menzil-i saadete gitmişler. Bakarlar ki, bir kadeh süt oraya hediye getirilmiş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm emretti ki: "Ehl-i Suffeyi çağır." Ben kalbimden dedim ki: "Bu sütün

1. Getirdiğini al, muhafaza et; fakat ölçme.

2. Kadı İyaz, *Şıfa*, 1:295, 296; Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 6:110.

mürşidinin iradesine tâbi olan mü'min kimse.

nakl-i kat'i: içinde yanlış ihtimali olmayan nakil, rivayet.

nehb: yağma, talan, çapul.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme, aktarma.

sarf etmek: harcamak, kullanmak.

suffe: Hicretten sonra Medine mescidinin hemen yanında inşa edilen, içinde bir kısım Sahabilerin Kur'an, hadis, hukuk gibi ilimleri tahsil ettiği ve barındığı yer.

talebe: öğrenci; öğrenciler, tahsil görenler.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

tekke: Allah'ı zikredenlerin zikir ve ders için toplandıkları yer, tekke.

umumen: umumî olarak, bütününle.

vuku: meydana gelme, oluş, olma.

ziyade: artma, çoğalma.

bütününü ben içebilirim; ben daha ziyade muhtacım.” Fakat emr-i Nebvî için, onları topladım, getirdim. Yüzü mütecaviz idiler. Ferman etti: “Onlara içir.” Ben de, o kadehteki sütü birer birer verdim. Her birisi doyuncaya kadar içer, diğerine veririm. Böyle birer birer içirerek bütün Ehl-i Suffe o safî sütten içtiler. Sonra ferman etti ki: ¹ **بَقِيَ أَنَا وَأَنْتَ فَاشْرَبْ** Ben içtim. İçtikçe, “İç” ferman eder. Ta ben dedim: “Seni hak ile irsal eden Zat-ı Zülcelâl’e kasem ederim, yer kalmadı ki içeyim.” Sonra kendisi aldı, “Bismillâh” deyip, hamd ederek bakıyesini içti. Yüz bin afiyet olsun! ²

İşte şu safî, halis süt gibi lâtif, şüphesiz mu’cize-i bâhire-i bereket beş yüz bin hadisi hıfzına alan Hazret-i Buharî başta olarak, Kütüb-ü Sitte-i sahiha ile nakilleri, gözle görmek kadar kat’î olmakla beraber, medrese-i kudsiye-i Ahmediye (a.s.m.) olan Suffenin namdar, sadık, hafız bir şakirdi olan Ebu Hüreyre’nin, umum Ehl-i Suffeyi manen işhat ederek, âdeta umumunu temsil edip şu ihbarı tevatür derecesinde kat’î telâkki etmeyenin, ya kalbi bozuk veya akli yok. Acaba, Hazret-i Ebu Hüreyre gibi sadık ve bütün hayatını hâdise ve dine vakfeden, ³ **وَمَنْ كَذَبَ عَلَى مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ** hadisini işiten ve nakleden, hiç mümkün müdür ki, hıfzındaki ehadis-i Nebeviyenin kıymetini ve sıhhatini şüpheye düşürüp Ehl-i Suffenin tekzibine hedef edecek muhalif bir söz veya asılsız bir vak’a söylesin? Hâşâ!

1. Ben ve sen kaldık; sen de iç.

2. Buharî, 8:120; Tirmizî, Kıyame: 16.

3. Kim bile bile benim söylemediğim bir şeyi söyledi diye uydurursa, Cehennemdeki yerine hazırlansın. (Buharî, 1:38; Müslim, 1:10; Kettanî, Nazmü'l-Mütenasir: Fi'l-Hadisî'l-Mütevâtir, s. 20-24.)

afiyet: sağlık, esenlik.

bakiye: artakalan, geriye kalan.

ehadis-i Nebeviye: peygamber hadisleri, sözleri.

Ehl-i Suffe: Suffe Ehli, hayatları boyunca Peygamberimi-

zin yanında bulunan Peygamberimizin mescidine bitişik bir yerde oturan ve orada yaşıyan, Peygamberimizden ders alan Sahabeler.

emr-i nebevî: Peygamberimizin emri.

ferman: emir, buyruk.

hadis: Hz. Muhammed’e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hafız: Kur’ân-ı Kerim’i tamamen ezberleyen ve okuyan

kimse; çok sayıda hadis ezberlemiş olan kişi.

hak: doğru, gerçek; adalet.

halis: saf, katıksız, temiz.

hamd: methetme, övme, yüceltme.

haşa: asla, hiçbir zaman.

hıfz: ezber, zihinde saklama.

hıfzına alma: ezberleme, zihinde saklama.

ihbar: haber verme, bildirme.

irsal etmek: göndermek.

işhat etmek: bir dava hakkında delil olarak şahit göstermek.

kadeh: bardak.

kasem: yemin, and.

kat’î: kesin, şüphesiz.

kıymet: değer, şeref.

Kütüb-ü Sitte-i sahiha: sahih, doğru, güvenilir olan altı büyük hadis kitabı.

lâtif: güzel, hoş.

manen: manevî olarak.

medrese-i kudsiye-i Ahmediye: Peygamberimizin mukaddes medresesi, okulu.

mu’cize-i bâhire-i bereket: apaçık bereket mu’cizesi.

muhalif: aykırı, zıt.

mütecaviz: belli sınırı aşan; fazla, çok.

nakil: aktarma, anlatma.

namdar: nam sahibi, şan ve şöret sahibi.

sadık: doğru, doğru sözlü.

safî: saf olan, temiz, katıksız.

sıhhat: doğruluk, gerçeklik, sağlamlık.

suffe: hicretten sonra Medine Mescidinin hemen yanında inşa edilmiş olan, içinde bir kısım Sahabelerin Kur’ân, Hadis, hukuk gibi ilimleri tahsil ettiği ve barındığı bina.

şakirt: talebe, öğrenci.

tekzip: yalanlama.

telâkki etme: kabul etme; anlama.

temsil etmek: birinin veya bir topluluğun adına hareket etmek.

tevatür: bir Hadis-i Şerif’in, yalan söylemelerini aklın kabullenemeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.

umum: bütün, hep, herkes.

vak’a: hâdise, olay.

vakfetmek: adamak.

Zat-ı Zülcelâl: celâl ve büyüklük sahibi Zat, Allah.

ziyade: çok, fazla.

Yâ Rab! Şu Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın bereketi hürmetine bize ihsan ettiğin maddî ve manevî rızkımıza bereket ihsan et!

BİR NÜKTE-İ MÜHİMME: Malûmdur ki, zayıf şeyler içtima ettikçe kuvvetleşir. İncecik ipler topak yapılsa, kuvvetli halat olur. Kuvvetli halatlar topak yapılsa, kimse koparamaz. İşte on beş enva-ı mu'cizattan yalnız bereket kısmındaki mu'cizatı ve o kısmın on beş kısmından ancak bir kısmını on beş misal ile gösterdik. Her bir misal, tek başıyla nübüvveti ispat eder bir derecede kuvvetli idi. Farz-ı muhal olarak, bunların bir kısmını kuvvetsiz saysak da, yine kuvvetsiz diyemeyiz. Çünkü, kavi ile ittifak eden kavileşir.

Hem şu on beş misalin içtiması, kat'î, şüphesiz bir tevatür-ü manevî ile, kuvvetli bir mu'cize-i kübrayı gösterir. Şimdi, şu mecmudaki mu'cize-i kübra, bereket mu'cizelerinden zikredilmemiş olan on dört kısm-ı ahire mezcedilse, kuvvetli halatları topak yapmak gibi, koparılması mümkün olmayan bir mu'cize-i ekber, içinde görünür.

Sonra, şu mu'cize-i ekberi, sair on dört nevi mu'cizatın mecmuuna ilâve et gör ki, ne derece kuvvetli, sarsılmaz, kat'î bir bürhan-ı nübüvvet-i Ahmediyeyi (a.s.m.) gösterir. İşte nübüvvet-i Ahmediyenin (a.s.m.) direği, şu mecmudan teşekkül eden dağ gibi kuvvetli bir direktir. Şimdi, cüz'iyatta ve misallerde, suifehimden gelen şüphelerle, o metin sakf-ı muallâyı sebatsız ve kabil-i sukut görmek ne derece akılsızlık olduğunu anladın.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
bereket: bolluk, hayırlılık, Allah vergisi; uğurluluk.
bürhan-ı nübüvvet-i Ahmediye: Hz. Muhammed'in Peygamberliği-nin delilleri.
cüz'iyat: parçalar, kısımlar.
enva-ı mu'cizat: mu'cizelerin çeşitleri, türleri.
farz-ı muhal: imkânsız farz etme; olmayacak bir şeyi olacakmış gibi düşünme, varsayım.
hürmet: şeref, haysiyet.
içtima etme: toplanma, bir araya gelme.
içtimai: toplanması, bir araya gelmesi.
ihsan: ikram, lütuf, bağış.
ispat etmek: doğruyu delil göstererek meydana koymak.
ittifak etmek: birleşmek.
kabil-i sukut: sukut edebilir; düşebilir, düşmeye meyilli.
kat'î: kesin, şüphesiz.
kavi: kuvvetli, sağlam.
kısm-ı âhar: diğer kısım, sonraki kısım.
maddî: maddeye ait, cismanî.
malûm: bilinen, belli.
manevî: manaya ait, maddî olmayan.
mecmu: bütün, toplam, hepsi.
metin: sağlam, kuvvetli.
mezce: katma, karıştırma, birleştirme.
misal: örnek, numune.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
mu'cize: Peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü

hâl ve hareketlerden her biri.
mu'cize-i ekber: en büyük mu'cize.
mu'cize-i kübra: en büyük mu'cize.
nev: tür, çeşit.
nübüvvet: nebîlik, peygamberlik.
nübüvvet-i Ahmedi: Hz. Muhammed'in Peygamberliği.
nükte-i mühimme: çok önemli bölüm.
Rab: Yaratıcı, besleyen, büyüten, verdiği nimetlerle

mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
rızık: Allah tarafından her canlı için ayrılmış ve takdir edilmiş olan nimet; yiyecek içecek şeyler.
sair: diğer, öteki.
sakf-i muallâ: yüce, yüksek çatı.
sebat: sabit durma, kararlılık.
suifehim: kötü anlayış.

teşekkül etme: meydana gelme, oluşma.
tevatür-ü manevî: bir topluluğa ait olayın o topluluğa ait birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun diğer fertleri tarafından yalanlanmamış olması, söyleyenin doğruluğunun, diğerlerinin susması şeklinde tasdik edilmiş olması.
zikretmek: anmak, söylemek, bildirmek.

Evet, berekete dair o mu'cizeler gösteriyorlar ki, Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâm, umuma rızık veren ve rızıkları halk eden bir Zat-ı Rahîm ve Kerîm'in sevgili memurudur, pek hürmetli bir abdidir ki, rızkın envaında, hilâf-ı âdet olarak, ona hiçten ve sırf gayptan ziyafetler gönderiyor.

Malûmdur ki, Ceziretülarap, suyu ve ziraati az bir yerdir. Onun için ahalisi, hususan bidayet-i İslâm'daki Sahabeler, dıyk-ı maişete maruzdurlar. Hem, susuzluğa çok defa giriftar oluyorlardı. İşte, bu hikmete binaen, mu'cizat-ı bâhire-i Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâmın mühimleri, taam ve su hususunda tezahür etmiş. Bu harikalar, dava-i nübüvvet delil ve mu'cize olmaktan ziyade, ihtiyaca binaen, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma bir ikram-ı İlâhî, bir ihsan-ı Rabbanî, bir ziyafet-i Rahmaniye hükmündedir. Çünkü, o mu'cizatı görenler, nübüvveti tasdik etmişler. Fakat mu'cize zuhur ettikçe, iman ziyadeleşir, nurun ala nur olur.

Sevizinci İşaret

Su hususunda tezahür eden bir kısım mu'cizatı beyan eder.

MUKADDİME

Malûmdur ki, cemaatler içinde vuku bulan hâdiseler, âhadî bir surette nakledilse, tekzip edilmediği vakit, doğruluğunu gösterir. Çünkü, insanın fıtratında, yalana

abd: kul.
âhadî: tek koldan nakledilen hadis.
ahali: halk.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
bereket: bolluk, hayırlılık, Allah vergisi.
beyan: anlatma, açıklama, bildirme.
bidayet-i İslâm: İslâmın başlangıcı, İslâmın ilk zamanları.
binaen: -den dolayı.

cemaat: topluluk, bir yere toplanmış insanlar.
Ceziretülarap: Arap Yarımadası.
dair: ait, ilgili, alakalı.
dava-i nübüvvet: peygamberlik davası; peygamber olduğunu ilân etmek.
dıyk-i maişet: geçim darlığı.
enva: neviler, türler, çeşitler.
fıtrat: yaratılış, tabiat, mizaç.
gayp: görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka

âlemler.
giriftar olmak: tutulmak, yalananmak.
hâdis: olay, meydana çıkan hâl.
halk etmek: yaratmak.
harika: olağanüstü özellikler taşıyan ve hayranlık hissi uyandıran şey.
hikmet: sebep.
hilâf-ı âdet: âdete aykırı.
husus: konu.
hususan: özellikle.
hükmünde: yerinde, değerinde.

de.
hürmet: şeref, haysiyet.
ihsan-ı Rabbanî: Rabbimizin ihsanı, ikramı, bağışı.
ikram-ı İlâhî: Allah'ın ikramı, ihsanı.
iman: inanma, inanç, itikat.
malûm: bilinen, belli.
maruz: bir şeyin karşısında ve tesiri altında bulunan.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilir, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
mu'cizat-ı bâhire-i Ahmediye: Hz. Muhammed'in apaçık olan mu'cizeleri.
mu'cize: Peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.
Muhammed-i Arabî: Arapların içinden çıkan Peygamberimiz Hz. Muhammed.
mukaddime: giriş, başlangıç.
mühim: önemli.
nakil: aktarma, anlatma.
nurun alâ nur: nur üstüne nur.
nübüvvet: nebîlik, peygamberlik.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
rızık: yiyecek, içecek şey, azık.
Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmeye şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimseler.
sırf: sade, yalnız, tamamıyla.
suret: şekil, biçim, tarz.
taam: yemek, yenilen şey, yiyecek, aş.
tasdik etmek: doğruluğunu kabul etmek, onaylamak.
tekzip edilme: yalanlanma.
tezahür etme: ortaya çıkma, meydana gelme, görünme.
umum: bütün, herkes.
vuku bulma: olma, meydana gelme, ortaya çıkma.
Zat-ı Rahim ve Kerim: sonsuz rahmet ve ikram sahibi olan Zat, Allah.
ziraat: tarım, çiftçilik.
ziyade: çok, fazla.
ziyafet: misafire yedirip içirme; ikram için verilen yemek.
ziyafet-i Rahmani: rahmeti sonsuz olan Allah'ın canlılara ziyafeti.
zuhur etme: görünme, meydana çıkma.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

asır: yüzyıl, çağ.

Asr-ı Saadet: mutluluk asrı; Peygamberimiz ve dört halifenin yaşadığı devire verilen ad.

bilhassa: özellikle.

cem' etmek: toplamak, bir araya getirmek.

cemaat: topluluk, bir yere toplanmış insanlar.

cibilli: yaratılıştan olan, yaratılıştan gelen.

dâhi: son derece zeki, anlayışlı, uyanık.

ehl-i sahih: söyledikleri doğru ve güvenilir olan.

haber-i vahit: bir tek kişinin haber vermesi; bir kişi kanalıyla gelen haber veya hadis.

hadim-i Nebvî: Peygamber Efendimizin hizmetkârı.

hâdis: olay, meydana çıkan hâl.

hususan: özellikle.

hükmünde: değerinde, yerinde.

ilm-i hadis: hadis ilmi.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

ittifak: birleşme.

kat'i: kesin, şüphesiz.

kavim: insan topluluğu; araların-da töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan boy ve soy bakımından da birbirine bağlı insan topluluğu.

kemal-i ciddiyet: tam bir ciddiyet.

kemal-i tahkik: mükemmel araştırma ve inceleme.

kütüb-ü ehadiye: hadislerle dair kitaplar.

mecma-i azim: büyük kalabalık, topluluk.

meratip: mertebeler, dereceler.

meşahir-i Sahabe: Sahabelerin meşhurları.

meyl: yönelme, eğilim.

misal: örnek, numune.

mu'cizat-ı mâiye: su ile ilgili mu'cizeler.

mu'cize: Peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.

muhakkik: tahkik eden, gerçeği araştırıp bulan, bir şeyin iç yüzünü inceleyerek vâkıf olan.

muhal: imkânsız, olması mümkün olmayan.

mübarek: bereketli, hayırlı, uğurlu.

müctehit: ayet ve hadisler başta olmak üzere, diğer dini delillerden hüküm çıkarma bilgi ve yeteneğine sahip olan kişi.

mükâfat: ödül.

mütevatir: yalan söylemekte birleşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun verdiği haber,

yalandır demeye cibillî bir meyil vardır. Hususan, her kaimden ziyade yalana karşı sükût etmez Sahabeler olsa; hususan hâdiseler Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma taallûk etse; ve bilhassa, nakleden meşahir-i Sahabeden olsa, elbette o haber-i vahit sahibi, o hâdiseyi gören cemaati temsil eder hükmünde rivayet eder.

Hâlbuki, şimdi bahsedeceğimiz mu'cizat-ı mâiye, her bir misali çok tariklerle, çok Sahabelerin ellerinden, binler Tabiînin muhakkikleri el atıp almışlar, sağlam olarak ikinci asır müctehitlerinin ellerine vermişler. Onlar da, kemal-i ciddiyetle ve hürmetle el atıp, kabul edip, arka-larındaki asrın muhakkiklerinin ellerine vermişler. Her tabaka, binler kuvvetli ellerden geçip, gele gele tâ asrımıza gelmiş. Hem Asr-ı Saadette yazılan kütüb-ü ehadiye, sağlam olarak devredilip, tâ Buharî ve Müslim gibi ilm-i hadisin dâhî imamlarının eline geçmiş. Onlar da, kemal-i tahkik ile meratibini tefrik ederek, sıhhati şüphesiz olanları cem ederek bize ders vermişler, takdim etmişler.

1 جَزَاهُمْ اللَّهُ خَيْرًا كَثِيرًا

İşte, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın mübarek parmaklarından suyun akması ve pek çok adama içirmesi mütevatirdir. Öyle bir cemaat nakletmiş ki, yalana ittifakları muhaldır. Şu mu'cize gayet kat'îdir. Hem üç defa, üç mecma-ı azimde tekerrür etmiş. Başta Buharî, Müslim, İmam-ı Malik, İmam-ı Şuayb, İmam-ı Katâde gibi pek çok ehl-i sahih bir cemaat, Sahabelerden başta hadim-i Nebvî Hazret-i Enes, Hazret-i Cabir, Hazret-i İbni Mes'ut gibi meşahir-i Sahabenin bir cemaatinden,

1. Allah onları bol hayırlarla mükâfatlandırsın.

böyle bir topluluğun senedin başından sonuna kadar yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettikleri sahih hadis.

nakil: aktarma, anlatma.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme, aktarma.

Sahabe: Peygamberimiz Hz.

Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.

sıhhat: doğruluk, gerçeklik, sağlamlık.

sükût etmek: susmak, konuşmamak, söz söylememek.

taallûk etmek: alâkalı olmak, ilgilendirmek.

Tabiîn: Sahabeleri gören

Müslümanlar.

takdim etmek: sunmak, arz etmek.

tefrik etme: birbirinden ayırma, ayırdetmek, seçme.

tekerrür etme: tekrarlanma.

temsil etme: birinin veya bir topluluğun adına hareket etme.

ziyade: çok, fazla.

parmaklarından suyun kesretle akması ve orduya içirmesi, nakl-i sahih-i kat'î ile beyan edilmiştir. Bu nevi mu'cize-i mâiyeden, pek çok misallerinden, dokuz misali beyan edeceğiz.

Birinci Misal: Başta Buharî, Müslim, kütüb-ü sahiha Hazret-i Enes'ten nakl-i sahih ile haber veriyorlar ki:

Hazret-i Enes diyor: “Zevra nam mahalde, üç yüz kişi kadar Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ile beraberdik. İkinci namazı için abdest almayı emretti. Su bulunmadı. Yalnız bir parça su emretti; getirdik. Mübarek ellerini içine batırdı. Gördüm ki, parmaklarından çeşme gibi su akıyor. Sonra, bütün maiyetindeki üç yüz adam geldiler, umumu abdest alıp, içtiler.”¹

İşte şu misali, Hazret-i Enes, üç yüz kişiyi temsil ederek haber veriyor. Mümkün müdür ki, o üç yüz kişi, şu habere manen iştirak etmesinler; hem iştirak etmedikleri hâlde tekzip etmesinler.

İkinci Misal: Başta Buharî, Müslim, kütüb-ü sahiha haber veriyorlar ki:

Hazret-i Cabir ibni Abdullahi'l-Ensarî beyan ediyor: “Biz, bin beş yüz kişi Gazve-i Hudeybiye'de susadık. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, kırba denilen deriden bir kap sudan abdest aldı, sonra elini içine soktu. Gördüm ki, parmaklarından çeşme gibi su akıyor. Bin beş yüz kişi içip, kaplarını o kırbadan doldurdular.”

1. Buharî, 4:233; Müslim, hadis no: 2279; Neseî, 1:60.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.
Gazve-i Hudeybiye: Hudeybiye Savaşı.
iştirak: ortak olma, katılma.
kesret: çokluk, fazlalık, bolluk.
kırba: ince köseleden veya

deriden yapılmış su kabı.
kütüb-ü sahiha: doğru ve güvenilir hadis kitapları.
mahal: yer.
maiyet: birinin yanında bulunan, emrinde çalışan.
manen: manevî olarak.
misal: örnek, numune.
mu'cize-i mâiye: suyla ilgili mu'cize.
mübarek: bereketli, hayırlı,

uğurlu.
nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.
nakl-i sahih-i kat'î: kesinlikle doğru olan haberi bildirme, aktarma.
nam: ad, isim.
nev: tür, çeşit.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir

elçisi olan Hz. Muhammed.
tekzip etmek: yalanlamak.
temsil: birinin veya bir topluluğun adına hareket etme
umum: bütün.
Zevra: Medine çarşısındaki bir yerin adı.

Salim ibni Ebi'l-Ca'd, Cabir'den sormuş: "Kaç kişi idiniz?"

Cabir demiş ki: "Yüz bin kişi de olsaydı, yine kâfi gelirdi. Fakat biz, on beş yüz (yani bin beş yüz) idik." ¹

İşte, şu mu'cize-i bâhirenin ravileri, manen bin beş yüz kadardır. Çünkü, fıtrat-ı beşeriyede, yalana yalan demek bir meyl-i arzusu vardır. Sahabeler ise, sıdk ve doğruluk için, can ve mal ve peder ve validelerini ve kavim ve kabilelerini feda edip, sıdk ve hak için fedaî oldukları hâlde, hem "Benden bilerek yalan bir şey haber veren, Cehennem ateşinden yerini hazırlasın" ² mealindeki hadis-i şerifin tehdidine karşı, yalana mukabil sükût etmeleri mümkün değildir. Madem sükût ettiler; o haberi kabul ettiler, manen iştirak edip, tasdik ediyorlar demektir.

Üçüncü Misal: Gazve-i Buvat'ta, yine Buharî, Müslim başta, kütüb-ü sahiha beyan ediyorlar ki:

Hazret-i Cabir dedi ki: "Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etti: **نَادِ بِالْوُضْوءِ** 'Abdest almak için nida et' dediler. 'Su yok' denildi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm dedi: 'Bir parça su bulunuz.' Gayet az su getirdi. Sonra o az su üstüne elini kapadı, bir şeyler okudu; bilmedim ne idi. Sonra ferman etti: **رَدْنَا بِجَفْنَةِ الرَّكْبِ** Yani, 'Kafilenin büyük testini (tekne) getir.' Bana getirildi; ben de Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın önüne koydum. O da elini içine koydu, parmaklarını açtı.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.
feda etmek: gözden çıkarmak, uğruna vermek.
fedaî: canını esirgemeyen, önemli bir maksat uğruna canını vermeye hazır bulunan.
ferman: emir, buyruk.
fıtrat-ı beşeriye: insanın yaratılışı, insanın tabiatı.
Gazve-i Buvat: Buvat savaşı.
hadis-i şerif: mübarek söz, Peygamberimizden aktarılan sözlerin genel adı.
hak: doğru, gerçek; adalet.
iştirak etme: ortak olma, katılma.
kabile: göçebe insanlarda; aynı soydan sayılan ve bir başa itaat eden insan topluluğu, boy, aşiret.
kâfi: yeterli.
kafîle: birlikte yolculuk eden topluluk.
kavim: insan topluluğu; aralarında töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan boy ve soy bakımından da birbirine bağlı insan topluluğu.
kütüb-ü sahiha: doğru ve güvenilir hadis kitapları.
manen: manevî olarak, manaca.

1. Buharî, 4:234, 5:156; Müslim, hadis no: 1856 Beyhakî, Delâilü'n-Nübüvve, 4:110.

2. Buharî, 1:38; Müslim, 1:10; Kettanî, Nazmü'l-Mütenasir, s. 20-24.

meal: anlam, mana.
meyl-i arzu: arzu etme meyl-i, isteme eğilimi.
mu'cize-i bâhire: apaçık mu'cize.
mukabil: karşılık.
nida etmek: bağırarak, seslenmek; çağırarak.
peder: baba.
ravi: rivayet eden, hadis ve

haberi başkalarına aktaran kimse.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.

sıdk: doğruluk.
sükût: susma, konuşmama, söz söylememe.
tasdik etme: doğruluğunu kabul etme, onaylama.
tehdit: gözdağı verme, korkutma.
test: tekne, leğen, su kabı.
valide: ana, anne.

Ben de o az suyu mübarek eli üzerine döküyordum. Gördüm ki, mübarek parmaklarından kesretle su aktı. Sonra teşt doldu. Suya muhtaç olanları çağırdım. Bütün geldiler, o sudan abdest alıp, içtiler. Ben dedim: ‘Daha kimse kalmadı.’ Elini kaldırdı; o cefne (yani tekne) lebalep dolu kaldı.” ¹

İşte, şu mu’cize-i bâhire-i Ahmediye (a.s.m.) manen mütevatirdir. Çünkü, Hazret-i Cabir o işte başta olduğu için, birinci söz onun hakkıdır; o, umurun namına ilân ediyor. Çünkü, o vakit hizmet eden o zat idi; ilân, başta onun hakkıdır.

İbni Mes’ut da aynen rivayetinde diyor ki: “Ben gördüm ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâmın parmaklarından çeşme gibi su akıyor.” Acaba, meşahir-i sıddıkîn-i Sahabeden olan Enes, Cabir, İbni Mes’ut gibi bir cemaat dese, “Ben gördüm”; görmemesi mümkün müdür?

Şimdi şu üç misali birleştir, ne kadar kuvvetli bir mu’cize-i bâhire olduğunu gör. Ve üç tarik birleşse, hakikî tevatür hükmünde parmaklarından su akmasını kat’î ispat eder. Hazret-i Mûsa Aleyhisselâmın taştan on iki yerde çeşme gibi su akıtması, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâmın on parmağından on musluk suyun akmasının derecesine çıkamaz. Çünkü, taştan su akması mümkün; adiyat içinde naziri bulunur. Fakat, et ve kemikten, Âb-ı Kevser gibi suyun kesretle akmasının naziri, adiyat içinde yoktur.

1. Buhârî, 7:148; Müslim, 4:2307, 1309, hadis no: 3014.

Âb-ı Kevser: Kevser Suyu; Cennetteki sulardan biri.
adiyat: her zaman olagelen, alışılmış, sıradan şeyler.
aleyhissalâtu vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
aleyhisselâm: ona selâm olsun.
cefne: tekne.
cemaat: topluluk.

hadis: Hz. Muhammed’e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hükmünde: yerinde, değerinde.
ilân etmek: açıklamak, herkese duyurmak.
kat’î: kesin, şüphesiz.
kesret: çokluk, bolluk, fazlalık.

lebalep: ağzına kadar, dopdolu.
manen: manevî olarak.
meşahir-i sıddıkîn-i Sahabe: doğruluklarıyla meşhur Sahabeler.
misal: örnek, numune.
mu’cize-i bâhire-i Ahmediye: Hz. Muhammed’in apaçık mu’cizeleri.
muhtaç: ihtiyacı olan.

mübarek: bereketli, hayırlı, uğurlu.

mütevâtir: yalan söylemekte birleşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun verdiği haber, böyle bir topluluğun senedin başından sonuna kadar yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettikleri sahih hadis.

namına: adına.

nazir: benzer, eş.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme, aktarma.

tarik: yol; bir hadis ya da haberin geliş kanalı.

tekne: su kabı.

tevatür: bir Hadis-i Şerif’in, yalan söylemelerini aklın kabullenemeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.

umum: bütün, herkes.

zat: kişi, şahıs, fert.

Dördüncü Misal: Başta İmam-ı Malik, *Muvatta* kitab-ı muteberinde, Muaz ibni Cebel gibi meşahir-i Sahabeden haber veriyor ki:

Hazret-i Muaz ibni Cebel dedi ki: “Gazve-i Tebük’te bir çeşmeye rast geldik; sicim kalınlığında, güç ile akıyordu. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm emretti ki: ‘Bir parça o suyu toplayınız.’ Avuçlarında bir parça topladılar. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, onunla elini, yüzünü yıkadı. Suyu çeşmeye koyduk; birden çeşmenin menfezi açılıp, kesretle aktı, bütün orduya kâfi geldi.”

Hatta, bir ravi olan İmam ibni İshak der ki: Gök gürültüsü gibi, toprak altında o çeşmenin suyu gürültü yaparak öyle aktı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Hazret-i Muaz’a ferman etti ki:

يُوشِكُ يَا مُعَاذُ أَنْ تَأْتِيَ بِكَ حَيَاةٌ أَنْ تَرَى مَا هَهُنَا قَدْ مَلِئَ جَنَانًا

Yani, “Bu eser-i mu’cize olan mübarek su devam edip, buraları bağa çevirecek; ömrün varsa göreceksin.”¹ Ve öyle olmuştur.

Beşinci Misal: Başta *Buharî*, Hazret-i Berâ’dan ve *Müslim*, Hazret-i Selemeti’bni Ekvâ’dan ve sair kütüb-ü sahiha başka ravilerden müttefikan haber veriyorlar ki:

Gazve-i Hudeybiye’de bir kuyuya rast geldik. Biz, dört yüz kişi idik. O kuyunun suyu elli kişiyi ancak idare ederdik. Biz suyu çektik, içinde bir şey bırakmadık. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm geldi, kuyunun başına oturdu. Bir kova su istedi; getirdik. Kovanın içine mübarek

1. *Müslim*, *Fezail*: 9, 4:1784, 1785, 7:60, hadis no: 10; *Muvatta*, *Sefer*: 2; *Buharî*, 4:235.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
eser-i mu’cize: mu’cize eseri.
ferman: emir, buyruk.
Gazve-i Hudeybiye: Hudeybiye Savaşı.

Gazve-i Tebük: Tebük Savaşı.
kâfi: yeterli.
kesret: çokluk, bolluk, fazlalık.
kitab-ı muteber: inanılır, güvenilir kitap.
kütüb-ü sahiha: doğru ve güvenilir hadis kitapları.

menfez: delik.
meşahir-i Sahabe: Sahabenin meşhurları.
misal: örnek, numune.
mübarek: bereketli, hayırlı, uğurlu.
müttefikan: ittifak ederek, birleşerek, fikir birliğiyle.

ravi: rivayet eden, hadis ve haberi başkalarına aktaran kimse.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
sair: diğer, öteki.
sicim: ip.

ağzının suyunu bıraktı ve dua etti, sonra o kovayı kuyuya döktü. Birden kuyu coştı ve kaynadı, ağzına kadar doldu. Bütün ordu, kendileri ve hayvanatı doyuncaya kadar içtiler, kaplarını da doldurdular.”¹

Altıncı Misal: Yine Müslim ve İbni Cerir-i Taberî gibi, hadisin dahi imamları başta olarak, kütüb-ü sahiha, nakl-i sahih ile, meşhur Ebu Katâde'den haber veriyorlar ki:

Ebu Katâde diyor: “Mute gazve-i meşhuresinde, reislerin şahadetleri üzerine, imdada gidiyorduk. Bende bir kırba vardı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, bana ferman etti: **إِحْفَظْ عَلَىٰ مِضْنَتِكَ فَسَيَكُونُ لَهَا نَبَأٌ عَظِيمٌ** Yani, ‘Kırbanı sakla; onun büyük işi var.’ Sonra susuzluk başladı. Yetmiş iki kişi idik. (Taberî'nin nakline göre, “üç yüz idik.”) Susuz kaldık. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm dedi: ‘Kırbanı getir.’ Ben getirdim. O da aldı, ağzını ağzına getirdi; içine nefes etti, etmedi, bilmem. Sonra yetmiş iki kişi geldiler, içtiler, kaplarını doldurdular. Sonra ben aldım; verdiğim gibi kalmıştı.”²

İşte şu mu'cize-i bâhire-i Ahmediyeyi (a.s.m.) gör,³ **اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَعَلَىٰ اٰلِهٖ بِعَدَدِ قَطْرَاتِ الْمَاءِ** de.

Yedinci Misal: Başta Buharî ve Müslim olarak kütüb-ü sahiha, Hazret-i İmran ibni Husayn'dan haber veriyorlar ki:

1. Buharî, 4:234; Müslim, 3:1432, hadis no: 1807; Beyhakî, Delâilü'n-Nübüvve, 4:110.

2. Müslim, Mesacid: 311, 1:472, 473; Ebu Davud, hadis no: 437-441.

3. Allah'ım, ona ve âline, suyun damlaları sayısınca salât ve selâm eyle.

âil: aile, soy.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

dâhî: son derece zeki, anla-

yışlı, uyanık.

ferman: emir, buyruk.

hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkası-

na ait söz, iş veya davranış.

hayvanat: hayvanlar.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi

olan âlim.

imdat: yardım.

kırba: ince köseleden veya deriden yapılmış su kabı.

kütüb-ü sahiha: doğru ve güvenilir hadis kitapları.

meşhur: tanınmış, ünlü.

misal: örnek, numune.

mu'cize-i bâhire-i Ahmedi: Hz.

Muhammed'in apaçık mu'cizeleri.

Mute gazve-i meşhuresi: meş-

hur Mute savaşı.

nakil: aktarma, anlatma.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

reis: baş; bir topluluğun en üst idarecisi.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sehadet: şehitlik, Allah'ın ve yüce dininin uğrunda canını feda etme.

İmran der: “Bir seferde, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm ile beraber susuz kaldık. Bana ve Ali’ye ferman etti ki: ‘Filân mevkide bir kadın, iki kırba suyu hayvana yükletmiş, gidiyor; alıp buraya getiriniz.’ Ben ve Ali beraber gittik; aynı yerde kadını su yükü ile bulduk, getirdik. Sonra emretti: ‘Bir kaba, bir parça su boşaltınız.’ Boşalttık. Bereketle dua etti. Sonra, yine suyu o hayvandaki kırba koyduk. Ferman etti ki: ‘Herkes gelsin, kabını doldursun.’ Bütün kabile geldi, kaplarını doldurdular, içtiler. Sonra ferman etti: ‘Kadına bir şeyler toplayınız.’ Kadının eteğini doldurdular.”

İmran diyor ki: “Ben tahayyül ediyordum ki, gittikçe iki kırba doluyor, daha ziyadeleşiyor. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm o kadına ferman etti ki:

اِذْ هَبِيْ فَاِنَّا لَمْ نَاْخُذْ مِنْ مَّا نِكَ شَيْئًا وَلَكِنَّ اللّٰهَ سَقٰى

Yani, ‘Senin suyundan almadık. Belki Cenab-ı Hak bize hazinesinden su içirdi.’”¹

Sekizinci Misal: Başta meşhur İbni Huzeyme, Sa - hih’inde, raviler Hazret-i Ömer’den naklediyorlar ki:

“Gazve-i Tebük’te susuz kaldık. Hatta bazıları devesini keser, susuzluktan içini sıkarak içerdi. Ebu Bekri’s-Sıddık, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâma dua etmek için rica etti. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm elini kaldırdı; daha elini indirmeden bulut toplandı, yağmur öyle geldi ki, kaplarımızı doldurdular. Sonra su çekildi. Ordumuza mahsus olarak, hududumuzu tecavüz etmedi.”²

aleyhissalâtu vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

bereket: bolluk, hayırlılık, Allah vergisi.

Cenab-ı Hak: hakkın ta kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.

dua: Allah’a yalvarma, niyaz.

ferman: emir, buyruk.

Gazve-i Tebük: Tebük Savaşı.

hudut: sınır.

1. Buhârî, Teyemmüm: 6, 4:233; Müslim, 1:475; Beyhakî, Delâilü’n-Nübüvve, 4:276, 6:130.

2. Kadı İyaz, Şıfa, 1:190; Aclûnî, Kenzü’l-Ummal, 12:353; Beyhakî, Delâilü’n-Nübüvve, 2:63.

kabile: birlikte yolculuk eden topluluk.

kırba: ince köseleden veya deriden yapılmış su kabı.

mahsus: özel.

meşhur: tanınmış, ünlü.

mekân: yer, mekân.

nakil: aktarma, anlatma.

ravi: rivayet eden, hadis ve haberi başkalarına aktaran kimse.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sefer: yolculuk, seyahat.

tahayyül etmek: hayalinde canlandırmak, hayal etmek.

tecavüz etmek: sınırını aşmak.

ziyade: çok, fazla.

Demek, tesadüf içine karışmamış, sırf bir mu'cize-i Ahmediyedir (a.s.m.).

Dokuzuncu Misal: Meşhur Abdullah ibni Amr İbnü'l-As'ın hafidi ve dört imamın ona itimat edip ve ondan tahrir-i hadis ettikleri Amr ibni Şuayb'dan nakl-i sahih ile haber veriyorlar ki:

Demiş: “Nübüvvetten evvel, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, amcası Ebu Talip'le deveye binip Arafat civarında Zilhicaz nam mevkie geldikleri vakit, Ebu Talip demiş: ‘Ben susadım.’ Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm inmiş, yere ayağını vurmuş, su çıkmış; Ebu Talip içmiştir.” ¹

Muhakkikinden birisi demiş ki: “Şu hâdis nübüvvetten evvel olduğundan, irhasat kabilinden olmakla beraber, bin sene sonra aynı yerde Arafat çeşmesi çıkması, o hâdiseye binaen bir keramet-i Ahmediyeye (a.s.m.) sayılabilir.”

İşte, şu dokuz misaller gibi, doksan misal olmasa da, belki doksan surette rivayetler, mu'cizat-ı mâiyyeyi haber vermişler. Baştaki yedi misal, manevî tevatür gibi kat'î ve kuvvetlidirler. Ahirdeki iki misal, çendan o derece tarikleri kuvvetli ve müteaddit değil, ravileri çok değiller. Fakat sekizinci misalde Hazret-i Ömer'den rivayet olunan mu'cize-i Sahabiyyeyi teyit ve takviye eden ikinci bir mu'cize-i Sahabiye, başta *İmam-ı Beyhakî* ve *Hâkim* olarak, kütüb-ü sahiha, Hazret-i Ömer'den haber veriyorlar ki:

1. Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 2:15-20, 6:141; Kadı İyaz, *Şıfa*, 1:290.

ahir: son.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

Arafat: Mekke'nin doğusundaki tepe, Hacca gidenlerin arefe günü toplandıkları yer.

Arefe: Arafat dağı.

binaen: -den dolayı.

civar: yakın, çevre, etraf.

çendan: gerçi.

hâdis: olay, meydana çıkan hâl.

hafit: evlât oğlu, torun.

imam: bir ilimde sözü delil

kabul edilebilecek derecede

derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

irhasat: Hz. Muhammed'in peygamberliğinden evvel meydana gelen ve peygamber olacağına işaret eden harika hâller, belirtiler.

itimat etmek: güvenmek,

dayanmak.

kabilinden: türünden, sınıfından.

kat'î: kesin, şüphesiz.

keramet-i Ahmediyeye: Peygamber Efendimizin Allah'ın bir ikramı olarak, kendinde görülen olağanüstü hâl ve hareketler.

kütüb-ü sahiha: doğru ve güvenilir hadis kitapları.

manevî tevatür: bir topluluğa ait olayın o topluluğa ait birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun diğer fertleri tarafından yalanlanmamış olması, söyleyenin doğruluğunun, diğerlerinin susması şeklinde tasdik edilmiş olması.

meshur: tanınmış, ünlü.

mevki: yer.

misal: örnek, numune.

mu'cizat-ı mâiyye: su ile ilgili mu'cizeler.

mu'cize-i Ahmediyeye: Hz. Muhammed'in mu'cizesi.

mu'cize-i Sahabiye: Sahabelerle ilgili olup, pek çoğunun gördüğü tasdik ettiği mu'cize.

muhakkikin: muhakkikler, hakikatı araştıranlar, hakikati bulup meydana çıkarırlar.

müteaddit: birçok, çeşitli.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

nam: ad, isim.

Nübüvvet: peygamberlik; Peygamberimiz Hz. Muhammed'in Peygamberliği.

ravi: rivayet eden, hadis ve haberi başkalarına aktaran kimse.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme, aktarma.

sırf: ancak, yalnız; büsbütün.

suret: şekil, biçim, tarz.

tahrir-i hadis: hadis dersi alma; hadislerin ilk rivayet edenini çıkarma.

takviye: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

tesadüf: rastlantı; bir şeyin kendiliğinden meydana gelmesi.

teyit: doğrulama; kuvvetlendirme.

Aleyhissalâtü Vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
allâme: pek çok konuda uzman olan büyük bilgin, ilmî seviyesi çok yüksek olan âlim.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
ayet-i kerîme: Kur'an'ın ayeti; azamet ve şerefi olan ayet.
beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.
dua-i Nebvî: Peygamberin duası.
enva-ı mu'cizat: mu'cizelerin türleri, çeşitleri.
hâdis: olay, ilk defa olan, meydana çıkan hâl.
kat'i: kesin, şüphesiz.
kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.
manen: manevî olarak.
Meşhure-i Gazve-i Bedir: Meşhur Bedir Savaşı.
mevzu: yalancılardan uydurduğu ve hadis diye Peygamberimize dayandırdığı haberler, uydurma hadisler.
minber: camide hatibin hutbe okuduğu merdivenli kürsü.
misal: örnek, numune.
mu'cize-i mütevatire: çok kimsenin aktardığı ve doğruluğunu kabul ettiği mu'cize.
mu'cize-i şeceriye: ağaç ile ilgili mu'cize.
muhakkik: tahkik eden, gerçeği araştırıp bulan, bir şeyin iç yüzünü inceleyerek vâkıf olan.
mübarek: bereketli, hayırlı, uğurlu.
müşkülpesent: titiz, zor beğenen, aşırı itina gösteren.
müteaddit: birçok, çeşitli.
mütevatir: yalan söylemekte birleşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun verdiği haber, böyle bir topluluğun senedin başından sonuna kadar yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettikleri sahih hadis.
nakletmek: aktarmak, anlatmak.

“Hazret-i Ömer, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmdan yağmur duasını niyaz etti. Çünkü, ordu suya muhtaçtı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm elini kaldırdı; birden bulut toplandı, yağmur geldi, ordunun ihtiyacı kadar su verdi, gitti.”¹ Âdeta, yalnız orduya su vermek için memur idi; geldi, ihtiyaca göre verdi, gitti.

Şu hâdis, nasıl ki sekizinci misali teyit ve kat'î ispat eder; öyle de, şu hâdisede, meşhur allâmelerden ve tashihte çok müşkülpesent, hatta çok sahihlere mevzu de-yip kabul etmeyen İbni Cevzî gibi bir muhakkik der ki: “Şu hâdis Gazve-i Meşhure-i Bedir’de vuku bulmuş.”²

وَيُنَزِّلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِيُطَهِّرَ بِهِ ayet-i kerîmesi, o hâdiseyi beyan edip, ifade eder.”

Madem ayet o hâdiseyi gösterir; kat'iyetinde şüphe kalmaz. Hem, dua-i Nebvî ile, birden ve sür'atle ve daha elini indirmeden yağmurun gelmesi, çok tekerrür etmiş, tek başıyla bir mu'cize-i mütevatiredir. Bazı defa camide, minber üstünde elini kaldırmış, daha indirmeden yağmış; tevatür ile nakledilmiş.³

Onkuzuncu İşareti

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın enva-ı mu'cizatından birisi de, ağaçların insanlar gibi emrini dinlemeleri ve yerinden kalkıp yanına geldikleridir ki, şu mu'cize-i şeceriye, mübarek parmaklarından suyun akması gibi, manen mütevatirdir. Müteaddit suretleri var ve çok tariklerle gelmiştir.

1. Hafacî, Şerhü's-Sîfa, 3:128; Aliyyü'l-Karî, Şerhü's-Sîfa, 1:601; Dürerü'l-Mensur, 3:170.

2. Sizi temizlemek için üzerinize gökten yağmur indirir. (Enfal Suresi: 11.)

3. Buharî, 2:15, 34, 36, 37, 38, 4:4:236; Beyhakî, Delâilü'n-Nübüvve, 6:139.

niyaz: dua, yalvarma, yakarma.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sahih: gerçek, doğru, yanlış olmayan.

suret: şekil, biçim.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

tashih: düzeltme, yanlışlardan arındırma.

tekerrür etmek: tekrarlanmak.

tevatür: bir hadis-i şerifin, yalan söylemelerini aklın kabul etmeyeceği kadar sayı ve

sağlamlıktaki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.

teyit: kuvvetlendirme, doğrulama.

vuku bulma: meydana gelme, ortaya çıkma.

Evet, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâmın emri için, ağaç, yerinden çıkıp yanına gelmesi, sarihan mütevatir denilebilir. Çünkü, meşahir-i siddikîn-i Sahabeden Hazret-i Ali, Hazret-i İbni Abbas, Hazret-i İbni Mes'ut, Hazret-i İbni Ömer, Hazret-i Ya'le ibni Murre, Hazret-i Cabir, Hazret-i Enes ibni Malik, Hazret-i Büreyde, Hazret-i Üsâme bin Zeyd ve Hazret-i Gaylan ibni Seleme gibi Sahabeler, her biri kat'iyetle, aynı mu'cize-i şeceriye-yi haber vermiş. Tabîinin yüzer imamı, mezkûr Sahabelerden her bir Sahabeden, ayrı bir tarikle o mu'cize-i şeceriye-yi nakletmişler, âdeta muzaaf tevatür suretinde bize nakletmişler. İşte, şu mu'cize-i şeceriye, hiçbir şüphe kabul etmez bir tevatür-ü manevî-i kat'î hükmündedir.

Şimdi, o mu'cize-i kübranın, tekerrür ettiği hâlde, birkaç sahih suretlerini birkaç misal ile beyan edeceğiz.

Birinci Misal: Başta İmam-ı Mace ve Darimî ve İmam-ı Beyhakî, nakl-i sahih, Hazret-i Enes ibni Malik'ten ve Hazret-i Ali'den; ve Bezzaz ve İmam-ı Beyhakî, Hazret-i Ömer'den haber veriyorlar ki:

Üç Sahabe demişler: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm, küffarın tekzibinden müteessir olarak mahzun idi. Dedi: ¹ **يَا رَبِّ ارْنِي آيَةً لَا أُبَالِي مَنْ كَذَّبَنِي بَعْدَهَا** Enes'in rivayetinde, Hazret-i Cebrail hazır idi. Vadi kenarında bir ağaç vardı. Hazret-i Cebrail'in ilâmıyla, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm o ağacı çağırdı; tâ yanına geldi. Sonra, "Git" dedi; tekrar gitti, yerine yerleşti. ²

1. Yâ Rabbi, bana öyle bir mu'cize göster ki, ondan sonra beni yalanlayanları önemsemeyeyim.
2. Kadî İyaz, *Şîfa*, 1:302; Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 6:13; *İbni Mâce*, 2:1336, hadis no: 4028; *Darimî*, *Mukaddime*: 3; *Müsned*, 1:223, 3:113; 4:177.

aleyhissalâtu vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.

hadis: Hz. Muhammed'e (a.s.m.) ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı

başkasına ait söz, iş veya davranış.

Hazret-i Cebrail: Dört büyük melekten biri olup; vahiy getirmekle görevli olan melektir.

hükmünde: değerinde, yerinde.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

küffar: kâfirler, İslâmiyeti inkâr edenler.

mahzun: hüznü, üzüntü.

meşahir-i siddikîn-i Sahabe: doğruluklarıyla meşhur Sahabeler.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

misal: örnek, numune.

mu'cize: Peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.

mu'cize-i kübra: en büyük mu'cize.

mu'cize-i şeceriye: ağaç ile ilgili mu'cize.

muzaaf: kat kat, iki misli, katmerli.

müteessir: etkilenmiş.

mütevâtir: yalan söylemekte birleşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun verdiği haber, böyle bir topluluğun senedin başından sonuna kadar yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettikleri sahih hadis.

nakletmek: aktarmak, anlatmak.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

Rab: yaratan, besleyen, büyüten, yetiştiren, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah terbiye eden Allah.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme, aktarma.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.

sahih: gerçek, doğru.

sarihan: açıkça, açık olarak.

suret: şekil, biçim, tarz.

Tabîin: Hz. Muhammed'in Sahabeleriyle görüşmüş, onlardan hadis dinlemiş ve ders almış olan Müslümanlar.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

tekerrür etmek: tekrarlanmak.

tekzip: yalanlama.

tevatür: bir hadis-i şerifin, yalan söylemelerini aklın kabullenmeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.

tevatür-ü manevî-i kat'î: kesin manevî tevatür; bir topluluğa ait olayın o topluluğa ait birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun diğer fertleri tarafından yalanlanmamış olması, söyleyenin doğruluğunun, diğerlerinin susması şeklinde tasdik edilmiş olması.

İkinci Misal: Allâme-i Mağrip Kadı İyaz Şifa-i Şerîf'te ulvî bir senetle, doğru ve sağlam bir an'ane ile, Hazret-i Abdullah ibni Ömer'den haber veriyor ki:

Bir seferde Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanına bir bedevî geldi. Ferman etti: **أَيْنَ تَرِيدُ؟**, “Nereye gidiyorsun?” Bedevî dedi: “Ehlime.” Ferman etti: **هَلْ لَكَ إِلَى خَيْرٍ مِنْ ذَلِكَ؟** “Ondan daha iyi bir hayır istemiyor musun?” Bedevî dedi: “Nedir?” Ferman etti:

أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ¹

Bedevî dedi: “Bu şahadete şahit nedir?” Ferman etti: **هَذِهِ الشَّجَرَةُ السَّمُرَةُ**² “Vadi kenarındaki ağaç şahit olacak.”

İbni Ömer der ki: “O ağaç yerinden sallanarak çıktı, yeri şakketti, geldi, ta Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanına. Üç defa Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, o ağacı istişhat etti, ağaç da sıdkına şahadet etti. Emretti; yine yerine gidip yerleşti.”³

Hazret-i Büreyde, İbni Sahibi'l-Eslemî tarıkında, nakl-i sahih ile, Büreyde dedi ki: “Biz Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanında iken, bir seferde bir a'rabî geldi, bir ayet, yani bir mu'cize istedi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etti:

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
an'ane: hadis naklinin rivayet zincirlemesi.
a'rabî: çölde yaşayan Arap, bedevî.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
bedevî: göçebe, çölde yaşayan.
ehil: karı kocadan her biri.
ferman: emir, buyruk.
ilâh: tanrı, ma'bud.
istişhat: şahit gösterme, şahit tutma.
misal: örnek, numune.
mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.
nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
sefer: yolculuk, seyahat.
senet: bir hadis metninde, o metnin rivayet etmiş ravilerin, en son

1. Allah'tan başka hiçbir ilâh bulunmadığına, Onun bir olduğuna, hiçbir şeriki olmadığına ve Muhammed'in de Onun kulu ve resulü olduğuna şahitlik etmendir.
2. Şu semure ağacıdır.
3. Kadı İyaz, Şifa, 1:298; Beyhakî, Delâilü'n-Nübüvve, 6:14, 15.

raviden başlayarak Hz. Peygambere varıncaya kadar uzanan isimler zinciri.
sıdk: doğruluk.
şahadet: şahit olma, şahitlik, tanıklık.

şahadet etmek: Kelime-i Şahadet getirmek, Allah'tan başka ilâh olmadığını ve Hz. Muhammed'in onun kulu ve peygamberi olduğunu kabul etmek.

şahit: şahitlik yapan, tanık, delil.
şakketmek: yarmak, yanılmak.
şerik: ortak.
ulvî: yüksek, yüce.

قُلْ لِّلِكَ الشَّجَرَةَ رَسُولُ اللَّهِ يَدْعُوكُ¹

Bir ağaca işaret etti; ağaç, sağa ve sola meylederek köklerini yerden çıkarıp huzur-u Nebevîye geldi, ² **الْسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ** dedi. Sonra a'rabî dedi: “Yine yerine gitsin.” Emretti; yerine gitti. A'rabî dedi: “İzin ver, sana secde edeyim.” Dedi: “İzin yok kimseye.” Dedi: “Öyle ise, senin elini ayağını öpeceğim.” İzin verdi.³

Üçüncü Misal: Başta Sahih-i Müslim, kütüb-ü sahiha haber veriyorlar ki:

Cabir diyor: Biz, bir seferde Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ile beraberdik. Kaza-i hacet için bir yer aradı. Settareli bir yer yoktu. Sonra, gitti iki ağaç yanına, bir ağacın dalını tuttu, çekti. Ağaç itaat ederek beraber gitti. Öteki ağacın yanına getirdi. Mutî devenin yularını tutup çekildikte geldiği gibi, o iki ağacı o suretle yan yana getirdi. Sonra dedi: ⁴ **الْتَّمَا عَلَىٰ بِإِذْنِ اللَّهِ** Yani, “Üstüme birleşiniz” dedi. İkisi birleşerek settare oldular. Arkalarında kaza-i hacet ettikten sonra onlara emretti; yerlerine gittiler.⁵

İkinci bir rivayette, yine Hazret-i Cabir der ki: Bana emretti ki:

يَا جَابِرُ قُلْ: لِهَذِهِ الشَّجَرَةِ يَقُولُ لَكَ رَسُولُ اللَّهِ الْحَقُّ
بِصَاحِبَتِكَ حَتَّىٰ أَجْلِسَ خَلْفَكَ

1. Şu ağaca söyle ki, “Resulullah seni çağırıyor.”

2. Selâm sana, ey Allah'ın Resulü!

3. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:299; Hafacî, *Şerhu's-Şifa*, 3:49.

4. Allah'ın izniyle üstümde birleşiniz.

5. *Müslim*, Züht: 74, 4:2301, 2306, hadis no: 3006, 3012; Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 6:8, 18, 20, 21; Kadı İyaz, *Şifa*, 1:299.

aleyhissalâtü vesselâm: salâat ve selâm onun üzerine olsun.

a'rabî: çölde yaşayan Arap, hadîs: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkası-

na ait söz, iş veya davranış.

huzur-u Nebevî: Peygamber Efendimizin huzuru, yanı.

kaza-i hacet: ihtiyaç gider-

me, ihtiyaç karşılama.

kütüb-ü sahiha: doğru ve güvenilir hadis kitapları.

meyletmek: bir tarafa doğru eğilmek.

misal: örnek, numune.

mutî: itaat eden, boyun eğen.

resul: elçi, peygamber.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

Resulullah: Allah'ın Resulü, elçisi, peygamberi.

sefer: yolculuk, seyahat.

settare: örtünecek, gizlenecek yer; örtü, perde.

Yani, “O ağaçlara de: Resulullahın haceti için birleşiniz.” Ben öyle dedim, onlar da birleştiler. Sonra, ben beklerken, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm çıktı, başıyla sağa sola işaret etti; o iki ağaç yerlerine gittiler. ¹

Dördüncü Misal: Nakl-i sahih ile, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın cesur kumandanlarından ve hizmetkârlarından olan Üsame bin Zeyd der ki:

Bir seferde, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ile beraberdik. Kaza-i hacet için hâlî, settareli bir yer bulunmuyordu. Ferman etti ki: ² **هَلْ تَرَى مِنْ نَخْلٍ أَوْ حِجَارَةٍ؟** Dedim: “Evet, var.” Emretti ve dedi:

انْطَلِقْ وَقُلْ لَهُنَّ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ يَأْمُرُكُنَّ أَنْ تَأْتِينَ لِمَخْرَجِ رَسُولِ اللَّهِ وَقُلْ لِلْحِجَارَةِ مِثْلَ ذَلِكَ

Yani, “O ağaçlara de ki: ‘Resulullahın haceti için birleşiniz.’ Ve taşlara da de: ‘Duvar gibi toplanınız.’” Ben gittim, söyledim. Kasem ediyorum ki, ağaçlar birleştiler ve taşlar duvar oldular. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, hacetinden sonra yine emretti: ³ **قُلْ لَهُنَّ يَفْتَرِقْنَ** Benim nefsim kabza-i kudretinde olan Zat-ı Zülcelâl’e kasem ederim, ağaçlar ve taşlar ayrılıp, yerlerine gittiler. ⁴

Şu, Hazret-i Cabir ve Üsame’nin beyan ettiği iki hâdiseyi, aynen Ya’le ibni Murre ve Gaylan ibni Selemeti’s-Sakafi ve Hazret-i İbni Mes’ut, Gazve-i Huneyn’de aynen haber veriyorlar.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.

ferman: emir, buyruk.

Gazve-i Huneyn: Huneyn Savaşı.

hacet: ihtiyaç.

hâdis: olay.

hâlî: boş; kimsenin olmadığı ıssız yer.

hizmetkâr: hizmetçi.

kabza-i kudret: kudret eli.

kasem: yemin, and.

kaza-i hacet: ihtiyaç giderme, ihtiyaç karşılama.

kumandan: komutan.

misal: örnek, numune.

nefis: hayat, ruh, can.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

Resulullah: Allah’ın Resulü, elçisi, peygamberi.

sefer: yolculuk, seyahat.

settare: örtünecek, gizlenecek yer; örtü perde.

Zat-ı Zülcelâl: sonsuz büyüklük ve haşmet sahibi olan Zat, Allah.

1. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:299; Müslim, Züht: 74, 4:2301, 2306, hadis no: 3006, 3012; Beyhakî, *Delâ-ilü’n-Nübüvve*, 6:8, 18, 20, 21.

2. Bir hurma ağacı veya bir taş görüyor musun?

3. Aynılmalarını söyle.

4. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:300, 301; Beyhakî, *Delâilü’n-Nübüvve*, 6:24-25; Aclûnî, *Kenzü’l-Ummal*, 12:403.

Beşinci Misal: İmam-ı İbni Fûrek ki, kemal-i içtihat ve fazlından kinaye olarak, “Şafi-i Sani” ünvanını alan allâme-i asır, kat’î haber veriyor ki:

Gazve-i Taif’te Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm gece at üstünde giderken uykusu geliyordu. O hâlde iken, bir sidre ağacına rast geldi. Ağaç ona yol verip, atını incitmemek için iki şak oldu; Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm hayvan ile içinden geçti. Ta zamanımıza kadar o ağaç iki ayak üstünde muhterem bir vaziyette kaldı. ¹

Altıncı Misal: Hazret-i Ya’le, tarikında nakl-i sahילה haber veriyor ki:

Bir seferde, talha veya semure denilen bir ağaç geldi, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın etrafında tavaf eder gibi döndü, sonra yine yerine gitti. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etti ki:

أَنَّهُا اسْتَأَذَنْتَ أَنْ تُسَلِّمَ عَلَيَّ

Yani, “O ağaç Cenab-ı Haktan istedi ki, bana selâm etsin.” ²

Yedinci Misal: Muhaddisler, nakl-i sahih ile, İbni Mes’ut’tan beyan ediyorlar ki:

İbni Mes’ut dedi: Batn-ı Nahl denilen nam mevkide, Nusaybin ecinnileri, ihtida için Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma geldikleri vakit, bir ağaç o ecinnilerin geldiklerini haber verdi.

1. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:301, 302.

2. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:301; Beyhakî, *Delâilü’n-Nübüvve*, 6:23, 24.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

allâme-i asır: asrın âlimi, asrın en büyük bilgini.

beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.

cenab-ı Hak: hakkın ta kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.

ecinni: cinler.

fazl: fazilet, erdem.

ferman: emir, buyruk.

Gazve-i Taif: Taif Savaşı.

ihida: hidayete erme; Müslü-

man olma.

kat’î: kesin, şüphesiz.

kemal-i içtihat: içtihadın mü-

kemmel oluşu.

kinaye: maksadı kapalı bir

şekilde ve dolaylı olarak anlatan söz.

mevki: yer.

misal: örnek, numune.

muhaddis: hadis ilmiyle uğ-

raşan âlim, hadis âlimi.

muhterem: hürmete lâyık,

saygı değer, aziz.

nakl-i sahih: şüphe duyulma-

yan, doğru, gerçek haber bil-

dirilmesi.

nam: ad, isim.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sefer: yolculuk, seyahat.

sidre: Arabistan kirazı.

Şafi-i Sani: ikinci Şafîi.

şak olma: yanılma.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

tavaf: bir şeyin etrafını dolaşma.

ünvan: ad, isim, lâkap.

vaziyet: duruş, durum, hâl.

Hem İmam-ı Mücahit, o hadiste İbni Mes'ut'tan nakleder ki: O cinnîler bir delil istediler. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm bir ağaca emretti; yerinden çıkıp geldi, sonra yine yerine gitti.¹

İşte, cin taifesine bir tek mu'cize kâfi geldi. Acaba bu mu'cize gibi bin mu'cizat işiten bir insan imana gelmezse, cinnîlerin² يَقُولُ سَفِيهًا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا tabir ettikleri şeytanlardan daha şeytan olmaz mı?

Sekizinci Misal: Sahih-i Tirmizî, nakl-i sahih ile, Hazret-i İbni Abbas'tan haber veriyorlar ki:

İbni Abbas dedi ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm bir a'rabiye ferman etti:

أَرَأَيْتَ إِنْ دَعَوْتُ هَذَا الْعِدْقَ مِنْ هَذِهِ النَّخْلَةِ أَتَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ

“Ben bu ağacın şu dalını çağırırsam, yanıma gelse, iman edecek misin?”

“Evet” dedi.

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm çağırdı. O urcun, ağacının başından kopup Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanına atladı, geldi. Sonra emretti; yine yerine gitti.³

İşte, bu sekiz misal gibi çok misaller var; çok tariklerle nakledilmişler. Malûmdur ki, yedi sekiz urgan toplanırsa, kuvvetli bir halat olur. Binaenaleyh, şu en meşhur sıddıkîn-i Sahabeden, böyle müteaddit tariklerle ihbar edilen şu mu'cize-i şeceriye, elbette tevatür-ü manevî

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

a'rabi: çölde yaşayan Arap, bedevi.

binaenaleyh: bundan dolayı.

cinnîler: cinler.

ferman: emir, buyruk.

hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

ihbar etmek: haber vermek, bildirmek.

iman: inanma, inanç; İslâm dinini kabul etme.

kâfi: yeterli.

malûm: bilinen, belli.

meşhur: tanınmış, ünlü.

misal: örnek, numune.

mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

mu'cize: Peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.

mu'cize-i şeceriye: ağaç ile ilgili mu'cize.

müteaddit: birçok, çeşitli.

nakletmek: aktarmak, anlatmak.

1. Buharî, 5:58; Ebu Davud, 1:20; Beyhakî, Delâilü'n-Nübüvve, 2:225; Kadı İyaz, Şifa, 1:301.

2. Bizim akılsızlarımız ise Allah hakkında yalan yanlış şeyler söylüyorlar. (Cin Suresi: 4.)

3. Müsned, 3:93; Beyhakî, Delâilü'n-Nübüvve, 6:15.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sıddıkîn-i Sahabe: doğrulukları ile tanınmış Sahabiler.

tabir etme: adlandırma.

taife: topluluk, kabile.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

tevatür-ü manevî: bir topluluğa ait olayın o topluluğa ait birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun diğer fertleri tarafından yalanlan-

mamış olması, söyleyenin doğruluğunun, diğerlerinin susması şeklinde tasdik edilmiş olması.

urcun: kurumuş hurma dalı.

urgan: keten, pamuk, kenevir gibi maddelerden yapılan ince halat.

kuvvetindedir; belki tevatür-ü hakikîdir. Zaten Sahabe-den sonra Tabîînin eline geçtiği vakit, tevatür suretini alır. Hususan *Buharî*, *Müslim*, *İbni Hibban*, *Tirmizî* gibi kütüb-ü sahiha, zaman-ı Sahabeye kadar, o yolu o kadar sağlam yapmışlar ve tutmuşlar ki, meselâ *Buharî*'de görmek, aynı Sahabeden işitmek gibidir.

Acaba, o Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma ağaçlar, misallerde görüldüğü gibi, onu tanıyıp, risaletini tasdik edip, ona selâm ederek ziyaret edip, emirlerini dinleyerek itaat ettiği hâlde, kendilerine insan diyen bir kısım camit, akılsız mahlûklar onu tanımazsa, iman etmezse, kuru ağaçtan çok edna, odun parçası gibi ehemmiyetsiz, kıymetsiz olarak ateşe lâyık olmaz mı?

Onuncu İşaref

Şu mu'cize-i şeceriye-yi daha ziyade takviye eden mütevatir bir surette nakledilen *hânînülciz* mu'cizesidir.

Evet, Mescid-i Şerif-i Nebevîde, kuru direğin büyük bir cemaat içinde, muvakkaten firak-ı Ahmediden (a.s.m.) ağlaması, beyan ettiğimiz mu'cize-i şeceriye-nin misallerini hem teyit eder, hem kuvvet verir. Çünkü o da ağaçtır; cinsi birdir. Fakat şunun şahsı mütevatirdir. Öteki kısımlar, her birinin nev'i mütevatirdir; cüz'iyatları, misalleri, çoğu sarîh tevatür derecesine çıkmıyor.

Evet, Mescid-i Şerifte, hurma ağacından olan kuru direk, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm hutbe okurken ona dayanıyordu. Sonra minber-i şerif yapıldığı

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.

camit: cansız, katı.

cemaat: topluluk, bir yere toplanmış insanlar.

cüz'iyat: parçalar, kısımlar.

edna: pek aşağı, çok alçak.

ehemmiyet: önem.

firak-ı Ahmedî: Peygamber Efendimizin ayrılığı.

hanînülciz: kuru hurma dire-

ğinin ağlayıp inlemesi.

hususân: özellikle.

hutbe: hatip tarafından minbere çıkılarak yapılan ilâhî emirleri hatırlatan konuşma.

iman: inanma, inanç; İslâm dinini kabul etme.

kütüb-ü sahiha: doğru ve güvenilir hadis kitapları.

mahlûk: yaratık.

Mescid-i Şerif: Medine'de Hz. Peygamberin kabrinin de bulunduğu mescit, Peygamber Efendimizin mescidi.

Mescid-i Şerif-i Nebevî: Mescid-i Şerif; Medine'de Hz. Peygamberin kabrinin de bulunduğu mescit, Peygamber Efendimizin mescidi.

minber-i şerif: Peygamber Efendimizin mescidindeki minber.

misal: örnek, numune.

mu'cize: Peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.

mu'cize-i şeceriye: ağaç ile

ilgili mu'cize.

muvakkaten: geçici olarak.

mütevatir: yalan söylemekte birleşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun verdiği haber, böyle bir topluluğun senedin başından sonuna kadar yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettikleri sahih hadis.

nakletmek: aktarmak, anlatmak.

nev: tür, çeşit.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

risalet: elçilik; Allah'ın elçiliği, peygamberlik.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.

sarih: açık, belli.

suret: şekil, biçim, tarz.

Tabîîn: Hz. Muhammed'in ashabıyla görüşmüş, onlardan hadis dinlemiş ve ders almış olan Müslümanlar.

takviye etme: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.

tasdik etmek: doğruluğunu kabul etmek, onaylamak.

tevatür: bir hadis-i şerifin, yalan söylemelerini aklın kabullenemeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.

tevatür-ü hakikî: yalan söylemesi mümkün olmayan kuvvetli bir topluluğun rivayet ettiği, içinde şüpheye yer bırakmayan rivayet, incelenerek nakledilen kayıtlı rivayet.

teyit etme: doğrulama; kuvvetlendirme.

vakit: zaman.

zaman-ı Sahabe: Sahabe zamanı, Sahabe devri.

ziyade: çok, fazla.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

asır: yüzyıl, çağ, devir.

cemaat: topluluk, bir imama uyup namaz kılan Müslümanlar topluluğu.

cemaat-i âli: büyük ve yüce cemaat.

dair: ait, ilgili, alâkalı.

enin: inilti, inleme, inleyiş.

hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hanînülciz: kuru hurma direğinin ağlayıp inlemesi.

hutbe: hatip tarafından minbere çıkılarak yapılan ilâhî emirleri hatırlatan konuşma.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

Mescid-i Şerif: Medine'de içinde Peygamberimizin kabrinin de bulunduğu mescit.

meşahir-i ulema-i Sahabe: meşhur olan âlim Sahabeler.

minber: camide hatibin hutbe okuduğu merdivenli kürsü.

Minber-i Şerif: Peygamber Efendimizin mescidindeki minber.

mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.

Mu'cize-i Ahmediye: Hz. Muhammed'in mu'cizesi.

mu'cize-i kübra: en büyük mu'cize.

müntesir: yayılmış, duyulmuş.

mütevâtir: yalan söylemekte birleşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun verdiği haber, böyle bir topluluğun senedin başından sonuna kadar yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettikleri sahih hadis.

nakletmek: aktarmak, anlatmak.

namdar: nam sahibi, ünlü, meşhur.

reis: baş, başkan.

Resul-i Ekrem: çok cömert, ke-
rim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme, aktarma.

rivayet-i hadis: hadis rivayeti, hadis nakletme ve aktarma.

rüesa: reisler, başkanlar.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun

vakit, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm minbere çıkıp hutbeye başladı. Okurken, direk deve gibi enin edip ağladı; bütün cemaat işitti. Ta Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm yanına geldi, elini üstüne koydu, onunla konuştu, teselli verdi; sonra durdu.¹

Şu mu'cize-i Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâm, pek çok tariklerle, tevatür derecesinde nakledilmiştir.

Evet *hanînülciz* mu'cizesi çok münteşir ve meşhur ve hakikî mütevâtirdir. Sahabelerin bir cemaat-i âlisinden on beş tarikle gelip, Tabiînin yüzer imamları, o mu'cizeyi, o tariklerle arkadaki asırlara haber vermişler. Sahabenin o cemaatinden ulema-i Sahabe namdarları ve rivayet-i hadisin reislerinden Hazret-i Enes ibni Malik (hadim-i Nebevî), Hazret-i Cabir ibni Abdullahi'l-Ensarî (hadim-i Nebevî), Hazret-i Abdullah ibni Ömer, Hazret-i Abdullah bin Abbas, Hazret-i Sehl ibni Sa'd, Hazret-i Ebu Saidi'l-Hudrî, Hazret-i Übeyy ibni Kâ'b, Hazret-i Büreyde, Hazret-i Ümmü'l-Mü'minîn Ümmü Seleme gibi meşahir-i ulema-i Sahabe ve rivayet-i hadisin rüesaları gibi, her biri bir tarikun başında, aynı mu'cizeyi ümmete haber vermişler. Başta *Buharî*, *Müslim*, kütüb-ü sahiha, arkalarındaki asırlara o mütevâtir mu'cize-i kübrayı, tarikleriyle haber vermişler.

İşte, Hazret-i Cabir, tarikında der ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm hutbe okurken, Mescid-i Şerifte ² **جَذَعُ النَّخْلِ** denilen kuru direğe dayanıp, okurdu. Minber-i şerif yapıldıktan sonra, minbere geçtiği vakit, direk

1. Bu hadis ve bunun değişik tariklerle gelen aşağıdaki rivayetlerine dair bazı kaynaklar: *Bu-harî* 2:11, 3: 80; *Müslim*, hadis no: 2374; *Kadı İyaz, Sıfâ*, 1:303-305; *Neseî*, 3:1023; *Beyhakî*, 6:66; *Aclûnî, Kenzü'l-Ummal*, 12:411; *Ibni Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye*, 125-132; *Kettanî, Nazmü'l-Mütenasir*, 135-135; *Tirmizî*, Cuma: 10; *Darimî*, Menakıb: 6.

2. Kuru hurma direği.

sohbetlerine katılan mü'min kimse.

Tabiîn: Hz. Muhammed'in as-habıyla görüşmüş, onlardan hadis dinlemiş ve ders almış olan Müslümanlar.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

teselli: avutma, acısını dindirme, güzel sözler söyleyerek rahatlatma.

tevatür: bir Hadis-i Şerif'in, yalan söylemelerini aklın kabullenemeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk

tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.

ulema-i Sahabe: Sahabelerden âlim olanlar.

ümmet: Hz Peygambere inanın onun yolundan gidenler, Müslümanlar.

tahammül edemeyerek, hamile deve gibi ses verip inleyerek ağladı.

Hazret-i Enes, tarikında der ki: “Camus gibi ağladı, mescidi lerzeye getirdi.”

Sehl ibni Sa'd tarikında der: “Hem onun ağlaması üzerine, halklarda ağlamak çoğaldı.”

Hazret-i Übeyy ibni Kâ'b, tarikında diyor: “Hem öyle ağladı ki, inşikak etti.”

Diğer bir tarikte, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm ferman etti: **إِنَّ هَذَا بَكَى لِمَا فَقَدَ مِنَ الذِّكْرِ** Yani, “Onun mevkiinde okunan zikir ve hutbedeki zikir-i İlâhînin iftira - kındandır ağlaması.”

Diğer bir tarikte ferman etmiş:

لَوْ لَمْ أَلْتَزِمْهُ لَمْ يَزَلْ هَكَذَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ تَحْزَنًا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

Yani, “Ben onu kucaklayıp teselli vermeseydim, Resulullahın iftirakından kıyamete kadar böyle ağlaması devam edecekti.”

Hazret-i Büreyde, tarikında der ki: “Ciz ağladıktan sonra, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm, elini üstüne koyup ferman etti:

**إِنْ شِئْتَ أَرُدُّكَ إِلَى الْحَائِطِ الَّذِي كُنْتَ فِيهِ تَنْبُتُ لَكَ عُرْوُكَ
وَيَكْمُلُ خَلْقُكَ وَيَجِدُّ خَوْصُكَ وَتَمْرُكَ وَإِنْ شِئْتَ أَغْرِسُكَ
فِي الْجَنَّةِ يَأْكُلُ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ مِنْ ثَمْرِكَ¹**

1. Istersen seni daha önce içinde bulunduğun bahçeye geri göndereyim; orada kök salasın, yetişip büyüyesin, yeni yeni yaprak çıkarasın, meyve veresin. Istersen seni Cennette dikiyim; Allah'ın dostları orada meyvelerinden yesin.

aleyhissalâtu vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

camus: manda.

ciz: kuru hurma direği.

ferman: emir, buyruk.

hutbe: hatip tarafından minbere çıkılarak yapılan İlâhî emirleri hatırlatan konuşma

ve dualar.

iftirak: ayrılma, ayrılık.

inşikak etmek: yarılmak, çatlamak, ikiye ayrılmak.

kıyamet: dünyanın sonu, bütün ölümlerin dirilerek mahşerde toplanması, varlığın bozulup dağılması, kâinatın ölümünden sonra, bütün ölü-

rin dirilip ayağa kalkmaları, mahşerde toplanmaları.

lerze: titreme, titreyiş.

mescit: namaz kılınacak yer, cami.

mevki: yer.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

Resulullah: Allah'ın resulü, elçisi, peygamberi.

tahammül etmek: sabretmek, dayanmak.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

teselli verme: avutma, acısını dindirme, güzel sözler söyleyerek rahatlatma.

zikir: anma; Allah'ın adını anma.

zikr-i İlâhî: Allah'ı zikretmek.

Sonra o ciz'i dinledi, ne söylüyor. Ciz söyledi; arkada-ki adamlar da işitti:

اَغْرِسْنِي فِي الْجَنَّةِ يَأْكُلُ مِنْ بَنِي أَوْلِيَاءِ اللَّهِ فِي مَكَانٍ لَا يَبُلُ

Yani, “Cennette beni dik ki, benim meyvelerimden Cenab-ı Hakkın sevgili kulları yesin. Hem bir mekân ki, orada beka bulup, çürümek yoktur.”

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etti:

اِخْتَارَ دَارَ الْبَقَاءِ عَلَى دَارِ الْفَنَاءِ² . قَدْ فَعَلْتُ¹ . Sonra ferman etti:

İlm-i kelâmın büyük imamlarından meşhur Ebu İshak-ı İsferanî naklediyor ki:

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm direğin yanına gitmedi, belki direk onun emriyle onun yanına geldi. Sonra emretti; yerine döndü.³

Hazret-i Übeyy ibni Kâ'b der ki: Şu hâdis-e harikadan sonra Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm emretti ki: “Direk minberin altına konulsun.” Minberin altına konuldu—tâ Mescid-i Şerifin tamiri için hedmedilinceye kadar. O vakit Hazret-i Übeyy ibni Kâ'b yanına aldı; çürüyünceye kadar muhafaza edildi.⁴

Meşhur Hasan-ı Basrî, şu hâdis-e mu'cizeyi şakirtlerine ders verdiği vakit ağlardı ve derdi ki: “Ağaç, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma meyil ve iştîyak gösteriyor. Sizler daha ziyade iştîyaka, meyle müstahaksınız.”⁵

Biz de deriz ki: Evet, hem ona iştîyak ve meyil ve muhabbet, onun sünnet-i seniyesine ve Şeriat-ı Garrasına it-tiba ile dir.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

bâkî: ebedî, sonsuz, sürekli ve kalıcı olan.

beka: ebedîlik, sonsuzluk.

Cenab-ı Hak: hakkın ta kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.

ciz: kuru hurma direği.

fânî: ölümlü, geçici.

ferman: emir, buyruk.

hâdis-e harika: insanı hayrete düşüren olay.

hâdis-e mu'cize: mu'cize olan hâdis-e, olay.

hedmetmek: yıkmak, harap etmek.

ilm-i kelâm: kelâm ilmi, Cenab-ı Hakkın zat ve sıfatlarından, nü-büvvet, haşir, kader gibi imana ait meselelerden İslâmî esaslar dairesinde delillere dayalı olarak bahseden ilim.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

iştîyak: aşırı isteme, çok fazla arzu etme.

ittiba: tâbi olma, uyma, itaat etme.

mekân: yer.

Mescid-i Şerif: Medine'de içinde Peygamberimizin kabrinin de bulunduğu mescit.

1. Öyle yaptım.

2. Bâkî yurdu fânî dünyaya tercih etti.

3. Kadı İyaz, Şîfa, 1:304.

4. Kadı İyaz, Şîfa, 1:304; İbni Mâce, İkametü's-Salât: 199; Darimî, Mukaddime: 6.

5. Kadı İyaz, Şîfa, 1:305.

meyil: yönelme, istek, arzu; muhabbet, sevgi.

minber: camide hatibin hutbe okuduğu merdivenli kürsü.

muhafaza: koruma, saklama.

müstahak: hak etmiş, layık.

nakletmek: aktarmak, anlatmak.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sünnet-i seniye: Hz. Muhammed'in yüce sünneti; yüksek

hâl, söz, tavırları.

şakirt: talebe, öğrenci.

Şeriat-ı Garra: büyük ve parlak şeriat, İslâmiyet.

vakit: zaman.

ziyade: çok, fazla.

BİR NÜKTE-İ MÜHİMME: *Eğer denilse:* “Neden Gazve-i Hendek’te dört avuç taamla bin adamı doyurmak olan mu’cize-i taamiye; ve mübarek parmaklarından akan su ile, bin beş yüz kişiye suyu doyuruncaya kadar içiren mu’cize-i mâiye, neden şu *hanîn-i ciz* mu’cizesi gibi şaşaa ile, çok kesretli tariklerle nakledilmemiş? Hâlbuki o ikisi, bundan daha ziyade bir cemaatte vuku bulmuş.”

Elcevap: Zuhur eden mu’cizeler iki kısımdır. Bir kısmı nübüvveti tasdik ettirmek için Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm elinde izhar ediliyor. Hanîn-i ciz şu nevidendir ki, sırf nübüvvetin tasdiki için bir hüccet olarak zuhura gelmiş ki, mü’minlerin imanını ziyadeleştirmek ve münafıkları ihlâsa ve imana sevk etmek ve küffarı imana getirmek için zahir olmuş. Onun için, avam ve havas, herkes onu gördü; onun neşrine fazla ihtimam edildi.

Fakat şu mu’cize-i taamiye ve mu’cize-i mâiye ise, mu’cizeden ziyade bir keramettir; belki kerametten ziyade bir ikramdır, belki ikramdan ziyade ihtiyaca binaen bir ziyafet-i Rahmaniyedir. Onun için, çendan dava-i nübüv-vete delildir ve mu’cizedir; fakat asıl maksat, ordu aç kalmış, bir çekirdekten bin batman hurmayı halk ettiği gibi, Cenab-ı Hak, hazine-i gayptan bir sa’ taamdan bin adama ziyafet veriyor. Hem, susuz kalmış mücahit bir orduya, kumandan-ı azamın parmaklarından, Âb-ı Kevser gibi su akıttırıp içiriyor.

Âb-ı Kevser: Kevser Suyu; Cennetteki sulardan biri.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
avam: halk tabakası, sıradan insanlar.
batman: eski ağırlık ölçülerinden olup, yaklaşık altı okkaya denk gelen bir ağırlık ölçüsü. (1 okka = 1283 gram)
binaen: -dan dolayı, -dan ötürü.
cemaat: topluluk, bir yere

toplanmış insanlar.
Cenab-ı Hak: hakkın ta kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.
çendan: gerçi.
dava-i nübüvvet: peygamberlik davası; peygamber olduğunu ilân etmek.
Gazve-i Hendek: Hendek Savaşı.
halk etmek: yaratmak.
hanîn-i ciz: kuru hurma derginin ağlayıp inlemesi.
havas: seçkinler, aydınlar.

hazine-i gayp: gayp hazinesi, var olan fakat görünmeyen hazine.
hüccet: delil, ispat.
ihlâs: samimiyet; bir işi, bir ameli, başka bir karşılık beklemeksizin, sadece Allah rızası için yapma.
ihtimam edilmek: önem verilme, özen göstermek.
ikram: bağış, ihsan.
iman: inanma, inanç; İslâm dinini kabul etme.
izhar edilmek: gösterilme, or-

taya çıkarılma.
keramet: Allah’ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiatüstü hadiseler.
kesretli: pek çok.
kumandan-ı azam: en büyük komutan.
küffar: kâfirler, İslâmiyeti inkâr edenler.
maksat: istenilen şey, varılmak istenen nokta, amaç.
mu’cize: peygamberler tarafından ortaya konmuş, olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.
mu’cize-i mâiye: suyla ilgili mu’cize.
mu’cize-i taam: yemek, yiyecek ile ilgili mu’cize.
mübarek: bereketli, hayırlı, uğurlu.
mücahit: cihad eden; din uğruna, din düşmanlarıyla, Allah rızası için ve Allah’ın adını yüceltmek gayesiyle savaşan.
mü’min: iman eden, inanan.
münafık: ikiyüzlülük eden, kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen, ara bozucu.
nakletmek: aktarmak, anlatmak.
neşretmek: dağıtmak, yaymak, herkese duyurmak.
nev: çeşit, tür.
nübüvvet: nebîlik, peygamberlik.
nükte-i mühimme: çok önemli bölüm.
sâ: bin dirhemlik (yaklaşık 3200 gram) tahıl ve gıda ölçü birimi.
sevk etmek: ulaştırmak.
sırf: yalnız, tamamıyla, tümüyle.
şasaa: parlaklık, parlama.
taam: yemek, yiyecek.
tarik: yol; hadisin geliş kanalı.
tasdik: doğrulama, onaylama.
vuku bulma: meydana gelme, olma.
zahir olmak: görünmek ortaya çıkmak.
ziyade: çok, fazla.
ziyadeleştirmek: arttırmak, çoğaltmak.
ziyafet: ikram için verilen yemek.
ziyafet-i Rahmani: çok çok merhametli olan Allah’ın mü’min kullara hazırladığı ziyafet.
zuhur etmek: görünmek, meydana çıkma.
zuhura gelme: görünme, meydana çıkma.

âlem: dünya.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
asır: yüzyıl, çağ.
bereket: bolluk, hayırlılık, Allah vergisi.
ehadis: hadisler, Peygamber Efendimizin sözleri.
ehadis-i Nebeviye: hadis-i şerifler, Hz. Peygamber tarafından söylenen sözler.
esas: asıl, temel, dip, kök.
hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hakeza: bunun gibi, benzeri.
hanin-i ciz: kuru hurma direğinin ağlayıp inlemesi.
hendese: geometri, mühendislik.
hıfz: ezberleme, koruma.
hilâfet-i kübra: en büyük halifelik, Hz. Peygamberin vekillliği, İslâm devlet başkanlığı.
intişar etmek: yayılmak, dağılmak.
itibarıyla: bakımından, özelliğiyle.
itimat etmek: güvenmek.
kemal-i ihtimam: son derece, dikkat, özen ve titizlikle.
kesretli: pek çok.
külliyet: bütünlük, genellik.
manen: manevî olarak.
mesele-i şer'îye: şeriatla ilgili mesele.
misal: örnek, numune.
mu'cizat-ı azîme: büyük mu'cizeler.
mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerin her biri.
mu'cize-i mâî: suyla ilgili mu'cize.
mu'cize-i taam: yemek, yiyecek ile ilgili mu'cize.
muhafaza etmek: korumak, saklamak.
musaddak: tasdik edilmiş, doğrulanmış.
muvazzaf: vazifeli, görevli.
müftü: fetva veren, il ve ilâhlerde din işlerine bakan ve dinî meselelerle ilgilenen görevli kimse.
mütevâtir: yalan söylemekte bir-

İşte şu sır içindir ki, mu'cize-i taamiye ve mu'cize-i mâiyenin her bir misali, hanîn-i ciz derecesine çıkmıyor. Fakat, o iki mu'cizenin cinsleri ve nevileri, külliyet itibarıyla, hanîn-i ciz gibi mütevâtir ve kesretlidir. Hem, taamin bereketini ve parmaklarından suyun akmasını herkes görüyor, yalnız eserlerini görüyor. Direğin ağlamasını ise herkes işitiyor. Onun için fazla intişar etti.

Eğer denilse: “Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın her hâl ve hareketini kemal-i ihtimam ile Sahabeler muhafaza ederek nakletmişler. Böyle mu'cizat-ı azîme, neden on yirmi tarik ile geliyor? Yüz tarik ile gelmeliydi. Hem, neden Hazret-i Enes, Cabir, Ebu Hüreyre'den çok geliyor; Hazret-i Ebu Bekir ve Ömer az rivayet ediyor?”

Elcevap: Birinci şıkkın cevabı, Dördüncü İşaretin Üçüncü Esasında geçmiştir. İkinci şıkkın cevabı ise:

Nasıl ki insan bir ilâca muhtaç olsa, bir tabibe gider; hendese için mühendise gider, mühendisten nakleder; mesele-i şer'îye müftüden haber alınır ve hakeza... Öyle de, Sahabe içinde, ehadis-i Nebeviyeyi gelecek asırlara ders vermek için, ulema-i Sahabeden bir kısım, ona manen muvazzaf idiler, bütün kuvvetleriyle ona çalışıyorlardı. Evet, Hazret-i Ebu Hüreyre bütün hayatını hadisin hıfzına vermiş; Hazret-i Ömer siyaset âlemiyle ve hilâfet-i kübra ile meşgul imiş. Onun için, ehadisi ümmete ders vermek için, Ebu Hüreyre ve Enes ve Cabir gibi zatlara itimat edip, ondan rivayeti az ederdi. Hem, madem Sıddık, sadûk, sadık ve musaddak bir Sahabenin meşhur

leşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun verdiği haber, böyle bir topluluğun senedin başından sonuna kadar yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettikleri sahih hadis.
nakletmek: aktarmak, anlatmak.
nev: tür, çeşit.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
rivayet: bir haber, söz veya

olayı nakletme, aktarma.
sadık: doğru, sadakatli, dostluğu ve bağlılığı içten olan.
sadûk: çok sadık, doğru.
Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekte şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.
sıddık: çok doğru, çok dürüst.
sır: bir şeyin veya işin dikkat, tecrübe ve yetenek ile anlaşılabilen en zor ve en ince yanı.
siyaset: devlet idaresi; devlet

işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili görüş veya anlayış, devlet idaresi ile ilgili esaslar.
şık: kısım, seçenek.
taam: yemek, yiyecek, aş.
tarik: yol; hadisin geliş kanalı.
ulema-i Sahabe: Sahabelerden âlim olanlar.
ümmet: Hz. Peygambere inanıp onun yolundan gidenler, Müslümanlar.
zat: kişi, şahıs, fert.

bir namdarı, bir tarik ile bir hâdiseyi haber verse, yeter denilir; başkasının nakline ihtiyaç da kalmaz. Onun için, bazı mühim hâdiseler iki üç tarik ile geliyor.

On Birinci İşaret

Onuncu İşaret nasıl şecer taifesindeki mu'cize-i Nebeviyeyi gösterdi; On Birinci İşaret dahi cemadatta, taş ve dağ taifesinin mu'cize-i Nebeviyeyi gösterdiklerine işaret edecek. İşte, biz de, o çok kesretli misallerinden yedi sekiz misali zikredeceğiz.

Birinci Misal: Allâme-i Mağrip Hazret-i Kadı İyaz, *Şifa-i Şerif*'inde ulvî bir senetle ve Buharî sahibi gibi mühim imamlardan nakl-i sahih ile haber veriyorlar ki:

Hadim-i Nebevî Hazret-i İbni Mes'ut der ki: "Biz Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanında taam yerken, taamın tesbihlerini işitiyorduk." ¹

İkinci Misal: Nakl-i sahih ile, Enes ve Ebu Zer'den kütüb-ü sahiha haber veriyorlar ki:

Hazret-i Enes (hadim-i Nebevî) demiş ki: "Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanında idik. Avucuna küçük taşları aldı; mübarek elinde tesbih etmeye başladılar. Sonra Ebu Bekri's-Sıddık'ın eline koydu; yine tesbih ettiler."

Ebu Zerr-i Gıfarî, tarikında der ki: "Sonra Hazret-i Ömer'in eline koydu; yine tesbih ettiler. Sonra aldı, yere

1. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:306; *Buharî*, 4:235.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
cemadat: cansız varlıklar.
hadim-i Nebevî: Peygamber Efendimizin hizmetkârı.
hâdis: olay.
imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

kesretli: pek çok.
kütüb-ü sahih: sahih, doğru, güvenilir kitaplar.
misal: örnek, numune.
mu'cize-i Nebeviye: Peygamberimize ait mu'cize.
mübarek: feyizli, bereketli, hayırlı.
mühim: önemli.
nakil: aktarma, anlatma.
nakl-i sahih: şüphe duyulma-

yan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.
namdar: nam sahibi, ünlü, meşhur.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
senet: dayanılacak şey; bir hadis metninde, o metni rivayet etmiş ravilerin, en son raviden başlayarak Hz. Pey-

gambere varıncaya kadar uzanan isimler zinciri.
şecer: ağaç.
taam: yemek, yiyecek, aş.
taife: topluluk.
tarik: yol; hadisin geliş kanalı.
tesbih: Allah'ı bütün kusur ve noksan sıfatlardan uzak tutma, Cenab-ı Hak'ı şanına lâyık ifadelerle anma.
ulvî: yüksek, yüce.
zikretmek: anmak, söylemek, bildirmek.

koydu; sustular. Sonra yine aldı, Hazret-i Osman'ın eli-
ne koydu; yine tesbihe başladılar.” Sonra, Hazret-i Enes
ve Ebu Zer diyorlar ki: “Ellerimize koydu; sustular.”¹

Üçüncü Misal: Hazret-i Ali ve Hazret-i Cabir ve
Hazret-i Aişe-i Sıddıka'dan nakl-i sahih ile sabittir ki,
dağ, taş Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma
² اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى رَسُوْلِكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ diyorlardı.³

Hazret-i Ali'nin tarıkında diyor ki: “Bidayet-i Nübüv-
vette, nevahî-i Mekke'de, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü
Vesselâm ile beraber gezdiğimizde, ağaç ve taş rast gel-
diğimiz vakit اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى رَسُوْلِكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ diyorlardı.”

Hazret-i Cabir, tarıkında der ki: “Resul-i Ekrem
Aleyhissalâtü Vesselâm, taş ve ağaca rast geldiği vakit,
ona secde ediyordular. Yani, inkıyat edip
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى رَسُوْلِكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ diyorlardı.”

Cabir'in bir rivayetinde, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü
Vesselâm ferman etmiş: ⁴ اِنِّىْ لَا عَرَفُ حَجْرًا كَانَ يُسَلِّمُ عَلَيَّ
Bazılar demişler ki, “O, Hacerü'l-Esved'e işaretir.”

Hazret-i Aişe'nin tarıkında demiş: “Resul-i Ekrem
Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etmiş:

لَمَّا اسْتَقْبَلْنِيْ جِبْرَائِيْلُ بِالرِّسَالَةِ جَعَلْتُ لَا أَمْرًا بِحَجَرٍ وَلَا شَجَرٍ
⁵ اِلَّا قَالَ السَّلَامُ عَلَيَّكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve
selâm onun üzerine olsun.

bidayet-i Nübüvvet: Nübüvvetin
ilk yılları, peygamberliğin başlan-
gıcı.

Cebrail: dört büyük melekten bi-
ri, Allah tarafından peygamberle-
re vahiy götürmekle vazifeli me-
lek.

ferman: emir, buyruk.

Hacerü'l-Esved: Kâbe'de bulunan
meşhur siyah taş.

hadis: Hz. Muhammed'e ait söz,
emir, fiil veya Hz. Peygamberin
onayladığı başkasına ait söz, iş
veya davranış.

inkıyat etmek: boyun eğmek,
baş eğmek.

misal: örnek, numune.

nevahî-i Mekke: Mekke'ye bağlı
olan nahiyeler, bölgeler; Mekke
civarı.

resul: elçi, Allah'ın elçisi, peygam-
ber.

Resul-i Ekrem: çok cömert, ke-
rim ve Allah'ın insanlara bir elçisi
olan Hz. Muhammed.

rivayet: bir haber, söz veya olayı
nakletme, aktarma.

secde etmek: baş eğmek, başı

1. Değişik tarikleriyle bu hadisin kaynakları: Kadı İyaz, *Şıfa*, 1:306; Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 6:66.

2. Selâm sana ey Allah'ın Resulü!

3. Üçüncü misalde anlatılan değişik tariklerdeki bu hadisin bazı kaynakları: Kadı İyaz, *Şıfa*, 1:306, 307; Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 6:69; Aclûnî, *Kenzü'l-Ummal*, 2:365.

4. Şüphesiz ben, bana selâm veren bir taş tanıyorum. (Kadı İyaz, *Şıfa*, 1:306, 307; Beyhakî, *De-
lâilü'n-Nübüvve*, 6:69; Aclûnî, *Kenzü'l-Ummal*, 2:365.)

5. Cebrail bana peygamberliği getirince öyle oldu ki, yanından geçtiğim her taş ve ağaç mut-
laka, “Sana selâm olsun ey Allah'ın Resulü” diye beni selâmlıyordu. (Kadı İyaz, *Şıfa*, 1:37; *Tir-
mizî* 46:3; *Darimî*, Mukaddime: 3.)

yere koymak.

tesbih: Allah'ı bütün kusur ve ma, Cenab-ı Hakki şanına lâ-

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

noksan sıfatlardan uzak tut- yık ifadelerle anma.

Dördüncü Misal: Nakl-i sahih ile, Hazret-i Abbas'tan haber veriyorlar ki:

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Abbas ve dört oğlunu (Abdullah, Ubeydullah, Fazl, Kusam) beraber, “mülâet” denilen bir perde altına alarak üzerlerine örttü. Dedi:

يَا رَبِّ هَذَا عَمِّي وَصَنُو أَبِي وَهَؤُلَاءِ بَنُوهُ فَاسْتُرْهُمْ مِنَ النَّارِ
كَسْتُرِي إِيَّاهُمْ بِمَلَأَتِي¹

deyip, dua etti. Birden evin damı ve kapısı ve duvarları, “Âmin, âmin,” diyerek duaya iştirak ettiler.²

Beşinci Misal: Başta Buharî, İbni Hibban, Davud, Tirmizî gibi kütüb-ü sahiha, müttefikan Hazret-i Enes'ten, Ebu Hüreyre'den, Osman-ı Zinnureyn'den Aşere-i Mübeşşereden Sa'd bin Zeyd'den haber veriyorlar ki:

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Ebu Bekri's-Sıddık, Ömerü'l-Faruk ve Osman-ı Zinnureyn ile Uhud Dağının başına çıktılar. Cebel-i Uhud, ya onların mehabetlerinden veya kendi sürur ve sevincinden lerzeye geldi, kımıldandı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etti ki:

أُثْبِتْ يَا أَحَدُ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ نَبِيٌّ وَصِدِّيقٌ وَشَهِيدَانِ³

Şu hadis, Hazret-i Ömer ve Osman şehit olacaklarına bir ihbar-ı gaybîdir.

Şu misalin tetimmesi olarak nakledilmiş ki:

1. Yâ Rab, bu benim amcam ve babamın öz kardeşidir. Bunlar da onun çocuklarıdır. Onları bu perdeyle örttüğüm gibi, Sen de onları Cehennemden öylece koru. (Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 6:71.)
2. Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:168; *Tirmizî*, 46:3, 6; *Darimî*, Mukaddime: 3; Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüvve*, 2:135.
3. Dur ey Uhud! Şüphesiz üzerinde bir peygamber, bir Sıddık ve iki tane de şehit var. (Beşinci misaldeki bu hadisin bazı kaynakları: *Buharî*, *Fezailü's-Sahabe*: 5, 56; *Müslim*, 4:1880; *Ebu Davud*, 2: 515; *Tirmizî*, hadis no : 3758.)

aleyhissalâtü vesselâm: sa-
lât ve selâm onun üzerine ol-
sun.
âmin: “Yâ Rabbi! Öyle olsun,
kabul eyle!” anlamında du-
anın sonunda söylenir.
Aşere-i Mübeşşere: Peygam-
berimizin hayatta iken Cen-
net ile müjdelediği on Sahabî.

cebel-i Uhud: Uhud dağı.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ferman: emir, buyruk.
hadis: Hz. Muhammed'e ait söz,
emir, fiil veya Hz. Peygamberin
onayladığı başkasına ait söz, iş
veya davranış.
ihbar-ı gaybi: gayba ait haber,
geçmiş veya gelecek zamana ait
haber.
iştirak etme: ortak olma, katıl-
ma.
kütüb-ü sahiha: doğru ve güve-
nilir hadis kitapları.
lerze: titreme, titreyiş.
mehabet: heybet, ihtişam, büyük
bir kişinin karşısında duyulan
saygı ve çekinme hissi.
misal: örnek, numune.
mülâet: Peygamberimizin Hz. Ab-
bas ve dört oğlunu örttüğü örtü-
nün adı.
müttefikan: ittifak ederek, birle-
şerek, fikir birliğiyle.
nakletmek: aktarmak, anlatmak.
nakl-i sahih: şüphe duyulmayan,
doğru, gerçek haber bildirilmesi.
Resul-i Ekrem: çok cömert, ke-
rim ve Allah'ın insanlara bir elçisi
olan Hz. Muhammed.
sıddık: çok doğru, Hakkı ve haki-
katı tereddütsüz kabullenen; İslâm-
ın ilk halifesi Hz. Ebu Bekir'in lâ-
kabı.
sürur: sevinç, mutluluk, neşe.
şehit: Allah'ın ve yüce dinin adını
yüceltme uğrunda canını feda
ederek savaşta vurulup ölen
Müslüman.
tetimme: ek, bir konuyu veya
eseri tamamlamak için eklenen
kısım.
Uhud: Medine'ye beş kilometre
uzaklıkta bulunan büyük, kırmızı
bir dağın adı.

abd: kul.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.
azamet: büyüklük, ululuk, yücelik.
Cebbar: azamet ve yücelik sahibi, ulu, güçlü ve kudretli, yarattıklarını istediği emir ve yasağına zorlayan Allah.
Cebel-i Hira: Hira Dağı.
ehl-i kalp: kalp ehli olanlar, kalbiyle manevî terakkide bulunanlar.
emniyet: güvenlik, korkusuzluk.
Habrülümme: Abdullah İbni Abbas'ın, "Ümmetin âlimi" manasına gelen lâkabi.
hadim-i Nebvî: Peygamber Efendimizin hizmetkârı.
hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
havf: korku, korkma.
hicret: göç, Hz. Peygamberin Mekke'den Medine'ye göçü.
Hira: Hira dağı.
hutbe: Cuma veya bayram namazlarında habit tarafından minbere çıkılarak yapılan ilâhî emirleri hatırlatan konuşma ve dualar.
Kıyamet: dünyanın sonu, bütün ölümlerin dirilerek mahşerde toplanması, varlığın bozulup dağılması, kâinatın ölümünden sonra, bütün ölümlerin dirilip ayağa kalkmaları, mahşerde toplanmaları.
kudret: güç, kuvvet, iktidar.
küffar: kâfirler, İslâmiyeti inkâr edenler.
lerze: titreme, titreşim.
minber: Camide hatibin hutbe okuduğu merdivenli kürsü.
misal: örnek, numune.
müsebbih: tesbih eden, Allah'ı bütün kusur ve noksanlardan uzak tutan, Cenab-ı Hakki şanına lâyık ifadelerle anan.
müstakil: başlı başına, bağımsız.
nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.
nam: ad, isim.
Resul: Allah'ın elçisi, peygamber.
Resulallah: Allah'ın elçisi, peygamberi.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
takip: iz sürme, yakalamak amacıyla izleme.
tasarruf: idare etme, sahiplik, kullanma hakkı.

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Mekke'den hicret ettiği ve küffarlar takibe çıktıkları vakit, Sebir namındaki dağa çıktılar. Sebir dedi: "Yâ Resulallah, benden ininiz! Korkarım, benim üstümde sizi vururlarsa, Allah beni tazip eder. Onun için korkarım." Cebel-i Hira çağırıldı: **يَا رَسُولَ اللَّهِ إِلَيَّ** "Bana gel." ¹ Bu sır içindir ki, ehl-i kalp, Sebir'de havf ve Hira'da da emniyeti hissederler.

Bu misalden anlaşılır ki, o koca dağlar birer müstakil abddir, müsebbihtir ve vazifedardırlar. Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâmı tanır ve severler; başıboş değillerdir.

Altıncı Misal: Nakl-i sahih ile, Hazret-i Abdullah ibni Ömer'den haber veriyorlar ki: Demiş: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm minberde hutbe okurken,

**وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ** ²

ayetini okudu. Ve dedi:

إِنَّ الْجَبَّارَ يُعْظِمُ نَفْسَهُ وَيَقُولُ أَنَا الْجَبَّارُ أَنَا الْكَبِيرُ الْمُتَعَالَى ³
dediği vakit minber öyle sarsıldı ve öyle lerzeye geldi ve titredi; korktuk ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmı düşürecek bir derecede sallandı." ⁴

Yedinci Misal: Nakl-i sahih ile, *Habrülümme* ve *Tercümanü'l-Kur'an* olan Hazret-i İbni Abbas ve hadim-i Nebvî ve ulema-i azîme-i Sahabeden olan İbni Mes'ut'tan haber veriyorlar ki:

1. Ey Allah'ın Resülü, bana gel. (Kadı İyaz, *Şifa*, 1:308.)
2. Onlar Allah'ın kudret ve azametini hakkıyla bilemediler. Hâlbuki kıyamet gününde yeryüzü bütünleriyle Onun tasarrufundadır; gökler de Onun kudretiyle dörülecektir. (Zümer Suresi: 67.)
3. Her şey kudretine boyun eğen, hiçbir şey kudretine karşı koyamayan sonsuz kudret ve büyüklük sahibi olan Allah, kendisini tazim ediyor ve buyuruyor: "Cebbar Benim, Cebbar Benim; her şeyden büyük ve her şeyden yüce olan Benim."
4. Altıncı misaldeki bu hadisin bazı kaynakları: Kadı İyaz, *Şifa*, 1:308; *Müslim*, 4:147, 2148.

tazip etmek: azap vermek, lirtme.
acı çektmek.

tazim etme: büyük sayma, ululama; büyük olduğunu belirtme.

Tercümanü'l-Kur'an: Kur'an'ın tercümanı, Kur'an'ı tercüme eden.

ulema-i azîme-i Sahabe: Sahabenin büyük âlimlerinden.
vakit: zaman.
vazifedar: vazifeli, görevli.

Demişler: “Feth-i Mekke gününde, Kâbe ve etrafında, taşta rasasla mihlanmış üç yüz altmış sanem vardı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, elinde kavse benzer bir değnekle o sanemlere birer birer işaret ederek, ¹ **جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا** deyip, hangisine işaret etti; yere düştü. Sanemin yüzüne işaret ettiyse, arkasına düşer; arkasına işaret ettiyse, yüz üstüne düşer ve hakeza, sanemler yere yuvarlandılar.” ²

Sekizinci Misal: Meşhur Buheyra-i Rahibin meşhur kıssasıdır ki, nübüvvetten evvel, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, amcası Ebu Talip ve bir kısım Kureyşî ile beraber Şam tarafına ticarete gidiyorlar. Buheyra-i Rahibin kilisesi civarına geldikleri vakit oturdular. İnsanlar ile ihtilât etmeyen münzevi Buheyra-i Rahip birden çıkageldi. Kafile içinde Muhammedü'l-Emin'i (a.s.m.) gördü. Kafileye dedi: “Şu seyyidü'l-âlemîndir ve peygamber olacaktır.” Kureyşîler dediler: “Nerden biliyorsunuz?” Mübarek rahip dedi ki: “Siz gelirken baktım ki, havada, üstünüzde bir parça bulut vardı. Siz otururken, şu Muhammedü'l-Emin (a.s.m.) tarafına bulut meyletti, gölge yaptı. Hem görüyordum ki; taş, ağaç ona secde eder gibi bir vaziyet gördüm. Bu ise nebîlere yapılır.” ³

İşte, bu sekiz misal gibi, belki seksen misal var. Bu sekiz misal birleştirilse, öyle kopmaz bir zincir olur ki, hiçbir şüphe onu koparamaz ve sarsamaz. Şu cins mu'cize, umumiyeti itibarıyla, yani cemadatın dava-i nübüvve delil olarak konuşmaları, manevî tevatür hükmünde

topluluk.
kavis: yay.
kıssa: baştan geçen olay, ibret ve ders verici hâdise.
kilise: Hristiyanların ibadet ettiği bina.
Kureyşî: Kureyş kabilesinden olan.
manevî tevatür: bir topluluğa ait olayın o topluluğa ait birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun diğer fertleri tarafından yalanlanmamış olması, söyleyenin doğruluğunun, diğerlerinin susması şeklinde tasdik edilmiş olması.
meyletme: bir tarafa doğru eğilme.
mihlanma: çivilenme.
misal: örnek, numune.
mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerin her biri.
muhakkak: kesinlikle, şüphesiz.
Muhammedü'l-Emin: “Güvenilir Muhammed” manasında Peygamberimize verilen bir ünvan.
mübarek: hayırlı, uğurlu; bereketli.
münzevi: inzivaya çekilen, herkesten uzaklaşıp yalnız yaşayan.
nebi: haberci, Allah'ın elçisi, peygamber.
nübüvvet: nebîlik, peygamberlik.
Rahip: Hristiyan din adamı, papaz.
rasas: kurşun.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
sanem: put, Allah'tan başka tapınılan şey.
secde etmek: baş eğmek, başı yere koymak.
Seyyidü'l-Âlemin: Âlemlerin Reisi, Efendisi, Hz. Muhammed.
ticaret: alım satım.
umumiyet: genellik, çoğunluğu içine alma.

1. Hak geldi, batıl yok oldu. Muhakkak ki batıl yok olup gidiçidir. (İsra Suresi: 81.)
2. Yedinci misaldeki bu hadisin bazı kaynakları: *Buharî*, 3:178; *Müslim*, 3:1407, 1408.
3. Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:308, 364; *Beyhakî*, 3:161-163; *Tuhfetü'l-Ahvezî*, 10:90-93, hadis no: 3699.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
batıl: yalan, hurafe, dinde yeri olmayan.
cemadat: cansız varlıklar.
civar: çevre, etraf, yakın yer.
dava-i nübüvvet: peygamberlik davası; peygamber olduğunu ilân etmek.
evvel: önce.
Feth-i Mekke: Mekke'nin Peygamber Efendimiz tarafından fethi.
hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hak: doğru, gerçek.
hakeza: bunun gibi, benzeri.
ihtilât etme: karışma, karışıp görüşme, beraber yaşama.
itibarıyla: bakımından.
kafile: birlikte yolculuk eden

yakîni ve kat'iyeti ifade eder. Her bir misal, mecmuun kuvvetinden, kendi kuvvetinden fazla bir kuvvet daha alır. Evet, zayıf bir direk, kuvvetli direklerle omuz omuza geldiği vakit, muhkemleşir. Zayıf, kuvvetsiz bir adam, asker olup orduya girse, öyle kuvvetleşir ki, bin adama meydan okur.

On İkinci İşaret

On Birinci İşaretle alâkadar olan üç misal, fakat gayet mühim misallerdir.

Birinci Misal: وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ¹

nass-ı kat'îsiyle ve ehl-i tahkik umum müfessirlerin tahki-kiyle ve umum ehl-i hadisin ihbarıyla, Gazve-i Bedir'de, şu ayet haber veriyor ki:

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm bir avuç toprak ile küçük taşları aldı, küffar ordusunun yüzüne attı, ² شَاهَتِ الْوُجُوهُ dedi. شَاهَتِ الْوُجُوهُ kelimesi, bir kelâm iken onların her birinin kulağına gitmesi gibi, o bir avuç toprak dahi her bir kâfirin gözüne gitti. Her biri kendi gözüyle meşgul olup, hücumda iken, birden kaçtılar.

Hem, Gazve-i Huneyn'de, başta İmam-ı Müslim olarak, ehl-i hadis haber veriyorlar ki:

1. Attığın zaman sen atmadın; ancak Allah attı. (Enfal Suresi: 17.)

2. Kara olası yüzler!

alâkadar: alâkalı, ilgili.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

ayet: Kur'an'ın her bir cümlesi.

ehl-i hadis: kendini hadis ilmine vermiş olanlar.

ehl-i tahkik: gerçeği araştıranlar, hakikatleri delilleriyle bilen âlimler.

gayet: son derece, çok.

Gazve-i Bedir: Bedir savaşı.

Gazve-i Huneyn: Huneyn Savaşı.

ifade etmek: anlatmak.

ihbar: haber verme, bildirme.

kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

kelâm: söz.

küffar: kâfirler, İslâmiyeti inkâr edenler.

mecmu: bütün, hepsi, toplam, tüm.

misal: örnek, numune.

muhkem: sağlam, kuvvetli.

müfessir: Kur'an-ı Kerim'i tefsir eden, açıklayan, yorumlayan İslâm âlimi.

mühim: önemli.

nass-ı kat'î: Kur'an ve hadisin hükmüyle kesinlik kazanması.

Resul-i Ekrem: çok cömert,

kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

tahkik: doğruluğunu araştırma, inceleme.

umum: bütün.

vakit: zaman.

yakîn: kesin, şüphesiz, son derece emin olarak bilme.

zaif: zayıf, kuvvetsiz.

Gazve-i Huneyn'de, Bedir gibi, küffar şiddetle hücum ederken, yine bir avuç toprak atıp, ¹ شَاهَتِ الْوُجُوهُ diye- rek, her birinin kulağına bir شَاهَتِ الْوُجُوهُ kelimesi girdi- ği gibi, biiznillah her birinin yüzüne bir avuç toprak gitti; gözleriyle meşgul olup kaçtılar. ²

İşte Bedir'de ve Huneyn'deki harika olan şu hâdis, esbab-ı adî ve kudret-i beşer dahilinde olmadığından, Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan ³ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى ferman eder. Yani, "O hâdis, kudret-i beşer haricinde- dir. Kuvve-i beşeriye ile değil, belki fevkalâde bir surette, kudret-i İlâhiye ile olmuştur.

İkinci Misal: Başta Buharî, Müslim, kütüb-ü sahi- ha haber veriyorlar ki:

Gazve-i Hayber'de bir Yahudi kadını, bir keçiye biryan yapıp pişirmiş, gayet müessir bir zehirle zehirlemiş, Re- sul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma göndermiş. Saha- beler yemeye başladılar. Birden ferman etti:

⁴ اِرْفَعُوا أَيْدِيَكُمْ إِنَّهَا أَخْبَرْتَنِي أَنَّهَا مَسْمُومَةٌ

Yani: "Pişirilen keçi bana der ki, 'Ben zehirliyim' diye haber veriyor." Herkes elini çekti. Fakat o şiddetli zehi- rin tesirinden, Bîşr İbnü'l-Berâ aldığı bir tek lokmadan vefat etti. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, o Zey- neb ismindeki kadını çağırdı. Ferman etti: "Neden böyle yaptın?" O menhuse dedi: "Eğer peygamber isen sana zarar vermeyecek. Eğer padişah isen, insanları sende-

hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hâdis: olay, meydana çıkan hâl.

haricinde: dışında.

harika: olağanüstü özellikler taşı- yan ve hayranlık hissi uyandıran.

kudret-i beşer: insan gücü, kuv- veti.

kudret-i İlâhiye: İlâhî kudret, Al- lah'ın güç, kuvvet ve iktidarı.

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıkla- malarıyla akılları benzerini yap- maktan âciz bırakan Kur'ân-ı Ke- rîm.

kuvve-i beşeriye: insan gücü, kapasitesi.

küffar: kâfirler, İslâmiyeti inkâr edenler.

kütüb-ü sahiha: doğru ve güve- nilir hadis kitapları.

menhuse: uğursuz, kötü kadın.

meşgul olma: bir işle uğraşma.

misal: örnek, numune.

muhtelif: farklı, çeşitli.

müessir: tesirli, etkili.

padişah: hükümdar, sultan.

Resul-i Ekrem: çok cömert, ke- rim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

Sahabe: Peygamberimizin yüzü- nü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kim- se.

suret: şekil, biçim, tarz.

tarik: yol, hadisin geliş kanalı.

tesir: etki.

vefat etme: ölmek.

1. Kara olası yüzleri!

2. Birinci misaldeki muhtelif tariklerle gelen bu hadisin bazı kaynakları: Ebu Davud, hadis no: 4508, 4509; Müsned, 2:451; Müslim, Cihad: 81, 3:1398, hadis no: 1775, 1777; Beyhakî, 3:78-81, 5:137.

3. Attığın zaman sen atmadın; ancak Allah attı. (Enfal Suresi: 17.)

4. Çekin ellerinizi! O, bana zehirli olduğunu söylüyor.

aleyhissalâtü vesselâm: sa- lât ve selâm onun üzerine ol- sun.

biiznillah: Allah'ın izni ile.

biryan: bir çeşit kebab.

esbab-ı adî: adî, sıradan, basit sebepler.

ferman: emir, buyruk.

fevkalâde: olağanüstü, nor- malin üstünde.

gayet: son derece, çok.

Gazve-i Hayber: Hayber Sa- vaşı.

Gazve-i Huneyn: Huneyn Sa- vaşı.

akim: sonuçsuz, başarısız.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
aleyhisselâm: selâm onun üzerine olsun.
asa: değnek, sopa.
çendan: gerçi.
desise: hile, aldatma, entrika.
dessas: aldatıcı, hileci, hilekâr.
ehl-i tahkik: gerçeği araştıranlar, hakikatleri delilleriyle bilen âlimler.
gaip: görünmeyen âlem.
hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.
hâdis: olay, meydana çıkan hâl.
ihbar: haber verme, bildirme.
inkışaf: ortaya çıkma, açığa çıkma.
kanaat-ı kat'îye: kesin kanaat.
kavil: söz.
misal: örnek, numune.
mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.
mu'cize-i Ahmediye: Hz. Muhammed'in mu'cizesi.
mukarrebîn-i Sahabe: Sahabelerden peygamberimize yakın olanlar.
mütehalif: aykırı, zıt.
nazarında: bakışında; yanında.
nazire: benzer.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme, aktarma.
Sahabe: Peygamberimizin yüzünü görmekte şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.

kurtarmak için yaptım.” Bazı rivayette onu öldürtmemiş, bazı tarikte öldürtmüş. Ehl-i tahkik demiş ki: Kendi öldürtmemiş; fakat Bışr'ın veresesine verilmiş, onlar öldürmüşler. ¹

Şu vak'a-i acibedeki vech-i i'cazı gösterecek iki üç noktayı dinle:

Birincisi: Bir rivayette var ki, o keçinin kavli haber verdiği vakit, bazı Sahabeler de işittiler. ²

İkincisi: Hem bir rivayette vardır ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm haber verdikten sonra dedi: “Bismillâh deyiniz, ondan sonra yiyiniz; zehir daha tesir etmeyecektir.”

Şu rivayeti, çendan İbni Hacer-i Askalanî kabul etmemiş; fakat başkaları kabul etmişler. ³

Üçüncüsü: Hem dessas Yahudiler, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma ve mukarrebîn-i Sahabeye birden darbe vurmak istedikleri hâlde, birden gayptan haber verilmiş gibi hâdisenin inkışafı ve desiselerinin akim kalması ve o ihbarın ifade ettiği vakıa doğru çıkması; ve hiçbir vakit Sahabeleri nazarında mütehalif bir haberi görülmeyen zat-ı Ahmediyenin “Şu keçinin kavli bana söylüyor” demesi, herkesin kulağıyla o keçiden o sözü işitmesi kadar kanaat-i kat'îyeleri olmuş. ⁴

Üçüncü Misal: Hazret-i Mûsa Aleyhisselâmın “yed-i beyza” ve “asa” mu'cizesine nazire olarak, üç hâdisede bir mu'cize-i Ahmediye:

1. İkinci misaldeki bu hadisin bazı kaynakları: *Buharî*, 2:121, 3:114; *Darimî*, *Mukaddime*, 1:35; *Kadı İyaz*, *Şîfa*, 1:316; *İbnü'l-Kayyim el-Cevzî*, *Zâdül-Meâd*, 3:336; *Beyhakî*, 6:256, 264.
2. *Tebriзі*, *Mışkâtül-Mesabih*, h.no: 5931; *Ebu Davud*, *Diyat*: 6; *Darimî*, *Mukaddime*: 11.
3. *Kadı İyaz*, *Şîfa*, 1:317-319; *Aliyyü'l-Karî*, *Şerhü's-Şîfa*, 1:645.
4. *Ebu Davud*, *Diyat*: 6; *Darimî*, *Mukaddime*: 11; *Heysemî*, *Mecmaü'z-Zevaid*, 8:295-296; *Beyhakî*, *Delâilü'n-Nübüvve*, 4:262.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.
tesir etmek: etkilemek.
vak'a-i acibe: şaşırtıcı, garip olay.
vakıa: olay.

vakit: zaman.
vech-i i'caz: mu'cizelik yönü.
verese: vârisler, mirasçılar.
yed-i beyza: beyaz el, Hz. Mûsa'nın Firavuna karşı

mu'cize olarak parlak görünen eli.
Zat-ı Ahmediye: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in zatı, kendisi.

Birincisi: Hazret-i İmam-ı Ahmed ibni Hanbel, Ebu Saidi'l-Hudri'den tahrîç ve tashih eder ki:

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Katâde ibni Numan'a karanlıklı, yağmurlu bir gecede bir değnek verir ve ferman eder ki: "Sana, lâmba gibi, onar arşın her tarafta ışık verecek. Evine gittiğin zaman bir siyah şahıs gölge göreceksin. O, şeytandır. Onu hanenden çıkar, tardet." Katâde değneği alır, gider. Yed-i beyza gibi ışık verir. Evine gider, o siyah şahsı görür, tardeder. ¹

İkincisi: Bir menba-ı garaip olan Gazve-i Kübra-i Bedir'de, Ukkaşe İbni'l-Muhassını'l-Esedî'nin müşriklerle dövüşürken kılıcı kırıldı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, ona, kılıca mukabil, kalınca bir değnek verdi. Dedi: "Bununla harp et." Birden, değnek, biiznillah, uzun beyaz bir kılıç oldu. Onunla harp etti; hayatı miktarınca, tâ Yemame harbinde şehit oluncaya kadar boyunda taşıdı. ²

Şu hâdis, kat'îdir. Çünkü Ukkaşe bütün hayatında onunla iftihar etmiş; ve o kılıç "*el-Avn*" namıyla meşhur olmuş. İşte Hazret-i Ukkaşe'nin iftihar ve kılıcın "*Avn*" namıyla, kılıçların fevkinde iştiharı, şu hâdisenin iki hüccetidir.

Üçüncüsü: İbni Abdi'l-Berr gibi bir allâme-i asır ve ehl-i tahkikin büyüklerinden nakil ve tashih ediyorlar ki:

Gazve-i Uhud'da, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın halazadesi olan Abdullah ibni Cahş harp ederken

1. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:323; *Müsned*, 3:65; Aclûnî, *Kenzü'l-Ummal*, 11:381, 12:381, 12:376; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevaid*, 2:166, 167.

2. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:222, 223; *Beyhakî*, 4:97; İbnü'l-Kayyim el-Cevzî, *Zâdü'l-Meâd*, 3:186.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

allâme-i asır: asrın büyük âlimi, asrın bilgini.

arşın: yaklaşık 68 cm'ye eşit olan bir uzunluk ölçüsü.

avn: yardım, yardımcı.

biiznillah: Allah'ın izni ile.

ehl-i tahkik: gerçeği araştıranlar, hakikatleri delilleriyle bilen âlimler.

el-avn: yardım, yardımcı.

ferman: emir, buyruk.

fevkinde: üstünde, üzerinde.

Gazve-i Kübra-i Bedir: bü-

yük Bedir Savaşı.

Gazve-i Uhud: Uhud Savaşı.

hâdis: olay, meydana çıkan hâl.

halazade: halaoglu.

hane: ev.

harp: savaş.

hüccet: delil, ispat.

iftihar: övünme, haklı olarak övünme.

istihar: meşhur olma, şöhret kazanma.

kat'i: kesin, şüphesiz.

menba-i garaip: gariplikler, hayret verici şeylerin kaynağı.

mukabil: karşılık.

müşrik: Allah'a şirk koşan, ortak tutan.

nakil: aktarma, anlatma.

nam: ad, isim.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda ederek savaşta vurulup ölen Müslüman.

tahrîç etme: çıkarmak, hadislerin ilk rivayet edenini ortaya çıkarmak.

tardetmek: kovmak, çıkarmak, uzaklaştırmak.

tashih: düzeltme, yanlışlardan arındırma.

tasrih etmek: açıkça anlatmak.

yed-i beyza: beyaz el; Hz. Mûsa'nın, Firavuna karşı mu'cize olarak, ışık saçıcı ve parlak görünen eli.

kılıcı kırıldı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm ona bir değnek verdi. O değnek onun elinde bir kılıç oldu; onun ile harp etti. O eser-i mu'cize olan kılıç, bâkî kaldı. Meşhur İbni Seyyidi'n-Nâs, siyerinde haber veriyor ki: "Bir zaman sonra, Abdullah, o kılıcı Buğa-yı Türkî namında bir adama iki yüz liraya sattı."¹

İşte bu iki kılıç, asa-i Mûsa gibi birer mu'cizedir. Fakat, asa-i Mûsa, vefat-ı Mûsa'dan sonra vech-i i'cazı kalmadı; fakat şunlar bâkî kaldılar.

On Üçüncü İşaret

âhadi: tek koldan nakledilen hadis.

aleyhissalâtu vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

an'ane: hadis naklinin rivayet zincirlemesi.

asa-i Mûsa: Hz. Mûsa'ya Allah tarafından verilen mu'cizeli değnek.

Aşere-i Mübeşşere: Peygamberimizin hayatta iken Cennet ile müjdelediği on Sahabî.

bâkî kalma: geriye kalma.

bâkî: sürekli, devamlı, kalıcı.

başkumandan: başkomutan.

cüz'iyat: parçalar, kısımlar.

eser-i mu'cize: mu'cize eseri, delili.

fatih: fetheden, açan; bir ülkeyi veya bir yeri ele geçiren.

hadim: hizmetçi, hizmet eden.

harp: savaş, cenk.

hükümünde: değerinde, yerinde.

ilm-i hadis: hadis ilmi.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

itibarıyla: bakımından.

kanaat-ı ilmi: ilmî kanaat, ilmî görüş.

kumandan: komutan.

manevi: manaya ait.

misal: örnek, numune.

Mu'cizat-ı Ahmediye: Hz. Muhammed'in mu'cizeleri.

mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konmuş, olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.

mu'cize-i Ahmediye: Hz. Muhammed'in mu'cizesi.

müdakkik: tetkik eden, inceleyen, inceden inceye araştıran.

müteaddit: birçok, çeşitli.

mütevatir: yalan söylemekte birleşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun verdiği haber,

Mu'cizat-ı Ahmediye Aleyhissalâtu Vesselâmın hem mütevatir, hem misalleri pek çok bir nev'i dahi, hastalar ve yaralılar, nefes-i mübareğiyle şifa bulmalarıdır. Şu nevi mu'cize-i Ahmediye Aleyhissalâtu Vesselâm, nev'i itibarıyla manevî mütevatirdir. Cüz'iyatları, bir kısmı dahi manevî mütevatir hükmündedir; diğer kısmı âhadî ise de, ilm-i hadisin müdakkik imamları tashih ve tahric ettikleri için, kanaat-i ilmiye verir. Biz de, pek çok misallerinden birkaç misalini zikredeceğiz.

Birinci Misal: Allâme-i Mağrip Kadı İyaz, Şifa-i Şerif'inde, ulvî bir an'ane ile ve müteaddit tariklerle, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâmın hadimi ve bir kumandanı ve Hazret-i Ömer'in zamanında ordu-yu İslâmın başkumandanı ve İran'ın fatihi ve Aşere-i Mübeşşere olan Hazret-i Sa'd ibni Ebî Vakkas diyor:

1. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:323; *Beyhakî*, 3:232, 4:97.

böyle bir topluluğun senedin başından sonuna kadar yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettikleri sahih hadis.

nam: ad, isim.

nefes-i mübarek: Peygamberimizin mübarek nefesi.

nev: tür, çeşit.

ordu-yu İslâm: İslâm ordusu.

Resul-i Ekrem: çok cömert,

kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

siyer: Peygamberimizin hayat tarihi; onun hayatının bütün safhalarını anlatan ve vasıflarını nakleden eserler.

şifa bulma: iyileşme, sağlığına kavuşma.

tahric etmek: hadislerin ilk rivayet edenini ortaya çıkarmak.

tashih etmek: düzeltmek, yanlışlardan arındırmak.

ulvî: yüksek, yüce.

vech-i i'caz: mu'cizelik yönü.

vefat-ı Mûsa: Hz. Mûsa'nın vefatı, ölümü.

zikretmek: anmak, bildirmek, söylemek.

mak.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

tashih etmek: düzeltmek, yanlışlardan arındırmak.

ulvî: yüksek, yüce.

vech-i i'caz: mu'cizelik yönü.

vefat-ı Mûsa: Hz. Mûsa'nın vefatı, ölümü.

zikretmek: anmak, bildirmek, söylemek.

Gazve-i Uhud'da, ben Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanında idim. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, o gün kavsi kırılıncaya kadar küffara oklar attı. Sonra, bana okları veriyordu, "At" diyordu. *Nasl'sız*, yani okun uçmasına yardım eden kanatları olmayan okları verirdi ve bana emrederdi: "At!" Ben de atardım; kanatlı oklar gibi uçardı, küffarın cesedine yerleşirdi.

O hâlde iken, Katâde ibni Numan'ın gözüne bir ok isabet etmiş. Gözünü çıkarıp, gözünün hadekası yüzünün üstüne indi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm mübarek, şifalı eliyle onun gözünü alıp, eski yuvasına yerleştirip; iki gözünden en güzeli olarak, hiçbir şey olmamış gibi şifa buldu.

Şu vakıa çok iştihar etmiş. Hatta Katâde'nin bir hafidi, Hazret-i Ömer ibni Abdülaziz'in yanına geldiği vakit, kendini şöyle tarif etmiş: "*Ben öyle bir zatın hafidiyim ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, onun çıkmış gözünü yerine koyup, birden şifa buldu. En güzel göz o olmuştur*" diye, nazım suretinde **(HAŞİYE)** Hazret-i Ömer'e söylemiş, onun ile kendini tanıttirmiş.

Hem nakl-i sahih ile haber verilmiş ki: Meşhur Ebu Katâde'nin, Yevm-i Zikarad denilen gazvede, bir ok mübarek yüzüne isabet etmiş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, mübarek eliyle meshetmiş. Ebu Katâde der ki:

HAŞİYE: أَنَا ابْنُ أَبِي سَالَتْ عَلَى الْخَدِّ عَيْنُهُ ۞ فَرُدَّتْ بِكَفِّ الْمُصْطَفَى أَحْسَنَ الرَّدِّ ۞
فَعَادَتْ كَمَا كَانَتْ لِأَوَّلِ أَمْرِهَا ۞ فَيَا حُسْنَ مَا عَيْنٍ وَيَا حُسْنَ مَا رَدِّ ۱

1. Manası haşiyeden önce metin içinde verilmiş.

aleyhissalâtü vesselâm: salma.
lât ve selâm onun üzerine olsun.
ceset: gövde, vücut.
gazve: savaş, akın.
Gazve-i Uhud: Uhud Savaşı.
hadeka: göz bebeği.
hafit: evlât oğlu, torun.
haşiye: dipnot, açıklayıcı yazı.
iştihar etme: meşhur olma,

ün salma.
kavis: yay.
küffar: kâfirler, İslâmiyeti inkâr edenler.
meshetme: elle sürme, sıvama, silme.
metin: paragraf, yazının tamamı, aslı.
mübarek: feyizli, bereketli, hayırlı, uğurlu.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.
nazım: kafiye, vezinli söz, şiir.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
suret: şekil, biçim, tarz.
şifa: iyileşme, sağlığına kavuşma.

vakıa: olay.
zat: şahıs, kişi, fert.

“Kat’iyen ve asla ne acısını ve ne de cerahatini görmedim.”¹

İkinci Misal: Başta Buharî ve Müslim, kütüb-ü sahiha haber veriyorlar ki:

Gazve-i Hayber’de Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Aliyy-i Haydarî’yi bayraktar tayin ettiği hâlde, Ali’nin gözleri hastalıktan çok ağrıyordu. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm tiryak gibi tükürüğünü gözüne sürdüğü dakikada şifa bularak hiçbir şey kalmadı. Sabahleyin Hayber kal’asının pek ağır demir kapısını çekip, elinde kalkan gibi tutup, kal’a-i Hayber’i fethetti.

Hem o vakıada, Selemeti’bni Ekvâ’nın bacağına kılıç vurulmuş, yarılmış. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ona nefes edip, birden ayağı şifa bulmuş.²

Üçüncü Misal: Başta Neseî olarak, erbab-ı siyer, Osman ibni Huneyf’ten haber veriyorlar ki:

Osman diyor ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanına bir ama geldi, dedi: “Benim gözlerimin açılması için dua et.” Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ona ferman etti:

فَانْطَلِقْ وَتَوَضَّأْ ثُمَّ صَلِّ رَكَعَتَيْنِ وَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ وَأَتُوجَّهُ
إِلَيْكَ بِنَبِيِّ مُحَمَّدٍ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ يَا مُحَمَّدُ إِنِّي أَتُوجَّهُ بِكَ إِلَى رَبِّكَ
أَنْ يَكْشِفَ عَنِّي بَصَرِي اللَّهُمَّ شَفِّعْهُ فِيَّ³

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

Ali-i Haydarî: Hz. Ali.

âmâ: kör.

bayraktar: bayrak taşıyan.

cerahat: iltihap, irin, yara.

dua: Allah’a yalvarma, niyaz.

erbab-ı siyer: Peygamberimizin hayatı, ahlâkı, sözleri ve yaşayışı hakkında kitap yazanlar.

ferman: emir, buyruk.

fethetmek: bir ülkeyi veya bir yeri ele geçirmek.

Gazve-i Hayber: Hayber Savaşı.

hadis: Hz. Muhammed’e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

Hayber: Arap Yarımadasının Hicaz bölgesinde bulunan bir kasaba.

kal’a: kale.

kal’a-i Hayber: Hayber kalesi.

kat’iyen: kat’i olarak, kesinlikle.

kütüb-ü sahiha: doğru ve güvenilir hadis kitapları.

misal: örnek, numune.

Rab: yaratan, besleyen, büyüten, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah terbiye eden Allah.

rahmet: merhamet etme, şefkat gösterme.

rekât: namazda bir kıyam, bir rûkû ve iki secdeden oluşan bölüm.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

şefaât: birinden başkasının adına bir ricada bulunma, ihtiyaç sahibinin af ve iyiliğe kavuşması için

1. Birinci Misaldeki, tariklerle gelen bu hadisin kaynaklarından bazıları: Müslim, 4:1876-1880; Beyhakî, 2:650, 3:907, 251, 4:193; Kadı İyaz, Şifa, 1:322.

2. İkinci misaldeki hadisin kaynakları: Müsned, 1:85, 2:145; Buharî, 4:58, 65, 73; Kadı İyaz, Şifa, 1:323.

3. Şimdi git, abdest al. Sonra iki rekât namaz kıl ve şöyle dua et: “Yâ Rabbi, rahmet peygamberi olan Muhammed Peygamberini şefaâtçi ederek Sana yöneliyor ve Senden istiyorum. Yâ Muhammed, seni şefaâtçi ederek Rabbime yöneliyorum ki, gözlerimi yeniden açsın. Allah’ım, onun benim hakkımdaki şefaâtini kabul eyle.” (Sahihü’l-Camiü’s-Sağir, hadis no: 1290.)

diğeri tarafından yapılan ara- vuşma.

cılık.

şifa: iyileşme, sağlığına ka-

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

tayin etmek: atamak, görev-

lendirmek.

tiryak: ilaç.

vakia: olay.

O gitti, öyle yaptı, geldi. Gözü açılmış, güzel görüyor-
muş; gördük. ¹

Dördüncü Misal: Büyük bir imam olan İbni Veheb
haber veriyor ki:

Gazve-i Bedrin on dört şehidinden birisi olan Muavviz
ibni Afrâ, Ebu Cehil ile dövüşürken, Ebu Cehl-i Lâin, o
kahramanın bir elini kesmiş. O da, öteki eliyle elini tu-
tup, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanına gel-
miş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, onun elini
yine yerine yapıştırdı, tükürüğünü ona sürdü. Birden şif-
fa buldu, yine harbe gitti, şehit oluncaya kadar harp et-
ti. ²

Hem yine İmam-ı Celil ibni Veheb haber veriyor ki: O
gazvede Hubeyb ibni Yesaf'ın omuz başına bir kılıç vu-
rulmuş ki, bir şakı ayrılmış gibi dehşetli bir yara açılmış.
Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm onun kolunu om-
zuna eliyle yapıştırmış, nefes etmiş; şifa bulmuş. ³

İşte şu iki vakıa, çendan âhadîdir ve haber-i vahittir;
fakat, İbni Veheb gibi bir imam tashih etse, Gazve-i Be-
dir gibi bir menba-ı mu'cizat olan bir gazvede olsa, hem
bu iki vakıayı andıracak çok misaller bulunsa, elbette şu
iki vakıa kat'î ve vakidir denilebilir.

İşte, ehadis-i sahiha ile sübut bulan belki bin misal var
ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın mübarek eli
ona şifa olmuş.

* * *

1. Üçüncü misaldeki hadisin diğer bazı kaynakları: Kadı İyaz, *Şifa*, 322, *Tirmizî*, 5:569, hadis no: 3578.

2. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:324.

3. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:324, *Beyhakî*, 6:178, 3:97.

âhadi: tek koldan nakledilen
hadis.

aleyhissalâtü vesselâm: sa-
lât ve selâm onun üzerine ol-
sun.

çendan: gerçi, her ne kadar.

Ebu Cehil-i Lâin: lânetlenmiş

Ebu Cehil.

ehadis-i sahiha: sahih, doğru
hadisler.

gazve: savaş.

Gazve-i Bedir: Bedir Savaşı.

haber-i vahit: bir tek kişinin
haber vermesi; bir kişi kana-

lıyla gelen haber veya hadis.

harp: savaş.

imam: bir ilimde sözü delil
kabul edilebilecek derecede
derin ve geniş bilgi sahibi
olan âlim.

kat'î: kesin, şüphesiz.

menba-ı mu'cizat: mu'cizeler
kaynağı.

misal: örnek, numune.

mübarek: bereketli, hayırlı, uğur-
lu.

Resul-i Ekrem: çok cömert, ke-
rim ve Allah'ın insanlara bir elçisi
olan Hz. Muhammed.

sübut bulma: sabit olma, gerçek-
leşme, meydana gelme.

şak: yarılmış, parçalanmış, kısım.

şehit: Allah'ın ve yüce dininin
adını yüceltme uğrunda canını fe-
da ederek savaşta vurulup ölen
Müslüman.

şifa: iyileşme, sağlığa kavuşma.

tashih etmek: düzeltmek, yanlış-
lardan arındırmak.

vakıa: olay.

vaki: olmuş, gerçekleşmiş olan.

Bu Parça Altın ve Elmas İle Hazırsa Piyakati Var

Evet, sabıkan bahsi geçmiş, avucunda küçük taş -
ların zikir ve tesbih etmesi; ¹ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ sır -
rıyla, aynı avucunda, küçücük taş ve toprak, düşma -
na top ve gülle hükmünde, onları inhizama sevk et -
mesi; ² وَأَنْشَقَّ الْقَمَرُ nassı ile, aynı avucunun parma -
ğıyla kameri iki parça etmesi; ve aynı el, çeşme gibi
on parmağından suyun akması ve bir orduya içirme -
si; ve aynı el hastalara ve yaralılara şifa olması, el -
bette o mübarek el ne kadar harika bir mu'cize-i
kudret-i İlâhiye olduğunu gösterir. Güya, ahab için -
de o elin avucu küçük bir zikirhane-i Sübhanîdir ki,
küçücük taşlar dahi içine girse zikir ve tesbih eder -
ler. Ve a'dâya karşı, küçücük bir cephane-i Rabbanî -
dir ki, içine taş ve toprak girse, gülle ve bomba olur.
Ve yaralılar ve hastalara karşı küçücük bir eczaha -
ne-i Rahmanîdir ki, hangi derde temas etse, derman
olur. Ve celâl ile kalktığı vakit, kameri parçalayıp,
Kab-ı Kavseyn şeklini verir; ve cemel ile döndüğü
vakit, Âb-ı Kevser akıtan on musluklu bir çeşme-i
rahmet hükmüne girer. Acaba böyle bir Zatın bir tek
eli, böyle acip mu'cizata mazhar ve medar olsa; o
Zatın, Hâlık-ı Kâinat yanında ne kadar makbul oldu -
ğu ve davasında ne kadar sadık bulunduğu ve o el ile
biat edenler ne kadar bahtiyar olacakları, bedahet
derecesinde anlaşılmaz mı?

Âb-ı Kevser: Kevser Suyu; Cen-
netteki suların biri.
acip: hayret veren, hayrette bira-
kan.
a'dâ: düşmanlar.
ahbap: dostlar.
bahsi geçmiş: sözü edilmiş, konu
olarak anlatılmış.
bahtiyar: bahtlı, tâli'li, mutlu.
bedahet: açıklık.
biat etmek: uymak, tâbi olmak,
bağlanmak.
celâl: heybet, haşmet.
cemel: güzellik.
cephane-i Rabbanî: Rabbanî
cephane, Rab olan Allah'a ait
cephane.
çeşme-i rahmet: rahmet çeşme-
si.
dava: iddia, gaye; takip edilen fi-
kir.
derman: ilâç, çare.
eczahane-i Rahmani: merhamet
ve şefkat sahibi olan Allah'ın ec-
zahanesi.
gülle: top mermisi.
Hâlık-ı Kâinat: kâinatın yaratıcısı
olan Allah.
hükmünde: yerinde, değerinde.
hükmüne: yerine, değerine.
inhizama sevk etmek: hezimete,
bozguna uğratmak.
Kab-ı Kavseyn: iki yay mesafesi,
Hz. Muhammed'in miraca çıkışıy-
la vardığı son nokta, bütün yara-
tılanları arkasına alıp Yaratana
müşerref ve muhatap olduğu
makam.
kamer: ay.
liyakat: lâyük olma, uygunluk.
makbul: kabul edilmiş, geçerli.
mazhar: bir şeyin ortaya çıktığı,
göründüğü yer.
medar: dayanak; kaynak; sebep,
vesile.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tara-

1. [Ey Muhammed!] Attığın zaman da sen atmadın... (Enfal Suresi: 17.)

2. Ay yarıldı. (Kamer Suresi: 1.)

findan verilip, yalnız peygam-
berlerin gösterebilecekleri
büyük harika işler.
mu'cize-i kudret-i İlâhî: Al-
lah'ın sonsuz kudretiyle bir
mu'cize eseri olarak yarattığı
şey.
mübarek: bereketli, hayırlı,
ugurlu.
nas: kesin delil veya hüküm

getiren ayet veya hadis.

sabıkan: bundan önce.

sadık: doğru, gerçek.

şifa: iyileşme, sağlığına ka-
vuşma.

temas etmek: dokunmak,
değmek.

tesbih: Allah'ı bütün kusur ve
noksan sıfatlardan uzak tut-
ma, Cenab-ı Hak'ı şanına lâ-

yık ifadelerle anma.

vakit: zaman.

Zat: şahıs, kişi, fert.

zikir: Allah'ın adlarını anarak
dua etme, Allah'ı anma.

zikirhane-i Sübhanî: her tür-
lû eksiklikten uzak olan Al-
lah'ın anıldığı yer.

Bir Sual: *Deniliyor ki: “Sen çok şeylere mütevatir dersin. Hâlbuki biz onların çoğunu yeni işitiyoruz. Mütevatir bir şey böyle gizli kalmaz?”*

Elcevap: Ulema-i şariat yanında çok mütevatir ve bedihî şeyler var ki, onlardan olmayana göre meçhuldür. Ehl-i hadis yanında da çok mütevatir var; sairlerin yanında âhadî de olmuyor. Ve hakeza, her fennin ehl-i ihtisası, o fenne göre bedihiyatı, nazariyatı beyan edilir. Umum halk ise, o fennin ehl-i ihtisasına itimat eder, teslim olur veya içine girer, görür.

Şimdi, haber verdiğimiz hakikî mütevatir veya manevî mütevatir veya tevatür hükmünde kat’iyeti ifade eden vakıalar, hem ehl-i hadis, hem ehl-i şariat, hem ehl-i usulüddin, hem ekser tabakat-ı ulemada hükmünü öyle göstermiş. Gaflette bulunan avam ve gözünü kapayan nâdanlar bilmezlerse, kabahat onlara aittir.

Beşinci Misal: İmam-ı Bağavî, tahriri ve tashihi ile haber veriyor ki:

Aliyyi’bni’l-Hakem’in, Gazve-i Hendek’te küffarın darbesiyle ayağı kırıldı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm meshetti; dakikasında öyle şifa buldu ki, atından inmedi. ¹

Altıncı Misal: Başta İmam-ı Beyhakî, ehl-i hadis haber veriyorlar ki:

İmam-ı Ali gayet hasta idi. İztırabından, kendi kendine dua edip inliyordu. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm

1. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:323; *Beyhakî*, 6:185; *İbni Hacer*, 2:507; Aliyyü’l-Karî, *Şerhü’ş-Şifa*, 1:656.

âhadî: tek koldan nakledilen hadis.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
avam: halkın büyük kısmı, sıradan insanlar.
bedihî: apaçık olan, açık.
bedihiyat: delil ve ispata ihtiyacı olmayacak şekilde açık ve meydanda olan şeyler.

dua: Allah’a yalvarma, niyaz.
ehl-i hadis: kendini hadis ilmine vermiş olanlar.
ehl-i ihtisas: ihtisas sahipleri, herhangi bir sahada uzman olanlar.
ehl-i şariat: şariatın hüküm ve kanunlarını bilen kimseler.
ehl-i usulüddin: kelâm âlimleri, dinin usul ve prensiplerini bilen kimseler; Allah’ın zat

ve sıfatlarından, peygamberlik, ahiret ve inançla ilgili diğer meselelerden İslâmî esaslar dairesinde bahseden âlimler.
ekser: pek çok, en çok.
fen: ilim, sanat.
gaflet: dikkatsizlik, umursamazlık, ihmal.
hakeza: bunun gibi, benzeri.
hakikî: gerçek, aslına uygun,

gerçek olan.
halk: insanlar.
hüküm: karar, bir davanın veya bir meselenin incelenmesinden sonra varılan karar.
hükümünde: yerinde, değerinde.
ıztırap: kuvvetli acı, aşırı sıkıntı.
İmam-ı Ali: Hazret-i Ali.
itimat etmek: güvenmek.
kabahat: suç, kusur.
kat’iyet: kat’îlik, kesinlik.
küffar: kâfirler, İslâmiyeti inkâr edenler.
meçhul: bilinmeyen.
meshetme: elle sürme, sıvama, silme.
misal: örnek, numune.
mütevatir: yalan söylemekte birleşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun verdiği haber, böyle bir topluluğun senedin başından sonuna kadar yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettikleri sahih hadis.
nâdan: cahil.
nazariyat: nazariyeler, ilmi görüşler, düşünceler, teoriler.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
sair: diğer, başka, öteki.
sual: soru.
şifa: iyileşme, sağlığa kavuşma.
tabakat-ı ulema: âlimler tabakası, sınıfı.
tahrîc: hadislerin ilk rivayet edini ortaya çıkarma.
tashih: düzeltme, yanlışlardan arındırma.
teslim olma: doğrulama, doğru olduğunu kabul etme; kendini bırakma, güvenme.
tevatür: bir Hadis-i Şerif’in, yalan söylemelerini aklın kabullenmeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.
ulema-i şariat: şariat âlimleri, din âlimleri.
umum: bütün.
vakia: olay.

geldi, dedi: ¹ **اللَّهُمَّ اشْفِهِ** Ve ayağıyla Hazret-i Ali'ye dokundu, “Kalk” dedi. Birden şifa buldu. İmam-ı Ali der ki: “Ondan sonra o hastalığı hiç görmedim.” ²

Yedinci Misal: Şürehbile'l-Cu'fî'nin meşhur kıssasıdır ki:

Avucunda etten bir ur vardı ki, kılıcı ve atın dizginini tutamıyordu. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm eliyle avucundaki uru meshetti ve mübarek eliyle ovdu. O urdan hiçbir eser kalmadı. ³

Sekizinci Misal: Altı çocuğun her biri, ayrı ayrı birer mu'cize-i Ahmediyeye mazhar oldu.

Birincisi: İbni Ebu Şeybe (muhakkik-i kâmil ve muhad-dis-i meşhur) haber veriyor ki:

Bir kadın, bir çocuğu Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanına getirdi. O çocukta bir belâ vardı; konuşmuyordu, aptal idi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm bir su ile mazmaza etti, elini yıkadı, o suyu kadına verdi, “Çocuğa içirsin” ferman etti. Çocuk o suyu içtikten sonra, hastalığından ve belâsından bir şey kalmadı. Öyle bir akıl ve kemal sahibi oldu ki, ukalâ-i nâsın fevkine çıktı. ⁴

İkincisi: Nakl-i sahih ile, Hazret-i İbni Abbas demiş ki:

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma mecnun bir çocuk getirildi. Mübarek elini onun göğsüne koydu; birden çocuk istifra etti. İçinden küçük hıyar kadar siyah bir şey çıktı; çocuk şifa buldu, gitti. ⁵

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

belâ: musibet, sıkıntı, içinden çıkılması zor hâl.

eser: iz.

ferman: emir, buyruk.

fevkine: üstüne, üzerine.

İmam-ı Ali: Hazret-i Ali.

kemal: olgunluk, mükemmellik.

kıssa: baştan geçen olay, ibret ve ders verici hâdise.

mazhar: bir şeyin ortaya çıktığı, görüldüğü yer.

mazmaza etmek: ağızda su çalkalamak, gargara yapmak.

mecnun: deli, akılsız.

meshetme: elle sürme, sıvama, silme.

misal: örnek, numune.

mu'cize-i Ahmediye: Hz. Muhammed'in mu'cizesi.

muhaddis-i meşhur: hadisleri

1. Allah'ım ona şifa ver.

2. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:323, *Müsned*, 1:83, 84, 107, 128, *Beyhakî*, 6:179; *Tirmizî*, Daavat: 112.

3. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:324; *Beyhakî*, 6:182.

4. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:324; *Beyhakî*, 6:182.

5. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:324; *Beyhakî*, 6:182; 187, *Müsned*, 4:172; *Darimî*, 1:11-12.

nakleden, aktaran meşhur kişisi.

muhakkik-i kâmil: gerçekleştiren, doğrulan, mükemmel bir şekilde araştıran ve bilen âlim.

mübarek: bereketli, hayırlı,

ugurlu.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

şifa: iyileşme, sağlığına kavuşma.

ukalâ-i nâs: insanların akıllıları, zekileri.

ur: hücrelerin aşırı çoğalmasıyla dokularda oluşan et parçası, tümör.

Üçüncüsü: İmam-ı Beyhakî ve Neseî nakl-i sahih ile haber veriyorlar ki:

Muhammed ibni Hâtib isminde bir çocuğun koluna kaynayan tencere dökülmüş, bütün kolunu yakmış. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm meshedip tükürüğünü sürdü; dakikasında şifa buldu. ¹

Dördüncüsü: Büyümüş, fakat lisanı yok, büyükçe bir çocuk Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanına geldi. Çocuğa ferman etmiş: “Ben kimim?” Hiç konuşmayan dilsiz çocuk ² **أَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ** deyip tekellüme başlamış. ³

Beşinci Çocuk: Âlem-i yakazada, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmla mükerrer surette müşerref olan Celâleddin-i Süyutî ve asrın imamı, tahriç ve tashih ile Mübarekü'l-Yemame ismiyle meşhur bir zatı, daha yeni dünyaya geldiği vakit, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanına getirmişler. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ona müteveccih olmuş. Çocuk tekellüme başlamış. ⁴ **أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ** demiş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, “Bârekâllah” demiş. Çocuk ondan sonra büyüyünceye kadar daha konuşmamış. O çocuk, bu mu'cize-i Ahmediyeye ve “Bârekâllah” dua-i Nebvî-sine mazhar olduğundan, “Mübarekü'l-Yemame” ismiyle şöhret bulmuş. ⁵

Altıncı Çocuk: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm namaz kılariken, hırçın bir çocuk namazını katedip

1. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:324; *Beyhakî* 6:174.

2. Sen Allah'ın resulüsün.

3. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:319; *Beyhakî*, 6:60-61.

4. Şahadet ederim ki, sen Allah'ın Resulüsün.

5. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:319; *Beyhakî*, 6:598-65.

âlem-i yakaza: uyanıklık âlemi.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

asır: yüzyıl, çağ.

Bârekâllah: Allah mübarek

etsin, hayırlı ve bereketli olsun.

dua-i Nebvî: Peygamber Efendimizin duası.

ferman: emir, buyruk.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede

derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

istifra etmek: kusmak.

lisan: dil; konuşma.

mesh: elle sürme, sıvama, silme.

mu'cize-i Ahmediye: Hz. Mu-

hammed'in mu'cizesi.

mükerrer: birçok kere, tekrarlar.

müşerref olma: şereflenme; görüme.

müteveccih olma: yönelme, bir tarafa dönme.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

resul: Allah'ın elçisi, peygamber.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

suret: tarz, şekil, biçim.

şifa: iyileşme, sağlığına kavuşma.

tahriç: hadislerin ilk rivayet edeni ni ortaya çıkarma.

tashih: düzeltme, yanlışlardan arındırma.

tekellüm: konuşma, söyleme.

zat: şahıs, kişi, fert.

âb-ı hayat: hayat suyu; içene ebedî hayat verdiği inanan ef-sanevî su, bengisu.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
aleyhisselâm: selâm onun üzeri-ne olsun.
azim: büyük, yüce.
beyan etmek: anlatmak, açıkla-mak, bildirmek.
ehadis: hadisler, Peygamber Efendimizin sözleri.
fevkinde: üstünde, üzerinde.
giriftar olma: tutulma, yakalan-ma.
haccetmek: hac ibadetini yerine getirmek.
hadsiz: sınırsız.
hayâ: utanma, sıkılma; ar, edep.
Hekim-i Lokman: Lokman He-kim.
hükmetmek: düşünme ve yargı-lama sonunda bir karara varmak.
imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.
kat'i: kesin, şüphesiz.
kesret: çokluk, bolluk, fazlalık.
kütüb-ü siyer: Peygamberimizin hayat tarihi; onun hayatının bü-tün safhalarını anlatan ve vasıfla-rını nakleden eserler.
mecnun: deli, akılsız.
medetres: yardımcı, yardım eden.
misal: örnek, numune.
musibet: felâket, belâ, dert, sıkın-tı.
mübarek: bereketli, hayırlı, uğur-lu.
nev-i beşer: insan nev'i, insanlık, bütün insanlar.
Resul-i Ekrem: çok cömert, ke-rim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
Sahabe: Peygamberimiz Hz. Mu-

geçtiğinden, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, ¹ **اللَّهُمَّ اقْطَعْ أَمْرَهُ** demiş. Ondan sonra çocuk daha yürüme-miş, öyle kalmış, hırçınlığının cezasını bulmuş. ²

Yedinci Çocuk: Çocuk tabiatında hayâsız bir kadın, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm yemek yerken lokma istemiş; vermiş. Demiş: “Yok, senin ağzındakini istiyorum.” Onu da vermiş. O gayet hayâsız kadın, o lokmayı yedikten sonra, en hayâlî kadın ve Medine ka-dınlarının fevkinde bir hayâ sahibi oldu. ³

İşte bu sekiz misal gibi, seksen değil, belki sekiz yüz misalleri var. Çoğu kütüb-ü siyer ve ehadiste beyan edil-miştir.

Evet, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın müba-rek eli, Hekim-i Lokman'ın bir eczahanesi gibi ve tükü-rüğü Hazret-i Hızır'ın âb-ı hayat çeşmesi gibi ve nefesi Hazret-i İsa Aleyhisselâmın nefesi gibi medetres ve şifa-resan olsa; ve nev-i beşer çok musibet ve belâlara girif-tar olsa, elbette Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma hadsiz müracaatlar olmuş, hastalar, çocuklar, mecnunlar pek kesretli gelmişler, cümlesi şifa bulup gitmişler. Hat-ta, kırk defa hacceden ve kırk sene sabah namazını yat-sı abdestiyle kılan, Tabiînin azîm imamlarından ve çok Sahabelerle görüşen, Tavus denilen Ebu Abdurrahma-nî'l-Yemanî, kat'iyen haber verir ve hükmeder ve demiş ki: “Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma ne kadar mecnun gelmişse, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm sinesine elini koymuş ise, kat'iyen şifa bulmuştur; şifa bulmayan kalmamış.” ⁴

1. Allah'ım onun gücünü al.
2. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:328; *Beyhakî*, 5:243.
3. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:325; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevaid*, 8:312.
4. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:335; Aliyyü'l-Karî, *Şerhü's-Şifa*, 1:676.

hammed'in mübarek yüzünü sağlığına kavuşma.
şifaresan: şifa dağıtan, şifa veren.
Tabiîn: Hz. Muhammed'in As-habıyla görüşmüş, onlardan hadis dinlemiş ve ders almış olan Müslümanlar.

yatsı: yatma vakti, akşam na-mazı vaktinin çıkmasından itibaren sabahleyin ikinci fec-rin doğuşuna kadar devam eden sürede kılınması gere-ken (vitir namazı ile beraber) on üç rekâtlık namazın adı.

İşte, Asr-ı Saadete yetişmiş böyle bir imam, böyle kat'î ve külli hükmetmişse, elbette ona gelen hiçbir hasta kalmamış ki, illâ şifa bulmuş. Madem şifa bulmuş; elbette müracaatlar binler olacaktır.

Ün Dördüncü İşaret

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın enva-ı mu'cizatından bir nev-i azîmi, duasıyla zahir olan harikalardır.

Evet, şu nevi, kat'î ve hakikî mütevatirdir. Cüz'iyat ve misalleri o kadar çoktur ki, hesap edilmez. Misallerin çokları var ki, onlar da mütevatir derecesine çıkmışlar, belki tevatüre yakın meşhur olmuşlar. Bir kısmını öyle imamlar nakletmiş ki, meşhur mütevatir gibi kat'iyeti ifade eder. Biz, şu pek çok misallerinden, tevatüre yakın ve meşhur derecesinde münteşir bazı misalleri numune olarak ve her misalin de birkaç cüz'iyatını zikredeceğiz.

Birinci Misal: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yağmur duası tevatür derecesinde ve çok defa tekrar ile, daima sür'atle kabul olması, başta İmam-ı Buharî ve İmam-ı Müslim, eimme-i hadis nakletmişler. Hatta bazı defa, minber-i şerif üstünde yağmur duası için elini kaldırıp, indirmeden yağmış.

Sabıkan zikrettiğimiz gibi, bir iki defa ordu susuz kaldığı vakit, bulut geliyordu, yağmur veriyordu. Hatta, nübüvvetten evvel, cedd-i Nebî Abdülmuttalip, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın küçüklük zamanında

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

Asr-ı Saadet: saadet, mutluluk asrı; Peygamberimiz ve dört halifenin yaşadığı devre verilen ad.

cedd-i Nebî: Hz. Muhammed'in dedesi.

cüz'iyat: parçalar, kısımlar.

derece: basamak, artma veya yükselme basamağı, meretebe, kademe.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

eimme-i hadis: hadis imamları; hadis ilminde sözü delil olarak kabul edilen, derin ve geniş bilgi sahibi âlimler.

enva-i mu'cizat: mu'cizelerin türleri, çeşitleri.

hakikî: gerçek, aslına uygun, gerçek olan.

hükmetmek: düşünme ve yargılama sonunda bir karara varmak.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi

olan âlim.

kat'î: kesin, şüphesiz.

kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

külli: bütüne ait, genel.

minber-i şerif: Peygamber Efendimizin mescidindeki minber.

misal: örnek, numune.

münteşir: yayılmış, duyulmuş.

mütevatir: yalan söylemekte birleşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun verdiği haber, böyle bir toplulu-

ğun senedin başından sonuna kadar yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettikleri sahih hadis.

nakletmek: aktarmak, anlatmak.

nev: türlü, çeşit, cins, tür.

nev-i azîm: büyük kısım, bölüm.

numune: örnek, misal.

nübüvvet: nebîlik, peygamberlik.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sabıkan: az önce geçtiği gibi.

tevatür: bir Hadis-i Şerif'in, yalan söylemelerini aklın kabullenmeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.

zahir olma: görünme, meydana çıkma.

zikretmek: anmak, söylemek, bildirmek.

mübarek yüzüyle yağmur duasına giderdi. Onun yüzü hürmetine gelirdi ki, o hâdise Abdülmuttalip'in bir şiiriyle iştihar bulmuş. ¹

Hem, vefat-ı Nebevîden sonra, Hazret-i Ömer, Hazret-i Abbas'ı vesile yapıp demiş: "Yâ Rab, bu Senin habibinin amcasıdır. Onun yüzü hürmetine yağmur ver." Yağmur gelmiş. ²

Hem, İmam-ı Buharî ve Müslim haber veriyorlar ki: Yağmur için dua talep edildi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâ-tü Vesselâm dua etti. Yağmur öyle geldi ki, mecbur oldular, "Aman dua et, kesilsin." Dua etti; birden kesildi. ³

İkinci Misal: Tevatüre yakın meşhurdur ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâ-tü Vesselâm, Sahabe ve imana gelenler daha kırka vasil olmadan ve gizli ibadet etmekte iken, dua etti:

اللَّهُمَّ اعِزَّ الْإِسْلَامَ بِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ أَوْ بِعَمْرِو بْنِ الْهَيْشَامِ ⁴

Bir iki gün sonra, Hazret-i Ömer İbnü'l-Hattab imana geldi ve İslâmiyeti ilân ve i'zaz etmeye vesile oldu, "Faruk" ünvan-ı âlîsini aldı. ⁵

Üçüncü Misal: Bazı Sahabe-i Güzine, ayrı ayrı maksatlar için dua etmiş. Duası öyle parlak bir surette kabul olmuş ki, o keramet-i duaiye, mu'cize derecesine çıkmış.

aleyhissalâ-tü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

habip: sevilen, dost.

hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış.

hâdise: olay.

hürmet: şeref.

iman: inanma, İslâm dinini kabul etme.

istihsar bulma: meşhur olma, şöhret bulma.

i'zaz etmek: aziz kılmak, yüceltmek.

keramet-i duaiye: duanın kerameti, duanın olağanüstü bir şekilde kabul edilmesi.

maksat: gaye, istenilen şey, niyet.

misal: örnek, numune.

mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konmuş olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.

muhtelif: çeşitli, farklı.

mübarek: bereketli, hayırlı, uğurlu.

Rab: yaratan, besleyen, büyüten, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah terbiye eden Allah.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmeye şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kim-

1. Birinci misaldeki muhtelif tariklerle gelen hadislerle ilgili bazı kaynaklar: Kadı İyaz, *Şıfa*, 1:327; Beyhakî, 2:15-20, 6: 139, 147; Müsned, 3:104, 261; Buharî, 2:35, 5:5:25.

2. Buharî, 2:34, 35, 5:25; Beyhakî, 6:147.

3. Kadı İyaz, *Şıfa*, 1:327.

4. Allah'ım, İslâmı Ömer ibni Hattab veya Amr ibni Hışam [Ebu Cehil] ile kuvvetlendir.

5. Tirmizî, Menakıb: 17; Kadı İyaz, *Şıfa*, 1:327.

se.

Sahabe-i Güzin: Seçkin Sahabeler.

suret: şekil, biçim, tarz.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

tevatür: bir Hadis-i Şerif'in,

yalan söylemelerini aklın ka-

bullenemeyeceği kadar sayı

ve sağlamlıktaki bir topluluk

tarafından aktarılması, riva-

yet edilmesi.

ünvan-ı âlî: yüce, yüksek ün-

van.

vasıl olma: ulaşma, erişme.

vefat-ı Nebevî: Peygamberimizin vefatı, ebedî âleme göçüşü.

vesile: vasıta, sebep.

• Ezcümle, başta *Buharî* ve *Müslim* haber veriyorlar ki, İbni Abbas’a şöyle dua etmiş:

اللَّهُمَّ فَقِّهْهُ فِي الدِّينِ وَعَلِّمَهُ التَّأْوِيلَ¹

Duası öyle makbul olmuş ki, İbni Abbas “Tercümanü’l-Kur’ân” ünvan-ı zîşanını ve “Habrülümme,” yani “Allâme-i Ümmet” rütbe-i âlisini kazanmış. Hatta çok genç iken, Hazret-i Ömer onu ulema ve kudema-i Sahabe meclisine alıyordu.²

• Hem, başta İmam-ı Buharî, ehl-i kütüb-ü sahiha haber veriyorlar ki: Enes’in validesi Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma niyaz etmiş ki: “*Senin hadimin olan Enes’in evlât ve malı hakkında bereketle dua et.*” O da dua etmiş,³ اللَّهُمَّ أَكْثِرْ مَالَهُ وَوَلَدَهُ وَبَارِكْ لَهُ فِي مَا أَعْطَيْتَهُ³ demiş. Hazret-i Enes, ahir ömründe kasekle ilân ediyor ki: “Ben kendi elimle yüz evlâdımı defnetmişim. Benim malım ve servetim itibarıyla da, hiçbirisi benim gibi mes’ut yaşamamış. Benim malımı görüyorsunuz ki pek çoktur. Bunlar bütün dua-i Nebeviyenin bereketindendir.”⁴

• Hem, başta İmam-ı Beyhakî, ehl-i hadis haber veriyorlar ki: Aşere-i Mübeşşereden Abdurrahman bin Avf’a, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm kesret-i mal ve bereketle dua etmiş. O duanın bereketiyle o kadar servet kazanmış ki, bir defa yedi yüz deveyi yükleriyle beraber fisebilillah tasadduk etmiş.⁵

İşte, dua-i Nebeviyenin bereketine bakınız, “Bârekâllah” deyiniz.

1. Allah’ım, Onu dinde bilgi ve ince anlayış sahibi yap ve ona ayetlerin yorumunu öğret.
2. *Buharî*, 2:148; Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:327; *Beyhakî*, 6:192; *Müsned*, 1:264, 314, 328, 335.
3. Allah’ım, onun malını ve çocuklarını çoğalt ve ona verdiklerini mübarek kıl.
4. *Buharî*, 2:53, 100; Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:325; *Müslim*, 1:458, 4:1928; *Müsned*, 3:190, 6:430.
5. *Beyhakî*, 6:192; Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:327.

ahir: son.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

allâme-i ümmet: ümmetin en büyük âlimi.

Aşere-i Mübeşşere: Peygamberimizin hayatta iken Cen-

net ile müjdelediği on Sahabî.

ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.

bârekâllah: Allah mübarek

etsin, hayırlı ve bereketli olsun.

bereket: bolluk, hayırlılık, Allah vergisi.

defnetmek: gömmek.

dua: Allah’a yalvarma, niyaz.

dua-i Nebeviye: Peygamber Efendimizin duası.

ehl-i hadis: kendini hadis ilmine vermiş olanlar.

evlât: veletler, çocuklar.

ezcümle: bu cümleden olarak, meselâ.

fisebilillah: Allah yolunda, sırf Allah rızası için.

habrülümme: ümmetin âlimi.

hadim: hizmetçi, hizmet eden.

ilân etmek: açıklamak, herkese duyurmak.

kasem: yemin, ant.

kesret-i mal: mal çokluğu, mal bolluğu.

kudema-i Sahabe: Sahabelerin ileri gelenleri, kıdemlileri, tecrübelileri.

makbul: kabul edilmiş olan, geçerli.

meclis: topluluk, görüşülecek bir mesele için bir araya gelmiş insan topluluğu.

mes’ut: saadetli, mutlu.

mübarek: bereketli, hayırlı, uğurlu.

niyaz: yalvarma, yakarma, rica.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

rütbe-i âli: yüksek rütbe, yüksek derece.

servet: zenginlik, varlık.

tasadduk: sadaka verme.

Tercümanü’l-Kur’ân: Kur’ân’ın tercümanı.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

ünvan-ı zîşan: şanlı ünvan.

valida: ana, anne.

• Hem, İmam-ı Buharî başta, raviler naklediyorlar ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Urve ibni Ebî Ca'de'ye ticarette kâr ve kazanç için bereketle dua etmiş. Urve diyor ki: "Ben, bazı Kûfe çarşısında duruyordum, bir günde kırk bin kazanıyordum, sonra evime dönüyordum." İmam-ı Buharî der ki: "Toprağı da eline alsa, onda bir kazanç bulurdu." ¹

• Hem, Abdullah ibni Cafer'e kesret-i mal ve bereket için dua etmiş. Hazret-i Abdullah ibni Cafer, o derece servet kazanmış ki, o asırda şöhretgir olmuş. O bereket-i dua-i Nebevî ile hâsıl olan serveti kadar, sahavetle de iştihar etmiş. ²

Bu neviden çok misaller var. Numune için bu dört misalle iktifa ediyoruz.

• Hem, başta İmam-ı Tirmizî haber veriyor ki: Sa'd ibni Ebî Vakkas için Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm dua etmiş. ³ **اللَّهُمَّ اجِبْ دَعْوَتَهُ** demiş. Sa'd'ın duasının kabulü için dua etmiş. O asırda, Sa'd'ın bedduasından herkes korkuyordu. Duasının kabulü de şöhret buldu. ⁴

• Hem, meşhur Ebu Katâde'ye ferman etmiş:

⁵ **أَفْلَحَ اللَّهُ وَجْهَكَ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُ فِي شَعْرِهِ وَبَشَرِهِ** diye, genç kalmasına dua etmiş. Ebu Katâde yetmiş yaşında vefat ettiği vakit, on beş yaşında bir genç gibi olduğu, nakl-i sahih ile şöhret bulmuş. ⁶

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
asır: yüzyıl, çağ.
beddua: kötü dua, bir kimsenin kötü olması için yapılan dua
bereket: bolluk, hayırlılık, Allah vergisi.
bereket-i dua-i Nebevî: Peygamber Efendimizin duasının bereketi, bolluğu.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ferman: emir, buyruk.
hâsıl olma: meydana gelme, ortaya çıkma.
iktifa etmek: yeterli bulmak, yetinmek.
iştihar etme: meşhur olma, tanınma, ün salma.
kesret-i mal: mal çokluğu, mal bolluğu.
meşhur: tanınmış, ünlü.
misal: örnek, numune.
mübarek: bereketli, hayırlı, uğurlu.
nakletmek: aktarmak, anlatmak, bildirmek.
nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.
nev: tür, çeşit, cins.
numune: örnek, misal.
ravi: rivayet eden, hadis ve haber-i başkalarına aktaran kimse.

1. Buharî, 4:252; Kadı İyaz, Sıfâ, 1:327; Beyhakî, 6:220.

2. Kadı İyaz, Sıfâ, 1:327; Beyhakî, 6:220.

3. Allah'ım onun duasını kabul et.

4. Tirmizî, 5:649, hadis no: 3752; Beyhakî, 6:189; 1:327.

5. Allah yüzünün güzelliğini kalıcı kılsın. Allah'ım, onun saçını ve tenini mübarek kıl.

6. Kadı İyaz, Sıfâ, 1:327; Beyhakî, 6:192.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
sahavet: el açıklığı, cömertlik.

servet: zenginlik, varlık, mal.
şöhret bulma: herkesçe bilinme, tanınma.
şöhretgir: şöhret sahibi.

ticaret: alım satım, mal alım satımı.
vakit: zaman.
vefat etme: öleme.

• Hem, meşhur şair Nâbiğa'nın kıssa-i meşhuresidir ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanında bir şiirini okumuş. Şu fıkra:

بَلَّغْنَا السَّمَاءَ مَجْدُنَا وَسَنَّاؤُنَا ❁ وَأَنَا نُرِيدُ فَوْقَ ذَلِكَ مَظْهَرًا

Yani, “Şerefimiz göğe çıktı; biz, daha üstüne çıkmak istiyoruz.”

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, mülâtefe suretinde ferman etti: إِلَى آيِنَ يَا أَبَا لَيْلَى ؟

Dedi: إِلَى الْجَنَّةِ يَا رَسُولَ اللَّهِ . Yani, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, lâtefe olarak dedi: “Gökten öbür tarafta nereye istiyorsun ki, şiirinde orayı niyet ediyorsun?”

Nâbiğa dedi: “Göklerin fevkinde, Cennete gitmek istiyoruz.” Sonra, bir manidar şiirini daha okudu.

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm dua etti: لَا يَفْضُضِ اللَّهُ فَاكَ . Yani, “Senin ağzın bozulmasın.”

İşte, o dua-i Nebevînin bereketiyle, o Nâbiğa, yüz yirmi yaşında bir dişi noksan olmadı. Hatta bazı bir dişi düştüğü vakit, yerine bir daha geliyordu. ¹

• Hem, nakl-i sahih ile, İmam-ı Ali için dua etmiş ki: اَللّٰهُمَّ اكْفِهِ الْخُرَّ وَالْقَرَّ Yani, “Yâ Rab, soğuk ve sıcakın zahmetini ona gösterme.”

1. Müsned, 1:99, 133; İbni Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, 6:168; Kadı İyaz, Şîfa, 1:328.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
dua-i Nebevî: Peygamber duası.

ferman: emir, buyruk.

fevkinde: üstünde, üzerinde.

fıkra: paragraf, kısım, bölüm.

İmam-ı Ali: Hazret-i Ali.

kıssa-i meşhure: meşhur kıssa, ibret ve ders veren meşhur hâdise.

lâtefe: güldürücü güzel söz, ince mana, edep sınırlarını aşmayan ince şaka.

manidar: manalı, anlamlı.

mülâtefe: şakalaşma, lâtefe etme.

nakl-i sahih: şüphe duyulma-

yan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

Rab: yaratan, besleyen, büyüten, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah terbiye eden Allah.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

suret: şekil, biçim, tarz.

vakit: zaman.

zahmet: sıkıntı, eziyet.

İşte şu dua bereketiyle, İmam-ı Ali kışta yaz libasını giyerdi, yazda kış libasını giyerdi. Der idi ki: “O duanın bereketiyle hiçbir soğuk ve sıcakın zahmetini çekmiyorum.” ¹

• Hem, Hazret-i Fatıma için dua etmiş: **اللَّهُمَّ لَا تُجْعِلْهَا**
Yani, “Açlık elemi ona verme.” Hazret-i Fatıma der ki: “O duadan sonra açlık elemi görmedim.” ²

• Hem, Tufeyl ibni Amr, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmdan bir mu’cize istedi ki, götürüp kavmine göstersin. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm **اللَّهُمَّ نَوِّرْ لَهُ** demiş. İki gözü ortasında bir nur zuhur etmiş, sonra değneği ucuna naklolmuş. Bunun ile “zinnur” diye iştihar bulmuş. ⁴

İşte bu vakıalar, ehadis-i meşhuredendir ki, kat’iyet peyda etmişler.

• Hem, Ebu Hüreyre, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma şekva etmiş ki, “Nisyan bana arız oluyor.” Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etmiş, bir mendil şeklinde bir şey açmış. Sonra mübarek avucu ile gayptan bir şey alır gibi, öyle avucunu oraya boşaltmış. İki üç defa öyle yaparak Ebu Hüreyre’ye demiş: “Şimdi mendili topla.” Toplamış. Bu sırr-ı manevî-i dua-i Nebevî ile, Ebu Hüreyre kasem eder ki: “Ondan sonra hiçbir şey unutmadım.” ⁵

İşte bu vakıalar ehadis-i meşhuredendirler.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
arız olma: sonradan meydana gelme; bulaşma, yaklaşma.
bereket: hayırlılık, uğurluluk, Allah vergisi.
dua: Allah’a yalvarma, niyaz.
ehadis-i meşhure: meşhur hadisler.
elem: dert, üzüntü, kaygı; acı.
ferman: emir, buyruk.
gaip: görünmeyen âlem.
İmam-ı Ali: Hazret-i Ali.
iştihar bulma: meşhur olma, şöhret kazanma, tanınma.
kasem: yemin, and.
kat’iyet: kat’ilik, kesinlik.
kavim: insan topluluğu, kabile, akraba.
libas: elbise, giysi, kıyafet.
mu’cize: peygamberler tarafından ortaya konmuş, olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.
mübarek: bereketli, hayırlı, uğurlu.

1. Müsned, 1:99, 133; Heysemî, Mecmaü’z-Zevaid, 9:122; Kadı İyaz, Şıfa, 1:328.
2. Beyhakî, 6:108, 133; Heysemî, Mecmaü’z-Zevaid, 9:2, 122, 60168; Kadı İyaz, Şıfa, 1:328.
3. Allah’ım, onun için ışıktır.
4. Beyhakî, 5:359, 1:77; Kadı İyaz, Şıfa, 1:328.
5. Buharî, 2:60, 3:68, 143, 4:253; Müslim, hadis no:2492; Müsned, 2:240, 274, 427; Beyhakî, 6:201.

lu.
naklolma: geçme, aktarılma, yer değiştirme.
nisyan: unutkanlık, unutma.
nur: ışık, aydınlık.
peyda etmek: kazanmak.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
sırr-ı manevî-i dua-i Nebevî: Peygamber Efendimizin duadaki manevî sır.
şekva: şikâyet, yakınma.
vakıa: olay.
zahmet: sıkıntı, eziyet.
zinnur: iki nur, iki ışık sahibi.
zuhur etme: görünme, meydana çıkma, belirme.

Dördüncü Misal: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâmın bedduasına mazhar olmuş birkaç vakıayı beyan ederiz:

Birincisi: Perviz denilen Fars padişahı, name-i Nebeviye'yi yırtmış. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâma haber geldi. Şöyle beddua etti: **اللَّهُمَّ مَزَقْهُ** “Yâ Rab! Nasıl mektubumu paraladı; Sen de onu ve onun mülkünü parça parça et.” ¹

İşte şu bedduanın tesiriyledir ki, o Kisra Perviz'in oğlu Şirviye, hançer ile onu paraladı; Sa'd bin Ebî Vakkas da saltanatını parça parça etti. Sasaniye Devletinin hiçbir yerde şevketi kalmadı. Fakat Kayser ve sair melikler, name-i Nebeviyeye hürmet ettikleri için mahvolmadılar.

İkincisi: Tevatüre yakın meşhurdur ve âyât-ı Kur'âniye işaret ediyor ki:

Bidayet-i İslâm'da, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm, Mescidü'l-Haramda namaz kılariken, rüesa-i Kureyş toplandılar, ona karşı gayet bed bir muamele ettiler. O da, o vakit onlara beddua etti.

İbni Mes'ut der ki: “Kasem ederim, o bed muameleyi yapan ve onun bedduasına mazhar olanların, Gazve-i Bedir'de birer birer lâşelerini gördüm.” ²

Üçüncüsü: Mudariyye denilen Arabın büyük bir kabilesi Peygamber Aleyhissalâtu Vesselâmı tekzip ettikleri için, onlara kaht ile beddua etti. Yağmur kesildi, kaht ve

Kisra: eskiden İran hükümdarlarına verilen ad.

lâşe: leş; ceset.

mahvolma: perişan olma, ortadan kalkma.

mazhar: bir şeyin görüldüğü yer.

melik: hükümdar, padişah, kral.

Mescidü'l-Haram: Mekke'de, içinde Kâbe'nin bulunduğu en büyük, kutsal ibadet yeri.

meshur: tevatür derecesine varmayan ve her nesilde ravisi ikiden aşağıya düşmeyen hadisler.

muamele: davranış, davranma.

mülk: bir devlet ve hükümdarın emir ve idaresi altında bulunan memleket, ülke.

name-i nebevi: Peygamber Efendimizin mektubu.

name-i Nebeviye: Peygamber efendimizin mektubu.

Rab: yaratan, besleyen, büyüten, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah terbiye eden Allah.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

rüesa-i Kureys: Kureys'in reisleri, başkanları, ileri gelenleri.

sair: diğer, öteki.

saltanat: sultanlık, hükümdarlık; devlet.

sevket: büyüklük, haşmet.

tekzip etmek: yalanlamak.

tevatür: bir Hadis-i Şerif'in, yalan söylemelerini aklın kabullenemeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.

vakia: olay.

vakit: zaman.

1. Buharî, 2:25, 4:54, 6:10; Kadı İyaz, Şifa, 1:328; Beyhakî, 4:387.

2. Buharî, 1:37, 2:69, 138, 5:57, 94; Müslim, 3:1418, hadis no: 1794; Kadı İyaz, Şifa, 1:329; Müsned, 1:417.

aleyhissalâtu vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

âyet-ı Kur'âniye: Kur'an'ın ayetleri.

bed: fena, kötü, çirkin.

beddua: kötü dua, bir kimse'nin kötü olması için yapılan dua.

beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.

Bidayet-i İslâm: İslâmın başlangıcı, İslâmın ilk zamanları.

Fars: İran.

Gazve-i Bedir: Bedir Savaşı.

hançer: iki tarafı keskin, büyük bıçak.

hürmet etmek: saygı göstermek.

mek.

kabile: göçebe insanlarda, aynı soydan sayılan ve bir başa itaat eden insan topluluğu, boy, aşiret.

kaht: kıtlık, kuraklık.

kasem: yemin, and.

Kayser: eski Roma ve Bizans imparatorlarına verilen ad.

galâ baş gösterdi. Sonra Mudariyye kavminden olan kabile-i Kureyş, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma iltimas ettiler. Dua etti; yağmur geldi, kahtlık kalktı.¹

Bu vakıa tevatür derecesinde meşhurdur.

Beşinci Misal: Hususî adamlara bedduasının dehşetli kabulüdür. Bunun çok misalleri var. Kat'î üç misali, numune olarak beyan ederiz.

Birincisi: Utbe ibni Ebî Leheb hakkında şöyle beddua etti: **اَللّٰهُمَّ سَاطِطٌ عَلَيْهِ كَلْبًا مِنْ كِلَابِكَ** Yani, “Yâ Rab! Ona bir itini musallat et.” Sonra, Utbe sefere giderken, bir aslan gelip, kafile içinde onu arayıp bulmuş, parçalamış.²

Şu vakıa meşhurdur; eimme-i hadis nakil ve tashih etmişler.

İkincisi: Muhallim ibni Cüssame'dir ki, Amir ibni Azbat'ı gadirle katletmişti. Hâlbuki, Amir'i, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, onu cihad ve harp için kumandan edip bir bölük ile göndermişti. Muhallim de beraberdi. Bu gadrin haberi Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma yettiği vakit hiddet etmiş, **اَللّٰهُمَّ لَا تَغْفِرْ لِمُحَلِّمٍ** diye beddua buyurmuş. Yedi gün sonra o Muhallim öldü. Kabre koydular, kabir dışarıya attı. Kaç defa koydularsa, yer kabul etmedi. Sonra mecbur oldular; iki taş ortasında muhkemce bir duvar yapılmış, o surette yeraltında setredilmiş.⁴

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
beddua: kötü dua, bir kimsenin kötü olması için yapılan dua.
beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.
cihad: Allah yolunda malla ve canla düşmana karşı savaşma.
dehşetli: korkutucu, ürkütücü; olağanüstü bir şekilde.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
eimme-i hadis: hadis imamları; hadis ilminde sözü delil olarak kabul edilen, derin ve geniş bilgi sahibi âlimler.
gadir: zulüm, merhametsizlik, haksızlık.
galâ: kıtlık, yokluk.
harp: savaş.
hiddet etmek: öfkelenmek, kızmak.
hususî: özel.
iltimas etmek: yapılmasını istemek, rica etmek.
kabile-i Kureyş: Kureyş kabilesi.
kabir: mezar.
kafile: birlikte yolculuk eden topluluk.
kaht: kıtlık, kuraklık.
kat'î: kesin, şüphesiz.
katletmek: öldürmek.
kavim: kabile, akraba.
kumandan: komutan.
mecbur olmak: bir işi yapmak zorunda kalmak.
meşhur: tevatür derecesine varmayan ve her nesilde ravisi ikiden aşağıya düşmeyen hadisler.
misal: örnek, numune.
muhkem: sağlam, kuvvetli.
musallat etmek: birini bir başkasının başına belâ etmek, sataştırmak.
nâkil: aktarma, anlatma.

1. Buharî, 2:37, 6:156, 164, 5:57, 94; Beyhakî, 2:324; Kadı İyaz, Şıfa, 1:328.
2. Kadı İyaz, Şıfa, 1:329, 343; Beyhakî, 2:335; Aclûnî, Kenzü'l-Ummal, hadis no: 428, 439.
3. Allah'ım, Muhallim'i bağışlama.
4. İbni Mâce, hadis no: 3930; Kadı İyaz, Şıfa, 1:329; Beyhakî, 4:305.

numune: örnek, misal.
Rab: yaratan, besleyen, büyüten, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah terbiye eden Allah.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
sefer: yolculuk, seyahat.
setredilme: örtülme, kapatılma.
suret: şekil, biçim, tarz.
tashih: düzeltme, yanlışlardan arındırma.
tevatür: bir Hadis-i Şerif'in, yalan söylemelerini aklın kabullenemeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.
vakıa: olay.

Üçüncüsü: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm görüyordu, bir adam sol eliyle yemek yer. Ferman etmiş: **كُلْ يَمِينِكَ** “Sağ elinle ye!” demiş. O adam demiş: **لَا أَسْتَطِيعُ** “Sağ elimle yapamıyorum.” Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm demiş: **لَا اسْتَطَعْتُ** diye beddua etmiş: “Kaldıramayacaksın.” İşte ondan sonra o adam sağ elini hiç kaldıramamış.¹

Altıncı Misal: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın hem duası, hem temasından zuhur eden pek çok harikalarından kat’iyet kesb etmiş birkaç hâdiseyi zikre-deceğiz:

Birincisi: Hazret-i Halid ibni Velid’e (Seyfullah’a) birkaç saçını verip, nusretine dua etmiş. Hazret-i Halid, o saçları külâhında hıfzetmiş. İşte o saç ve duanın bereketi hürmetine, hiçbir harbe girmemiş, illâ muzaffer çıkmış.²

İkincisi: Selman-ı Farisî, evvelce Yahudilerin abdiymiş. Onun seyyidleri, onu azat etmek için çok şeyler istediler. “Üç yüz hurma fidanını dikip meyve verdikten sonra, kırk okıyye altın vermekle azat edilirsin” dediler. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma geldi, beyan-ı hâl etti. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, kendi eliyle, Medine civarında üç yüz fidanı dikti. Yalnız bir tanesini başkası dikti. O sene zarfında, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın diktiği bütün fidanlar meyve verdi. Yalnız bir

nusret: Allah’ın yardımı; başarı, zafer.

okıyye: eskiden kullanılan bir ağırlık birimi, yaklaşık dört yüz dirhem (1 dirhem=3 gr.)

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

Seyfullah: Allah’ın kılıcı, Ashab-ı Kiramdan Hz. Halid bin Velid’e Peygamberimiz tarafından verilen ünvan.

seyyid: efendi, sahip.

temas: değme.

zarfında: belli bir sürede, belli bir süre içinde.

zikretmek: anmak; bildirmek, söylemek.

zuhur etme: görünme, ortaya çıkma.

1. Beyhakî, 3:138, 243; Kadı İyaz, Şifa, 1:328, 329; Müslim, 3:1599, hadis no: 20921; Darimî, 2:97.

2. Beyhakî 6: 249; Kadı İyaz, Şifa, 1:331, Hâkim, Müstedrek, 3:289; Heysemî, Mecmaü’z-Zevaid, 9:349.

abd: kul, köle.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

azat: serbest bırakma, hürriyetine kavuşturma.

beddua: kötü dua, bir kimsenin kötü olması için dua.

bereket: Allah vergisi, uğurlu-

luk, hayırlılık.

beyan-ı hâl: hâlini bildirme, hâlini anlatma.

civar: çevre, yöre, etraf.

dua: Allah’a yalvarma, niyaz.

ferman: emir, buyruk.

hâdis: olay.

harp: savaş.

hıfzetmek: saklamak, koru-

mak.

hürmet: şeref.

kat’iyet: kat’îlik, kesinlik.

kesb etmek: kazanmak.

külâh: eskiden giyilen, ucu sivri veya yüksek başlık.

misal: örnek, numune.

muzaffer çıkma: zafer kazanma, galip gelme.

tek başkası dikmişti; o tek, meyve vermedi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm onu çıkardı, yeniden dikti. O da meyve verdi.

Hem, tavuk yumurtası kadar bir altını, ağzının tükürüğünü ona sürdü, dua etti, Selman'a verdi. Dedi: "Git, Yahudilere ver." Selman-ı Farisî gidip o altından kırk okıyeyi onlara verdi. O tavuk yumurtası kadar olan altın, eskisi gibi bâkî kaldı. ¹

İşte şu vakıa Hazret-i Selman-ı Pakın sergüzeşte-i hayatının en mühim bir hâdise-i mu'cizekârânesidir; muteber ve mevsuk imamlar haber vermişler.

Üçüncüsü: Ümmü Malik isminde bir Sahabiye, "ukke" denilen küçük bir yağ tulumundan, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma yağ hediye ederdi. Bir defa Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ona dua edip ukkeyi vermiş, ferman etmiş ki: "Onu boşaltıp sıkmayınız." Ümmü Malik ukkeyi almış. Ne vakit evlâtları yağ isterlerse, bereket-i dua-i Nebevî ile, ukkede yağ bulurlardı. Hayli zaman devam etti. Sonra sıkıldılar, bereket kesildi. ²

Yedinci Misal: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın duasıyla ve temasıyla suların tatlılaşması ve güzel koku vermesinin çok hâdiseleri var. İki üç taneyi numune olarak beyan ederiz.

Birincisi: İmam-ı Beyhakî başta, ehl-i hadis haber veriyorlar ki: Bi'r-i Kuba denilen kuyunun suyu bazı kesiliyordu, yani bitiyordu. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm abdest suyunu içine koyup dua ettikten sonra, kesretle devam etti, daha hiç kesilmedi. ³

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
bâkî: geride kalan, artakalan.
bereket: bolluk, Allah vergisi.
bereket-i dua-i Nebevî: Peygamberimizin duasının bereketi, bolluğu.
beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ehl-i hadis: kendini hadis ilmine vermiş olanlar.
evlât: çocuk.
ferman: emir, buyruk.
hâdise: olay.
hâdise-i mu'cizekârâne: mu'cizeli hâdise, harika, olağanüstü olay.
imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.
kesret: çokluk, bolluk, fazlalık.
mevsuk: vesikaya dayanan; sağlam, inanılır, güvenilir.

1. Müsned, 5:441, 442, 6:112, 150, 209; Kadı İyaz, Şıfa, 1:332; Hâkim, Müstedrek, 2:16; Heysemî, Mecma'ü'z-Zevaid, 9:332.
2. Müsned, 3:242, 340, 347; Kadı İyaz, Şıfa, 1:332; Müslim, hadis, no: 2280; Beyhakî, 6:113, 123.
3. Beyhakî, 6:136; Kadı İyaz, Şıfa, 1:331; İbni Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, 6:101.

misal: örnek, numune.	(1 dirhem = 3gr.)	mü'min kimse.
muteber: itibar edilen; güvenilir.	Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.	sergüzeşte-i hayat: hayat macerası.
mühim: önemli.		temas: değme.
numune: örnek, misal.	Sahabî: Sahabeden olan kişi; Hz. Muhammed'i görmüş ve onun sohbetinde bulunmuş	ukke: tulum, deriden yapılan kap.
okıyye: eskiden kullanılan bir ağırlık birimi, dört yüz dirhem		vakia: olay.

İkincisi: Başta Ebu Nuaym *Delâil-i Nübüvvet*'te, ehl-i hadis haber veriyorlar ki: Enes'in evindeki kuyuya, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm tükürüğünü içine atıp dua etmiş; Medine-i Münevvere'de en tatlı su o olmuş. ¹

Üçüncüsü: İbni Mace haber veriyor ki: Mâ-i zemzemden bir kova su, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma getirdiler. Bir parça ağzına aldı, kovaya boşalttı. Kova misk gibi rayiha verdi. ²

Dördüncüsü: İmam-ı Ahmed ibni Hanbel haber veriyor ki: Bir kuyudan bir kova su çıkardılar. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, içine ağzının suyunu akıtıp kuyuya boşalttıktan sonra misk gibi rayiha vermeye başladı. ³

Beşinci: Ricalullahtan ve İmam-ı Müslim ve ulema-i mağribin mutemedi ve makbulü olan Hammad ibni Seleme haber veriyor ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, deriden bir tuluk su doldurup ağzına üflemiş, dua etmiş. Bağladı, bir kısım Sahabeye verdi: "Ağzını açmayınız; yalnız abdest aldığınız vakit açınız" demiş. Gitmişler, abdest almak vaktinde ağzını açmışlar. Görüyorlar ki, halis bir süt, ağzında da kaymak yağ. ⁴

İşte bu beş cüz'ü, bazıları meşhur, bazı da mühim imamlar naklediyorlar. Bunlar ve burada nakledilmeyenlerle mecmuu, manevî tevatür gibi bir mu'cize-i mutlakanın tahakkukunu gösteriyorlar.

1. Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:331, 2:332.

2. *İbni Mâce*, 1:216, hadis no: 659; Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:332.

3. *İbni Mâce*, 1:2167; *Fethu'r-Rabbânî*, 22:667.

4. Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:334.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

cüz: kısım, parça.

Delâil-i Nübüvvet: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberlik delilleri; Ebu Nu-

aym'ın eserinin adı.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

ehl-i hadis: kendini hadis ilmine vermiş olanlar.

halis: saf, katıksız, temiz.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede

derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

mâ-i zemzem: zemzem suyu.

makbul: kabul edilmiş olan, reddedilmeyen, geçerli.

manevî tevatür: bir toplulu-

ğa ait olayın o topluluğa ait birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun diğer fertleri tarafından yalanlanmamış olması, söyleyenin doğruluğunun, diğerlerinin susması şeklinde tasdik edilmiş olması.

mecmuu: bütünü, hepsi, toplamı.
Medine-i Münevvere: Nurlu Medine şehri.

meşhur: tevatür derecesine varmayan ve her nesilde ravisi ikiden aşağıya düşmeyen hadisler.

misk: bir cins güzel koku.

mu'cize-i mutlaka: mutlak surette olmuş mu'cize, meydana geldiğinden şüphe edilmeyen mu'cize.

mutemet: itimat edilir, güvenilir.

mühim: önemli.

nakil: aktarma, anlatma.

rayiha: hoş koku.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

Ricalullah: Allah adamları, Allah erleri, gayp erenleri.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.

tahakkuk: gerçekleşme, meydana gelme.

tuluk: deriden yapılmış su kabı.

ulema-i mağrip: Batıda yetişmiş âlimler, kuzeybatı Afrika ve Endülüs âlimleri.

vakit: zaman.

Sekizinci Misal: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın mesh ve duasıyla, sütsüz ve kısır keçilerin, mübarek elinin temasıyla ve duasıyla sütlü, hem çok sütlü olmaları misalleri ve cüz'iyatları çoktur. Biz yalnız meşhur ve kat'î iki üç misali numune olarak zikrediyoruz.

Birincisi: Ehl-i siyerin bütün muteber kitapları haber veriyorlar ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Ebu Bekri's-Siddık ile beraber hicret ederken, Âtîket binti Huza'iyye denilen Ümmü Ma'bed hanesine gelmişler. Gayet zayıf, sütsüz, kısır bir keçi orada vardı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Ümmü Ma'bed'e ferman etti: "Bunda süt yok mudur?" Ümmü Ma'bed demiş ki: "Bunun vücudunda kan yoktur; nereden süt verecek." Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm gidip o keçinin beline elini sürmüş, memesini de meshetmiş, dua etmiş. Sonra demiş: "Kap getiriniz, sağınız." Sağdılar. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Ebu Bekri's-Siddık ile içtikten sonra, o hane halkı da doyuncaya kadar içmişler. O keçi kuvvetlenmiş, öyle de mübarek kalmış. ¹

İkincisi: Şat-ı İbni Mes'ut'un meşhur kıssasıdır ki: İbni Mes'ut, İslâm olmadan evvel, bazılarının çobanıydı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Ebu Bekri's-Siddık ile beraber, İbni Mes'ut'un keçileriyle bulunduğu yere gitmişler. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, İbni Mes'ut'tan süt istemiş. O da demiş: "Keçiler benim değil, başkasının malıdır." Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm demiş: "Kısır, sütsüz bir keçi bana getir." O da iki senedir teke görmemiş bir keçi getirdi. Resul-i Ekrem

1. Hâkim, *Müstedrek*, 3:9; Kadı İyaz, *Şîfa*, 1; İbnü'l-Cevzî, 1:138; Beyhakî, 6:83.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
cüz'iyat: parçalar, kısımlar.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ehl-i siyer: siyer ilmiyle uğraşanlar, İslâm tarihçileri.
ferman: emir, buyruk.

hane: ev.

hicret: Hz. Peygamberin Mekke'den Medine'ye göçü.

kat'î: kesin, şüphesiz.

kısır: döl vermeyen, çoğalamayan, üreme imkânı, kabiliyeti olmayan.

kıssa: baştan geçen olay, ibret ve ders verici hâdise.

mesh: elle sürme, sıvama, silme.

meşhur: tevatür derecesine varamayan ve her nesilde râvisi ikiden aşağıya düşmeyen hadisler.

misal: örnek, numune.

muteber: itibar edilen, güvenilir.

mübarek: bereketli, hayırlı, uğurlu.

numune: örnek, misal.

Resul-i Ekrem: çok cömert,

kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

temas: değme.

zayıf: zayıf, güçsüz, kuvvetsiz.

zikretmek: anmak, bildirmek, söylemek.

Aleyhissalâtü Vesselâm eliyle onun memesine meshedip dua etmiş. Sonra sağmışlar, halis bir süt almışlar, içmişler. İbni Mes'ut bu mu'cizeyi gördükten sonra iman etmiş. ¹

Üçüncüsü: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın murdiası, yani süt annesi olan Halime-i Sa'diye'nin keçilerinin kıssa-i meşhuresidir ki: O kabilede bir derece kahtlık vardı. Hayvanat zayıf ve sütsüz oluyordular. Ve tok oluncaya kadar yemiyorlardı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm oraya, süt annesinin yanına gönderildiği zaman, onun bereketiyle, Halime-i Sa'diye'nin keçileri, akşam vakti, başkalarının hilâfına olarak, hem tok ve memeleri dolu olarak geliyorlardı. ²

İşte bunun gibi, siyer kitaplarında daha başka cüz'iyatları var. Fakat bu numuneler asıl maksada kâfidir.

Dokuzuncu Misal: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, bazı zatların başını ve yüzünü mübarek eliyle meshedip dua ettikten sonra zahir olan harikaların çok cüz'iyatından, iştihar bulmuş birkaçını numune olarak beyan ediyoruz.

Birincisi: Ömer ibni Sa'd'ın başına elini sürmüş, dua etmiş. Seksen yaşında o adam, o duanın bereketiyle, öldüğü vakit başında beyaz yoktu. ³

İkincisi: Kays ibni Zeyd'in başına elini koyup, meshedip dua etmiş. O duanın bereketiyle, yüz yaşına girdiği vakit, meshin tesiriyle, bütün başı beyaz, yalnız Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın elini koyduğu yer simsiyah olarak kalmış. ⁴

1. İbni Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, 6:102; Kadı İyaz, Şifa, 1:333; Fethu'r-Rabbani, 22:52, 65.

2. Tabakat, 1:97; Kadı İyaz, Şifa, 1:366; İbnü'l-Cevzi, 1:57.

3. Kadı İyaz, Şifa, 1:134.

4. Kadı İyaz, Şifa, 1:334.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

bereket: bolluk, hayırlılık, Allah vergisi.

beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.

cüz'iyat: parçalar, kısımlar.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

halis: saf, katıksız, temiz.

harika: olağanüstü özellikler taşıyan ve hayranlık hissi uyandıran.

hayvanat: hayvanlar.

hilâfına: zıddına, tersine, aksine.

iman: inanma; İslâm dinini kabul etme.

iştihar bulma: meşhur olma, şöhrat kazanma.

kabile: göçebe insanlarda,

aynı soydan sayılan ve bir başa itaat eden insan topluluğu, boy, aşiret.

kâfi: yeterli.

kahtlık: kıtlık, kuraklık.

kıssa-i meşhure: meşhur kıssa, ibret ve ders veren meşhur hâdis.

maksat: kastedilen, istenilen şey; vanılmak istenen nokta.

meshetmek: elle sürme, sıvama.

mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konmuş, olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.

urdia: süt anne.

numune: örnek, misal.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

siyer: Peygamberimizin hayat tarihi; onun hayatının bütün safhalarını anlatan ve vasıflarını nakleden eserler.

tabakat: tabakalar.

tesir: etki.

vakit: zaman.

zahir olan: görünen, ortaya çıkan.

zat: şahıs, kişi, fert.

Üçüncüsü: Abdurrahman ibni Zeyd İbnü'l-Hattab, hem küçük, hem çirkindi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm eliyle başını meshedip dua etmiş. O duanın bereketiyle, kametçe en bâlâ kamet ve suretçe en güzel bir surete girmiş. ¹

Dördüncüsü: Âiz ibni Amr'ın Gazve-i Huneyn'de yüzü yaralanmış. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm, eliyle yüzündeki kanı silmiş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâmın elinin temas ettiği yer, parlak bir nuraniyet vermiş ki, muhaddisler **كُغْرَةُ الْفَرَسِ** tabir etmişler. Yani, “doru atın alındaki beyaz gibi,” temas yeri öyle parlak yordu. ²

Beşincisi: Katâde bin Selman'ın yüzüne elini sürmüş, dua etmiş. Katâde'nin yüzü ayna gibi parlamaya başlamış. ³

Altıncısı: Ümmü'l-Mü'minîn Ümmü Seleme'nin kızı ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâmın üvey kızı Zeyneb'e, küçükken, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm onun yüzüne abdest suyu atıp taltif etmiş. O suyun temasından sonra, Zeyneb'in hüsun ve cemali acip suret almış, bediülcemal olmuş. ⁴

İşte, şu cüz'iyatlar gibi daha çok misaller var. Onların çoğunu eimme-i hadis nakletmişler. Bu cüz'iyatın her birini haber-i vahit ve zayıf farz etsek dahi, yine mecmuu,

acip: hayret veren, hayrette bırakan.

aleyhissalâtu vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

bâlâ kamet: uzun boy.

bediülcemal: eşsiz güzellik.

bereket: bolluk, hayırlılık, Allah vergisi.

cemal: güzellik; yüz güzelliği.

cüz'iyat: parçalar, kısımlar.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.

eimme-i hadis: hadis imamları; hadis ilminde sözü delil olarak kabul edilen, derin ve geniş bilgi sahibi âlimler.

farz etmek: bir netice elde etmek için ihtimalli veya gerçek olarak kabul edilen bir tahminde bulunmak; saymak.

Gazve-i Huneyn: Huneyn Savaşı.

haber-i vahit: bir tek kişinin haber vermesi; bir kişi kanalıyla gelen haber veya hadis.

1. Kadı İyaz, *Sıfa*, 1:335.

2. Kadı İyaz, *Sıfa*, 1:324.

3. Kadı İyaz, *Sıfa*, 1:374; Beyhakî, 6:217.

4. Kadı İyaz, *Sıfa*, 1:334; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevaid*, 9:259.

hüsün: güzellik.

kamet: boy, endam.

mecmuu: bütünü, hepsi, toplamı.

mesh etme: elle sürme, sıvama.

misal: örnek, numune.

nakletmek: aktarmak, anlatmak.

nuraniyet: nurluluk, parlaklık, aydınlık.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

suret: şekil, biçim, görünüş.

tabir etmek: adlandırmak.

taltif: iltifat etme, lütuf ve iyilikte bulunma.

temas: değme.

Ümmü'l-Mü'minin: Mü'minlerin Annesi.

manevî bir tevatür hükmünde, mutlak bir mu'cize-i Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâmı gösterir. Çünkü bir hâdise ayrı ayrı ve çok suretlerle nakledilse, asıl hâdisenin vukuu kat'î olur. Suretlerin her biri zayıf dahi olsa, yine asıl hâdiseyi ispat ediyor.

Meselâ, bir gürültü işitildi. Bazılar dediler ki, "Filân ev harap oldu." Diğer, "Başka ev harap oldu" dedi. Daha başkası, başka bir evi söyledi, ve hakeza... Her bir rivayet, haber-i vahit de, zayıf da, hilâf-ı vaki de olabilir. Fakat asıl vakıa ki, bir ev harap olmuş; o kat'îdir, onda bütün müttefikler. Hâlbuki, bahsettiğimiz şu altı cüz'iyat, hem sahihtirler, hem bazıları şöhret derecesine çıkmışlar. Faraza bunların her birini zayıf addetsek, temsilde mutlak bir hane harap olması gibi, yine cüz'iyatın mecmuunda, mutlak bir mu'cize-i Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâmın vücudunu kat'iyen gösterir.

İşte, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın mu'cizat-ı bâhiresi, her bir nevide kat'î olarak mevcuttur. Cüz'iyatı dahi, o küllî ve mutlak mu'cizenin suretleri ve yahut numuneleridir. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın nasıl ki eli, parmakları, tükürüğü, nefesi, sözü, yani duası, çok mu'cizatın mebdei oluyor; aynen öyle de, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın sair letaifi ve duyguları ve cihazatı, çok harikalara medardır. Kütüb-ü siyer ve tarih, o harikaları beyan etmişler, sîret ve suret ve duygularında çok delâil-i nübüvvet bulunduğunu göstermişler.

addetmek: saymak, kabul etmek.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
bahsetmek: sözünü etmek.
beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.
cihazat: cihazlar, azalar, organlar.
cüz'iyat: parçalar, kısımlar.
delâil-i nübüvvet: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberlik delilleri.

dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
faraza: farz edelim ki, söz gelisi.
filân: belli olmayan veya söylenmesi gerekli olmayan özel ismin yerini tutar.
haber-i vahit: bir tek kişinin haber vermesi.
hâdise: olay.
hakeza: bunun gibi, benzeri.
hane: ev.
harap olma: yıkılma, bozulma.
hilâf-ı vaki: gerçeğe zıt, vukula aykırı.

bulana aykırı.
hükmünde: yerinde, değerinde.
kat'î: kesin, şüphesiz.
kat'iyen: kesin olarak, kesinlikle.
küllî: umumî, bütün, hepsi.
Kütüb-ü siyer: Peygamberimizin hayat tarihi; onun hayatının bütün safhalarını anlatan ve vasıflarını nakleden eserler.
letaif: lâtifeler, manevî duygular.

manevî tevatür: bir topluluğa ait olayın o topluluğa ait birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun diğer fertleri tarafından yalanlanmamış olması, söyleyenin doğruluğunun, diğerlerinin susması şeklinde tasdik edilmiş olması.

mebde: kaynak, başlangıç.

mecmuu: bütünü, hepsi, toplamı.

medar: dayanak, sebep, vesile.

meselâ: örnek olarak.

mevcut: var.

mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilir, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

mu'cizat-ı bâhire: apaçık mu'cizeler.

mu'cize-i Ahmediye: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mu'cizesi.

mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konmuş, olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.

mu'cize-i Ahmediye: Hz. Muhammed'in mu'cizesi.

mutlak: kayıtsız, şartsız; kesin.

müttefik: ittifak etmiş, birleşmiş; fikirce beraber olan.

nakletmek: aktarmak, anlatmak.

nev: tür, çeşit.

numune: örnek, misal.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

rivayet: bir haber, söz veya olayı nakletme, aktarma.

sahih: gerçek, doğru, yalan olmayan.

sair: diğer, öteki.

sîret: ahlâk, karakter.

suret: şekil, biçim, tarz; görünüş.

temsil: benzetme, örnek; özelliklerle ögüt alınırsın diye mesel anlatma.

vakıa: olay.

vukuu: oluşu, meydana gelmesi.

On Beşinci İşaret

Nasıl ki taşlar, ağaçlar, kamer, güneş onu tanıyorlar, birer mu'cizesini göstermekle nübüvvetini tasdik ediyorlar; öyle de, hayvanat taifesi, ölümler taifesi, cinler taifesi, melâikeler taifesi o zat-ı mübareği tanıyorlar ve nübüvvetini tasdik ediyorlar ki, onlar, onu tanıdıklarını, her bir taifesi bazı mu'cizatını göstermekle gösteriyorlar ve nübüvvetinin tasdikini ilân ediyorlar.

Şu On Beşinci İşaretin Üç Şubesi var.

BİRİNCİ ŞUBESİ: Hayvanat cinsi, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmı tanıyorlar ve mu'cizatını da izhar ediyorlar. Şu Şubenin çok misalleri var. Biz yalnız burada, meşhur ve manevî tevatür derecesinde kat'î olmuş veya muhakkikîn-i eimmenin makbulü olmuş veya ümmet telâkki-i bilkabil etmiş olan bir kısım hâdiseleri, numune olarak zikredeceğiz:

Birinci Hâdis:

• Manevî tevatür derecesinde bir şöhetle, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Ebu Bekri's-Sıddık ile, küfarın takibinden kurtulmak için tahassun ettikleri Gar-ı Sevr'in kapısında, iki nöbetçi gibi, iki güvercin gelip beklemeleri ¹ ve örümcek dahi, perdedar gibi, harika bir tarzda, kalın bir ağ ile mağara kapısını örtmesidir. Hatta, rüesa-i Kureyşten, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın eli ile Gazve-i Bedir'de öldürülen Übeyy ibni Hâlef mağaraya bakmış. Arkadaşları demişler: "Mağaraya

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
Gar-ı Hira: Hira dağındaki mağara.
Gazve-i Bedir: Bedir Savaşı.
hâdis: olay.
hayvanat: hayvanlar.
izhar etme: gösterme, açığa çıkarma.
kamer: ay.
kat'î: kesin, şüphesiz.
küffar: kâfirler, İslâmiyeti inkâr edenler.
makbul: kabul edilmiş, geçerli, reddedilmeyen.
manevî tevatür: bir topluluğa ait olayın o topluluğa ait birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun diğer fertleri tarafından yalanlanmamış olması, söyleyenin doğruluğunun, diğerlerinin susması şeklinde tasdik edilmiş olması.
melâike: melekler.
meşhur: Tevatür derecesine varmayan ve her nesilde ravisi ikiden aşağıya düşmeyen hadisler.
misal: örnek, numune.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilir, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konmuş, olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.

1. Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:349; *Müsned*, (tahkik Ahmed Şakir), 4:269, no: 2009.)

muhakkikîn-i eimme: hakikatleri araştırıp bulan, bir meselenin iç yüzünü inceleyerek vâkıf olan imamlar.
numune: örnek, misal.
nübüvvet: nebîlik, peygamberlik.
perdedar: perde olan, perdeleyen.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir

elçisi olan Hz. Muhammed.
rüesa-i Kureyş: Kureyş'in reisleri, başkanları, ileri gelenleri.
şube: bölüm, kısım.
tahassun etmek: sığınmak.
taife: topluluk.
takip: peşinden gitme, kovalama.
tasdik etmek: doğrulamak, onaylamak.

telâkki-i bilkabil etmek: kabul ile karşılamak, kabul etmek.
ümmet: Hz. Peygambere inanıp onun yolundan gidenler, Müslümanlar.
zat-ı mübarek: mübarek, harikul zat Hz. Muhammed.
zikretmek: anmak, bildirmek, söylemek.

girelim.” O demiş: “Nasıl girelim? Burada bir ağ görüyorum ki, Hazret-i Muhammed tevellüt etmeden bu ağ yapılmış gibidir. Bu iki güvercin işte orada duruyor. Adam olsa, orada dururlar mı?” ¹

- İşte bunun gibi, mübarek güvercin taifesi, feth-i Mekke’de dahi Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın başı üzerinde gölge yaptıklarını, İmam-ı Celil ibni Veheb naklediyor. ²

- Hem nakl-i sahih ile Hazret-i Aişe-i Sıddıka haber veriyor ki: Güvercin gibi, dâcin denilen bir kuş hanemiz-de vardı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm hazır ol-sa idi, hiç debelenmezdi, sükûtle dururdu. Ne vakit Re-sul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm çıksa idi, o kuş baş-lardı harekete; giderdi, gelirdi, hiç durmuyordu. ³

Demek o kuş, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmı dinliyordu, huzurunda temkin ile sükût ederdi.

İkinci Hâdise:

Beş altı tarikle manevî bir tevatür hükmünü almış kurt hâdisesidir ki, bu kıssa-ı acibe çok tariklerle meşhur Sa-habelerden nakledilmiş. Ezcümle, Ebu Saidi’l-Hudrî ve Seleme ibni Ekvâ ve İbni Ebî Veheb ve Ebu Hüreyre ve bir vak’a sahibi çoban (Uhban) gibi müteaddit tariklerle haber veriyorlar ki:

- Bir kurt, keçilerden birini tutmuş; çoban, kurdun elinden kurtarmış. Zi’b demiş: “Allah’tan korkmadın, be-nim rızkımı elimden aldın.” Çoban demiş: “Acayip! Zi’b konuşur mu?” Zi’b ona demiş: “Acip senin hâlinedir ki,

susması şeklinde tasdik edilmiş olması.

meshur: tanınmış.

mübarek: hayırlı, uğurlu.

müteaddit: birçok, çeşitli.

nakletmek: aktarmak, anlatmak, söylemek.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

Resul-i Ekrem: çok cömert, ke-rim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

rızık: yiyecek.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Mu-hammed’in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü’min kim-se.

sükût: susma, sessizlik.

taife: topluluk.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

temkin: ağırbaşlılık, ihtiyatlı ha-reket etme.

tevellüt etmek: doğmak.

vak’a: olay.

vakit: zaman.

zi’b: kurt.

1. Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1: 313; *Beyhakî*, 2:213, 214, 471; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevaid*, 6:52-53.

2. Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:313.

3. Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:309; *Beyhakî*, 6:31.

acayip: şaşırtıcı ve hayret ve-rici şey.

acip: şaşılın ve hayret uyan-dıran şey.

aleyhissalâtü vesselâm: sa-lât ve selâm onun üzerine ol-sun.

dâcin: ehlileştirilebilen bir kuş cinsi.

ezcümle: bu cümleden ola-rak, meselâ.

feth-i Mekke: Mekke’nin Peygamber Efendimiz tarafın-dan fethi.

hâdise: olay.

hane: ev.

hükmünü almak: yerine geç-mek.

kıssa-ı acibe: hayret veren ibretli kıssa, olağanüstü olay.

manevî tevatür: bir toplulu-ğa ait olayın o topluluğa ait birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun diğer fertleri tarafından yalanlan-mamış olması, söyleyenin doğruluğunun, diğerlerinin

bu yerin arka tarafında bir zat var ki, sizi Cennete davet ediyor, peygamberdir; onu tanıımıyorsunuz.” Bütün tarikler kurdun konuşmasında müttetik olmakla beraber, kuvvetli bir tarik olan Ebu Hüreyre, ihbarında diyor ki: “Çoban kurda demiş: “Ben gideceğim, fakat kim benim keçilerime bakacak?” Zi’b demiş: “Ben bakacağım.” Çoban ise, çobanlığı kurda devredip gelmiş, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâmi görmüş, iman etmiş, dönüp gitmiş. Zi’bi çoban bulmuş; zayıat yok. Bir keçi ona kesmiş; çünkü ona üstatlık etmiş.” ¹

• Bir tarikte, rüesa-i Kureyşten Ebu Süfyan ile Safvan bir kurdu gördüler; bir ceylânı takip edip Harem-i Şerife girdi. Kurt dönmüş. Sonra taaccüp etmişler. Kurt konuşmuş, risalet-i Ahmediyeyi haber vermiş. Ebu Süfyan, Safvan’a demiş ki: “Bu kıssayı kimseye söylemeyelim. Korkarım, Mekke boşalıp onlara iltihak edecekler.” ²

Elhâsıl, kurt kıssası kat’î ve manevî mütevatir gibi kanaat verir.

Üçüncü Hâdise:

• Beş altı tarikle, mühim Sahabelerden nakledilen cemmel hâdisesidir ki: Ezcümle, Ebu Hüreyre ve Sa’lebe bin Malik ve Cabir ibni Abdullah ve Abdullah ibni Cafer ve Abdullah ibni Ebî Evfâ gibi müteaddit tarikler ve o tariklerin başındaki Sahabeler, müttetikan haber veriyorlar ki: Deve gelmiş, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâma, tahiyeye-i ikram nev’inden secde edip konuşmuş. Ve birkaç tarikte haber veriliyor ki, o deve bir bağda kızmış, vahşî

aleyhissalâtu vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
cemel: deve.
davet: çağırma, çağrı.
elhâsıl: sonuç olarak, özetle.
ezcümle: bu cümleden olarak, meselâ.
hâdise: olay.
Harem-i Şerif: kâfir ve müşriklerin girmesi yasak olup canlıların öldürülmesi yasaklanan kutsal Kâbe ve civarı.
ihbar: haber verme, bildirme.
iltihak etmek: katılmak.
iman: inanma; İslâm dinini kabul etme.
kanaat: görüş, fikir.
kat’î: kesin, şüphesiz.
kıssa: baştan geçen olay, ibret ve ders verici hâdise.
manevî tevatür: bir topluluğa ait olayın o topluluğa ait birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun diğer fertleri tarafından yalanlanmamış olması, söyleyeninin doğruluğunun, diğerlerinin susması şeklinde tasdik edilmiş olması.
mühim: önemli.
müteaddit: birçok, çeşitli.
müttetik: ittifak etmiş, birleşmiş.
müttetikan: ittifak ederek, birle-

1. Beyhakî, 6:39; Aclûnî, Kenzü’l-Ummal, 12:41; Müsned, 3:83; Tirmizî, 4:476.

2. Kadı İyaz, Sıfâ, 1:331; Fethu’r-Rabbânî, 2:240.

şerek.

nakletmek: aktarmak, anlatmak, söylemek.

nev: tür, çeşit.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

risalet-i Ahmediye: Peygamber Efendimizin peygamberliği.

rüesa-i Kureys: Kureys’in reisleri, başkanları, ileri gelenleri.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed’in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü’min kimse.

secde: baş eğme.

taaccüp etmek: şaşmak,

hayret etmek, şaşakalmak.

tahiyeye-i ikram: hürmet ve saygıyla selâmlama.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

üstat: öğretici, hoca.

vahşî: ürkek, korkak.

zat: şahıs, kişi, fert.

zayıat: kayıp, zarar.

zi’b: kurt.

olmuş, yanına kimseyi sokmuyor, hücum ediyordu. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm girdi; deve geldi, ikramen secde etti, yanında ihtı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm yular taktı. Deve, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma dedi: “Beni çok meşakkatli şeylerde çalıştırdılar; şimdi de beni kesmek istiyorlar. Onun için kızdım.” Deve sahibine söyledi: “Böyle midir?” “Evet” dediler. ¹

- Hem Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın Adbâ ismindeki devesi, vefat-ı Nebevîden sonra kederinden ne yedi, ne içti, tâ öldü. Hem o deve, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ile mühim bir kıssayı konuştuğunu, Ebu İshak-ı İsfaranî gibi bazı mühim imamlar haber vermişler. ²

- Hem nakl-i sahih ile, Cabir ibni Abdullah’ın bir seferde devesi çok yorulmuştu, daha yürüyemiyordu. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm o deveye ufak bir dürtmek ile dürttü. O deve, o iltifat-ı Ahmedîden o kadar bir çeviklik, bir sevinçlik peyda etti ki, daha sür’atinden dizgini zaptedilmiyor, yolda yetişilmiyordu. Hazret-i Cabir haber veriyor. ³

Dördüncü Hâdise:

- Başta İmam-ı Buharî, eimme-i hadis haber veriyorlar ki: Bir defa, gecede, Medine-i Münevvere’nin haricinde, düşman hücum ediyor gibi mühim bir hâdise işaa edildi. Sonra cesur atlılar çıktılar, gittiler. Yolda görüyorlar, bir zat geliyor. Baktılar, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmdır. Ferman etmiş: “Bir şey yoktur.” Meşhur

1. Müshed, 3:158; Beyhakî, 6:18; Müslim, 1:268, hadis no: 79.

2. Kadı İyaz, Sıfâ, 1:313.

3. Kadı İyaz, Sıfâ, 1:331; Buharî, 7:6; Beyhakî, 6:151.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

çevik: hızlı ve hareketli, çabuk hareket edebilen.

dizgin: binek hayvanlarını idare etmeye yarayan kayış.

eimme-i hadis: hadis imamları; hadis ilminde sözü delil

olarak kabul edilen, derin ve geniş bilgi sahibi âlimler.

ferman: emir, buyruk.

hâdise: olay.

haricinde: dışında.

ihmak: çökmek.

ikramen: hümet ederek, saygı göstererek.

iltifat-ı Ahmedî: Hz. Muham-

med’in iltifatı, ilgi göstermesi.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

ışaa etmek: haber yaymak, herkese duyurmak.

keder: üzüntü, gam.

kıssa: baştan geçen olay, ib-

ret ve ders verici hâdise.

Medine-i Münevvere: nurlu Medine şehri.

meşakkatli: zahmetli, sıkıntılı, zor.

mühim: önemli.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

peyda etmek: kazanmak, elde etmek.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

secde etmek: baş eğmek.

sefer: yolculuk, seyahat.

sür’at: çabukluk, hız

vefat-ı Nebevî: Peygamberimizin vefatı, ebedî âleme göçüşü.

yular: hayvanları bir yere bağlamak, tutmak veya yedekte çekmek için başlarına takılan ip veya bağ.

zaptetmek: idaresi altına almak.

zat: şahıs, kişi, fert.

Ebu Talha'nın atına binip, şecaat-i kudsiyesi muktezasınca, herkesten evvel gitmiş, tahkik etmiş ve dönmüştü. Ebu Talha'ya ferman etmiş: **وَجَدْتُ فَرَسَكَ بَحْرًا** Yani, “Senin atın, sarsmadan, gayet çabuktur.” Hâlbuki, Ebu Talha'nın atı, “katuf” tabir edilen yürüyüşsüz kısmından idi. O geceden sonra, hiçbir at ona karşı yürüyüşte mukabele edemiyordu. ¹

- Hem nakl-i sahih ile, bir defa Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm seferde, namaz kılacak vaktinde, atına dedi: “Dur!” O da durdu, namaz bitinceye kadar hiçbir azasını kımıldatmadı. ²

Beşinci Hâdise:

- Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın hizmetkârı Sefine, Yemen Valisi Muaz ibni Cebel'in yanına gitmek için, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmdan emir alıp gitmiş. Yolda bir aslan rast gelmiş. O Sefine ona demiş: “Ben Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın hizmetkârıyım.” Aslan ses verip ayrılmış, ilişmemiş. Diğer bir tarikte haber veriyorlar ki: Sefine döndüğü vakit yolu kaybetmiş, bir aslana rast gelmiş; aslan ona ilişmemekle beraber, yolu da göstermiş. ³

- Hem Hazret-i Ömer'den haber veriyorlar ki, demiş: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanına bir bedevî geldi. Arapça *dabb* denilen bir *susmar*, yani *keler* elinde idi. Dedi: “Eğer bu hayvan sana şahadet etse ben sana iman getiririm, yoksa iman getirmem.”

1. *Buhârî*, Cihad: 55; *İbni Mâce*, Cihad: 9; *Müslim*, 4:1803, hadis no: 2307; *Kadı İyaz*, *Şîfa*, 1:330.

2. *Kadı İyaz*, *Şîfa*, 1:315.

3. *Kadı İyaz*, *Şîfa*, 1:314; *Beyhakî*, 6:45-47.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

aza: organ, uzuv.

bedevi: göçebe, çölde yaşayan.

dabb: keler, kertenkele.

ferman: emir, buyruk.

hâdise: olay.

hizmetkâr: hizmetçi.

iman: inanma, tasdik; İslâm dinini kabul etme.

katuf: tembel; yürüyüşü ağır, ya-

vaş olan hayvan.

keler: sürünenler sınıfının kelerler takımından olan hayvanların genel adı.

mukabele etmek: karşılık vermek.

muktezasınca: gereğince.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bil-

dirilmesi.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sefer: yolculuk, seyahat.

susmar: keler, kertenkele.

şahadet etmek: şahitlik, tanıklık etmek; Kelime-i Şahadet getirmek.

şecaat-i kudsiye: mukaddes yiğitlik, kudsi kahramanlık.

tabir etme: ifade etme, deme.

tahkik: doğru olup olmadığını araştırma, inceleme.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

vakit: zaman.

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm o hayvandan sordu. O *susmar* fasih bir dille risaletine şahadet etti. ¹

• Hem Ümmü'l-Mü'minîn Ümmü Seleme haber veriyor ki: Bir ceylân Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ile konuşmuş ve risaletine şahadet etmiş. ²

İşte bunun gibi çok misaller var. Hem de kat'î şöhet bulmuş birkaç numuneyi gösterdik. Ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmı tanımayana ve itaat etmeyene deriz:

Ey insan, ibret alınız! Kurt, aslan, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmı tanıyor, itaat ediyorlar. Sizlerin hayvandan, kurttan aşağı düşmemeye çalışmanız iktiza eder.

İKİNCİ ŞUBE: Cenazelerin ve cinlerin ve melâikelerin Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmı tanımalarıdır. Bunun da çok hâdiseleri var. Numune için, şöhet bulmuş ve mevsuk imamlar haber vermiş birkaç numuneyi, evvelâ cenazelerden göstereceğiz. Amma cin ve melâike ise, o mütevatirdir; onların misalleri bir değil, bindir.

■ İşte ölülerin konuşması misallerinden,

• *Birincisi* şudur ki: Ulema-i zahir ve bâtının Tâbiîn zamanında en büyük reisi ve İmam-ı Ali'nin mühim ve sadık bir şakirdi olan Hasan-ı Basrî haber veriyor ki:

Bir adam, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanına gelerek, ağlayıp sızladı. Dedi: “Benim küçük bir kızımdı; şu yakın derecede öldü, oraya attım.”

1. Beyhakî, 6: 36; Aclûnî, Kenzû'l-Ummal, 12:355, 358.

2. Kadî İyaz, Sıfâ, 1:266; İbni Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, 6:148.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

evvelâ: birinci olarak, önce.

fasih: güzel, açık ve düzgün.

hâdis: olay.

ibret: bir olaydan ders alma,

iktiza etmek: lâzım gelmek,

gerekmek.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

itaat etme: boyun eğme, uyma, dinleme.

kat'î: kesin, şüphesiz.

melâike: melekler.

mevsuk: vesikaya dayanan;

sağlam, inanılır, güvenilir.

misal: örnek, numune.

mühim: önemli.

mütevâtir: yalan söylemekte birleşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun verdiği haber, böyle bir topluluğun senedin başından sonuna kadar yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettik-

leri sahih hadis.

numune: örnek, misal.

reis: baş, başkan.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

risalet: resullük, peygamberlik, elçilik.

sadık: doğru; dostluğu ve bağlılığı içten olan.

susmar: keler, kertenkele.

şahadet etmek: şahitlik, tanıklık etmek; Kelime-i Şahadet getirmek.

şakirt: talebe, öğrenci.

Tâbiîn: Hz. Muhammed'in ashabıyla görüşmüş, onlardan hadis dinlemiş ve ders almış olan Müslümanlar.

ulema-i zahir ve bâtın: dinin hem açık hükümlerini hem de mana ve sırlarını bilen âlimler.

Ümmü'l-Mü'minîn: Mü'minlerin Annesi.

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ona acıdı. Ona dedi: “Gel oraya gideceğiz.” Gittiler. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, o ölmüş kızı çağırıdı: “Yâ fülâne!” dedi. Birden, o ölmüş kız ¹ **لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ** dedi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etti: “Tekrar peder ve validenin yanına gelmeyi arzu eder misin?” O dedi: “Yok, ben onlardan daha hayırlısını buldum.” ²

• *İkincisi:* İmam-ı Beyhakî ve İmam-ı İbni Adıyy gibi bazı mühim imamlar, Hazret-i Enes ibni Malik’ten haber veriyorlar ki: Enes demiş: Bir ihtiyare kadının bir tek oğlu vardı, birden vefat etti. O salih kadın çok müteessir oldu. Dedi: “Yâ Rab! Senin rızan için, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın biatı ve hizmeti için hicret edip buraya geldim. Benim hayatımda istirahatimi temin edecek tek evlâtçığımı, o Resulün hürmetine bağışla.” Enes der: O ölmüş adam kalktı, bizimle yemek yedi. ³

İşte şu hâdise-i acibeye işaret ve ifade eden İmam-ı Busayrî’nin *Kaside-i Bürde*’de şu fıkrasıdır:

لَوْ نَاسَبَتْ قَدْرَهُ آيَاتُهُ عِظْمًا ۞ أَحْيَىٰ سَمُهُ حِينَ يُدْعَىٰ دَارِسَ الرَّيْمِ

Yani, “Eğer âlâmetleri, onun kadrine muvafık derecede azametini ve makbuliyetini gösterse idiler, değil yani ölmüşler, belki onun ismiyle çürümüş kemikler de ihya edilebilirdi.”

alâmet: iz, işaret, belirti.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
azamet: büyüklük.
biat: tâbi olma, bağlanma, uyma.
ferman: emir, buyruk.
fıkra: paragraf, kısım, bölüm.
hâdise-i acibe: şaşılacak, hayret edilecek olay.
hicret: göç.
hürmet: şeref, haysiyet.
ihtiyare: yaşlı, ihtiyar kadın.
ihya: canlandırma, diriltme, yenden hayata döndürme.
imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

1. Buyurun! Emredin.
2. Kadı İyaz, *Sıfa*, 1:320.
3. *Beyhakî*, 6:50; Kadı İyaz, *Sıfa*, 1:320.

istirahat: dinlenme, rahatlatma.
kadir: kıymet, değer.
makbuliyet: makbullük, kabul edilmişlik.
muvafık: uygun, uyar.
mühim: önemli.
müteessir olma: üzülmeye, ke-derlenmeye; etkisinde kalma.

peder: baba.
Rab: yaratan, besleyen, büyüten, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.
resul: elçi, peygamber.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

rıza: razı olma, hoşnutluk, memnunluk.
salih: dinin emir ve yasaklarına göre hareket eden, takva sahibi.
temin etmek: sağlamak.
valide: ana, anne.
vefat: ölüm, ölme.

• *Üçüncü Hâdise:* Başta İmam-ı Beyhakî gibi raviler, Abdullah ibni Ubeydullahi'l-Ensari'den haber veriyorlar ki, Abdullah demiş: Sabit ibni Kays ibni Şemmas'ın Yemame harbinde şehit düştüğü ve kabre koyduğumuz vakit, ben hazırdım. Kabre konurken, birden ondan bir ses geldi: **مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَأَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ وَعُمَرُ الشَّهِيدُ** dedi. Sonra açtık, baktık; ölü, cansız.¹ **وَعُثْمَانُ الْبَرُّ الرَّحِيمُ**²

İşte, o vakit, daha Hazret-i Ömer hilâfete geçmeden, şahadetini haber veriyor.

• *Dördüncü Hâdise:* İmam-ı Taberanî ve Ebu Nuaym, *Delâil-i Nübüvvet*'te Numan ibni Beşir'den haber veriyorlar ki:

Zeyd ibni Harice, çarşı içinde birden düşüp vefat etti. Eve getirdik. Akşam ve yatsı arasında, etrafında kadınlar ağlarken, birden: **أَنْصِتُوا، أَنْصِتُوا** "Susunuz!" dedi. Sonra, fasih bir lisanla, **مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ، أَلَسَّالَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ**³ diyerek bir miktar konuştu. Sonra baktık ki, cansız, vefat etmiş."⁴

İşte, cansız, cenazeler onun risaletini tasdik etse, canlı olanlar tasdik etmese; elbette o "canı" canlılar, cansızlardan daha cansız ve ölümlerden daha ölüdürler.

1. Muhammed Allah'ın resulüdür, Ebu Bekir Siddıktır, Ömer şehittir, Osman ise iyiliksever ve merhametlidir.
2. Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:320; İbni Kesir, *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, 6:157-158.
3. Muhammed Allah'ın resulüdür. Selâm sana ey Allah'ın Resulü!
4. İbni Kesir, *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, 6:293; *Beyhakî*, 6:55; *Mu'cemü't-Taberanî*, 5:5140-5145.

cani: cinayet işlemiş kimse; acımasız, gaddar.

Delâil-i Nübüvvet: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberlik delilleri; Ebu Nuaym'in eserinin adı.

fasih: güzel, açık ve düzgün.

hâdise: olay.

harp: savaş.

hilâfet: halifelik, Peygamberimizin vekili olarak din ve dünya işlerinde umumî reis-

lik.

kabir: mezar.

lisan: dil.

merhamet: acımak, şefkat göstermek, korumak, iyilik etmek.

ravi: rivayet eden, hadis ve haberi başkalarına aktaran kimse, Hz. Peygamberden işittiği hadisi başkalarına aktaran kimse.

resul: elçi, peygamber.

risalet: resullük, peygamberlik, elçilik.

şehadet: şehitlik, Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda etme; İslâm şeriatına göre bir mü'minin haksız yere öldürülmesi.

şehit: Allah'ın ve yüce dininin adını yüceltme uğrunda canını feda eden; İslâm dinine göre haksız yere öldürülmüş mü'min kimse.

tasdik etmek: doğruluğunu kabul etmek, onaylamak.

vefat: ölüm, ölme.

■ Amma, *melâikelerin Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma hizmeti ve görünmesi ve cinnîlerin ona iman ve itaati mütevatirdir*, nass-ı Kur'ân ve çok ayatla musarrahtır.

Gazve-i Bedir'de beş bin melâike, nass-ı Kur'ân ile, önde, Sahabeler gibi ona hizmet edip asker olmuşlar. Hatta o melekler, melâikeler içinde Ashab-ı Bedir gibi şeref kazanmışlar. ¹

Şu meselede iki cihet var:

Birisi: Cin ve melâikenin taifeleri, hayvan ve insanın taifeleri gibi, vücutları kat'î ve bizimle münasebettar olduğu, Yirmi Dokuzuncu Sözde, iki kere iki dört eder derecesinde bir kat'iyetle ispat etmişiz. Onların ispatını o Söze havale ederiz.

İkinci Cihet: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın şerefiyle, eser-i mu'cizesi olarak, efrad-ı ümmeti onları görmek ve konuşmaktır.

İşte, başta Buharî ve İmam-ı Müslim, eimme-i hadis müttefikân haber veriyorlar ki:

• Bir defa melek, yani Hazret-i Cebrail, beyaz libaslı bir insan suretinde gelmiş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm Sahabeleri içinde otururken, yanına gitmiş, demiş: **مَا الْإِسْلَامُ وَمَا الْإِيمَانُ وَمَا الْإِحْسَانُ** Yani, “İman, İslâm, ihsan nedir? Tarif et.”

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
Ashab-ı Bedir: Bedir Savaşında bulunan Sahabeler.
ayat: Kur'ân ayetleri, cümleleri.
cihet: yön, yan, taraf.
cinni: cin taifesinden olan.
efrad-ı ümmet: ümmetin fertleri.
eimme-i hadis: hadis imamları; hadis ilminde sözü delil olarak kabul edilen, derin ve geniş bilgi sahibi âlimler.
eser-i mu'cize: mu'cize eseri.
Gazve-i Bedir: Bedir Savaşı.
havale etmek: bir işi veya bir şeyi başka birine bırakmak, göndermek.
ihsan: ibadeti ve kulluğu Allah'ı sanki görüyormuş gibi yerine getirme.
iman: inanma, inanç, itikat; İslâm dinini kabul etme.
kat'î: kesin, şüphesiz.
kat'iyet: kat'îlik, kesinlik.

1. Buharî, 7:242.

libas: elbise, kıyafet.
melâike: melekler.
mesele: ehemmiyetli, önemli konu.
musarrah: açık, apaçık; ayrıntılarıyla anlatılmış.
münasebettar: ilgili, alâkalı.
mütevatir: yalan söylemekte birleşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun verdiği haber, böyle bir toplulu-

ğun senedin başından sonuna kadar yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettikleri sahih hadis.
müttefikân: ittifak ederek, birleşerek; fikir birliğiyle.
nass-ı Kur'ân: Kur'ân-ı Kerim'in açık ve kesin hükmü.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.
suret: şekil, biçim; görünüş, kılık.
şeref: manevî büyüklük, yücelik.
taife: topluluk.
vücut: varlık, var olma.

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm tarif etmiş. Oradaki cemaat-i Sahabe hem ders almış, hem de o zatı iyi görmüşler. O zat, misafir gibi görünürken, üstünde alâmet-i sefer eseri hiç yoktu. Kalktı, birden kayboldu. O vakit Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etmiş ki: “Size ders vermek için, Cebrail böyle yaptı.” ¹

• Hem haber-i sahih ile ve haber-i kat’î ile ve manevî tevatür derecesinde, eimme-i hadis haber veriyorlar ki, Hazret-i Cebrail’i çok defa, hüsnücemal sahibi olan Dıhye suretinde, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanında Sahabeler görüyorlardı. ²

• Ezcümle, Hazret-i Ömer ve İbni Abbas ve Üsame bin Zeyd ve Haris ve Aişe-i Sıddıka ve Ümmü Seleme, kat’iyen sabittir ki, bunlar kat’iyen haber veriyorlar ki: “Biz Hazret-i Cebrail’i Dıhye suretinde, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanında çok görüyoruz.” ³

Acaba hiç mümkün müdür ki, bu zatlar, görmeden, görüyoruz desinler?

• Hem, nakl-i sahih-i kat’î ile, Aşere-i Mübeşşereden, İran fatihi Sa’d ibni Ebî Vakkas haber veriyor ki: Gazve-i Uhud’da, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın iki tarafında, iki beyaz libaslı, ona nöbetkar gibi, muhafız suretinde gördük. İkiisi de anlaşıldı ki, meleklerdir. Ve Hazret-i Cebrail ile Mikâil olduğunu anladık. ⁴

Acaba böyle bir kahraman-ı İslâm “Gördük” dese; görmemek mümkün müdür?

1. Buharî, İman: 37; Kadı İyaz, Şıfa, 1:341.

2. Buharî, Fezailü'l-Ashap: 30; Ahmed ibni Hanbel, Fezailü's-Sahabe (tahkik: Vasiyyullah), no: 1817, 1853, 1918; Müsned, 1:212; Askalanî, İsabe, 1:598; Kadı İyaz, Şıfa, 1:361; Beyhakî, 7:52, 87.

3. Buharî, 4:250; Kadı İyaz, Şıfa, 1:361; Beyhakî, 7:52, 87.

4. Buharî, Megazî: 18, Libas: 24; Müslim, Fezail: 46, 47, no: 2306; Kadı İyaz, Şıfa, 1:361.

alâmet-i sefer: yolculuk belirtisi.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

Aşere-i Mübeşşere: Peygam-

berimizin hayatta iken Cennet ile müjdelediği on Sahabî.

cemaat-i Sahabe: Sahabeler cemaati, Peygamberimizin arkadaşlarının oluşturduğu topluluk.

eimme-i hadis: hadis imam-ları; hadis ilminde sözü delil olarak kabul edilen, derin ve geniş bilgi sahibi âlimler.

ezcümle: bu cümleden olarak, meselâ.

fatih: fetheden, açan; bir ülkeyi veya bir yeri ele geçiren.

ferman: emir, buyruk.

Gazve-i Uhud: Uhud Savaşı.

haber-i kat’î: doğruluğu kesin olan haber.

haber-i sahih: doğru haber.

hüsnücemal: yüz güzelliği,

kahraman-ı İslâm: İslâm kahramanı.

kat’î: kesin, şüphesiz.

libas: elbise, kıyafet.

manevî tevatür: bir topluluğa ait olayın o topluluğa ait birisi tarafından nakledilmesi ve bu naklin topluluğun diğer fertleri tarafından yalanlanmamış olması, söyleyenin doğruluğunun, diğerlerinin susması şeklinde tasdik edilmiş olması.

muhafız: muhafaza eden, koruyan, koruyucu.

nakl-i sahih-i kat’î: kesinlikle doğru olan haberi bildirme, aktarma.

nöbetkar: nöbetçi.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

Sahabe: Peygamberimiz Hz. Muhammed’in mübarek yüzünü görmeye şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü’min kimse.

suret: şekil, biçim; görünüş.

vakit: zaman.

zat: şahıs, kişi, fert.

aleyhissalâtü vesselâm: Allah'ın salât ve selâmı onun üzerine olsun.

ammizade-i Nebevi: Peygamberin amcasının oğlu.

avam-ı ümmet: ümmetin avam kısmı, halk tabakası.

bîhuş olma: kendinden geçme.

cinni: cin taifesinden olan.

delâlet: delil olma, işaret gösterme.

ecinniler: cinler.

eimme-i hadis: hadis imamları; hadis ilminde sözü delil olarak kabul edilen, derin ve geniş bilgi sahibi âlimler.

ferman: emir, buyruk.

Gazve-i Bedir: Bedir Gazvesi; Bedir savaşı, İslâm tarihinin ilk şiddetli savaşı.

hadis: Hz. Muhammed'e ait söz, emir, fiil veya Hz. Peygamberin onayladığı başkasına ait söz, iş veya davranış;

hâdis: vakia, olay,

ibadet etmek: tapmak, kullukta bulunmak.

ihtida: hidayete erme, İslâmı kabul etme, Müslüman olma.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

Kâbe: Mekke' de Harem-i Şerif'in ortasında bulunan kutsal bina, yeryüzünde Allah'a adanmış ilk mabet, beytullah.

kabile: aynı soydan sayılan ve bir başa itaat eden insan topluluğu, boy, aşiret.

kat'i: kesin, şüphesiz.

libas: elbise, kıyafet.

melâike: melekler.

misbah-ı nübüvvet: Peygamberlik kandili, lâmbası, ışığı.

mu'cize-i Ahmediye: Hz. Muhammed'in mu'cizesi

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

nev: tür, çeşit, cins.

niyaz etmek: istemek, dilemek.

• Hem Ebu Süfyan ibni Haris ibni Abdülmuttalip (amimizade-i Nebevî), nakl-i sahih ile haber veriyor ki: Gazve-i Bedir'de, gök ile yer arasında, beyaz libaslı, atlı zatları gördük.”¹

• Hem Hazret-i Hamza, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmdan niyaz etti ki: “Ben Cebrail'i görmek istiyorum.” Kâbe'de ona gösterdi. Dayanamadı, bîhuş oldu, yere düştü.”²

Bu çeşit melâikeleri görmek vukuatı çoktur. *Bütün bu vukuat, bir nevi mu'cize-i Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâmı gösteriyor ve delâlet ediyor ki, onun misbah-ı nübüvvetine melâikeler dahi pervanelerdir.*

■ *Cinnîler ise*, onlar ile görüşmek ve görmek, de-ğil Sahabeler, belki avam-ı ümmet dahi çokları ile görüşmeleri çok vuku buluyor. Fakat en kat'î, en sahih haber ile, eimme-i hadis bize diyorlar ki:

• İbni Mes'ut: “Batn-ı Nahl'de, ecinnilerin ihtidası gesinde ecinnileri gördüm ve Sudan kabilesinden Zut denilen uzun boylu taifeye benzettim. Onlara benziyorlardı.”³

• Hem meşhurdur ve hadis imamları tahriç ve kabul ettikleri Hazret-i Halid ibni Velid vak'asıdır ki, Uzza denilen sanemi tahrip ettikleri vakit, siyah bir kadın şeklinde, o sanem içinden bir cinniye çıktı. Hazret-i Halid bir kılıç ile o cinniye iki parça etti. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, o hâdis için ferman etmiş ki: “Uzza sanemi içinde ona ibadet ediliyordu. Daha ona ibadet edilmez.”⁴

1. Müsned, 1:147, 353; Kadı İyaz, Şifa, 1:362; Beyhakî, 4:151.

2. Kadı İyaz, Şifa, 1:362.

3. Kadı İyaz, Şifa, 1:343, 2:361.

4. İbni Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, 4:316; Kadı İyaz, Şifa, 1:362.

pervane: geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

Sahabe: Peygamberimizin mübarek yüzünü görmekle şereflenen ve onun sohbetle-

rine katılan mü'min kimse.

sahih: gerçek, doğru, sağlam.

sanem: put.

tahrip etmek: harap etmek, kırıp dökmek.

tahriç: hadislerin ilk rivayet edenini ortaya çıkarma.

taife: topluluk, grup.

uzza: İslâmiyetten önce, Arapların taptıkları büyük putlardan birisinin ismi.

vak'a: hâdis, olay.

vuku bulma: meydana gelme, gerçekleşme.

vukuat: vak'alar, olaylar.

zat: kişi, şahıs, fert.

• Hem Hazret-i Ömer'den meşhur bir haberdir ki, demiş: Biz Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanında iken, ihtiyar şeklinde, elinde bir asa, “Hâme” isminde bir cinnî geldi, iman etti. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, ona kısa surelerden birkaç sureyi ders verdi. Dersini aldı, gitti. ¹

Şu ahirki hâdiseye, çendan bazı hadis imamırları ilişmişler. Fakat mühim imamlar, sıhhatine hükmetmişler. Her ne ise, bu nevide uzun söylemeye lüzum yok; misalleri çoktur.

Hem deriz ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın nuruyla, terbiyesiyle ve onun arkasında gitmesiyle, binler Şeyh-i Geylânî gibi aktaplar, asfiyalar, melâikeler ve cinlerle görüşmüşler ve konuşuyorlar; ve bu hâdis, yüz tevatür derecesinde ve çok kesrettedir. ² Evet, ümmet-i Muhammed'in (a.s.m.) melâike ve cinlerle temasları ve tekellümleri ise, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın terbiye ve irşad-ı i'cazkârânesinin bir eseridir.

ÜÇÜNCÜ ŞUBE: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın hıfzı ve ismeti, bir mu'cize-i bâhiredir.

³ **وَاللّٰهُ يَعِصُّكُمْ مِنَ النَّاسِ** ayet-i kerîmesinin hakikat-i bâhiresi, çok mu'cizatı gösterir.

Evet, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm çıktığı vakit, değil yalnız bir taifeye, bir kavme, bir kısım ehl-i siyasete veya bir dine, belki umum padişahlara ve umum ehl-i dine tek başıyla meydan okudu. Hâlbuki onun

hakikat-i bâhire: apaçık hakikat, gerçek.

hıfz: korunma, koruma.

hükmetmek: karar vermek.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlim.

iman: inanma, İslâm dinini kabul etme.

irşad-ı i'cazkârâne: mu'cize gösterircesine, harika ve olağanüstü bir biçimde doğru yolu gösterme.

ismet: günahsızlık, masumluk.

kavim: aralarında töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan boy ve soy bakımından da birbirine bağlı insan topluluğu.

kesret: çokluk.

melâike: melekler.

meşhur: tevatür derecesine varmayan ve her nesilde ravisi ikiden aşağıya düşmeyen hadisler.

misal: örnek, numune.

mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

mu'cize-i bâhire: apaçık mu'cize.

mühim: önemli.

nev: tür, çeşit.

nur: aydınlık, parlaklık, ışıık.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sıhhat: doğruluk, gerçeklik.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

taife: kabile, topluluk, grup.

tekellüm: konuşma.

temas: görüşme.

terbiye: eğitim; İslâm esaslarına uygun olarak insan düşüncesinin, tavır, tutum, davranış ve duygularının düzenlenmesi.

tevatür: bir Hadis-i Şerif'in, yalan söylemelerini aklın kabullenemeyeceği kadar sayı ve sağlamlıkta ki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.

umum: bütün, genel, tüm.

ümmet-i Muhammed: Hz. Muhammed'e inanıp onun yolundan giden Müslümanlar.

vakit: zaman.

1. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:362; *Beyhakî*, 5:416, 418; *Acûnî*, *Kenzü'l-Ummal*, 3:166.

2. İbni Teymiye, *et-Tevessül ve'l-Vesile*, s. 24; İbni Teymiye, *Mecmu-u Tetava*, 11:307.

3. Allah seni insanlardan korur. (Mâide Suresi: 67.)

ahir: son, sonraki.

aktap: kutuplar; belli bir yer veya memleketteki evliyanın başı olan en büyük velî.

aleyhissalâtü vesselâm: Allah'ın salât ve selâmı onun üzerine olsun.

asa: değnek, sopa.

asfiya: Peygamber Efendimi-

zin vârisi hükmünde olup onun meslek ve gayelerini hayata geçirmeye ve uygulamaya çalışan âlim zatlar.

ayet-i kerime: Kur'an'ın ayet-i; azamet ve şerefi olan ayet.

cinnî: cin taifesinden olan.

çendan: gerçi, her ne kadar.

ehl-i din: din sahipleri, dindar

olanlar.

ehl-i siyaset: ülkenin idaresiyle meşgul olanlar, siyasetle uğraşanlar

hadis imamırları: hadis ilminde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve geniş bilgi sahibi olan âlimler.

hâdis: vakia, olay.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
ehl-i siyer ve hadis: siyer, İslâm tarihi ve hadis ilmiyle uğraşanlar.
fitne: karışıklık, bozgunculuk.
Gar-ı Hira: Hira Mağarası, Peygamber Efendimize ilk vahyin geldiği yer.
hâdis: olay, haber.
hakikat: gerçek.
hane: ev, mesken.
hane-i saadet: Peygamberimizin mübarek evi.
hıfz: koruma, korunma.
ismet: günahsızlık, masumluk.
ittifak etmek: fikir birliği, söz birliği etmek; birleşmek.
kabile: aynı soydan sayılan ve bir başa itaat eden insan topluluğu, boy, asiret.
kat'i: kesin, şüphesiz.
kat'iyet: kat'ilik, kesinlik.
kavim: aralarında töre, dil ve kültür ortaklığı bulunan boy ve soy bakımından da birbirine bağlı insan topluluğu.
kemal-i saadet: tam ve mükemmel bir saadet, mutluluk.
kesb etmek: kazanmak.
Kureys: kökü Hz. İbrahim'e dayanan Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mensup olduğu meşhur Arap kabilesi.
lâakal: en az.
maruz kalma: uğrama; bir şeyin karşısında, tesiri altında bulunma.
Mele-i Âlâ: melekler âlemi; Allah katında en yüksek ve Allah'a en yakın makam.
muhafaza etmek: korumak.
müttefikan: birleşerek, fikir birliği ederek.
nokta-i istinat: dayanak noktası.

amcası en büyük düşman ve kavim ve kabilesi düşman iken, yirmi üç sene nöbettarsız, tekellüfsüz, muhafazasız ve pek çok defa suikasta maruz kaldığı hâlde, kemal-i saadetle, rahat döşğinde vefat edip Mele-i Âlâya çıkması na kadar hıfz ve ismeti ¹ وَاللّٰهُ يَعْصِيكَ مِنَ النَّاسِ ne kadar kuvvetli bir hakikati ifade ettiğini ve ne kadar metin bir nokta-i istinat olduğunu, güneş gibi gösterir. Biz, yalnız numune için, kat'iyet kesb etmiş birkaç hâdiseyi zikredeceğiz.

Birinci Hâdis: Ehl-i siyer ve hadis müttefikan haber veriyorlar ki: Kureys kabilesi, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmı öldürtmek için kat'î ittifak ettiler. Hatta, insan suretine girmiş bir şeytanın tedbiriyle, Kureys içine fitne düşmemek için, her kabileden lâakal bir adam içinde bulunup, iki yüze yakın, Ebu Cehil ve Ebu Leheb'in taht-ı hükmünde olarak, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın hane-i saadetini bastılar. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanında Hazret-i Ali vardı. Ona dedi: "Sen bu gece benim yatağında yat." Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm beklemiş, tâ Kureys gelmiş, bütün hanenin etrafını tutmuşlar. O vakit çıktı, bir parça toprak başlarına attı, hiçbirisi onu görmedi, içlerinden çıktı, gitti. ² Gar-ı Sevr'de iki güvercin ve bir örümcek, bütün Kureys'e karşı ona nöbettar olup muhafaza ettiler. ³

İkinci Hâdis: Vakıat-ı kat'iyedendir ki, mağaradan çıkıp Medine tarafına gittikleri vakit, Kureys rüesası,

1. Allah seni insanlardan korur. (Mâide Suresi: 67.)

2. Kadı İyaz, Şıfa, 1:349; Müsned, (tahkik Ahmed Şakir), 4:269, no: 2009.)

3. Beyhakî, 2:465; Kadı İyaz, Şıfa, 1:349.

nöbettar: nöbet tutan, nöbetçi.
numune: örnek, misal.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
rüesa: reisler, başkanlar.
suikast: birini öldürmeye kastetme.

suret: şekil, biçim; görünüş, kılık.
tahkik: doğruluğunu araştırma, inceleme.
taht-ı hükmünde: hükmü altında, idaresi ve emri altında.
tedbir: idare etme, çekip çevirme.
tekellûf: zahmet.

vakıat-ı kat'iy: kesin olarak meydana gelen vakıalar, olaylar.

vakit: zaman.

vefat etme: ölmek.

zikretmek: anmak, bildirmek, söylemek.

mühim bir mal mukabilinde, Süraka isminde gayet cesur bir adamı gönderdiler; tâ takip edip, onları öldürmeye çalışsın. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Ebu Bekri's-Siddik ile beraber gardan çıkıp giderken gördüler ki, Süraka geliyor. Ebu Bekri's-Siddik telâş etti. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm mağarada dediği gibi, ¹ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا dedi. Süraka'ya bir baktı; Süraka'nın atının ayakları yere saplandı, kaldı. Tekrar kurtuldu, yine takip etti. Tekrar atının ayaklarının saplandığı yerden duman gibi bir şey çıkıyordu. O vakit anladı ki, ne onun elinden ve ne de kimsenin elinden gelmez ki, ona ilişsin. "El-aman!" dedi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm aman verdi. Fakat dedi: "Git öyle yap ki, başkası gelmesin." ²

Şu hâdis münasebetiyle bunu da beyan ederiz ki: Sahih bir surette haber veriyorlar: Bir çoban, onları gördükten sonra Kureyşe haber vermek için Mekke'ye gitmiş. Mekke'ye dahil olduğu vakit, ne için geldiğini unutmuş. Ne kadar çalışmış ise, hatırına getirememiş. Mecbur olmuş, dönmüş. Sonra anlamış ki, ona unutturulmuş. ³

Üçüncü Hâdis: Gazve-i Gatfan ve Enmar'da, müteaddit tariklerle eimme-i hadis haber veriyorlar ki: Gaveres isminde cesur bir kabile reisi, kimse görmeden, tam Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın başı üzerine gelerek, yalın kılıç elinde olduğu hâlde, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma dedi:

1. Üzüleme, Allah bizimle beraberdir. (Tevbe Suresi:40.)

2. Buhârî, 4:246; Kadî İyaz, Şifa, 1:350; Beyhakî, 2:483.

3. Kadî İyaz, Şifa, 1:351.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

aman verme: bağışlama, affetme.

beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.

dahil olma: içine girmek.

eimme-i hadis: hadis imam-ları; hadis ilminde sözü delil olarak kabul edilen, derin ve geniş bilgi sahibi âlimler.

el-aman: affet, bağışla.

gar: mağara.

Gazve-i Gatfan ve Enmar: Gatfan ve Enmar savaşları.

hâdis: olay.

hatıra getirememek: hatırlayamamak.

kabile: aynı soydan sayılan ve bir başa itaat eden insan topluluğu, boy, aşiret.

Kureys: kökü Hz. İbrahim'e dayanan Peygamberimiz Hz.

Muhammed'in mensup olduğu meşhur Arap kabilesi.

mukabilinde: karşılığında.

mühim: önemli.

münasebet: ilgi, alâka, vesile.

müteaddit: ayrı ayrı, birçok, çeşitli.

reis: baş, başkan,

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sahih: doğru, gerçek.

suret: biçim, şekil, tarz.

takip etmek: peşinden gitmek.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

vakit: zaman.

“Kim seni benden kurtaracak?”

Demiş: “Allah.” Sonra böyle dua etti:

اللَّهُمَّ اكْفِنِيهِ بِمَا شِئْتَ¹

Birden o Gavres, iki omzu ortasına gayptan bir darbe yer, o kılıç elinden düşer, yere yuvarlanır.

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm kılıcı eline alır, “Şimdi seni kim kurtaracak?” der; sonra affeder.

O adam, gider taifesine. O pek cür’etkâr, cesur adama herkes hayrette kalır.

“Ne oldu sana? Ne için bir şey yapamadın?” dediler.

O dedi: “Hâdise böyle oldu. Ben şimdi insanların en iyisinin yanından geliyorum.”²

Hem şu hâdise gibi, Gazve-i Bedir’de bir münafık, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmı bir gaflet vaktinde, kimse görmeden, tam arkasından kılıç kaldırıp vururken, birden Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm bakmış. O titreyip, kılıç elinden yere düşmüş.³

Dördüncü Hâdise: Manevî tevatüre yakın bir şöhretle ve ekser ehl-i tefsirin

أَنَا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ
وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ
فَهُمْ لَا يَبْصُرُونَ⁴

ayetinin sebab-i nüzulü ve ehl-i tefsir allâmeleri ve ehl-i hadis imamları haber veriyorlar ki:

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

allâme: büyük âlim.

ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.

cür’etkâr: cesur, yiğit.

dua: Allah’a yalvarma, niyaz.

ehl-i hadis: hadis ilmiyle uğraşanlar.

ehl-i tefsir: Kur’ân-ı Kerim’in manasını açıklayanlar, yorumlayanlar.

ekser: pek çok.

gaflet: boş bulunma, dikkatsizlik.

gaip: görünmeyen, görünmeyen âlem.

Gazve-i Bedir: Bedir Savaşı.

hâdise: olay.

imam: bir ilimde sözü delil kabul edilebilecek derecede derin ve

1. Allah’ım, dilediğin bir tarzda, benim için onun hakkından gel.

2. Kadı İyaz, *Sıfa*, 1:347, 348; Müslim, 4:1786; *Beyhakî*, 3:373, 379.

3. Kadı İyaz, *Sıfa*, 1:347.

4. Biz onların boyunlarına öyle halkalar geçirdik ki, çenelerine kadar dayanır da hakka boyun eğmezler. • Bir de önlerine bir set, arkalarına bir set çekip gözlerini kapattık; artık hakkı göremezler. (Yâsin Suresi: 8-9.)

geniş bilgi sahibi olan âlim.

münafık: kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen, ikiyüzlü.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir

elçisi olan Hz. Muhammed.

sebeb-i nüzul: inme sebebi, Kur’ân ayetinin indirilme sebebi.

taife: kavim, kabile, topluluk.

tevatür: bir hadis-i şerifin, ya-

lan söylemelerini aklın kabul lenemeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.

vakit: zaman, an.

Ebu Cehil yemin etmiş ki, “Ben secdede Muhammed’i görsem, bu taşla onu vuracağım.” Büyük bir taş alıp gitmiş. Secdede gördüğü vakit kaldırıp vurmakta iken, elleri yukarıda kalmış. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm namazı bitirdikten sonra kalkmış; Ebu Cehil’in eli çözülmüş. O ise, ya Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın müsaadesiyle, veyahut ihtiyaç kalmadığından çözülmüş.¹

Hem, yine Ebu Cehil kabilesinden, bir tarikte Velid ibni Muğire, yine Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmı vurmak için büyük bir taşı alıp, secdede iken vurmaya gitmiş, gözü kapanmış. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmı Mescid-i Haramda görmedi, geldi. Onu gönderenleri de görmüyordu; yalnız seslerini işitiyordu. Ta Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm namazdan çıktı; ihtiyaç kalmadığından onun gözü de açıldı.²

Hem nakl-i sahih ile Ebu Bekri’s-Siddık’tan haber veriyorlar ki: Sure-i ³ تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ nazil olduktan sonra,

Ebu Leheb’in karısı Ümmü Cemil denilen ⁴ حَمَّالَةُ الْخَطْبِ bir taş alıp Mescid-i Harama gelmiş. Ebu Bekir ile Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm orada oturuyorlarmış. Gözü Ebu Bekri’s-Siddık’ı görüyor, soruyor: “Yâ Ebâ Bekir! Senin arkadaşın nerede? Ben işitmişim ki, beni hicvetmiş. Ben görsem, bu taşı ağzına vuracağım.” Yanında iken Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâmı görmemiş. Elbette, hıfz-ı İlâhîde olan Sultan-ı Levlâki, böyle bir Cehennem oduncusu, onun huzuruna girip göremez. Ağzına mı düşmüş?⁵

1. Müslim, hadis no: 2797; Müşned, 1:248, 2:37; Kadı İyaz, Şıfa, 1:351; Beyhakî, 2:190, 197.

2. Kadı İyaz, Şıfa, 1:351; Beyhakî, 3:197.

3. Elleri kurusun Ebu Leheb’in! (Tebbet Suresi: 1.)

4. Odun hammalı (Tebbet Suresi: 4.)

5. Kadı İyaz, Şıfa, 1:348; Beyhakî, 2:195.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

hıfz-ı ilâhî: Allah’ın koruması.

hiciv: eleştirme, yerme.

kabile: aşiret, kavim.

Mescid-i Haram: Mekke-i Mükەرreme’de, içinde Kâbe’nin bulunduğu en büyük, mukaddes ibadet yeri.

müsaade: izin.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek haber bildirilmesi.

nazil olma: inme, indirilme.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

set: perde, engel.

Sultan-ı Levlâk: “Sen olmasaydın bu âlemi yaratmazdım” manasında Allah’ın hitabına mazhar olan sultan; Hz. Muhammed.

tarik: yol; hadisin geliş kanalı.

Beşinci Hâdise: Haber-i sahih ile haber veriliyor ki: Amir ibni Tufeyl ve Erbed ibni Kays, ikisi ittifak ederek, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanına gitmişler. Amir demiş: “Ben onu meşgul edeceğim, sen onu vuracaksın.” Sonra bakıyor ki, bir şey yapmıyor. Gittikten sonra arkadaşına dedi: “Neden vurmadin?” Dedi: “Nasıl vuracağım? Ne kadar niyet ettim; bakıyorum ki, ikimizin ortasına sen geçiyorsun. Seni nasıl vuracağım?” ¹

Altıncı Hâdise: Nakl-i sahih ile haber veriliyor ki: Gazve-i Uhud’da veya Huneyn’de, Şeybe ibni Osmani’l-Hacebiyye —ki, Hazret-i Hamza onun hem amcasını, hem pederini öldürmüştü— intikamını almak için gizli geldi. Tâ Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın arkasından yalın kılıç kaldırdı. Birden kılıç elinden düştü. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ona baktı, elini göğsüne koydu. Şeybe der ki: “O dakikada dünyada ondan daha sevgili adam bana olmazdı.” İmana geldi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etti: “Haydi, git, harp et.” Şeybe dedi: “Ben gittim, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm önünde harp ettim. Eğer o vakit pederim de rast gelseydi vuracaktım.” ²

Hem feth-i Mekke gününde, Fedâle namında birisi, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın yanına, vurmak niyetiyle geldi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ona bakıp tebessüm etti. “Nefsinle ne konuştun?” dedi ve Fedâle için taleb-i mağfiret etti. Fedâle imana geldi ve dedi ki: “O vakit ondan daha ziyade dünyada sevgilim olmazdı.” ³

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

ferman: emir, buyruk.

feth-i Mekke: Mekke’nin Peygamber Efendimiz tarafından fethi.

Gazve-i Uhud veya Huneyn: Uhud veya Huneyn Savaşı.

haber-i sahih: doğru ve güvenilir haber, hadis.

hâdise: olay.

harp: savaş.

iman: inanma, İslâm dinini kabul etme.

ittifak etmek: fikir birliği etmek;

1. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:353, *Mu’cemü’t-Taberânî*, 10: 107; *Beyhakî*, 5:318.

2. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:353.

3. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:354.

birleşmek.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek, güvenilir haber bildirilmesi.

nam: ad.

nefis: kötü vasıfları, nitelikleri kendisinde toplayan, kötülüğe sevk eden, şehvî istekleri

kamçılıyıp hayırlı işlerden alıkoyan güç.

niyet: bir işi yapmayı önceden düşünme, kalbin bir şeye karar vermesi.

peder: baba.

rast gelme: karşılaşma, karşı-sına gelme.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

taleb-i mağfiret: günahların affını isteme.

tebessüm etmek: gülümsemek.

ziyade: çok, fazla.

Yedinci Hâdis: Nakl-i sahih ile, Yahudiler, suikast niyetiyle Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın oturduğu yere, üstünden büyük bir taş atmak anında, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm o dakikada hıfz-ı İlâhî ile kalkmış; o suikast da akim kalmış. ¹

Bu yedi misal gibi çok hâdiseler vardır. Başta İmam-ı Buharî ve İmam-ı Müslim ve eimme-i hadis, Hazret-i Aişe'den naklediyorlar ki: ² **وَاللّٰهُ يَعْصِيْكَ مِنَ النَّاسِ** ayeti nazil olduktan sonra, ara sıra Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmı muhafaza eden zatlara ferman etti:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْصِرُوا فَقَدْ عَصَمَنِي رَبِّيَّ عَزَّ وَجَلَّ Yani, “Nö - bettarlığa lüzum yok. Benim Rabbim beni hıfzediyor.” ³

İşte şu Risale de, baştan buraya kadar gösteriyor ki:

Şu kâinatın her nev'i, her âlemi, Resul-i Ekrem Aley - hissalâtü Vesselâmı tanır, alâkadardır; her bir nev-i kâ - inatta onun mu'cizatı görünüyor. Demek, o zat-ı Ahme - diye (a.s.m.) Cenab-ı Hakkın —fakat kâinatın Hâlıkı iti - barıyla ve bütün mahlûkatın Rabbi ünvanıyla— memuru - dur ve resulüdür.

Evet, nasıl ki bir padişahın büyük ve müfettiş bir me - murunu her bir daire bilir ve tanır; hangi daireye girse, onunla münasebettar olur. Çünkü umumun padişahı na - mına bir memuriyeti var. Eğer, meselâ yalnız adliye mü - fettişi olsa, o vakit adliye dairesiyle münasebettar olur; başka daireler onu pek tanımaz. Ve askeriye müfettişi ol - sa, mülkiye dairesi onu bilmez.

1. Kadı İyaz, *Şîfa*, 1:352.

2. Allah seni insanlardan korur. (Mâide Suresi: 67.)

3. Tirmizî, 5:351, hadis no: 3406; Beyhakî, 2:184; Kadı İyaz, *Şîfa*, 1:364.

adliye: mahkeme, yargılama işleriyle uğraşan daire.

akim: neticesiz, sonuçsuz.

alâkadar: alâkalı, ilgili.

âlem: dünya; varlık sınıfların - dan her biri.

aleyhissalâtü vesselâm: sa - lâh ve selâm onun üzerine ol -

sun.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümle - si.

Cenab-ı Hak: Allah; doğru, gerçek, hakkın ta kendisi olan, şeref ve azamet sahibi olan Allah.

daire: saha, alan; devlet kuru -

luslarından her biri.

eimme-i hadis: hadis imam - ları; hadis ilminde sözü delil olarak kabul edilen, derin ve geniş bilgi sahibi âlimler.

ferman: emir, buyruk.

hâdis: olay.

Hâlık: yoktan yaratan, her

şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Al - lah.

hıfz-ı İlâhî: Allah'ın koruması.

itibarıyla: olması bakımından.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

mahlûkat: yaratılmışlar, Allah ta - rafından yaratılanlar.

meselâ: örneğin.

misal: örnek, numune.

mu'cizat: mu'cizeler.

muhafaza etmek: korumak.

müfettiş: teftiş eden, denetle - yen.

mülkiye: ülkenin yönetimi ile il - gilenen daire.

münasebettar: ilgili, alâkalı.

nakletmek: aktarmak, anlatmak.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, doğru, gerçek, güvenilir haber bil - dirilmesi.

namına: adına, hesabına.

nazil olma: inme, indirilme.

nev: tür, çeşit.

nev-i kâinat: kâinattaki her bir tür, her bir varlık çeşidi.

niyet: bir işi yapmayı önceden düşünme, maksat.

nöbettarlık: nöbetçilik.

Rab: yaratan, besleyen, büyüten, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

resul: elçi, peygamber.

Resul-i Ekrem: çok cömert, ke - rim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap.

suikast: birisini öldürmeye kas - tetme.

umum: bütün, herkes, genel.

ünvan: isim, sıfat.

vakit: zaman.

zat: kişi, şahıs, fert.

zat-ı Ahmediye: Peygamber Efendimizin zatı, şahsı, kişiliği.

Öyle de, anlaşılıyor ki: *Bütün devair-i saltanat-ı İlâhi yede, melekten tut, tâ sineğe ve örümceğe kadar her bir taife onu tanır ve bilir veya bildirilir. Demek, hatemü'l-enbiya ve resul-i Rabbülâlemîn'dir ve umum enbiyanın fevkinde, risaletinin şümülü var.*

Ün Filtıncı İşaret

İrhasat denilen, bi'set-i nübüvvetten evvel, fakat nübüvvetle alâkadar olarak vücuda gelen harikalar dahi delâil-i nübüvvettir. Şu da üç kısımdır.

BİRİNCİ KISIM

Nass-ı Kur'ân'la, Tevrat, İncil, Zebur ve suhuf-u enbiyanın, nübüvvet-i Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâma dair verdikleri haberdır. Evet, madem o kitaplar semavîdirlere ve madem o kitap sahipleri enbiyadırlar; elbette ve her hâlde, onların dinlerini nesheden ve kâinatın şeklini değiştiren ve yerin yarısını getirdiği bir nur ile ışıktıran bir zattan bahsetmeleri, zarurî ve kat'îdir. Evet, küçük hâdiseleri haber veren o kitaplar, nev-i beşerin en büyük hâdisesi olan hâdis-i Muhammediye Aleyhissalâtü Vesselâmı haber vermemek kabil midir?

İşte, madem bilbedahe haber verecekler; herhâlde ya tekzip edecekler—tâ ki dinlerini tahripten ve kitaplarını nesihten kurtarsınlar—veya tasdik edecekler—tâ ki o hakikatli zat ile dinleri hurafattan ve tahrifattan kurtulsun.

alâkadar: alâkalı, ilgili.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
bilbedahe: apaçık bir şekilde.
bi'set-i nübüvvet: peygamberlik verilmesi, peygamberliğin başlangıcı.
dair: alâkalı, ilgili.
delâil-i nübüvvet: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberlik delilleri.
devair-i saltanat-ı İlâhiye: İlâhî saltanatın, hâkimiyetin daireleri.
enbiya: nebîler, peygamberler.
evvel: önce.
fevkinde: üstünde, üzerinde.
hâdis: olay.
hâdis-i Muhammediye: Hz. Muhammed'in hâdisesi, Peygamberliği.
hakikat: gerçek, doğru.
hatemü'l-enbiya: peygamberlerin sonuncusu.
hurafat: hurafeler, dinin aslına uymayan, sonradan dini bilgiler arasına karışmış olan şeyler, batıl inanışlar.
İncil: Hazret-i İsa'ya gönderilmiş olan İlâhî kitap.
irhasat: Hz. Muhammed'in Peygamberliğinden önce meydana gelen ve peygamber olacağına işaret eden harika hâller, belirtiler.
kabil: olabilir, mümkün, ihtimal dairesinde.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kat'i: kesin, şüphesiz.
nass-ı Kur'ân: Kur'ân-ı Kerim'in kesin, şüpheye ihtimal bırakma-

yan açık hükmü.

neshetme: geçersiz yapma; var olan şer'i bir hükmün yine şer'i bir hükümle kaldırılması, sonraki hükmün önceki hükmün yerini alması.

nesih: geçersiz yapma; var olan şer'i bir hükmün yine şer'i bir hükümle kaldırılması, sonraki hükmün önceki hükmün yerini alması.

nev-i beşer: insan nev'i, insanlık, bütün insanlar.

nur: aydınlık, ışık.

nübüvvet: nebîlik, peygamberlik.

nübüvvet-i Ahmediye: Hz. Muhammed'in peygamberliği.

resul-i Rabbülâlemîn: Âlemlerin Rabbi olan Allah'ın elçisi.

risalet: resullük, elçilik, peygamberlik.

semavî: gökten gelen, Allah tarafından olan, İlâhî.

suhuf-u enbiya: peygamberlere gelen sahifeler.

şümül: kaplama, içine alma.

tahrip: yıkılma, bozulma.

tahrifat: bozulmalar.

taife: topluluk, grup.

tasdik etmek: doğruluğunu kabul etmek, onaylamak.

tekzip etmek: yalanlamak.

Tevrat: Hz. Mûsa'ya indirilmiş olan İlâhî kitap.

umum: bütün, tüm.

zarurî: mecburî, zorunlu.

zat: kişi, şahıs, fert.

Zebur: Hz. Davud'a nazil olan mukaddes kitap.

Hâlbuki, dost ve düşmanın ittifakıyla, tekzip emaresi hiç bir kitapta yoktur. Öyle ise, tasdik vardır.

Madem mutlak bir surette tasdik vardır ve madem şu tasdik in vücudunu iktiza eden kat'î bir illet ve esaslı bir sebep vardır; biz dahi, o tasdik in vücuduna delâlet eden üç hüccet-i kâtîa ile ispat edeceğiz.

Birinci Hüccet: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Kur'ân'ın lisanıyla onlara der ki: “Kitaplarınızda benim tasdikim ve evsafım vardır. Benim beyan ettiğim şeylerde, kitaplarınız beni tasdik ediyor.”

قُلْ فَاتُوا بِالْتَّوْرَةِ فَاتْلُوهَا إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ۝¹
قُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا
وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ ۝²

gibi ayetlerle onlara meydan okuyor. “*Tevrat’ınızı getiri - niz, okuyunuz. Ve geliniz; biz çoluk ve çocuğumuzu alıp, Cenab-ı Hakkın dergâhına el açıp, yalancılar aleyhinde lânetle dua edeceğiz*” diye mütemadiyen onların başına vurduğu hâlde, hiç Yahudi bir âlim veya Nasranî bir kisis, Onun bir yanlısını gösteremedi. Eğer gösterseydi, pek çok kesrette bulunan ve pek çok inatlı ve hasetli olan kâfirler ve münafık Yahudiler ve bütün âlem-i küfür, her tarafta ilân edeceklerdi.

Hem demiş: “Ya yanlısımı bulunuz; veyahut sizinle mahvoluncaya kadar cihad edeceğim.” Hâlbuki, bunlar harbi ve perişanîyeti ve hicreti ihtiyar ettiler. Demek

1. Al-i İmran Suresi: 93.

2. Al-i İmran Suresi: 61.

âlem-i küfür: küfür dünyası, inançsızlık dünyası.
aleyh: karşı, ona, onun üzerine.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
âlim: bilgin, ilim adamı.
ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.

beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.
Cenab-ı Hak: Allah; doğru, gerçek, hakkın ta kendisi olan, şeref ve azamet sahibi olan Allah.
cihad: düşmanla savaşma, Allah yolunda malla ve canla düşmana karşı savaşma.
delâlet etmek: delil olmak, göstermek.
dergâh: huzur, büyük bir huzura girilecek kapı.
dua: Allah’a yalvarma, niyaz.
emare: belirti, işaret.
evsaf: vasıflar, sıfatlar, özellikler.
harp: savaş.
haset: kıskançlık, çekemezlilik.
hicret: göç.

hüccet: delil, kanıt.
hüccet-i kâtîa: kesin, şüphesiz delil.
ihtiyar etmek: tercih etmek, seçmek.
iktiza etmek: gerektirmek.
ilân etmek: duyurmak, yaymak.
illet: sebep; bir şeye yol açan, bir şeyi gerektiren durum.
ispat: doğruyu delil göstererek ortaya koyma.
ittifak: fikir birliği, söz birliği, birleşme.
kâfir: Allah’ı ve İslâmîyeti inkâr eden, dinsiz.
kat’î: kesin, şüphesiz.
kesret: çokluk, bolluk, fazlalık.
kissis: keşiş, papaz, Hristiyan din adamı.
lisan: dil.
mahv: yok etme, ortadan kaldırma.
münafık: ikiyüzlü, ara bozucu.
mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.
Nasranî: İsevî, Hristiyan.
niyaz: yalvarma, dua.
perişanîyet: perişanlık, dağınıklık.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
suret: biçim, şekil, tarz.
tasdik: doğruluğunu kabul etme, onaylama.
tekzip: yalanlama.
Tevrat: Hz. Musa’ya indirilmiş olan ilâhî kitap.
vücut: varlık.

yanlışını bulamadılar. Bir yanlış bulunsaydı onlar kurtulurlardı.

İkinci Müccet: Tevrat, İncil ve Zebur'un ibareleri, Kur'an gibi i'cazları olmadığından, hem mütemadiyen tercüme tercüme üstüne olduğundan, pek çok yabancı kelimeler, içlerine karıştı. Hem müfessirlerin sözleri ve yanlış tevilleri, onların ayetleriyle iltibas edildi. Hem bazı nâdanların ve bazı ehl-i garazın tahrifatı da ilâve edildi. Şu surette, o kitaplarda tahrifat, tağyirat çoğaldı. Hatta, Şeyh Rahmetullâh-ı Hindî (allâme-i meşhur), kütüb-ü sabıkanın binler yerde tahrifatını, keşişlerine ve Yahudi ve Nasarâ ulemasına ispat ederek iskât etmiş. İşte bu kadar tahrifatla beraber, şu zamanda dahi, meşhur Hüseyin-i Cisrî (rahmetullâhi aleyh), o kitaplardan yüz on delil, nübüvvet-i Ahmediyeye dair çıkarmıştır. Risale-i Hamidiye'de yazmış, o risaleyi de Manastırlı merhum İsmail Hakkı tercüme etmiş. Kim arzu ederse ona müracaat eder, görür.

Hem pek çok Yahudi uleması ve Nasarâ uleması ikrar ve itiraf etmişler ki, "Kitaplarımızda Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâmın evsafı yazılıdır." Evet gayrimüslim olarak, başta meşhur Rum meliklerinden Herakl itiraf etmiş, demiş ki: "Evet, İsa Aleyhisselâm, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmdan haber veriyor." ¹

Hem Rum meliki Mukavkis namında Mısır hâkimi ve ulema-i Yehudun en meşhurlarından İbni Sûriya ve İbni Ahtab ve onun kardeşi Kâ'b bin Esed ve Zübeyir bin Batıya gibi meşhur ulema ve reisler, gayrimüslim kaldıkları

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
allâme-i meşhur: meşhur, büyük âlim.
arzu: istek, heves.
ayet: ilâhî söz, Allah kelâmı.
dair: alâkalı, ilgili, ait.
ehl-i garaz: kin ve düşmanlık güdenler.
evsaf: vasıflar, özellikler.
gayrimüslim: Müslüman olmayan.
hâkim: memleketi idare eden, hükümdar.
hüccet: delil, ispat.
i'caz: mu'cizelik özelliği.
ibare: cümle, paragraf.
ikrar: saklamayıp açıktan söyleme, kabul etme.
ilâve: ekleme, katma.
iltibas edilme: karıştırılma.
İncil: Hazret-i İsa'ya gönderilmiş olan ilâhî kitap.
iskât: susturma, tartışmada cevap veremeyecek hâle getirme.
ispat: doğruyu delil göstererek meydana koyma.
keşis: papaz, Hristiyan rahibi.
kütüb-ü sabika: adı geçen, bahsedilen kitaplar.
melik: hükümdar, kral.
merhum: rahmete kavuşmuş, ölmüş.
meşhur: tanınmış, ünlü.
Muhammed-i Arabî: Arapların içinden çıkan Peygamberimiz Hz. Muhammed.
müfessir: tefsir eden, açıklayan, yorumlayan.
müracaat etmek: başvurmak.
mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.
nâdan: cahil, haddini bilmez.

1. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:364; *Tirmizî*, 2:167.

nam: ad.

Nasarâ: Hristiyanlar.

nübüvvet-i Ahmediye: Hz.

Muhammed'in Peygamberliği.

rahmetullâhi aleyh: Allah'ın

rahmeti onun üzerine olsun.

reis: baş, başkan.

risale: belli bir konuda yazılmış

küçük kitap.

Risale-i Hamidiye: Hüseyin-i

Cisrî'nin en mühim eseridir.

Rum: Romalı, Doğu Roma İmparatorluğu sınırları içinde yaşayan.

suret: biçim, şekil, tarz.

tağyirat: değiştirmeler, baş-

kalaştırmalar, bozmalar.

tahrifat: bozmalar, değiştirmeler.

tercüme: bir sözü bir dilden

başka bir dile çevirme.

tevil: yorum, bir fikir veya

sözden bir başka mana çıkarma.

Tevrat: Hz. Mûsa'ya indirilmiş olan ilâhî kitap.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

ulema-i Yehud: Yahudi âlimleri.

Zebur: Hz. Davud'a nazil olan mukaddes kitap.

hâlde ikrar etmişler ki, “Evet, kitaplarımızda Onun evsafı vardır; ondan bahsediyorlar.” ¹

Hem Yehudun meşhur ulemasından ve Nasarânın meşhur kissislerinden, kütüb-ü sabıkada evsaf-ı Muhammediyeyi (a.s.m.) gördükten sonra inadı terk edip imana gelenler, evsafını Tevrat ve İncil’de göstermişler ve sair Yahudi ve Nasranî ulemasını onunla ilzam etmişler.

Ezcümle: Meşhur Abdullah ibni Selâm ve Veheb ibni Münebbîh ve Ebu Yasir ve Şâmul (Ki bu zat, melik-i Yemen Tübbâ zamanında idi. Tübbâ, nasıl gıyaben ve bi’setten evvel iman getirmiş; Şâmul da öyle).² Ve Sâye’nin iki oğlu olan Esid ve Sa’lebe ki; İbni Heyebân denilen bir arif-i billâh, bi’setten evvel Benînadr kabilesine misafir olmuş,³ **قَرِيبٌ ظُهُورُ نَبِيِّ هَذَا دَارُ هِجْرَتِهِ** demiş, orada vefat etmiş. Sonra, o kabile Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ile harp ettikleri zaman, Esid ve Sa’lebe meydana çıktılar, o kabileye bağıldılar:

وَاللّٰهُ هُوَ الَّذِيْ عٰهَدَ اَلَيْكُمْ فِيْهِ اِبْنُ هَيَّانَ

Yani, “İbni Heyban’ın haber verdiği zat budur; onunla harp etmeyiniz.”⁴ Fakat onlar, onları dinlemediler, belâlarını buldular.

Hem ulema-i Yehuddan İbni Bünyamin ve Muhayrik ve Kâ’bü’l-Ahbar gibi çok ulema-i Yehud, evsaf-ı Nebeviyeyi kitaplarında gördüklerinden, imana gelmişler, sair imana gelmeyenleri de ilzam etmişler.⁵

1. Kadı İyaz, *Şıfa*, 1:383; *Beyhakî*, 3:362; İbni Kesir, *el-Bidaye ve’n-Nihaye*, 4:80, 81.

2. *Beyhakî*, 1:367, 2:526; Aclûnî, *Kenzü’l-Ummal*, 11:401, 12:390-408; Kadı İyaz, *Şıfa*, 1:364; *Tirmizî*, 2:206.

3. Bir peygamberin ortaya çıkması yakındır. Burası da onun hicret edeceği yerdir.

4. *Beyhakî*, 2:80-81, 4:31; Aliyyü’l-Karî, *Şerhü’s-Şıfa*, 1:744-745.

5. Kadı İyaz, *Şıfa*, 1:365; *Beyhakî*, 3:161-163.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
arif-i billâh: Allah’ı tanıyan, bilen.

belâ: musibet, ceza.

bi’set: Hz. Muhammed’in Peygamber olarak gönderilmesi.

evsaf: vasıflar, özellikler.

evsaf-ı Muhammediye: Peygamber Efendimizin vasıfları, özellikleri.

evsaf-ı Nebeviye: Peygamber Efendimizin vasıfları özel-

likleri.

evvel: önce.

ezcümle: bu cümleden olarak, örnek olarak.

gıyaben: görmeden, uzaktan, bulunmadığı hâlde.

harp: savaş.

hicret: göç.

ikrar: saklamayıp açıktan söyleme, kabul etme.

ilzam etmek: susturmak, cevap veremez hale getirmek.

iman: inanma; İslâm dinini kabul etme.

İncil: Hazret-i İsa’ya gönderilmiş olan İlahî kitap.

kabile: aynı soydan sayılan insan topluluğu, boy, aşiret.

kissis: keşiş, papaz, Hristiyan din adamı.

kütüb-ü sabika: adı geçen, bahsedilen kitaplar.

melik-i Yemen: Yemen padişahı.

meşhur: tanınmış, ünlü.

Nasarâ: Hristiyanlar.

Nasranî: İsevî, Hristiyan.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sair: diğer, öteki.

Tevrat: Hz. Mûsa’ya indirilmiş olan İlahî kitap.

Tübbâ: Hz. Muhammed’in peygamber olmadan önce geleceğini haber veren ve manzum olarak imanını ilân eden bir Yemen padişahı.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

ulema-i Yehud: Yahudi âlimleri.

vefat etme: ölme.

Yehud: Yahudi, İsrailoğulları.

zat: kişi, şahıs, fert.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
âlim: bilgin, ilim adamı.
bahsi geçen: sözü edilen, anlatılan.
davet etmek: çağırmak.
evsaf: vasıflar, özellikler.
evsaf-ı Muhammediye: Peygamber Efendimizin vasıfları, özellikleri.
Habeş: Afrika'nın doğusunda, bugünkü Etiyopya.
hasûd: hasetçi, kıskanç, çekemeyen.
hiyanet: hainlik, ihanet.
ilân etmek: açıklamak, herkese duyurmak.
iman: inanma, İslâm dinini kabul etme.
izhar etmek: açığa vurmak, göstermek, belirtmek.
kafîle: birlikte yolculuk eden topluluk.
Kureys: kökü Hz. İbrahim'e dayanan Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mensup olduğu meşhur Arap kabilesi.
melik: hükümdar, kral.
meşhur: tanınmış, ünlü.
mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.
mühim: önemli.
nam: ad.
Nasarâ: Hristiyanlar.
Nasranî: İsevî, Hristiyan.
Necaşi: Habeş hükümdarlarına verilen ünvan.
reis: baş, başkan.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi

Hem ulema-i Nasarâdan, meşhur, bahsi geçen Buheyra-i Rahip ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm Şam tarafına amcasıyla gittiği vakit on iki yaşındaydı. Buheyra-i Rahip, onun hatırı için Kureyşîleri davet etmiş. Bakıtı ki, kafileye gölge eden bir parça bulut, daha kafile yerinde gölge ediyor. “Demek aradığım adam orada kalmış.” Sonra adam göndermiş, onu da getirtmiş. Ebu Talip'e demiş: “Sen dön, Mekke'ye git. Yahudiler hasutturlar. Bunun evsafı Tevrat'ta mezkûrdur; hiyanet ederler.”¹

Hem Nasturî'l-Habeşe ve Habeş Reisi olan Necaşi, evsaf-ı Muhammediyeyi kitaplarında gördükleri için, beraber iman etmişler.²

Hem Dağatır isminde meşhur bir Nasranî âlimi, evsafı görmüş, iman etmiş. Rumlar içinde ilân etmiş; şehit edilmiş.³

Hem Nasranî rüesasından Haris ibni Ebî Şümerî'l-Gasanî ve Şam'ın büyük dinî reisleri ve melikleri, yani Sahib-i İlya ve Herakl ve İbni Natûr ve Cârud gibi meşhur zatlar, kitaplarında evsafını görmüşler ve iman etmişler. Yalnız Herakl, dünya saltanatı için imanını izhar etmemiş.⁴

Hem bunlar gibi, Selmanü'l-Farisî, o da evvel Nasranî idi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın evsafını gördükten sonra onu arıyordu.⁵

Hem Temim namında mühim bir âlim, hem meşhur Habeş Reisi Necaşi, hem Habeş Nasarâsı, hem Necran

1. Beyhakî, 2:24, 5:382; Kadı İyaz, Şîfa, 1:364.

2. Kadı İyaz, Şîfa, 1:364.

3. Beyhakî, 1:365, 2:526; Aclûnî, Kenzü'l-Ummal, 11:401, 12:390-408.

4. Buharî, 1:7; Mu'cemü't-Taberanî, 3:2108

5. Beyhakî, 2:82; Müsned, 5:437; Kadı İyaz, Şîfa, 1:364.

olan Hz. Muhammed.

Rum: Romalı, Doğu Roma İmparatorluğu sınırları içinde yaşayan.

rüesa: reisler, başkanlar.

saltanat: sultanlık, hükümdarlık.

sehit: din, vatan, bayrak, inanç gibi yüce değerler uğrunda ölen Müslüman kimse.

Tevrat: Hz. Mûsa'ya indirilmiş olan ilâhî kitap.

ulema-i Nasarâ: Hristiyan âlimleri.

zat: kişi, şahıs, fert.

papazları, bütün müttefikler haber veriyorlar ki: “Biz evsaf-ı Nebeviyeyi kitaplarımızda gördük, onun için imana geldik.” ¹

Üçüncü Hüccet: İşte, bir numune olarak Tevrat, İncil, Zebur’un, Peygamberimiz Aleyhissalâtu Vesselâma ait ayetlerinin birkaç numunesini göstereceğiz.

Birincisi: • Zebur’da şöyle bir ayet var:

اللَّهُمَّ ابْعَثْ لَنَا مُقِيمَ السُّنَّةِ بَعْدَ الْفَتْرَةِ ²

Mukimü’s-Sünne ise, ism-i Ahmedidir.

• İncil’in ayeti:

قَالَ الْمَسِيحُ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى أَبِي وَأَبِيكُمْ لِيَبْعَثَ لَكُمْ الْفَارَقْلِيطَا ³

Yani, “Ben gidiyorum, tâ size Faraklit gelsin.” Yani, Ahmed gelsin.

• İncil’in ikinci bir ayeti:

إِنِّي أَطْلُبُ مِنْ رَبِّي فَارَقْلِيطَا يَكُونُ مَعَكُمْ إِلَى الْأَبَدِ ⁴

Yani, “Ben Rabbinden, hakkı batıldan fark eden bir Peygamberi istiyorum ki, ebede kadar beraberinizde bulunsun.” Faraklit, ⁵ الْفَارَقُ بَيْنَ الْحَقِّ وَالْبَاطِلِ manasında, Peygamberin o kitaplarda ismidir.

• Tevrat’ın ayeti:

إِنَّ اللَّهَ قَالَ لِأَبْرَاهِيمَ إِنَّ هَاجَرَ تَلِدُ وَيَكُونُ مِنْ وَلَدِهَا مَنْ يَدُهُ فَوْقَ الْجَمِيعِ وَيَدُ الْجَمِيعِ مَبْسُوطَةٌ إِلَيْهِ بِالْخُشُوعِ ⁶

1. Kadı İyaz, *Sıfâ*, 1:364; *Risale-i Hamidiye*, Türkçe Tercümesi 1:240.

2. Allah’ım, fetret döneminden sonra bize sünneti yerleştiren zatı gönder.

3. Yuhanna İncil’i, İshah: 14.

4. Yuhanna İncil’i, İshah: 14.

5. Hak ile batılın arasını ayıran.

6. Sefrû’t-Tekvin, İshah: 17.

ayet: ilâhî söz, delil; İncil’den bir cümle; Tevrat’tan bir cümle; Zebur’dan bir cümle.

batıl: doğru olmayan, yalan, yanlış.

ebed: sonu olmayan gelecek zaman, sonsuzluk.

evsaf-ı Nebeviye: Peygamber Efendimizin vasıfları, özellikleri.

Faraklit: Hz. Muhammed’in İncil’de geçen ve hak ile batılı birbirinden ayıran, anlamına gelen ismi.

fetret: manevî buhran zamanı, Hz. İsa ile Hz. Muhammed arasındaki devre.

hak: doğru, gerçek.

hüccet: delil.

iman: inanma, İslâm dinini kabul etme.

İncil: Hazret-i İsa’ya gönderilmiş olan ilâhî kitap.

ism-i Ahmedî: Peygamber Efendimizin Zebur’da geçen ismi, Ahmed.

mana: anlam.

Mukimü’s-Sünne: sünneti ihya edecek olan zat.

müttefikler: birleşerek, fikir birliğiyle.

numune: örnek, misal.

papaz: Hristiyan din adamı, rahip.

Rab: yaratan, besleyen, büyüten, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

sünnet: iyi ahlâk, davranış ; Allah’ın kanunu; Peygamberimizin mübarek söz, fiil ve emirleri, kabul ettikleri şeyler.

Tevrat: Hz. Mûsa’ya indirilmiş olan ilâhî kitap.

zat: şahıs, kişi, fert.

Zebur: Hz. Davud’a nazil olan mukaddes kitap.

Yani, “Hazret-i İsmail’in validesi olan Hacer, evlât sahibesi olacak. Ve onun evlâdından öyle birisi çıkacak ki, o veledin eli, umumun fevkinde olacak ve umumun eli huşû ve itaatle ona açılacak.”

• Tevrat’ın ikinci bir ayeti:

وَقَالَ يَا مُوسَى إِنِّي مُقِيمٌ لَهُمْ نَبِيًّا مِنْ بَنِي إِخْوَتِهِمْ مِثْلَكَ وَأَجْرِي
قَوْلِي فِي فَمِهِ وَالرَّجُلُ الَّذِي لَا يَقْبَلُ قَوْلَ النَّبِيِّ الَّذِي يَتَكَلَّمُ
بِاسْمِي فَإِنَّا أَنْتَقِمُ مِنْهُ¹

Yani, “Benîsrailin kardeşleri olan Benîsmaiden, senin gibi birini göndereceğim. Ben sözümü onun ağzına koyacağım; Benim vahyimle konuşacak. Onu kabul etmeyene azap vereceğim.”

• Tevrat’ın üçüncü bir ayeti:

قَالَ مُوسَى رَبِّ إِنِّي أَجِدُ فِي اتَّوْرَةِ أُمَّةٍ هُمْ خَيْرُ أُمَّةٍ أَخْرَجْتَ لِلنَّاسِ
يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ فَاجْعَلْهُمْ أُمَّتِي
قَالَ تِلْكَ أُمَّةٌ مُحَمَّدٌ²

İhtar: “Muhammed” ismi, o kitaplarda Müşeffah ve el-Münhamenna ve Hımyata gibi Süryanî isimler suretinde, “Muhammed” manasındaki İbranî isimleriyle gelmiş. Yoksa sarîh “Muhammed” ismi az vardı. Sarîh miktarını dahi hasûd Yahudiler tahrif etmişler.

ayet: Tevrat’tan bir cümle, delil.
azap: ceza, büyük sıkıntı, şiddetli acı.

Benîsmaiden: İsmailoğulları.

Benîsrail: İsrailoğulları, Yahudiler.

el-Münhamenna: Peygamberimizin Muhammed manasında Tevrat’taki ismi.

evlât: çocuklar.

fevkinde: üstünde, üzerinde.

hasûd: son derece kıskanç, çekemeyen.

Hımyata: Peygamberimizin Muhammed manasında Tevrat’taki ismi.

huşû: korku ve saygı ile boyun eğme, bu duygunun meydana getirdiği korku ile karışık sevgiden gelen edepli bir hâl.

İbranî: Yahudi milletinden olan, Yahudi, Yahudiler Hz. İbrahim’i en büyük ataları saydıkları için kendilerine İbranî demişlerdir.

ihzar: hatırlatma, dikkatini çekme, uyarı.

iman: inanma, Allah’a inanma.

itaat: boyun eğme, emre uyma.

mana: anlam.

Müşeffah: Peygamberimizin Muhammed manasında Tevrat’taki ismi.

Rab: yaratan, besleyen, büyüten, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

sahibe: bir şeyin sahibi olan kadın.

sarîh: açık.

suret: şekil, biçim, tarz.

Süryanî: Suriye ve Türkiye’nin güney doğusunda yaşayan, Samî ırkından bir Hristiyan topluluğu.

1. Tesniye, İshah: 18.

2. Mûsa şöyle dedi: “Rabbim, ben Tevrat’ta bir ümmet görüyorum ki, onlar insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmettir. İyiliği emreder, kötülükten sakındırırlar ve Allah’a iman ederler. Onları benim ümmetim yap.” Allah buyurdu: “O, Muhammed’in ümmetidir.” (Tevrat, Eş’ya, İshah: 42.)

tahrif etmek: bozmak, değiştirmek.

Tevrat: Hz. Mûsa’ya indirilmiş olan ilâhî kitap.

umum: bütün, herkes, genel.

ümme: bir peygambere inanan

nın onun yolundan gidenlerin tamamı.

vahiy: bir fikrin, bir hakikatin veya bir emrin Allah tarafından peygamberlere bildirilmesi.

valide: ana, anne.

velet: çocuk.

Yahudi: İbranî ve İsrailî denilen, Samî kavimlerinden bir ırk, bu ırktan olan.

- Zebur'un ayeti:

يَا دَاوُدُ يَأْتِي بِعَدِّكَ نَبِيٌّ يُسَمِّي أَحْمَدَ وَمُحَمَّدًا صَادِقًا سَيِّدًا
أَمَّتُهُ مَرْحُومَةٌ¹

Hem Abâdile-i Seb'adan ve kütüb-ü sabıkada çok tetkikat yapan Abdullah ibni Amr İbnü'l-As ve meşhur ulema-i Yehuddan en evvel İslâma gelen Abdullah ibni Selâm ve meşhur Kâ'bü'l-Ahbar denilen Benîisrailin allâmelerinden, o zamanda daha çok tahrifata uğramayan Tevrat'ta aynen şu gelecek ayeti ilân ederek göstermişler. Ayetin bir parçası şudur ki: Hazret-i Mûsa ile hitaptan sonra, gelecek peygambere hitaben şöyle diyor:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا وَحَرِّزًا لِلْأُمِّيِّينَ
أَنْتَ عَبْدِي سَمَّيْتُكَ أَلْتَوَكَّلُ لَيْسَ بَفِظٍ وَلَا غَلِظٍ وَلَا صَخَابٍ
فِي الْأَسْوَاقِ وَلَا يَدْفَعُ بِأَسِيَّةِ السَّيِّئَةِ بَلْ يَعْفُو وَيَغْفِرُ وَلَنْ يَقْبِضَهُ
اللَّهُ حَتَّى يُقِيمَ بِهِ أَلَمَّةَ الْعَوَجَاءِ بَانَ يَقُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ²

- Tevrat'ın bir ayeti daha:

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ مَوْلَاهُ بِمَكَّةَ وَهَجَرْتُهُ بِطَيْبَةَ وَمُلْكُهُ بِأَشَّامَ
وَأَمَّتُهُ الْحَمَّادُونَ³

İşte şu ayette “Muhammed” lâfzı, “Muhammed” manasında Süryani bir isimde gelmiştir.

1. Ey Davud! Senden sonra bir peygamber gelecek; ismi Ahmed, Muhammed, Sadık ve Seyyid'dir. Ümmetine rahmet kılınmıştır. (Aliyyü'l-Karî, Şerhü's-Sîfa, 1:739.)
2. Ey Peygamber! Biz seni bir şahit, müjdeleyici, uyarıcı ve ümmileri (Müslümanlar) koruyucu olarak gönderdik. Sen Benim kulumsun. Sana “Mütevekkil” ismini verdim. Sen katı yürekli ve kaba değilsin. Çarşı ve pazarlarda bağırıp çağırılmazsın. Kötülüğe, kötülükle karşılık vermezsin. Aksine, af eder, bağışlarsın. Hak din bozulmuş olduğu hâlde, insanlar “Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur” diyerek gerçek dini seninle yerleşinceye kadar Allah, canını almayacaktır. (Tevrat, Eş'ya, İshah: 42)
3. Muhammed Allah'ın Resulüdür. Mekke'de doğacaktır. Teybe'ye (Medine) hicret edecektir. Hükümrânlığı Şam'a ulaşacaktır. Ümmeti ise çok çok hamd eden kimselerdir. (Darimî, Mukaddime: 2; Aliyyü'l-Karî, Şerhü's-Sîfa, 1:739.)

Abâdile-i Seb'a: hadis, İslâm hukuku, Tefsir gibi ilimlerde otorite kabul edilen “Yedi Abdullahlar” ismiyle şöhret bulmuş Sahabîler.
allâme: büyük bilgin, ilmî seviyesi çok yüksek olan âlim.
ayet: Tevrat'tan bir cümle; Zebur'dan bir cümle; delil.
Benîisrail: İsrailoğulları, Yahudiler.
hak: gerçek, doğru.
hamd: Allah'a karşı olan şükürünü ve memnuniyetini onu överek bildirme.
hicret: göç; Hz. Peygamberin Mekke'den Medine'ye göçü.
hitaben: hitap ederek, söyleyerek.
hitap: birine söz söyleme, konuşma.
hükümrânlık: hâkimiyet, ege-menlik.
ilâh: tanrı, kendisine ibadet edilen.
ilân etmek: açıklamak, herkese duyurmak.
kütüb-ü sabıka: bahsedilen, adı geçen kitaplar.
lâfız: söz, kelime.
mana: anlam.
müjdeleyici: güzel ve hayırlı haber verici.
Mütevekkil: tevekkül eden, gerekenleri yaptıktan sonra işini Allah'a havale eden; Peygamberimizin Tevrat'ta geçen isimlerinden biri.
sadık: sözünde, vaadinde, işinde doğru olan.
seyyid: efendi, reis.
Süryani: Suriye ve Türkiye'nin güney doğusunda yaşayan, Samî ırkından bir Hristiyan topluluğu.
şahit: tanık; Allah'ın birliğine, emir ve yasaklarına, kulların yaptıklarına şahitlik eden Hz. Muhammed.
tahrifat: bozulmalar, değiştirmeler.
tetkikat: araştırmalar, incelemeler.
Tevrat: Hz. Mûsa'ya indirilmiş olan ilâhî kitap.
Teybe: Medine.
ulema-i Yehud: Yahudi âlimleri.
ümme: Peygamberimiz Hz. Muhammed'e inanıp onun yolundan gidenlerin tamamı.
ümmî: okuma yazması olmayan.
Zebur: Hz. Davud'a indirilen kutsal kitap.

- Tevrat'ın diğer bir ayeti daha:

أَنْتَ عَبْدِي وَرَسُولِي سَمَّيْتُكَ الْمُتَوَكِّلَ¹

İşte şu ayette, Beniîshakın kardeşleri olan Beniîsmail-den ve Hazret-i Mûsa'dan sonra gelen Peygambere hitap ediyor.

- Tevrat'ın diğer bir ayeti daha:

عَبْدِي الْمُخْتَارُ لَيْسَ بِفَطٍ وَلَا غَلِيظٍ²

İşte, “Muhtar”ın manası “Mustafa”dır, hem ism-i Nebvîdir.

- İncil'de, İsa'dan sonra gelen ve İncil'in birkaç ayetinde “Âlem Reisi” ünvanıyla müjde verdiği Nebînin tarifi-ne dair:

مَعَهُ قَضِيبٌ مِنْ حَدِيدٍ يُقَاتِلُ بِهِ وَأُمَّتُهُ كَذَلِكَ³

İşte şu ayet gösteriyor ki, “Sahibüsseyf ve cihada me-mur bir Peygamber gelecektir.” Kadîb-i hadid kılıç demektir. Hem ümmeti de onun gibi sahibüsseyf, yani cihada memur olacağını, Sure-i Fethin ahirinde

وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَذَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْئَهُ فَادَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَى
عَلَى سَوْقِهِ يُعْجِبُ الزَّرَّاعَ لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ⁴

ayeti, İncil'in şu ayeti gibi, başka ayetlerine işaret edip, Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm, sahibüsseyf ve cihada memur olduğunu, İncil ile beraber ilân ediyor.

ahir: son.

âlem: dünya, bütün yaratılmışlar.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun

ayet: İncil'den bir cümle, delil;

Kur'an'ın her bir cümlesi; Tev-

rat'tan bir cümle, delil.

Beniîshak: Ishakoğulları.

Beniîsmail: İsmailoğulları.

cihad: Allah yolunda malla ve

canla düşmana karşı savaşma,

din için hizmet etme.

dair: ilgili, alâkalı, ait.

hitap etmek: birine söz söyle-

mek, konuşmak.

ilân etmek: açıklamak, herkese

duyurmak.

İncil: Hazret-i İsa'ya gönderilmiş

olan ilâhî kitap.

ism-i Nebevi: Peygamberimiz Hz.

Muhammed'in ismi.

kadîb-i hadid: demir çubuk, kılıç.

mana: anlam.

memur: emir ile hareket eden,

görevli.

Muhtar: Peygamberimizin Tev-

rat'ta geçen isimlerinden biri; se-

çilmiş, seçkin.

Mustafa: seçkin, seçilmiş, Pey-

gamber Efendimizin mübarek

isimlerinden biri.

müjde: sevindirici, iyi haber.

mütevekkil: tevekkül eden, ge-

1. Sen Benim kulum ve resulümsün. Sana “Mütevekkil” adını verdim. (Tesniye, Ishah: 18.)

2. Seçkin kulum, katı yürekli ve kaba değildir. (Tesniye, Ishah: 18.)

3. Yanında kılıcı vardır, onunla savaşacaktır. Ümmeti de öyledir.

4. İncil'deki vasıfları ise şöyledir: Onlar filizini çıkarmış, sonra git gide kuvvet bulmuş, kalınlaşmış ve gövdesi üzerine yükselmiş bir ekine benzer ki, bu çiftçilerin hoşuna gider. (Fetih Su-resi: 29.)

rekenleri yaptıktan sonra işini Allah'a havale eden.

nebi: haberci, peygamber, el-çi.

reis: baş, başkan,

resul: peygamber, elçi

sahibüsseyf: kılıç sahibi.

Tevrat: Hz. Mûsa'ya indirilmiş olan ilâhî kitap.

ümme: Peygamberimiz Hz.

Muhammed'e inanıp onun yolundan gidenlerin tamamı.

ünvan: ad, isim.

vasıf: nitelik, özellik, sıfat.

• Tevrat'ın Beşinci Kitabının Otuz Üçüncü Babında şu ayet var:

“Hak Teâlâ, Tur-i Sina'dan ikbal edip bize Sâir'den tulû etti ve Faran Dağlarında zahir oldu.”¹

İşte şu ayet, nasıl ki Tûr-i Sina'da “*ikbal-i Hak*” fıkra-sıyla nübüvvet-i Müseviyeyi ve Şam Dağlarından ibaret olan Sâir'den “*tulû-u Hak*” fıkra-sıyla nübüvvet-i İseviyeyi ihbar eder; öyle de, bilittifak Hicaz Dağlarından ibaret olan Faran Dağlarından “*zuhur-u Hak*” fıkra-sıyla, bizzarure risalet-i Ahmediyeyi (a.s.m.) haber veriyor.

Hem Sure-i Fethin ahirinde ² **ذَٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ** hük-münü tasdiken, Tevrat'ta Faran Dağlarından zuhur eden Peygamberin Sahabeleri hakkında şu ayet var: “Kudsîle-rin bayrakları beraberindedir. Ve onun sağındadır.” “Kudsîler” namıyla tavsif eder. Yani, “Onun Sahabeleri kudsî, salih evliyalardır.”

• Eş'ya Peygamberin kitabında, Kırk İkinci Babında şu ayet vardır:

“Hak Sübhanehü, ahir zamanda, kendinin ıstıfagerde ve bergüzidesi kulunu ba's edecek ve ona, Ruhülemin Hazret-i Cibril'i yollayıp din-i İlâhîsini ona talim ettirecek. Ve o dahi, Ruhüleminin talimi veçhile nâsa talim eyleyecek ve beynennâs hak ile hükmedecektir. O bir nurdur, halkı zulûmattan çıkaracaktır. Rabbin bana kablelvuku bildirdiği şeyi ben de size bildiriyorum.”³

1. Tevrat, Tesniye, Bab 33, ayet 1.

2. Bu onların Tevrat'taki vasfıdır. (Fetih Suresi: 29.)

3. Kitab-ı Mukaddes (Türkçe tercüme) Bab: 4, İşaya, ayet 1-4, 7, 9, s. 704.

ahir: son.

ahir zaman: dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

ayet: Tevrat'tan bir cümle.

bab: bir kitabın bölümlerinden her biri.

ba's etme: Allah'ın peygamber göndermesi.

bergüzide: seçkin, seçilmiş.

beynennâs: insanlar arasin-

da.

bilittifak: ittifakla, birlikte.

bizzarure: ister istemez, zorunlu olarak.

din-i İlâhî: Allah'ın dini; İlâhî din.

evliya: velîler, Allah dostları.

Faran: Mekke dağlarına İn-cil'de verilen isim.

fıkra: bölüm, kısım.

Hak Sübhanehü: hakkın ta kendisi, her türlü kusur ve

noksandan uzak olan Allah.

Hak Teâlâ: hakkın ta kendisi olan yüce Allah.

hak: doğru, gerçek.

halk: insanlar.

Hicaz: Arabistan'da Mekke-i

Mükerreme ile Medine-i Mü-

nevere'yi içine alan bölge.

hüküm: karar, emir.

ıstıfagerde: seçilmiş.

ibaret olan: meydana gelen, oluşan.

ihbar etmek: haber vermek, bildirmek.

ikbal: yönelmek, teveccüh etmek.

ikbal-i Hak: Cenab-ı Hakkın Tûr-i Sina'da Hazret-i Mûsa'yı kabulü esnasında tecelli edışı mu'cizesiy-le insanogluna yönelmesi, teveccühü.

kablelvuku: olmadan önce.

kudsî: aziz, Allah'a mensup.

nam: ad, isim.

nâs: insanlar.

nur: aydınlık, ışık.

nübüvvet-i İseviye: Hz. İsa'nın peygamberliği.

nübüvvet-i Müseviye: Hz. Mûsa'nın peygamberliği.

Rab: yaratan, besleyen, büyüten, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.

risalet-i Ahmediye: Hz. Muham-med'in peygamberliği.

Ruhülemin: vahiy meleği Hz. Cebrail.

Sahabe: Peygamberimizin mübarek yüzünü görmekte şereflenen ve onun sohbetlerine katılan mü'min kimse.

Sâir: şimdiki Filistin.

salih: dinin emir ve yasaklarına uygun hareket eden, Allah'ın sevgili kulu.

talim: öğretme, eğitme.

tasdiken: tasdik ederek, doğrularak.

tavsif: vasıflandırma, özelliklerini anlatma.

Tevrat: Hz. Mûsa'ya indirilmiş olan İlâhî kitap.

tulû: doğma, görünme, meydana çıkma.

tulû-u Hak: hakkın doğması; Şam civarında doğan Hz. İsa'ya gönderilen dinle Cenab-ı Hakkın âdeta doğması, görünmesi.

Tûr-i Sina: Sina Dağı; Cenab-ı Hakkın Hz. Mûsa'ya tecelli ettiği ve Tevrat'ı indirdiği, bugün Mısır topraklarında olan dağ.

vasıf: hâl, nitelik, sıfat, özellik.

veçhile: yoluyla.

zahir olmak: görünmek.

zuhur etmek: görünmek, ortaya çıkmak.

zuhur-u Hak: hakkın ortaya çıkması, doğması; Hicaz bölgesinde doğan Peygamberimize gönderilen dinle Cenab-ı Hakkın âdeta kendini göstermesi ortaya çıkması.

zulûmat: karanlıklar; dinsizlik, zulüm ve küfür.

ahir zaman: dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.
aleyhissalâtü vesselâmı: salât ve selâm onun üzerine olsun.
aleyhisselâm: Allah'ın selâmı onun üzerine olsun.
arz: yer, dünya.
aşikâr: açık.
ayet: Tevrat'tan bir cümle, delil; Zebur'dan bir cümle, delil.
bab: kapı, bölüm, kısım.
bahirden bahre: denizden denize.
bereket: bolluk, çokluk.
beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.
Cebel-i Arafat: Arafat Dağı, Mekte-i Mukadder'de bulunan mübarek dağın ismi.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
ebedülâbâd: sonsuzlukların sonsuzluğu, sonsuzluk.
envar: nurlar, aydınlıklar, ışıklar.
evsaf: vasıflar, özellikler.
Fahr-i Alem: âlemin kendisiyle övündüğü Peygamber Efendimiz.
garp: batı.
gayet: son derece, çok.
Hak: Allah.
ihtiyar etmek: seçmek, tercih etmek.
inkiyat etmek: boyun eğmek.
kaim: ayakta duran.
makta: kesilen yer, kesinti yeri, başlangıç yeri.
malik: sahip.
mevcut: var olan, yaratılmış.
Muhammed-i Arabî: Arapların içinden çıkan Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed.
mübarek: bereketli, hayırlı, uğurlu.
mülûk: melikler, hükümdarlar, krallar.
münevver: nurlanmış, aydınlatılmış.
münteha: uç, son nokta.
müntesir: yayılmış, yaygın.
müsemma: isimlendirilmiş, adlandırılmış.
nam: ad.
nebi: haberci, peygamber, elçi.
Rabb-i Vahid: bir, tek ve eşsiz terbiye edici olan Allah.
salât: Hz. Peygambere dua; Hz. Muhammed'e, ashabına, ailesine Allah'ın rahmet ve mağfiretini,

İşte şu ayet, gayet sarîh bir surette, Ahir Zaman Peygamberi olan Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmın evsafını beyan ediyor.

• Mişâil namıyla müsemma Mihâil Peygamberin kitabının Dördüncü Babında şu ayet var:

“Ahir zamanda bir ümmet-i merhume kaim olup, orada Hakka ibadet etmek üzere mübarek dağı ihtiyar ederler. Ve her iklimden orada birçok halk toplanıp Rabb-i Vahide ibadet ederler, Ona şîrk etmezler.” ¹

İşte şu ayet, zahir bir surette, dünyanın en mübarek dağı olan Cebel-i Arafat ve orada her iklimden gelen hacıların tekbir ve ibadetlerini ve ümmet-i merhume namıyla şöretşiar olan ümmet-i Muhammediyeyi tarif ediyor.

• Zebur'da, Yetmiş İkinci Babında şu ayet var:

“Bahirden bahre malik ve nehirlerden arzın makta ve müntehasına kadar malik ola... Ve kendisine Yemen ve Cezayir mülûkü hediyeler götüreler... Ve padişahlar ona secde ve inkiyat edeler... Ve her vakit ona salât ve her gün kendisine bereketle dua oluna... Ve envarı, Medine'den münevver ola... Ve zikri, ebedülâbâd devam ede... Onun ismi, şemsin vücudundan evvel mevcuttur; onun adı güneş durdukça münteşir ola...” ²

İşte şu ayet, pek aşikâr bir tarzda Fahr-i Âlem Aleyhissalâtü Vesselâmı tavsif eder. Acaba Hazret-i Davud Aleyhisselâmdan sonra, Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâmdan başka hangi nebî gelmiş ki, şarktan garba

1. Kitab-ı Mukaddes (Türkçe tercüme) Bab: 4, Mika, ayet 1-2, s. 877.

2. Kitab-ı Mukaddes (Türkçe tercüme) Bab, 72, Mezmurlar, s. 581, 582.

meleklerin istiğfarını ve mü'minlerin dualarını dileme; “Allahümme salî alâ seyyidînâ Muhammedin ve alâ âli seyyidînâ Muhammed” deme.
sarih: açık.
suret: şekil, biçim, tarz.
şark: doğu.
şems: güneş.

şirk: Allah'a ortak koşma.
şöhretşiar: şöretli, şöret sahibi.
tarz: biçim, şekil.
tavsif etmek: vasıflandırmak, özelliklerini anlatmak.
tekbir: Allah en büyüktür manasına gelen Allahü Ekber sözünü söyleme.
ümmet-i merhume: ilâhî

merhamete mazhar olan ümmet.
ümmet-i Muhammediye: Hz. Muhammed'e uyan ve onun yolundan giden Müslümanlar.
vücüt: varlık.
zahir: görünen, açık.
Zebur: Hz. Davud'a indirilen kutsal kitap.
zikir: anma, anılma.

kadar dinini neşretmiş ve mülûkü cizyeye bağlamış ve padişahları kendine secde eder gibi bir inkıyat altına almış ve her gün nev-i beşerin humsunun salâvat ve dualarını kendine kazanmış ve envarı Medine'den parlamış kim var? Kim gösterilebilir?

• Hem, Türkçe Yuhanna İncil'inin On Dördüncü Bab ve otuzuncu ayeti şudur:

“Artık sizinle çok söyleşmem. Zira bu Âlemin Reisi geliyor. Ve bende onun nesnesi asla yoktur.” İşte, “Âlemin Reisi” tabiri, “Fahr-i Âlem” demektir. “Fahr-i Âlem” ünvanı ise, Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâmın en meşhur ünvanıdır.

• Yine İncil-i Yuhanna, On Altıncı Bab ve yedinci ayeti şudur:

“Amma ben size hakkı söylüyorum. Benim gittiğim, size faydalıdır. Zira ben gitmeyince, Tesellici size gelmez.”

İşte, bakınız: Reis-i Âlem ve insanlara hakikî teselli veren, Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâmdan başka kimdir? Evet, Fahr-i Âlem odur ve fânî insanları idam-ı ebediden kurtarıp, teselli veren odur.

• Hem, İncil-i Yuhanna, On Altıncı Bab, sekizinci ayeti:

“O dahi geldikte, dünyayı, günaha dair, salâha dair ve hükme dair ilzam edecektir.”

Âlemin Reisi: Âlemlerin Efendisi olan Fahr-i Âlem Hz. Muhammed.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
ayet: İncil'den bir cümle, delil.
bab: bir kitabın bölümlerinden her biri.
cizye: vergi. Müslümanların fethettikleri yerlerde, Müslüman olmayanlardan alınan ve devlet teminatı altında bulunmanın karşılığı olan vergi.

dair: alâkalı, ilgili, ait.
dua: Allah'a yalvarma, niyaz.
envar: nurlar, aydınlıklar, ışıklar.
Fahr-i Âlem: âlemin övünç kaynağı, âlemin kendisiyle övündüğü Peygamberimiz.
faide: fayda, yarar, hayır.
fânî: ölümlü, geçici.
hakikî: gerçek, aslına uygun, gerçek olan.
hums: beşte bir.
hüküm: karar, emir; hâkimiyet.

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere sonsuza kadar yok oluş.
ilzam etmek: susturmak, fikren cevap veremez hale getirmek.
İncil-i Yuhanna: Yuhanna İncil'i, dört İncil'den birisi, Hz. İsa'nın havarilerinden Yuhanna tarafından yazılan İncil.
inkıyat: boyun eğme.
meşhur: herkesin bildiği.
Muhammed-i Arabî: Arapların içinden çıkan Peygamberi-

miz Hz. Muhammed.
mülûk: melikler, hükümdarlar, krallar.
neşretmek: yaymak.
nev-i beşer: insanlık.
Reis-i Âlem: bütün âlemin reisi; efendisi, Hz. Muhammed.
salâh: düzelme, iyileşme; barış, rahatlık.
salâvat: Hz. Muhammed'e rahmet ve esenlik dileme, ona saygı gösterme, salât ve selâm etme.
tabir: ifade, söz.
teselli: acısını dindirme, güzel sözler söyleyerek rahatlatma.
ünvan: ad, isim, sıfat
Yuhanna İncil'i: dört İncil'den birisi, Hz. İsa'nın Havarilerinden Yuhanna tarafından yazılan İncil.
zira: çünkü.

ahiret: öbür dünya, kıyametten sonra kurulacak olan âlem; dünyaya hayatından sonra başlayıp sonsuza kadar devam edecek olan ikinci hayat.

Ahmed-i Muhammed: Hz. Muhammed.

âlem: dünya, bütün yaratılmışlar.
Âlemin Reisi: âlemlerin Efendisi olan Fahr-i Âlem Hz. Muhammed.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

asır: yüzyıl, çağ.

ayet: İncil'den bir cümle, delil.

bab: kapı, bir kitabın bölümlerinden her biri.

bilcümle: bütünüyle, tamamen.

davet etmek: çağırmak.

ekser: en çok, pek çok.

evamir: emirler, buyruklar.

fesat: bozukluk, kötülük, karışıklık.

Hak Ruhu: gerçek doğru, hakikatın ruhu Hz. Muhammed.

hakikat: gerçek, doğru, bir şeyin aslı ve esası.

hâkimiyet-i dünya: dünya hâkimiyeti, dünyaya hükmetme.

haşiye: dipnot, açıklayıcı yazı.

hüküm: emir; bir konu, iş veya kimse hakkında verilen karar.

İncil-i Yuhanna: Yuhanna İncil'i, dört İncil'den birisi, Hz. İsa'nın havarilerinden Yuhanna tarafından yazılan İncil.

inkıyat: boyun eğme, bağlanma.
irşat etmek: doğru yolu göstermek.

itaat etmek: boyun eğmek, emre uymak.

kemal-i teslim: tam bir bağlılık, teslimiyet.

kıyamet: dünyanın sonu, bütün ölümlerin dirilerek mahşerde toplanması, varlığın bozulup dağılması, kâinatın ölümü.

İşte, dünyanın fesadını salâha çeviren ve günahlardan ve şirkten kurtaran ve siyaset ve hâkimiyet-i dünyayı tebdil eden, Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâmdan başka kim gelmiş?

• Hem, İncil-i Yuhanna On Altıncı Bab on birinci ayet:

“Zira bu Âlemin Reisinin gelmesinin hükmü gelmiştir.”

İşte, “Âlemin Reisi” (HAŞİYE) elbette seyyidü'l-beşer olan Ahmed-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmdır.

• Hem, İncil-i Yuhanna On İkinci Bab ve on üçüncü ayet:

“Amma o Hak Ruhu geldiği zaman, sizi bilcümle hakikate irşat edecektir. Zira kendisinden söylemiyor; bilcümle işittiğini söyleyerek, gelecek nesnelerden size haber verecek.”

İşte bu ayet sarihtir. Acaba umum insanları birden hakikate davet eden ve her haberini vahiyden veren ve Cebrail'den işittiğini söyleyen ve kıyamet ve ahiretten tafsilen haber veren, Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâmdan başka kimdir? Ve kim olabilir?

• Hem kütüb-ü enbiyada, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın *Muhammed, Ahmed, Muhtar* manasında

HAŞİYE: Evet, o zat öyle bir reis ve sultandır ki, bin üç yüz elli senede ve ekser asırlardan her bir asırda, lâakal üç yüz elli milyon tebaası ve raiyeti var; kemal-i teslim ve inkıyatla evamirine itaat ederler, her gün ona selâm etmekle tecdid-i biat ederler.

kütüb-ü enbiya: peygamberlere gelen kitaplar.

lâakal: hiç değilse, en azından.

Muhammed-i Arabî: Arapların içinden çıkan Peygamberimiz Hz. Muhammed.

muhtar: seçilmiş, seçkin.

nesne: sey.

raiye: halk, vatandaş.

reis: baş, başkan; efendi.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

salâh: düzelme, iyileşme; barış, rahatlık.

sarih: açık, belli.

seyyidü'l-beşer: insanların seyyidi, efendisi; Hz. Muhammed.

siyaset: hükümet etme, devlet idaresi; devlet işlerini düzenleme ve yürütme sanatıyla ilgili görüş veya anlayış. devlet idaresi ile ilgili esaslar.

sultan: hükmeden, hâkimiyet sahibi.

şirk: Allah'a ortak koşma.

tafsilen: ayrıntılı olarak.

tebaa: ümmet, halk, ahali.

tebdil etmek: değiştirmek, dönüştürmek.

tecdid-i biat: bağlılığı yenileme.

umum: bütün, tüm.

vahiy: bir fikrin, bir hakikatin veya bir emrin Allah tarafından peygamberlere bildirilmesi.

zat: kişi, şahıs, fert.

zira: çünkü.

Süryanî ve İbranî isimleri var. İşte Hazret-i Şuayb'ın suhufunda ismi, “Muhammed” manasında *Müşeffah*'tır. ¹ Hem Tevrat'ta, yine “Muhammed” manasında *Münha - menna*, hem “Nebiyü'l-Haram” manasında *Hımyata*; ² Zebur'da *el-Muhtar* ³ ismiyle müsemmadır. Yine Tevrat'ta *el-Hatemü'l-Hatem*, ⁴ hem Tevrat'ta ve Zebur'da *Mukimü's-Sünne*, ⁵ hem Suhuf-u İbrahim ve Tevrat'ta *Mazmaz*'dır. ⁶ Hem Tevrat'ta *Ahyed*'dir.

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm demiş:

اسْمِي فِي الْقُرْآنِ مُحَمَّدٌ، وَفِي الْإِنْجِيلِ أَحْمَدُ، وَفِي التَّوْرَةِ أَحَدٌ ⁷
buyurmuştur.

• Hem İncil'de, esma-i Nebevîden

صَاحِبُ الْقَضِيبِ وَالْهَرَاوَةِ yani, “*Seyf ve Asa Sahibi*.” ⁸

Evet, *sahibüsseyf* enbiyalar içinde en büyüğü, ümmetiyle cihada memur; Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'dır.

• Yine İncil'de, *Sahibü't-Tâc*'dir. ⁹ Evet, “*Sahibü't-Tâc*” ünvanı, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâma mahsusur. *Tâc*; *amâme*, yani *sarık* demektir. Eski zamanda, milletler içinde, milletçe umumiyet itibarıyla sarık ve agel saran, kavm-i Araptır. İncil'de *Sahibü't-Tâc*, kat'î olarak Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm demektir.

• Hem, İncil'de *el-Baraklit* veyahut *el-Faraklit* ki, İncil tefsirlerinde “*Hak ve batılı birbirinden tefrik eden hakpe - rest*” manası verilmiş ki, sonra gelecek insanları hakka sevk edecek zatın ismidir.

agel: sarık.
Ahyed: Hz. Peygamberin Tevrat'taki ismi.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
amâme: imame, sarık.
asa: değnek, sopa.
batıl: yalan, yanlış.
cihad: Allah yolunda malla ve canla düşmana karşı savaşma.
el-hatemü'l-hatem: en son mühür; Hz. Muhammed'in Tevrat'ta geçen bir ismi.
el-muhtar: seçilmiş, seçkin.
enbiya: nebîler, peygamberler, haberciler.
esma-i Nebevî: Peygamberimizin isimleri.
hakperest: doğruluktan ve haktan ayrılmayan.
Hımyata: Peygamberimizin Tevrat'ta "Mescid-i Haram peygamberi" manasındaki ismi.
İbrani: İbranice. (Yahudiler Hz. İbrahim'i en büyük ataları saydıkları için kendilerine İbrani demişlerdir.)
itibarıyla: bakımından.
kat'î: kesin, şüphesiz.
kavm-i Arap: Arap milleti.
mahsus: başkasında bulunmayan, bir şeye veya kişiye has olan, özel.
mukimü's-sünne: sünneti ihya edecek olan zat.
müsemma: isimlendirilmiş, adlandırılmış.
Nebiyü'l-Haram: Mescid-i Haram Peygamberi.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
sahibüsseyf: kılıç sahibi.
Sahibü't-Tâc: tâc, sarık sahibi; Hz. Muhammed'in İncil'de geçen adı.
sevk etmek: ulaştırmak.
seyf: kılıç.
suhuf: sayfalar; bazı peygamberlere verilen ve ilâhî emirleri içeren sayfalar.
Suhuf-u İbrahim: Hz. İbrahim'e indirilen sayfalar.
Süryani: Süryanice (Suriye ve Türkiye'nin güney doğusunda yaşayan, Samî ırkından bir Hristiyan topluluğu.)
tefrik etmek: ayırmak.
tefsir: açıklama, izah, yorum.
Tevrat: Hz. Musa'ya indirilmiş olan ilâhî kitap.
umumiyet: umumîlik, genellik.
ümme: Peygamberimiz Hz. Muhammed'e inanıp onun yolundan gidenlerin tamamı.
Zebur: Hz. Davud'a indirilen kutsal kitap.

1. Halebî, *Sîretü'l-Halebiye*, 1:353; Nebhanî, *Hüccetullah ale'l-Âlemîn*, 112; Kastalanî, *Mevahibü'l-Ledünniye*, 6:189.
2. Halebî, *Sîretü'l-Halebiye*, 1:346; Nebhanî, *Hüccetullah, ale'l-Âlemîn*, 112-113.
3. Halebî, *Sîretü'l-Halebiye*, 1:353; Nebhanî, *Hüccetullah, ale'l-Âlemîn*, 112; Kastalanî, *Mevahibü'l-Ledünniye*, 6:189; Aliyyü'l-Karî, *Serhü's-Sîfa*, 1:739.
4. Nebhanî, *Hüccetullah, ale'l-Âlemîn*, 114.
5. Nebhanî, *Hüccetullah, ale'l-Âlemîn*, 115.
6. Halebî, *Sîretü'l-Halebiye*, 1:353; Nebhanî, *Hüccetullah, ale'l-Âlemîn*, 113.
7. Benim ismim Kur'an'da Muhammed, İncil'de Ahmed, Tevrat'ta ise Ahyed'dir. (*el-Envarü'l-Muhammediye mine'l-Mevahibü'l-Ledünniye*, s. 143.)
8. Aliyyü'l-Karî, *Serhü's-Sîfa*, 1:739.
9. Aliyyü'l-Karî, *Serhü's-Sîfa*, 1:739.

İncil'in bir yerinde, İsa Aleyhisselâm demiş: “Ben gideceğim, tâ Dünyanın Reisi gelsin.” Acaba Hazret-i İsa Aleyhisselâmdan sonra dünyanın reisi olacak ve hak ve batılı fark ve temyiz edip Hazret-i İsa Aleyhisselâmın yerinde insanları irşat edecek, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmdan başka kim gelmiştir? Demek Hazret-i İsa Aleyhisselâm, ümmetine daima müjde ediyor ve haber veriyor ki, “Birisi gelecek, bana ihtiyaç kalmayacak. Ben onun bir mukaddimesiyim ve müjdecisiyim.” Nasıl ki, şu ayet-i kerîme:

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَآئِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ

(HAŞİYE) 1

HAŞİYE: أُمَّتُهُ الْحَمَادُونَ Seyyah-ı Meşhur Evliya Çelebi, Hazret-i Şem'un-u Safa'nın türbesinde, ceylân derisinde yazılı İncil-i Şerif'te bu gelen ayeti okumuştur. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm hakkında nazil olan ayet: ايتون Bir oğlan, ازربون yani İbrahim neslinden ola,

افزولات onun بنت, لوغسلين peygamber ola, پروفتون

mevlidi Mekke ola, كه كالوشير salihlikle gelmiş ola, تونومنين onun müba-

rek adı **HAŞİYECİK** مَوَامِيتْ Ahmed Muhammed ola. ايسفدون Ona uyanlar

تاكرديس bu cihan ıssı olalar, بيست ييث dahi ol cihan ıssı ola.

HAŞİYECİK: Bu *Mevamît* kelimesi *Memed*'den ve *Memed* dahi *Muhammed*'den tahrif edilmiş.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

ayet: İncil'den bir cümle, delil.

ayet-i kerîme: Kur'an'ın ayeti; azamet ve şerefi olan ayet.

batıl: doğru olmayan, yalan, yanlış.

cihan: dünya, kâinat, âlem.

fark: ayırma, seçme.

hak: doğru, gerçek

haşiye: dipnot, açıklayıcı yazı.

Hazret-i Şem'un-u Safa: Hz. İsa'nın havarilerindendir, türbesi Antakya'da Habib-i Neccar Camii'nin avlusundadır.

ıssı olmak: sahibi olmak.

İncil: Hazret-i İsa'ya gönderilmiş olan ilâhî kitap.

İncil-i Şerif: Hz. İsa'ya indirilen kutsal kitap; İncil.

irşat: doğru yolu gösterme.

mevlidi: doğumu; doğum yeri.

1. Hani Meryem oğlu İsa “Ey İsrailoğulları,” demişti. “Ben, daha önce indirilen Tevrat'ı doğrulamak ve benden sonra gelecek Ahmed ismindeki bir peygamberi müjdelemek üzere size Allah tarafından gönderilmiş bir peygamberim.” O açık ve kesin mu'cizeler getirdiğinde, “Bu apaçık bir sihirdir” dediler. (Saf Suresi: 6.)

mu'cize: Peygamberler tarafından ortaya konmuş, olağanüstü hâl ve hareketlerden her biri.

mukaddime: başlangıç.

mübarek: bereketli, hayırlı, uğurlu.

nazil olma: inme.

nesil: kuşak, nesil, soy.

reis: baş, başkan.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

Seyyah-ı Meşhur: Meşhur Gezgin.

sihir: büyü, büyücülük.

temyiz etmek: ayırmak, iyiyi kötüden ayırdetmek.

Tevrat: Hz. Mûsa'ya indirilmiş olan ilâhî kitap.

türbe: mezar, kabir.

ümme: bir peygambere inanıp onun yolundan gidenlerin tamamı.

Evet, İncil’de Hazret-i İsa Aleyhisselâm, çok defalar ümmetine müjde veriyor. İnsanların en mühim bir reisi geleceğini; ve o zatı da bazı isimler ile yâd ediyor. O isimler elbette Süryanî ve İbranîdirler. Ehl-i tahkik, görmüşler. O isimler, “Ahmed, Muhammed, Fariku’n-beyne’l-Hakkı ve’l-Batıl” manasındadırlar. Demek İsa Aleyhisselâm çok defa Ahmed Aleyhissalâtü Vesselâmdan beşaret veriyor.

Sual: *Eğer desen:* “Neden Hazret-i İsa Aleyhisselâm her nebîden ziyade müjde veriyor; başkalar yalnız haber veriyorlar, müjde sureti azdır?”

Elcevap: Çünkü, Ahmed Aleyhissalâtü Vesselâm, İsa Aleyhisselâmı Yahudilerin müthiş tekzibinden ve müthiş iftiralarından ve dinini müthiş tahrifattan kurtarmakla beraber; İsa Aleyhisselâmı tanımayan Benîsrailin suubetli şeriatına mukabil, sühuletli ve cami ve ahkâmca şeriat-ı İseviyenin noksanını ikmal edecek bir şeriat-i âliyye sahiptir. İşte onun için, çok defa “Âlemin Reisi geliyor” diye müjde veriyor.

İşte Tevrat, İncil, Zebur’da ve sair suhuf-u enbiyada çok ehemmiyetle, ahirde gelecek bir peygamberden bahisler var, çok ayetler var—nasıl bir kısım numunelerini gösterdik. Hem çok namlar ile o kitaplarda mezkûrdur. Acaba bütün bu kütüb-ü enbiyada, bu kadar ehemmiyetle, mükerrer ayetlerde bahsettikleri Ahir zaman Peygamberi, Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâmdan başka kim olabilir?

ahir zaman: dünya hayatının kıyamete yakın son devri.
ahir: son,
ahkâm: hükümler, emirler, kanunlar.
Âlemin Reisi: âlemlerin efendisi olan Hz. Muhammed.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
aleyhisselâm: selâm onun üzerine olsun.
ayet: ilâhî söz, delil.
bahis: bir konunun bölümleri.

Benîsrail: İsrailoğulları.
beşaret: müjde, sevindirici haber.
camî: pek çok manaları ve hakikatleri içinde toplayan.
ehemmiyet: önem.
ehl-i tahkik: gerçeği araştıranlar, delilleriyle bilip gerçeğin peşinden gidenler.
Fariku’n-beyne’l-Hakkı ve’l-Batıl: Hak ve batılın arasını ayırt eden.
İbrani: İbranice (Yahudiler Hz. İbrahim’i en büyük ataları

saydıkları için kendilerine İbrani demişlerdir.)
ikmal: tamamlama.
İncil: Hazret-i İsa’ya gönderilmiş olan ilâhî kitap.
kütüb-ü enbiya: Peygamberlere gelen kitaplar.
mezkûr: anılmış.
mukabil: karşı, karşılık.
mükerrer: tekrarlanmış, tekrarlanan.
nam: ad.
nebi: haberci, elçi, peygamber.

numune: örnek, misal.
reis: baş, başkan.
sair: diğer, başka, öteki.
sual: soru.
suhuf-u enbiya: Peygamberlere verilen sahifeler.
suret: biçim, şekil, tarz.
suubetli: zor.
sühuletli: kolay.
Süryanî: Süryanice (Suriye ve Türkiye’nin güney doğusunda yaşayan, Sami ırkından bir Hristiyan topluluğu).
şeriat: Allah tarafından peygamber vasıtasıyla bildirilen, ilâhî emir ve yasaklara dayanan hükümlerin hepsi.
şeriat-ı İseviye: Hz. İsa’nın getirdiği şeriat.
şeriat-ı âliyye: yüce, üstün şeriat.
tahrifat: bozmalar, değiştirmeler,
tekzip: yalanlama.
Tevrat: Hz. Musa’ya indirilmiş olan ilâhî kitap.
ümme: bir peygambere inanıp onun yolundan gidenlerin toplamı.
yâd etmek: anmak, hatıra getirmek.
zat: şahıs, kişi, fert.
Zebur: Hz. Davud’a nazil olan mukaddes kitap.
ziyade: çok, fazla,

İKİNCİ KISIM

İrhasattan ve delâil-i nübüvvetten maksat şudur ki: “Bi’set-i Ahmediyeden evvel, zaman-ı fetrette kâhinler, hem o zamanın bir derece evliya ve arif-i billâh olan bir kısım insanları, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın geleceğini haber vermişler ve ihbarlarını da neşretmişler, şiirleriyle gelecek asırlara bırakmışlar. Onlar çoktur.

■ Biz, ehl-i siyer ve tarihin nakil ve kabul ettikleri meşhur ve münteşir olan bir kısmını zikredeceğiz.

• **Ezcümle**, Yemen padişahlarından Tübbâ isminde bir melik, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın evsafını eski kitaplarda görmüş, iman etmiş. Şöyle bir şiirini ilân etmiş:

شَهِدْتُ عَلَى أَحْمَدَ أَنَّهُ رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ بَارِئُ النَّسَمِ
فَلَوْ مَدَّ عُمُرِي إِلَى عُمُرِهِ لَكُنْتُ وَزِيرًا لَهُ وَابْنَ عَمِّ

Yani, “Ben, Ahmed’in (a.s.m.) risaletini tasdik ediyorum. Ben onun zamanına yetişseydim, ona vezir ve amir mizade olurdum.” (Yani, Ali gibi olurdum.)¹

• **İkincisi**: Meşhur Kuss bin Saide ki, kavm-i Arabın en meşhur ve mühim hatibi ve muvahhit bir zat-ı ruşenzamir. İşte şu zat da, bi’set-i nebevîden evvel risalet-i Ahmediyeyi şu şiirle ilân ediyor:

أَرْسَلَ فِينَا أَحْمَدَ خَيْرَ نَبِيِّ قَدْ بُعِثَ
صَلَّى عَلَيْهِ اللَّهُ مَا عَجَّ لَهُ رَكْبٌ وَحُتَّ²

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
ammizade: amca çocuğu.
arif-i billâh: Allah’ı bilen, tanıyan.
asır: yüzyıl, çağ.
bi’set-i Ahmediye: Hz. Muhammed’in peygamber olarak gönderilmesi.
bi’set-i nebevî: Hz. Muhammed’in peygamberlikle görevlendirilmesi.
delâil-i nübüvvet: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberlik delilleri.
ehl-i siyer: Peygamber Efendimizin hayatını araştıranlar.
evliya: veliler, Allah dostları.
evsaf: vasıflar, özellikler.
evvel: önce.
hatip: topluluğa karşı konuşan, güzel ve düzgün söz söyleyen.
ihbar: haber verme, bildirme, duyurma.
ilân etmek: açıklamak, herkese duyurmak.
iman: inanma.
irhasat: Hz. Muhammed’in peygamberliğinden evvel meydana gelen ve peygamber olacağına işaret eden harika hâller, belirtiler.
kafîle: birlikte yolculuk eden topluluk.
kâhin: gelecekte haber vermek iddiasında bulunan kimse.
kavm-i Arap: Arap kavmi, milleti.
maksat: kastedilen, varılmak istenen nokta.
melik: hükümdar, padişah, kral.
meşhur: tanınmış, şöhretli, ünlü.
muvaahhit: Allah’ı birleyen, Cenab-ı Hakkın varlığına ve birliğine inanan.
mühim: önemli.
münteşir: yayılmış, duyulmuş.
nakil: aktarma, anlatma.
neşretmek: yaymak.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

risalet: resullük, elçilik, peygamberlik.
risalet-i Ahmediye: Peygamber Efendimizin peygamberliği.
salât: rahmet, Hz. Peygambere dua.

tasdik etmek: doğrulamak, kabul etmek.
teşvik: sevkendirmek, cesaret vermek.
vezir: hükümdar vekili.
zaman-ı fetret: fetret zamanı, insanlara peygamber gönderilen zaman.

derilmeyen manevî buhran zamanı.
zat: kişi, şahıs, fert.
zat-ı ruşenzamir: hakikatleri bilen, gönlü aydın kişi.
zikir: anma, bildirme.

1. İbni Kesir, el-Bidaye ve’n-Nihaye, 2:166; Kadı İyaz, Şıfa, 1:363.

2. Bize, gönderilenlerin en hayırlısı, peygamberlerin en üstünü olarak Ahmed’i gönderdi. Kafiler onu ziyaret için yollara düştükçe ve bu teşvik edildikçe, Allah ona salât eylesin. (Kadı İyaz, Şıfa, 1:363.)

• **Üçüncüsü:** Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın ecdadından olan Kâ'b bin Lüeyy, nübüvvet-i Ahmediye-yi (a.s.m.) ilham eseri olarak şöyle ilân etmiş:

عَلَى غَفْلَةٍ يَأْتِي النَّبِيُّ مُحَمَّدٌ ﷺ فَيُخْبِرُ أَخْبَارًا صَدُوقًا خَيْرُهَا

Yani, “Füc’eten, Muhammedü’n-Nebî gelecek, doğru haberleri verecek.” ¹

• **Dördüncüsü:** Yemen padişahlarından Seyf İbni Zîyazen, kütüb-ü sabıkada Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın evsafını görmüş, iman etmiş, müştak olmuş idi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın ceddi Abdülmuttalip Yemen’e kafile-i Kureyş ile gittiği zaman, Seyf ibni Zîyazen, onları çağırarak, onlara demiş ki:

إِذَا وَلَدَ بَيْتَهُمَا وَلَدٌ بَيْنَ كَتَفَيْهِ شَامَةٌ كَانَتْ لَهُ الْإِمَامَةُ وَإِنَّكَ يَا عَبْدَ الْمُطَّلِبِ لَجَدُّهُ

Yani, “Hicaz’da bir çocuk dünyaya gelir. Onun iki omuz arasında hatem gibi bir nişan var. İşte o çocuk umum insanlara imam olacak.” Sonra, gizli Abdülmuttalip’i çağırarak, “O çocuğun ceddi de sensin” diye kerametkârâne, bi’setten evvel haber vermiş. ²

• **Beşincisi:** Varaka bin Nevfel (Hatice-i Kübra’nın ammizadelerinden), bidayet-i vahiyde, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm telâş etmiş. Hatice-i Kübra, o hâdiseyi meşhur Varaka bin Nevfel’e hikâye etmiş. Varaka demiş: “Onu bana gönder.” Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm Varaka’nın yanına gitmiş, mebde-i vahiydeki vaziyeti hikâye etmiş. Varaka demiş:

1. İbni Kesir, el-Bidaye ve’n-Nihaye, 2:244; Kadı İyaz, Şifa, 1:364.

2. Beyhakî, 2:9; İbni Kesir, el-Bidaye ve’n-Nihaye, 2:328; Kadı İyaz, Şifa, 1:143.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

ammizade: amcaoğlu.

bidayet-i vahiy: vahyin başlangıcı.

bi’set: Hz. Muhammed’in peygamberlikle görevlendirilmesi.

cet: ata, dede.

ecdat: dedeler, atalar.

evsaf: vasıflar, özellikler.

füc’eten: ansızın, birden bire.

hâdis: olay, meydana çıkan hâl.

hatem: mühür, damga.

Hatice-i Kübra: Hz. Hatice, en büyük Hatice anlamında Hz. Peygamberin ilk ve en büyük hanımının sıfatı.

Hicaz: Arabistan’da Mekke-i Mükerre ile Medine-i Münevvere’yi içine alan bölge.

ilân etmek: açıklamak, herkese duyurmak.

ilham: belli bilgi vasıtalarına başvurmadan Allah tarafından insanın kalbine veya zihnine indirilen mana.

imam: önder ve ileride olan,

rehber.

iman: inanma.

kafile-i Kureyş: Kureyş kafilesini, topluluğu.

kerametkârâne: keramet göstererek.

kütüb-ü sabika: önceki, geçmiş kitaplar.

mebde-i vahiy: vahyin başlangıcı.

Muhammedü’n-Nebî: Peygamberimiz Hz. Muhammed.

nişan: iz, belirtir.

nübüvvet-i Ahmediye: Hz. Muhammed’in Peygamberliği.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah’ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

umum: bütün, tüm.

vaziyet: hâl, durum.

بَشِّرْ يَا مُحَمَّدُ إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ النَّبِيُّ الْمُنْتَظَرُ وَبَشِّرْ بِكَ عَيْسَى

Yani, “Telâş etme, o hâlet vahiydir. Sana müjde! İnti - zar edilen nebî sensin. İsa seninle müjde vermiş.” ¹

• **Altıncısı:** Askalâni'l-Hımyerî nam arif-i billâh, bi'set-ten evvel Kureyşîleri gördüğü vakit, “İçinizde dava-i nübüvvet eden var mı?” “Yok” derlerdi. Sonra, bi'set vak-tinde yine sormuş. “Evet,” demişler. “Biri dava-i nübüv-vet ediyor.” Demiş: “İşte, âlem onu bekliyor.” ²

• **Yedincisi:** Nasarâ ulema-i benamından İbnü'l-Âlâ, bi'setten ve Peygamberi görmeden evvel haber vermiş. Sonra gelmiş, Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtü Vesse-lâmı görmüş, demiş:

وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ لَقَدْ وَجَدْتُ صِفَتَكَ فِي الْإِنْجِيلِ
وَبَشِّرْ بِكَ ابْنُ الْبَتُولِ

Yani, “Ben senin sıfatını İncil’de gördüm, iman ettim. İbni Meryem, İncil’de senin geleceğini müjde etmiş.” ³

• **Sekizincisi:** Bahsi geçen Habeş Padişahı Necaşi de-miş: **لَيْتَ لِي خِدْمَتُهُ بَدَلًا عَنْ هَذِهِ السَّلْطَنَةِ** Yani, “Keşke şu saltanata bedel, Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesse-lâmın hizmetkârı olsaydım. O hizmetkârlık, saltanatın pek fevkindedir.” ⁴

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

arif-i billâh: Allah'ı bilen, tanıyan.

bahsi geçen: söz edilen, sözü ge-çen.

bedel: karşılık.

bi'set: Hz. Muhammed'in Pey-gamberlikle görevlendirilmesi.

dava-i nübüvvet: Peygamberlik dava etmek, Peygamber olduğu-nu ilân etmek.

fevkinde: üstünde, üzerinde.

hâlet: hâl, durum.

hizmetkâr: hizmetçi.

iman: inanma, İslâmiyeti kabul etme.

İncil: Hazret-i İsa'ya gönderilmiş olan İlâhî kitap.

1. Müsned, 4:304; Buharî, 1:3, 6:215; Kadı İyaz, Şîfa, 1:363.

2. Kadı İyaz, Şîfa, 1:363.

3. Alliyü'l-Karî, Şerhü's-Şîfa, 1:744.

4. Beyhakî, 2:285; Kadı İyaz, Şîfa, 1:364.

intizar edilen: beklenen.

Kureyşî: Kureys kabilesinden olan kimse.

Muhammed-i Arabî: Arapla-rın içinden çıkan Peygamberi-miz Hz. Muhammed.

müjde: sevindirici haber.

nam: ad.

Nasarâ ulema-i benamı: Hristiyanların meşhur âlimle-ri.

Nebî: haberci, peygamber.

Necaşi: Habeş hükümdarları-na verilen ünvan.

saltanat: sultanlık, hüküm-darlık.

sıfât: vasıflar, özellikler.

vahiy: bir fikrin, bir hakikatin veya bir emrin Allah tarafın-dan peygamberlere bildiril-mesi.

■ Şimdi, ilham-ı Rabbanî ile gayptan haber veren bu ariflerden sonra, gayptan ruh ve cin vasıtasıyla haber veren kâhinler, pek sarîh bir surette Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmin geleceğini ve nübüvvetini haber vermişler. Onlar çoktur; biz, onlardan meşhurları ve manevî tevatür hükmüne geçmiş ve ekser tarih ve siyerde nakledilmiş birkaçını zikredeceğiz. Onların uzun kıssalarını ve sözlerini siyer kitaplarına havale edip, yalnız icmalen bahsedeceğiz.

• **Birincisi:** Şıkk isminde meşhur bir kâhindir ki, bir gözü, bir eli, bir ayağı varmış—âdeti yarım insan. İşte o kâhin, manevî tevatür derecesinde kat'î bir surette tarihlere geçmiş ki, risalet-i Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâmı haber verip, mükerreren söylemiştir. ¹

• **İkincisi:** Meşhur Şam kâhini Satih'tir ki, kemiksiz, âdeti azasız bir vücut, yüzü göğsü içinde bir acube-i hilkat ve çok da yaşamış bir kâhindir. Gayptan verdiği doğru haberler, o zaman insanlarda şöhrat bulmuş. Hatta Kisra, yani Fars padişahı, gördüğü acip rüyayı ve velâdet-i Ahmediye (a.s.m.) zamanında sarayın on dört şerefesinin düşmesinin sırrını Satih'ten sormak için, Muyzan denilen âlim bir elçisini göndermiş. Satih demiş: “On dört zat, sizlerde hâkimiyet edecek, sonra saltanatınız mahvolacak. Hem birisi gelecek, bir din izhar edecek. İşte, o, sizin din ve devletinizi kaldıracak” mealinde, Kisraya haber göndermiş. İşte o Satih, sarîh bir surette, Ahir Zaman Peygamberinin gelmesini haber vermiş. ²

1. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:365.

2. *Beyhakî*. 2:126-129; Kadı İyaz, *Şifa*. 1:365.

acip: şaşırtıcı, hayret verici.

acube-i hilkat: yaratılış gariyesi, yaratılışı çok tuhaf olan.

ahir zaman: dünya hayatının kıyamete yakın son devresi.

aleyhissalâtü vesselâm: selâm ve selâm onun üzerine olsun.

âlim: bilgili, bilgin.

arif: bilen, bilgi sahibi,

bahis: bir konu hakkında söz söyleme, konuşma.

ekser: pek çok.

Fars: İran.

gaip: görünmeyen âlem.

hâkimiyet: hâkim olma hâli, egemenlik.

havale etmek: bırakmak.

icmalen: kısaca, özetle.

ilham-ı Rabbanî: belli bilgi vasıtalarına başvurmadan Allah tarafından insanın kalbine veya zihnine indirilen mana.

izhar etme: ortaya çıkarma, gösterme.

kâhin: gelecekte haber vermek iddiasında bulunan kim-

se.

kat'î: kesin, şüphesiz.

kıssa: baştan geçen olay, macera, ibret verici hikâye.

Kisra: eskiden İran hükümdarlarına verilen ad.

mahvolma: bitme, yok olma.

manevî tevatür: yalan üzerine birleşmeleri mümkün olmayan bir topluluğun bir olayı mana yönünden aktarması veya aktarılabilecek susmak suretiyle doğruluğunu tasdik etmesi.

meal: anlam, mana,

meşhur: tanınmış, şöhratlı, ünlü,

mükerreren: defalarca, tekrarlar.

nakletmek: aktarmak, anlatmak.

nübüvvet: nebîlik, peygamberlik.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

risalet-i Ahmediye: Hz. Muhammed'in peygamberliği.

saltanat: sultanlık, hükümdarlık; devlet.

sarih: açık.

sır: gizli hakikat, sebep.

siyer: Peygamberimizin hayat tarihi; onun hayatının bütün safhalarını anlatan ve vasıflarını nakleden eserler.

suret: biçim, şekil, tarz.

şerefe: burç, kule.

vasıta: aracılık.

velâdet-i Ahmediye: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in doğuşu.

zat: kişi, şahıs, fert.

zikretmek: anmak, bildirmek.

• Hem kâhinlerden Sevad ibni Karibi'd-Devsî ve Hunâfir ve Ef'asiye Necran ve Cizl ibni Cizli'l-Kindî ve İbni Halasati'd-Devsî ve Fatıma binti Numan-ı Necâriye gibi meşhur kâhinler, siyer ve tarih kitaplarında tafsilen beyan ettikleri vecih üzere, Ahirzaman Peygamberinin geleceğini, o peygamber de Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm olduğunu haber vermişler.¹

• Hem Hazret-i Osman'ın akrabasından Sa'd ibni Binti Küreyz, kâhinlik vasıtasıyla, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın nübüvvetini gayptan haber almış. Bidayet-i İslâmiyette, Hazret-i Osman-ı Zinnureyn'e demiş ki: "Sen git, iman et." Osman, bidayette gelmiş, iman etmiş. İşte o Sa'd, o vakıayı böyle bir şiirle söylüyor:

هَدَى اللَّهُ عَثْمَانَ بِقَوْلِي إِلَى الَّتِي بِهَا رُشِدُهُ وَاللَّهُ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ²

■ Hem kâhinler gibi, "hatif" denilen, şahsı görünmeyen ve sesi işitilen cinnîler, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın geleceğini mükerreren haber vermişler.

• Ezcümle, Zeyyab İbnü'l-Haris'e , hatif-i cinni böyle bağırması, onun ve başkasının sebep-i İslâmı olmuş:

يَا ذِيَابُ يَا ذِيَابُ اسْمِعِ الْعَجَبَ الْعَجَابَ

بُعْثَ مُحَمَّدٍ بِالْكِتَابِ يَدْعُو بِمَكَّةَ فَلَا يُجَابُ³

• Yine bir hatif-i cinnî, Sâmia ibni Karreti'l-Gatafanî'ye böyle bağırması, bazılarını imana getirmiştir:

جَاءَ الْحَقُّ فَسَطَعَ وَدَمَّرَ بَاطِلٌ فَأَنْقَمَعَ⁴

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.

bidayet: başlangıç.

bidayet-i İslâmiyet: İslâmın doğuşu, başlangıcı.

cinni: cin taifesinden olan.

ezcümle: bu cümleden olarak, örneğin.

gaip: görünmeyen âlem.

Hak: doğru, gerçek

hatif: sesi işitilen ve kendisi görülmeyen gayptan haber veren cin.

hatif-i cinni: sesi işitilen fakat kendisi görülmeyen gayptan haber veren cin.

hidayet: doğru ve hak yolu, İslâmı kabul etme.

iman: inanma, İslâm dinini kabul etme.

kâhin: gelecekten haber vermek iddiasında bulunan kimse.

meşhur: tanınmış, şöhretli, ünlü.

mükerreren: tekrarlar, defalarca.

nübüvvet: nebîlik, peygamberlik.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

sâye: sebep.

sebeb-i İslâm: İslâm dinine gir-

mesine sebep.

siyer: Peygamberimizin hayat tarihi; onun hayatının büt-

tün safhalarını anlatan ve va-

sıflarını nakleden eserler.

tafsilen: ayrıntılı olarak.

vakia: olay.

vasıta: aracı, aracılık.

vecih: şekil, tarz, yön.

Bu hatiflerin beşaretleri ve haber vermeleri pek meşhurdur ve çoktur.

■ Hem nasıl kâhinler, hatifler haber vermişler; öyle de, sanemler dahi ve sanemlere kesilen kurbanlar dahi Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâmin risaletini haber vermişler.

• Ezcümle, kıssa-i meşhuredendir ki, Mâzen kabilesinin sanemi bağırıp demiş: ¹ هَذَا النَّبِيُّ الْمُرْسَلُ جَاءَ بِالْحَقِّ الْمُنَزَّلِ diyerek, risalet-i Ahmediyeyi (a.s.m.) haber vermiş.

• Hem Abbas ibni Merdas'ın sebep-i İslâmiyeti olan meşhur vakia şudur ki: Dımar namında bir sanemi varmış. O sanem bir gün böyle bir ses vermiş:

أَوْ دَى ضِمَارٍ وَكَانَ يُعْبَدُ مَدَّةً قَبْلَ الْبَيَانِ مِنَ النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ

Yani, “Muhammed gelmeden evvel bana ibadet ediliyordu. Şimdi Muhammed'in beyanı gelmiş; daha o dalâlet olamaz.” ²

• Hazret-i Ömer, İslâmiyetten evvel saneme kesilen bir kurbandan böyle işitmiş:

³ يَا آلَ الذِّبْيَحِ أَمْرٌ نَجِيحٌ رَجُلٌ فَصِيحٌ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

İşte bu numuneler gibi çok vakıalar var; mevsuk kitaplar kabul edip nakletmişler.

1. Bu, gönderilen peygamberdir. İndirilen hak bir kitap getirmiştir. (Beyhakî, *Delâilü'n-Nübüv* - ve, 2:255; İbni Kesir, *el-Bidaye ve'n-Nihaye*, 2:337.)
2. Adlûnî, *Kenzü'l-Ummal*, 12:472; *Beyhakî*, 1:118.
3. Ey Zebih denilen Hz. İsmail'in çocukları! Başarıya ulaşacak bir durum var. Açık ve net sözlü bir zat “La ilâhe illallah” diyor. (*Buharî*, 5:61, *Menakıbü'l-Ensar*: 35; *Adlûnî*, *Kenzü'l-Ummal*, 12:363; *Fethu'r-Rabbânî*, 20:2030.)

aleyhissalâtu vesselâmin: haber. salât ve selâm onun üzerine olsun.

batıl: yalan, yanlış, doğru olmayan.

beşaret: müjde, sevindirici

beyan: açıklama, bildirme, izah.

dalâlet: sapıklık, inançsızlık, inkâr.

ezcümle: bu cümleden ola-

rak, örneğin.

hak: doğru, gerçek.

hatif: sesi işitilen fakat kendisi görülmeyen gayptan haber veren cin.

kâhin: gelecekte haber ver-

mek iddiasında bulunan kimse.

kıssa-i meşhure: meşhur kıssa, meşhur olmuş hâdise.

lâ ilâhe illallah: Allah'tan başka ilâh yoktur.

meşhur: herkesin bildiği, ünlü.

mevsuk: vesikalı, delilli; sağlam, inanılır.

nakletmek: aktarmak, anlatmak.

numune: örnek, misal,

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

risalet: resullük, elçilik, peygamberlik.

risalet-i Ahmediye: Hz. Muhammed'in Peygamberliği.

sanem: put.

sebeb-i İslâmiyet: İslâmiyete girme, Müslüman olma sebebi.

vakia: olay.

zat: kişi, şahıs, fert.

■ Nasıl ki kâhinler, arif-i billâhlar, hatifler, hatta sa-
nemler ve kurbanlar risalet-i Ahmediyeyi (a.s.m.) haber
vermişler, her bir hâdisе dahi bir kısım insanların imanı-
na sebep olmuş. Öyle de, bazı taşlar üstünde ve kabirler-
de ve kabirlerin mezar taşlarında, hatt-ı kadim ile
¹ مُحَمَّدٌ مُّصْلِحٌ آمِينَ gibi ibareler bulunmuş, onunla bir kı-
sım insanlar imana gelmişler. ² Evet, hatt-ı kadim ile ba-
zı taşlarda bulunan مُحَمَّدٌ مُّصْلِحٌ آمِينَ Resul-i Ekrem Aley-
hissalâtü Vesselâmdan ibarettir. Çünkü, ondan evvel, za-
manına pek yakın, yalnız yedi Muhammed ismi var, baş-
ka yoktur. O yedi adamın hiçbir cihetle “muslih-i emin”
tabirine liyakatleri yoktur.

ÜÇÜNCÜ KISIM

İrhasattan, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın
velâdeti hengâmında vücuda gelen harikalardır ve hâdi-
selerdir. O hâdiseler, onun velâdetiyle alâkadar bir suret-
te vücuda gelmiş.

Hem bi'setten evvel bazı hâdiseler var ki, doğrudan
doğruya birer mu'cizesidir. Bunlar çoktur. Numune ola-
rak, meşhur olmuş ve eimme-i hadis kabul etmiş ve sıh-
hatleri tahakkuk etmiş birkaç numuneyi zikredeceğiz.

Birincisi: Velâdet-i Nebevî gecesinde, hem annesi,
hem annesinin yanında bulunan Osman ibni As'ın anne-
si, hem Abdurrahman ibni Avf'ın annesinin gördükleri
azîm bir nurdur ki, üçü de demişler: “Velâdeti anında biz

alâkadar: alâkalı, ilgili, ilişkili.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve
selâm onun üzerine olsun
arif-i billâh: Allah'ı bilen, tanıyan.
azîm: büyük.
bi'set: Hz. Muhammed'in Pey-
gamberlikle görevlendirilmesi.
cihet: yön, yan.
eimme-i hadis: hadis imamları;
hadis ilminde sözü delil olarak
kabul edilen, derin ve geniş bilgi
sahibi âlimler.
emin: inanılır, güvenilir.
hâdisе: olay.
hatif: sesi işitilen fakat kendisi
görülmeyen, gayptan haber ve-
ren cin.
hatt-ı kadim: eski yazı.
hengâm: zaman, an.
islah: iyileştirme, düzeltme.
ibare: cümle, bir fikri anlatan bir
veya birkaç cümlelik yazı.
ibaret: meydana gelen, oluşan.
iman: inanma, İslâm dinini kabul
etme,
irhasat: Hz. Muhammed'in Pey-
gamberliğinden önce meydana
gelen ve peygamber olacağına
işaret eden harika hâller, belirti-
ler.
kabir: mezar.
kâhin: gelecekte haber vermek
iddiasında bulunan kimse.
liyakat: lâyık olma, uygunluk.
meşhur: tevatür derecesine vara-
mayan ve her nesilde ravisi iki-
den aşağıya düşmeyen hadisler.

1. Muhammed, islah edici ve emindir.

2. Tirmizî, 46:2; Müsned, 4:215; Kadı İyaz, Şıfa, 1:467.

mu'cize: Allah tarafından
meydana getirilen ve pey-
gamberliğe delil olan olağa-
nüstü hâller.
muslih-i emin: güvenilir islah
edici, emin ve islah edici kişi
olan Hz. Muhammed.
numune: örnek, misal.
nur: aydınlık, parıltı, ışık,
Resul-i Ekrem: çok cömert,
kerim ve Allah'ın insanlara bir
elçisi olan Hz. Muhammed.
risalet-i Ahmediye: Hz. Mu-
hammed'in peygamberliği.
sanem: put.
sıhhat: sahilik, doğruluk,
suret: biçim, şekil, tarz.
tabir: ifade, söz.
tahakkuk: gerçekleşme, bir
şeyin doğruluğunun meyda-
na çıkması,
velâdet: doğma, dünyaya
gelme.
velâdet-i Nebevî: Peygam-
ber Efendimizin doğuşu, dün-
yaya gelişi.
vücuda gelme: meydana gel-
me.
zikretmek: anmak, bildir-
mek.

öyle bir nur gördük ki, o nur maşrik ve mağribi bize aydınlattırdı.”¹

İkincisi: O gece Kâbe'deki sanemlerin çoğu, baş aşağı düşmüş.²

Üçüncüsü: Meşhur Kisranın eyvanı, yani saray-ı meşhuresi o gece sallanıp inşikak etmesi ve on dört şerefesinin düşmesidir.³

Dördüncüsü: Sava'nın takdis edilen küçük denizinin o gecede yere batması ve İstahrâbâd'da bin senedir daima iş'al edilen, yanan ve sönmeyen, Mecusîlerin ma'bud itihaz ettikleri ateşin velâdet gecesinde sönmesi...⁴

İşte şu üç dört hâdise işaretler ki, o yeni dünyaya gelen zat, ateşperestliği kaldıracak, Fars saltanatının sarayını parçalayacak, izn-i İlâhî ile olmayan şeylerin takdisini men edecektir.

Beşincisi: Çendan velâdet gecesinde değil, fakat velâdete pek yakın olduğu cihetle, o hâdiseler de irhasat-ı Ahmediyedir (a.s.m.) ki, Sure-i **اَلَمْ تَرَ كَيْفَ**⁵ 'de nass-ı kat'î ile beyan edilen “Vak'a-i Fil”dir ki, Kâbe'yi tahrip etmek için, Ebrehe namında Habeş meliki gelip, Fil-i Mahmudî namında cesim bir fili öne sürüp gelmiş. Mekke'ye yakın olduğu vakit fil yürümemiş. Çare bulamamış, dönmüşler. Ebabil kuşları onları mağlûp etmiş ve perişan etmiş; kaçmışlar. Bu kıssa-i acibe, tarih kitaplarında tafsilen meşhurdur. İşte şu hâdise, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın delâil-i nübüvvetindendir. Çünkü velâdete pek yakın bir zamanda, kiblesi ve mevlidi ve sevgili

1. Mu'cemü't-Taberanî, 25:355, 357; Kadı İyaz, Şifa, 1:366; Adlûnî, Kenzü'l-Ummal, 12:392; Beyhakî, 1:80, 92.
2. Beyhakî, 1:19.
3. Beyhakî, 1:126; 2:272.
4. Beyhakî, 1:127; Kadı İyaz, Şifa, 1:366.
5. Fil Suresinin diğer adı. (Surenin ilk kelimeleri)

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

ateşperest: ateşe tapan, Mecusî.

beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.

cesim: çok büyük, cüsseli.

cihet: yan, yön.

çendan: gerçi.

delâil-i nübüvvet: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberlik delilleri.

ebabil: dağ kırlangıcı.

Ebrehe: Hz. Muhammed'in doğumundan elli gün kadar önce Kâbe'yi yıkmaya gelen Habeş Ordusu Kumandanı.

eyvan: köşk, saray; kemerli, yüksek bina.

Fars: İran.

Fil-i Mahmudî: Habeşî Yemen Valisi Ebrehe'nin Kâbe'yi yıkmak için geldiği zaman, ordusunda bulunan Mahmud adlı fil.

hâdise: olay,

inşikak etmek: yanılmak, bölünmek.

irhasat-ı Ahmediye: Hz. Muhammed'in Peygamberliğinden önce meydana gelen ve peygamber olacağına işaret eden harika hâller, belirtiler.

İstahrâbâd: ateşe tapan Mecusîlerin sürekli yanan ve Hz. Muhammed'in doğduğu gece sönen ateşin bulunduğu yer.

iş'al edilen: yakılan, tutuşturulan.

ittihaz etmek: edinmek, kabul etmek.

izn-i İlâhî: Allah'ın izni.

Kâbe: Hicaz'da Mekke-i Mükerreme'de Harem-i Şerif'in ortasında bulunan kutsal bina, yeryüzünde Allah'a adanmış ilk mabet, beytullah.

kible: namaza başlarken yönelilen taraf.

kıssa-i acibe: hayret veren kıssa, benzeri olmayan yaşanmış olay.

Kisra: eskiden İran hükümdarlarına verilen ad.

ma'bud: kendisine ibadet edilen.

mağlûp: yenilen.

mağrip: batı.

maşrik: doğu.

Mecusî: ateşe tapan, Zerdüşt dinini benimseyen.

melik: hükümdar, padişah, kral.

men etmek: yasak etmek, engellemek.

mevlit: doğum yeri.

nam: ad.

nass-ı kat'î: Kur'an ve hadisin kesin hükmü.

nur: aydınlık, parıltı, ışık.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

saltanat: sultanlık, hükümdarlık, devlet.

sanem: put.

saray-ı meşhure: meşhur saray.

sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

şeref: burç, kule.

tafsilen: ayrıntılı olarak.

tahrip etmek: harap etmek, yıkmak, bozmak.

takdis etmek: kutsallaştırmak, mukaddes saymak.

Vak'a-i Fil: Fil vak'ası; Kâbe'yi yıkmaya gelen Ebrehe'nin fillere sahip ordusu ile ilgili olarak meydana gelen hâdise.

velâdet: doğma, dünyaya gelme.

zat: şahıs, fert, kişi.

vatanı olan Kâbe-i Mükەرreme, gaybî ve harika bir surette, Ebrehe'nin tahribinden kurtulmuştur.

Altıncısı: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, küçüklüğünde, Halime-i Sa'diye'nin yanında iken, Halime ve Halime'nin zevcinin şahadetleriyle, güneşten rahatsız olmamak için, çok defa üstünde bir bulut parçasının ona gölge ettiğini görmüşler ve halka söylemişler ve o vakıa sıhhatle şöhret bulmuş. ¹

Hem, Şam tarafına on iki yaşında iken gittiği vakit, Buheyra-i Rahibin şahadetiyle, bir parça bulut, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın başına gölge ettiğini görmüş ve göstermiş. ²

Hem yine bi'setten evvel, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, bir defa Hatice-i Kübra'nın Meysere ismindeki hizmetkârıyla ticaretten geldiği zaman, Hatice-i Kübra, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın başında iki meleğin bulut tarzında gölge ettiklerini görmüş, kendi hizmetkârı olan Meysere'ye demiş. Meysere dahi Hatice-i Kübra'ya demiş: "Bütün seferimizde ben öyle görüyordum." ³

Yedincisi: Nakl-i sahih ile sabittir ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, bi'setten evvel, bir ağacın altında oturdu; o yer kuru idi, birden yeşillendi. Ağacın dalları, Onun başı üzerine eğilip kıvrılarak gölge yapmıştır. ⁴

Sekizincisi: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ufak iken Ebu Talip'in evinde kalıyordu. Ebu Talip, çoluk ve çocuğu ile, onunla beraber yerlerse karınları doyardı.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

bi'set: Hz. Muhammed'in peygamberlikle görevlendirilmesi

Ebrehe: Hz. Muhammed'in doğumundan elli gün kadar önce Kâbe'yi yıkmaya gelen Habeş Ordusu Kumandanı.

gaybî: gözle görülmeyecek bir şekilde.

Hatice-i Kübra: Hz. Hatice, en büyük Hatice anlamında Hz. Peygamberin ilk ve en büyük hanımının sıfatı.

hizmetkâr: hizmetçi.

1. Kadı İyaz, *Şıfa*, 1:368.

2. *Tirmizî*, 4:3; *Tabakat*, 1:83, 101.

3. Kadı İyaz, *Şıfa*, 1:368; *Beyhakî*, 2:65.

4. Kadı İyaz, *Şıfa*, 1: 368; *Tirmizî*, 45:97.

Kâbe-i Mükەرreme: büyük, yüce, ulu Kâbe.

nakl-i sahih: şüphe duyulmayan, kesinlikle doğru olan, haber bildirilmesi.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir

elçisi olan Hz. Muhammed.

sefer: yolculuk, seyahat.

sıhhat: sahilik, doğruluk, **sure:** Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.

suret: biçim, tarz, şekil.

şahadet: şahitlik, tanıklık.

şöhret bulma: herkes tarafından bilinme.

tahrip: harap etme, yıkmak, kırıp dökme.

ticaret: alım satım.

vakıa: olay.

zevç: koca, eş.

Ne vakit o zat yemekte bulunmazsa, tok olmuyorlardı. ¹
Şu hâdise hem meşhurdur, hem kat'îdir.

• Hem Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın küçük-lüğünde ona bakan ve hizmet eden Ümmü Eymen de-miş: “Hiçbir vakit Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm açlık ve susuzluktan şikâyet etmedi—ne küçüklüğünde ve ne de büyüklüğünde.” ²

Dokuzuncusu: Murdiası olan Halime-i Sa'diye'nin ma-lında ve keçilerinin sütünde, kabilesinin hilâfına olarak çok bereketi ve ziyade olmasıdır. ³ Bu vakıa hem meş-hurdur, hem kat'îdir.

• Hem sinek onu taciz etmezdi, onun cesed-i mübare-ğine ve libasına konmazdı. ⁴ Nasıl ki, evlâdından Seyyid Abdülkadir-i Geylânî (k.s.) dahi, ceddinden o hâli irsiyet almıştı; sinek ona da konmazdı.

Onuncusu Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm dünyaya geldikten sonra, bahusus velâdet gecesinde, yıldızların düşmesinin çoğalmasındır ki, şu hâdise, On Be-şinci Sözde kat'iyen bürhanlarıyla ispat ettiğimiz üzere, şu yıldızların sukutu, şeyatin ve cinlerin gaybî haberler-den kesilmesine alâmet ve işaretidir. İşte, madem Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm vahiy ile dünyaya çıktı; el-bette yarım yamalak ve yalanlar ile karışık, kâhinlerin ve gayptan haber verenlerin ve cinlerin ihbaratına set çek-mek lâzımdır ki, vahye bir şüphe iras etmesinler ve vah-ye benzemesin. Evet, bi'setten evvel kâhinlik çoktu. Kur'ân nazil olduktan sonra onlara hatime çekti. Hatta

ihbarat: ihbarlar, haber vermeler, bildirmeler.

iras etmek: vermek, getirmek, sebep olmak.

irsiyet: soydan gelen, soya çe-kim.

ispat: doğruyu delil göstererek meydana koyma.

kabile: göçebe insanlarda, aynı soydan sayılan ve bir başa itaat eden insan topluluğu, boy, aşiret.

kâhin: gelecekte haber vermek iddiasında bulunan kimse.

kat'i: kesin, şüphesiz.

libas: elbise.

urdia: süt anne.

nazil olmak: inmek, indirilmek.

Resul-i Ekrem: çok cömert, ke-rim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

Seyyid: Hz. Muhammed'in torunu Hz. Hasan'ın soyundan olan kim-se.

sukut: düşme, aşağı inme.

şeyatin: şeytanlar.

taciz etmek: rahatsız etmek, sı-kıntı vermek.

vahiy: bir fikrin, bir hakikatin ve-ya bir emrin Allah tarafından peygamberlere bildirilmesi.

vakıa: hâdise.

velâdet: doğuş, dünyaya gelme.

zat: şahıs, kişi, fert.

ziyade: çok, fazla.

1. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:367.

2. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:368; *Beyhakî*, 6:125.

3. Aliyyü'l-Karî, *Şerhü's-Şifa*, 1:750.

4. Kadı İyaz, *Şifa*, 1:368.

alâmet: iz, belirti, işaret.

aleyhissalâtü vesselâm: sa-lât ve selâm onun üzerine ol-sun.

bahusus: özellikle.

bereket: Allah'tan gelen bol-luk.

bi'set: Hz. Muhammed'in Peygamberlikle görevlendiril-mesi.

bürhan: delil, ispat.

cet: dede, ata.

cesed-i mübarek: mübarek vücut, beden.

evlât: veletler, çocuklar.

gaip: görünmeyen âlem.

gaybî: başka âlemdekilere ait.

hâdise: olay.

hatime: son,

hilâf: ters, karşı, zıt.

ahiret: öbür dünya, dünya hayatından sonra başlayıp sonsuza kadar devam edecek olan ikinci hayat.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

asır: yüzyıl, çağ.

elhâsıl: sonuç olarak, özetle.

evvel: önce.

fânî: ölümlü, geçici.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

Hâlık-ı Kâinat: kâinatın ve onun içinde olan her şeyin yaratıcısı, Allah.

haşiye: dipnot, açıklayıcı yazı.

hatime: son.

hikmet-i hilkat: yaratılış hikmeti ve gayesi.

hüsnüistikbal: güzel karşılama.

idam-ı ebedî: dirilmemek üzere sonsuz yok oluş.

iman: inanma, İslâm dinini kabul etme.

ins: insan.

ispiertizma: ölümlerin ruhlarıyla bazı şartlar altında haberleşmenin mümkün olduğuna inanan görüş ve bu maksatla yapılan faaliyet.

kâhin: gelecekte haber vermek iddiasında bulunan kimse.

kemal-i teslimiyet: tam bir teslimiyet.

küre-i arz: dünya, yer küre.

lâakal: hiç değilse, en azından.

lisan: dil.

mahlûkat: yaratılmışlar, yaratıklar.

makasid: maksatlar, gayeler.

manen: manevî olarak.

manevî: manevî yönden, manaca.

medyum: ruhlar arasında aracılık ettiğine ve geleceği bildiğine inanılan kimse.

mezraa: tarla, ekilecek yer.

misal: örnek, numune.

muamma: manası zor anlaşılır şey.

mu'cizat: mu'cizeler, Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

mu'cize: Allah tarafından verilip,

çok kâhinler imana geldiler. Çünkü daha cinler taifesinden olan muhbirlerini bulamadılar. Demek Kur'ân hatime çekmişti. İşte, eski zaman kâhinleri gibi, şimdi de medyumlar suretinde yine bir nevi kâhinlik, Avrupa'da, ispiertizmacıların içlerinde baş göstermiş. Her ne ise...

Elhâsıl: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın nübüvvetinden evvel nübüvvetini tasdik ettiren ve tasdik eden pek çok vakıalar, pek çok zatlar zahir olmuşlar. Evet, dünyaya manen reis olacak **(HAŞİYE)** ve dünyanın manevî şeklini değiştirecek ve dünyayı ahirete mezraa yapacak ve dünyanın mahlûkatının kıymetlerini ilân edecek ve cin ve inse saadet-i ebediyeye yol gösterecek ve fânî cin ve insi idam-ı ebediden kurtaracak ve dünyanın hikmet-i hilkatini ve tılsım-ı muğlâkını ve muammasını açacak ve Hâlık-ı Kâinatın makasidini bilecek ve bildirecek ve O Hâlıkı tanıyıp umuma tanıttıracak bir zat, elbette o daha gelmeden her şey, her nev', her taife onun geleceğini sevecek ve bekleyecek ve hüsnüistikbal edecek ve alkışlayacak ve Hâlıkı tarafından bildirilirse o da bildirecek. Nasıl ki, sabık İşaretlerde ve misallerde gördük ki, her bir nev-i mahlûkat, onu hüsnüistikbal ediyor gibi mu'cizatını gösteriyorlar, mu'cize lisanıyla nübüvvetini tasdik ediyorlar.

HAŞİYE: Evet, Sultan-ı Levläke Levläk, öyle bir reistir ki, bin üç yüz elli senedir saltanatı devam ediyor. Birinci asırdan sonra her bir asırda lâakal üç yüz elli milyon tebaası ve raiyeti vardır. Küre-i arzın yarısını bayrağı altına almış; ve tebaası kemal-i teslimiyetle ona her gün salâtüselâm ile tecdid-i biat ederek emirlerine itaat ederler.

yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika iş.

muhbir: haber veren, haberci.

nev: tür, çeşit.

nev-i mahlûkat: yaratıkların çeşitleri, türleri.

nübüvvet: nebîlik, peygamberlik.

raiye: halk, tâbi olanlar.

reis: baş, başkan.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

saadet-i ebediye: sonu olmayan, sonsuz mutluluk.

sabık: geçen, geçmiş, önceki.

salâtüselâm: Peygamber Efendimiz için yapılan dua ve niyaz.

saltanat: hâkimiyet.

Sultan-ı Levläke Levläk: Allah'ın "Sen olmasaydın; felekleri, âlemleri yaratmazdım" dediği Peygamberimiz Hz. Muhammed.

suret: biçim, şekil, tarz.

taife: topluluk.

tasdik: onaylama, doğrulama.

tebaa: halk, ümmet.

tecdid-i biat: bağlılık sözünü yenileme.

tılsım-ı muğlâk: anlaşılması zor, kapalı, gizli sır.

umum: bütün, herkes.

vakia: olay.

zahir olmak: ortaya çıkmak, görünmek.

zat: şahıs, kişi, fert.

On Üçüncü İşaret

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın Kur'ân'dan sonra en büyük mu'cizesi, kendi zatıdır. Yani, onda içtima etmiş ahlâk-ı âliyedir ki, her bir haslette en yüksek tabakada olduğuna, dost ve düşman ittifak ediyorlar. Hatta şecaat kahramanı Hazret-i Ali, mükerreren diyordu: "Harbin dehşetlendiği vakit, biz Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın arkasına iltica edip tahassun ediyorduk." ¹ Ve hakeza, bütün ahlâk-ı hamidede en yüksek ve yetiilmeyecek bir dereceye malikti. Şu mu'cize-i ekberi allâme-i mağrip Kadı İyaz'ın Şifa-i Şerif'ine havale ediyoruz. Elhak, o zat, o mu'cize-i ahlâk-ı hamideyi pek güzel beyan edip ispat etmiştir.

Hem, pek büyük ve dost ve düşmanla musaddak bir mu'cize-i Ahmediye (a.s.m.), şeriat-ı kübrasıdır ki, ne misli gelmiş ve ne de gelecek. Şu mu'cize-i azamın bir derece beyanını, bütün yazdığımız otuz üç Söz ve otuz üç Mektuba ve otuz bir Lem'aya ve on üç Şuaa havale ediyoruz.

Hem, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın mütevatir ve kat'î bir mu'cize-i kübrası, şakk-ı kamerdir. Evet, şu inşikak-ı kamer, çok tariklerle mütevatir bir surette, İbni Mes'ut, İbni Abbas, İbni Ömer, İmam-ı Ali, Enes, Huzeyfe gibi pek çok eazım-ı Sahabeden müteaddit tariklerle haber verilmekle beraber, nass-ı Kur'ân'la, ² **إِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَأَنْشَقَّ الْقَمَرُ** ayeti, o mu'cize-i kübrayı

1. Aclûnî, Kenzü'l-Ummal, 12:347, 419.

2. Kıyamet yaklaştı, ay yarıldı. (Kamer Suresi: 1.)

ahlâk-ı âliye: yüksek, üstün ahlâk.

ahlâk-ı hamide: beğenilen ve övülen güzel ahlâk.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

Allâme-i Mağrip: kuzey Afrika'nın (K. Batı Afrika ve Endülü) en büyük âlimi.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

beyan: anlatma, açıklama.

dehşet: büyük korku hâli.

eazım-ı Sahabe: Sahabelerin en büyükleri, ileri gelenleri.

elhak: gerçekten, doğru.

hakeza: bunun gibi, benzeri.

harp: savaş.

haslet: yaratılıştan gelen huy,

karakter, özellik.

havale etmek: bırakmak.

ictima etmek: toplanmak.

iltica etmek: sığınmak; gü-

venmek, dayanmak.

inşikak-ı kamer: ayın yanlıp ikiye ayrılması; Hz. Muham-

med'in Cenab-ı Hakkın izniyle, bir parmak işaretiyle ayı

ikiye bölmesi suretiyle gös-

terdiği büyük mu'cize.

ittifak etmek: birleşmek; fikir birliği, söz birliği etmek.

kat'i: kesin, şüphesiz.

malik: sahip.

misil: benzer, eş.

mu'cize: Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika iş.

mu'cize-i ahlâk-ı hamide: güzel ve övülmüş ahlâkın mu'cizesi.

mu'cize-i Ahmediye: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mu'cizesi.

mu'cize-i azam: büyük mu'cize.

mu'cize-i ekber: en büyük mu'cize.

mu'cize-i kübra: en büyük mu'cize.

musaddak: tasdik olunmuş, doğrulanmış.

mükerreren: tekrarlayarak, tekrar tekrar.

müteaddit: birçok, çeşitli.

mütevâtir: yalan söylemekte birleşmelerini aklın kabul etmeyeceği bir topluluğun verdiği haber, böyle bir topluluğun senedin başından sonuna kadar yine kendileri gibi bir topluluktan rivayet ettikleri sahih hadis.

nass-ı Kur'ân: Kur'ân-ı Kerim'in kesin, şüpheye ihtimal bırakmayan hükmü. Kur'ân'ın delilliği.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

suret: biçim, şekil, tarz.

şakk-ı kamer: ayın ikiye bölünmesi; Hz. Muhammed'in Cenab-ı Hakkın izniyle, bir parmak işaretiyle ayı ikiye bölmesi suretiyle gösterdiği büyük mu'cize.

secaat: yiğitlik, cesurluk, korkusuzluk.

şeriat-ı kübra: büyük şeriat.

tabaka: derece.

tahassun etmek: sığınmak.

tarik: yol; bir hadis ya da haberin geliş kanalı.

zat: şahıs, fert, kişi..

ahali: halk, millet.
ahval: hâller, durumlar.
âlem: dünya, kâinat.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
âli: yüce, yüksek.
arz: dünya, yeryüzü.
bahsetmek: bir konu hakkında söz söylemek, konuşmak.
Beytül-Makdis: Mescid-i Aksâ, Kudüs'teki meşhur kutsal mabet.
bürhan: delil,
dair: alâkalı, ait, ilgili.
ferman: emir, buyruk.
hâsil olan: meydana gelen, ortaya çıkan.
havale etmek: bırakmak.
ilân etmek: açıklamak, herkese duyurmak.
inkâr: reddetme, kabul ve tasdik etmeme.
inşikak: yarıлма, bölünme, ikiye ayrılma.
inşikak-ı kamer: ayın yarılp ikiye ayrılması; Hz. Muhammed'in Cenab-ı Hakkın izniyle, bir parmak işaretleriyle ayı ikiye bölmesi suretiyle gösterdiği büyük mu'cize.
ispat: doğruyu delil göstererek meydana koyma.
kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.
kamer: ay.
kat'i: kesin, şüphesiz.
kavim: kabile, topluluk.
kıyamet: dünyanın sonu, bütün ölümlerin dirilerek mahşerde toplanması, varlığın bozulup dağılması.
Kureys: kökü Hz. İbrahim'e dayanan Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mensup olduğu meşhur Arap kabilesi.
Miraç: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in, Cenab-ı Hakkın huzuruna ruhen, cismen, hâlen çıkması mu'cizesi.
mu'cize: Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika iş.
mu'cize-i azam: en büyük mu'cize.
mu'cize-i ekber: en büyük mu'cize.
mu'cize-i kübra: en büyük mu'cize.
mu'cize-i Miraç: Peygamberimiz

âleme ilân etmiştir. O zamanın inatçı Kureys müşrikleri, şu ayetin verdiği habere karşı inkâr ile mukabele etmişler, belki yalnız “Sihirdir” demişler. Demek, kâfirlerce dahi kamerin inşikakı kat'îdir. Şu mu'cize-i kübrayı, şakk-ı kamere dair yazdığımız Otuz Birinci Söze zeyil olan Şakk-ı Kamer Risalesine havale ederiz.

Hem, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, nasıl ki arz ahalisine inşikak-ı kamer mu'cizesini göstermiş; öyle de, semavat ahalisine, Miraç mu'cize-i ekberini göstermiştir. İşte, Miraç denilen şu mu'cize-i azamı, Otuz Birinci Söz olan Miraç Risalesine havale ederiz. Çünkü o risale, o mu'cize-i kübrayı, ne kadar nuranî ve âli ve doğru olduğunu kat'î bürhanlarla, hatta mülhitlere karşı da ispat etmiştir. Yalnız, mu'cize-i Miracın mukaddimesi olan Beytül-Makdis seyahati ve sabahleyin Kureys kavmi ondan Beytül-Makdisin tarifâtını istemesi üzerine hâsıl olan bir mu'cizeyi bahsedeceğiz. Şöyle ki:

Miraç gecesinin sabahında, Miracını Kureyşe haber verdi. Kureys tekzip etti. Dediler: “Eğer Beytül-Makdis gitmiş isen, Beytül-Makdisin kapılarını ve duvarlarını ve ahvalini bize tarif et.” Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman ediyordı ki:

فَكَرَبْتُ كَرْبًا لَمْ أَكْرُبْ مِثْلَهُ قَطُّ فَجَلَّى اللَّهُ لِي بَيْتَ الْمَقْدِسِ
 وَكَشَفَ الْحُجُبَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ حَتَّى رَأَيْتُهُ فَنَعْتُهُ وَأَنَا أَنْظُرُ إِلَيْهِ

Yani, “Onların tekziplerinden ve suallerinden pek çok sıkıldım. Hatta öyle bir sıkıntı hiç çekmemiştim. Birden,

1. Buharî, 5:66, 6:104; Müslim, 1:156-157; Kadı İyaz, Şifa, 1:191.

Hız. Muhammed'in Miraça çıkış mu'cizesi.
mukabele etmek: karşılık vermek, karşılamak.
mukaddime: giriş, başlangıç.
mülhit: Allah'a ve dine inanan, dinsiz.
müşrik: Allah'a şirk koşan, ortak tutan.
nurani: nurlu, parlak.
Resul-i Ekrem: çok cömert,

kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hız. Muhammed.
risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap.
semavat: semalar, gökler.
seyahat: yolculuk.
sihir: büyü, büyücülük.
sual: soru.
şakk-ı kamer: ayın ikiye bölünmesi; Hız. Muhammed'in Cenab-ı Hakkın izniyle, bir

parmak işaretleriyle ayı ikiye bölmesi suretiyle gösterdiği büyük mu'cize.
tarif etmek: bir şeyi belli noktalar ve işaretlerle inceden inceye anlatıp tanıtmak; tanım.
tarifat: tarifler, tanıtımlar.
tekzip: yalanlama.
zeyil: ek, ilâve.

Cenab-ı Hak, Beytü'l-Makdisi bana gösterdi; ben de Beytü'l-Makdisi bakıyorum, birer birer her şeyi tarif ediyordum.” İşte o vakit, Kureyş, baktılar ki, Beytü'l-Makdisten doğru ve tam haber veriyor.

Hem, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm Kureyşe demiş ki: “Yolda giderken sizin bir kafilenizi gördüm. Kafileniz yarın filân vakitte gelecek.” Sonra o vakit kafileye muntazır kaldılar. Kafilé bir saat teehhür etmiş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâmın ihbarı doğru çıkmak için, ehl-i tahkikin tasdikiyle, güneş bir saat tevakkuf etmiş. Yani, arz onun sözünü doğru çıkarmak için, vazifesini, seyahatini bir saat tatil etmiştir ve o tatili güneşin sü-kûnetiyle göstermiştir.¹

İşte, Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtu Vesselâmın bir tek sözünün tasdiki için, koca arz vazifesini terk eder, koca güneş şahit olur. Böyle bir zatı tasdik etmeyen ve emrini tutmayanın ne derece bedbaht olduğunu ve onu tasdik edip emrine² **سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا** diyenlerin ne kadar bah-tiyar olduklarını anla,³ **الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى الْإِيمَانِ وَالْإِسْلَامِ** de.

Ün Sekizinci İşaret

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâmın en büyük ve ebedî ve yüzer delâil-i nübüvveti cami ve kırk vecihle i'ca-zı ispat edilmiş bir mu'cizesi dahi Kur'ân-ı Hakîm'dir. İş-te şu mu'cize-i ekberin beyanına dair Yirmi Beşinci Söz,

1. Kadı İyaz, *Sıfa*, 1:284; Süyutî, *Dürerü'l-Müntesire*, 193.

2. İşittik ve itaat ettik. (Bakara Suresi: 285.)

3. İman ve İslâm nimetinden dolayı Allah'a hamd olsun.

aleyhissalâtu vesselâm: sa-lât ve selâm onun üzerine ol-sun.

arz: dünya, yeryüzü.

bedbaht: bahtsız, zavallı.

beyan: açıklama, izah.

Beytü'l-Makdis: Mescid-i Ak-sâ, Kudüs'teki meşhur kutsal

mabet.

camî: toplayan, içine alan.

Cenab-ı Hak: Hakkın ta ken-disi olan şeref ve azamet sa-hibi Allah.

dair: alâkalı, ait, ilgili.

delâil-i nübüvvet: peygam-berlik delilleri.

ebedî: sonsuz, sürekli.

ehl-i tahkik: tahkik ehli; ger-çeği araştıranlar, hakikatleri delilleriyle bilen âlimler.

hamd: Allah'a karşı olan şük-rünü ve memnuniyetini onu överek bildirme.

i'caz: âciz bırakma; taklidi

mümkün olmayacak derecede güzel söz ve düzgün söz söyleme.

ihbar: haber verme, bildirme.

iman: inanma, inanç, İslâm dinini kabul etme.

kafilé: birlikte yolculuk eden top-luluk.

Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve su-resinde sayısız hikmet ve fayda-lar bulunan Kur'ân.

Kureys: kökü Hz. İbrahim'e daya-nan Peygamberimiz Hz. Muham-med'in mensup olduğu meşhur Arap kabilesi.

mu'cize: Allah tarafından verilir, yalnız peygamberlerin gösterebi-lecekleri büyük harika iş.

mu'cize-i ekber: en büyük mu'ci-ze.

Muhammed-i Arabî: Arapların içinden çıkan Peygamberimiz Hz. Muhammed.

muntazır kalmak: beklemek, gö-zetmek.

nimet: iyilik, lütuf, bağış, hayırlı hâl, faydalı şey.

Resul-i Ekrem: çok cömert, ke-rim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

seyahat: yolculuk, gezi.

sükûnet: durgunluk, hareketsizlik.

şahit: tanık.

tasdik etmek: doğrulamak, onaylamak.

teehhür etmek: geri kalmak, ge-cikmek.

tevakkuf etmek: duraklamak, durmak,

vazife: görev.

vecih: yön, şekil.

zat: şahıs, fert, kişi.

takriben yüz elli sahifede, kırk vech-i i'cazını icmalen beyan ve ispat etmiştir. Öyle ise, şu mahzen-i mu'cizat olan mu'cize-i azamî o Söze havale ederek, yalnız iki üç nükteyi beyan edeceğiz.

BİRİNCİ NÜKTE

Eğer denilse: “İ'caz-ı Kur'ân belâgattedir. Hâlbuki umum tabakatın hakları var ki, i'cazında hisseleri bulunsun. Hâlbuki, belâgatteki i'cazı binde ancak bir muhakik âlim anlayabilir.”

Elcevap: Kur'ân-ı Hakîm'in her tabakaya karşı bir nevi i'cazı vardır. Ve bir tarzda, i'cazının vücudunu ihsas eder.

Meselâ, ehl-i belâgat ve fesahat tabakasına karşı harikulâde belâgatteki i'cazını gösterir.

Ve ehl-i şiir ve hitabet tabakasına karşı garip, güzel, yüksek üslûb-u bediîn i'cazını gösterir. O üslûp herkesin hoşuna gittiği hâlde, kimse taklit edemiyor. Mürur-u zaman, o üslûbu ihtiyarlatmıyor; daima genç ve tazedir. Öyle muntazam bir nesir ve mensur bir nazımdır ki, hem âlî, hem tatlıdır.

Hem, kâhinler ve gayptan haber verenler tabakasına karşı, harikulâde ihbarat-ı gaybiyedeki i'cazını gösterir.

Ve ehl-i tarih ve hâdisat-ı âlem uleması tabakasına karşı Kur'ân'daki ihbarat ve hâdisat-ı ümem-i salife ve ahval ve vakıat-ı istikbaliye ve berzahiye ve uhreviyedeki i'cazını gösterir.

ahval: hâller, durumlar,
âli: yüce, yüksek.
âlim: bilgili, bilgin, ilim ile uğraşan.
belâgat: sözün düzgün, kusursuz, yerinde ve hâlin ve makamın icabına göre söylenmesi.
beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.
beyan: açıklama, izah.
daima: sürekli, her zaman.
ehl-i belâgat: güzel, kusursuz söz söyleyenler, edipler, edebiyatçıları.
ehl-i fesahat: doğru, düzgün, açık ve akıcı şekilde söz söyleyenler.
ehl-i şiir: şiir ile uğraşanlar, şairler.
ehl-i tarih: tarihçiler, tarih ilmiyle uğraşanlar.
gaip: görünmeyen âlem.
hâdisat-ı âlem: âlemde meydana gelen olaylar.
hâdisat-ı ümem-i salife: geçmişteki milletlerin yaşadığı olaylar.
harikulâde: hayranlık verici, olağanüstü.
havale etmek: bırakmak.
hisce: pay.
hitabet: hitap etme sanatı, güzel ve düzgün söz söyleme, hatiplik.
i'caz: mu'cizelik özelliği; taklidi mümkün olmayacak derecede güzel ve düzgün söz söyleme.
i'caz-ı Kur'ân: Kur'ân'ın mu'cizeliği.
icmalen: kısaca, özetle.
ihbarat: ihbarlar, haber vermeler, bildirmeler.
ihbarat-ı gaybiye: gayp âleminden haber vermeler.
ihsas etme: hissettirme, hatırlatma.
ispat: doğruyu delil göstererek meydana koyma.
kâhin: gelecektekilerden haber vermek iddiasında bulunan kimse,
Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve su-

resinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.
mahzen-i mu'cizat: mu'cizelerin mahzeni, mu'cizelerin toplu bulunduğu, içinde saklandığı (kitap).
mensur: nesir, düz yazı.
meselâ: örneğin.
mu'cize-i azam: en büyük mu'cize.
muhakkik: gerçeği araştıran, bir şeyin iç yüzünü inceleyerek vâkıf olan.
muntazam: düzenli, tertipli.

mürur-u zaman: zamanın geçmesi.
nazım: diziliş, tertip.
nesir: düz yazı.
nev: çeşit, tür.
nükte: herkesin anlayamadığı, ancak dikkat edildiğinde anlaşılan ince söz ve mana.
sahife: sayfa.
tabaka: topluluk, sınıf, zümre.
tabakat: tabakalar.
taklit etmek: benzerini yapmak.
takriben: tahminen, yaklaşık

olarak, aşağı yukarı.
ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.
umum: bütün, tüm.
üslûb-u bediî: eşsiz güzellikteki ifade tarzı.
üslûp: ifade tarzı, ifade biçimi.
vakıat-ı istikbaliye ve berzahiye ve uhreviye: ahiretle, kabir hayatıyla ve gelecekle ilgili olaylar.
vech-i i'caz: mu'cizelik yönü.
vücut: var olma, varlık.

Ve içtimaiyat-ı beşeriye uleması ve ehl-i siyaset tabakasına karşı, Kur'ân'ın desatir-i kudsiyesindeki i'cazını gösterir. Evet, o Kur'ân'dan çıkan şeriat-ı kübra, o sırr-ı i'cazı gösterir.

Hem maarif-i İlâhiye ve hakaik-ı kevnîyede tevaggul eden tabakaya karşı, Kur'ân'daki hakaik-i kudsiye-i İlâhiyedeki i'cazı gösterir veya i'cazın vücudunu ihsas eder.

Ve ehl-i tarikat ve velâyete karşı, Kur'ân bir deniz gibi daima temevvüçte olan ayatının esrarındaki i'cazını gösterir.

Ve hakeza, kırk tabakadan her tabakaya karşı bir pencere açar, i'cazını gösterir. Hatta, yalnız kulağı bulunan ve bir derece mana fehmeden avam tabakasına karşı, Kur'ân'ın okunmasıyla, başka kitaplara benzemediğini, kulak sahibi tasdik eder. Ve o âmî der ki: “Ya bu Kur'ân bütün dinlediğimiz kitapların aşağısındadır—bu ise, hiçbir düşman dahi diyemez ve hem yüz derece muhaldir. Öyle ise, bütün işitilen kitapların fevkindedir. Öyle ise, mu'cizedir.” İşte bu kulaklı âminin fehmettiği i'cazı, ona yardım için bir derece izah edeceğiz. Şöyle ki:

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan, meydana çıktığı vakit, bütün âleme meydan okudu ve insanlarda iki şiddetli his uyardı:

Birisi: Dostlarında hiss-i taklidi, yani sevgili Kur'ân'ın üslûbuna karşı benzemeklik arzusu ve onun gibi konuşmak hissi.

âlem: dünya, cihan.
âmi: cahil, okumamış.
arzu: istek, heves.
avam: halk.
ayat: ayetler, deliller.
desatir-i kudsiye: kutsal prensipler, kurallar.
ehl-i siyaset: siyasetle uğraşanlar, siyasetçiler.
ehl-i tarikat ve ehli velâyet: tarikate mensup olanlar ve Allah dostları.
fehmetmek: anlamak.
fevkinde: üstünde, üzerinde.

hakaik-ı kevnîye: kâinatla yaratılışla ilgili gerçekler.
hakaik-ı kudsiye-i İlâhiye: Allah'a ait olan kutsal hakikatler, gerçekler.
hakeza: bunun gibi, benzeri.
his: duygu.
hiss-i taklit: taklit hissi, benzerini yapma duygusu.
i'caz: mu'cizelik özelliği; taklidi mümkün olmayacak derecede güzel ve düzgün söz söyleme.
içtimaiyat-ı beşeriye ulema-

sı: toplum bilimciler, sosyologlar.
ihsas: hissettirme, sezdirme.
izah: açıklama, anlatma.
Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerîm.
maarif-i İlâhiye: ilâhî bilgiler.
mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konulan ve insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şey.
muhâl: imkânsız, olmayacak

şey.
sırr-ı i'caz: mu'cizelik sırrı.
şeriat-ı kübra: Allah'ın kâinata koyduğu büyük kanun; İslâmiyet.
tabaka: zümre, sınıf.
tasdik etmek: onaylamak, doğrulamak.
temevvüç: dalgalanma, çalkalanma.
tevaggul: çok uğraşma, meşgul olma.
ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.
üslûp: ifade tarzı, ifade biçimi.
vücut: var oluş, varlık.

İkincisi: Düşmanlarda bir hiss-i tenkit ve muaraza, yani Kur'ân üslûbuna mukabele etmekle dava-i i'cazı kırmak hissi.

İşte bu iki hiss-i şedit ile, milyonlar Arabî kitaplar yazılmışlar; meydandadır. Şimdi, bütün bu kitapların en belliği, en fasihleri Kur'ân'la beraber okunduğu vakit, her kim dinlese, kat'iyen diyecek ki, "Kur'ân bunların hiçbirisine benzemiyor. Demek Kur'ân, umum bu kitapların derecesinde değildir. Öyle ise, herhâlde, ya Kur'ân ummunun altında olacak—o ise yüz derece muhal olmakla beraber, hiç kimse, hatta şeytan bile olsa diyemez. **(HAŞİYE)** Öyle ise, Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan, yazılan umum kitapların fevkindedir."

Hatta, manayı da fehmetmeyen cahil âmî tabakaya karşı da, Kur'ân-ı Hakîm, usandırmamak suretiyle i'cazını gösterir. Evet, o âmî, cahil adam der ki: "En güzel, en meşhur bir beyti iki üç defa işitsem, bana usanç veriyor. Şu Kur'ân ise hiç usandırmıyor; gittikçe daha ziyade dinlemesi hoşuma gidiyor. Öyle ise bu, insan sözü değildir."

Hem hıfza çalışan çocukların tabakasına karşı dahi, Kur'ân-ı Hakîm, o nazik, zayıf, basit ve bir sahife kitabı hıfzında tutamayan o çocukların küçük kafalarında, o büyük Kur'ân ve çok yerlerinde iltibas ve müşevveşiye sebebiyet veren, birbirine benzeyen ayetlerin ve cümlelerin teşabühüyle beraber, kemal-i sühuletle, kolaylıkla o

HAŞİYE: Yirmi Altıncı Mektubun ehemmiyetli Birinci Mebhası, şu cümlelerin haşiyesi ve izahıdır.

âmî: okumamış, cahil.

Arabi: Arapça.

ayet: Kur'ân'ın her bir cümlesi.

belîğ: belâgatle, düzgün olarak meramını anlatan, sanatlı söz veya eser.

beyit: iki mısradan oluşan şiir.

cahil: okuma yazması olmayan, bilgisiz.

dava-i i'caz: mu'cize oluş davası.

derece: mertebe, değer.

ehemmiyet: önem.

fasih: güzel, açık ve düzgün.

fehmetmek: anlamak.

fevkinde: üstünde, üzerinde.

haşiye: dipnot, açıklayıcı yazı.

hıfz: ezberleme.

his: duygu.

hiss-i şedit: şiddetli his, duygu.

hiss-i tenkit: tenkit hissi, eleştirme duygusu.

i'caz: mu'cizelik özelliği; taklidi mümkün olmayacak derecede güzel ve düzgün söz söyleme.

iltibas: karıştırma.

izah: açıklama.

kat'iyen: kesinlikle, hiçbir zaman, asla.

kemal-i sühulet: tam bir kolaylık.

Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân.

mana: anlam.

mebhas: bahis, konu, kısım, bölüm.

muaraza: karşı gelme, söz mücadelesi.

muhal: imkânsız.

mukabele etmek: karşılık

vermek, karşı gelmek.

müşevveşiye: karışıklık.

nazik: narin, ince.

sahife: sayfa.

sebebiyet: sebep olma.

suret: biçim, şekil, tarz.

teşabüh: birbirine benzeme, benzeşme.

umum: bütün, tüm.

usanç: bıkkınlık.

üslûp: ifade tarzı, ifade biçimi.

zaif: zayıf.

ziyade: çok, fazla.

çocukların hafızalarında yerleşmesi suretinde, i'cazını onlara dahi gösterir.

Hatta, az sözden ve gürültüden müteessir olan hastalara ve sekeratta olanlara karşı, Kur'ân'ın zemzemesi ve sedası, zemzem suyu gibi onlara hoş ve tatlı geldiği cihetle, bir nevi i'cazını onlara da ihsas eder.

Elhâsıl: Kırk muhtelif tabakata ve ayrı ayrı insanlara, kırk vecihle, Kur'ân-ı Hakîm i'cazını gösterir veya i'cazının vücudunu ihsas eder, kimseyi mahrum bırakmaz. Hatta yalnız gözü bulunan **(HAŞİYE)** kulaksız, kalpsiz, ilimsiz tabakasına karşı da, Kur'ân'ın bir nevi alâmet-i i'cazı vardır. Şöyle ki:

Hafız Osman hattıyla ve basmasıyla olan Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan'ın yazılan kelimeleri birbirine bakıyor. Meselâ, Sure-i Kehf'te ¹ **وَتَأْمَنُهُم كَلْبُهُم** kelimesi altında yapraklar delinse, Sure-i Fâtır'daki ² **قِطْمِيرٍ** kelimesi az bir inhırafla görünecek ve o kelbin ismi de anlaşılacak. Ve Sure-i Yâsin'de iki defa ³ **مُحْضَرُونَ** birbiri üstüne;

HAŞİYE: Yalnız gözü bulunan, kulaksız, kalpsiz tabakasına karşı vech-i i'cazı, burada gayet mücmel ve muhtasar ve nakıs kalmıştır. Fakat bu vech-i i'cazı Yirmi Dokuzuncu ve Otuzuncu Mektuplarda **(HAŞİYECİK)** gayet parlak ve nuranî ve zahir ve bâhir gösterilmiştir; hatta körler de görebilir. O vech-i i'cazı gösterecek bir Kur'ân yazdırdık; inşaallah tab edilecek, herkes de o güzel vechi görecek.

HAŞİYECİK: Otuzuncu Mektup pek parlak tasavvur ve niyet edilmişti. Fakat yerini başkasına, İşaratü'l-i'caz'a verdi. Kendisi meydana çıkmadı.

1. Sekizincileri köpekleriydi. (Kehf Suresi: 22.)

2. Kıtımır: Ashab-ı Kehf'in köpeklerinin adı. (Fâtır Suresi: 13.)

3. Hazır kılınanlar. (Yâsin Suresi, 32, 53, 75.)

alâmet-i i'caz: mu'cize belirtisi, mu'cize işareti.

cihet: yan, yön.

elhâsıl: sonuç olarak, özetle.

hafıza: ezberleme kuvveti.

haşiye: dipnot, açıklayıcı yazı.

hat: yazı.

i'caz: mu'cizelik özelliği; taklidi mümkün olmayacak dere-

cede güzel ve düzgün söz söyleme.

ihsas etmek: hissettirmek.

inhıraf: sapma; değişme, bozulma.

kelp: köpek.

Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân

mahrum: nasipsiz, yoksun.

meselâ: örnek olarak.

muhtelif: farklı, çeşitli.

müteessir olma: etkilenme, rahatsız olma.

nev: tür, çeşit.

seda: ses, yankı.

sekerat: ölmek üzere olan bir kişinin kendinden geçmesi anı.

suret: biçim, şekil, tarz.

tabakat: tabakalar.

vecih: yön, şekil, tarz.

zemzem: Kâbe-i Mükerrreme'nin yanında bulunan kuyunun adı ve bu kuyunun suyu, lezzetli su.

zemzeme: ezgili hoş, nağmeli ses.

ağleben: çoğunlukla, genellikle.
ahir: son.
alâmet-i i'caz: mu'cizelik belirtisi, mu'cizelik işareti.
bâhir: açık, apaçık.
bedi: eşsiz, harika, güzel.
emare: belirti, işaret.
emsal: örnekler, benzerler.
fikr-i beşer: insanların fikri, insanların düşünçesi.
gayet: son derece, çok.
haşiye: dipnot, açıklayıcı yazı.
hat: yazı.
ilham-ı ilâhî: Allah tarafından kalbe indirilen ilham.
inhiraf: sapma, değişme, bozulma.
inşaallah: Allah izin verirse.
irşad-ı Nebvî: Peygamberin doğru yolu göstermesi.
Kur'an-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'an.
lâfzullah: Allah lâfzı, Allah kelimesi.
manidar: manalı, anlamlı.
matbu: tab edilmiş, basılmış.
meselâ: örnek olarak.
mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konulan ve insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şey.
muhtasar: kısaltılmış, kısa, özet.
muntazam: derli-toplu, düzenli, tertipli.
mutavassıt: orta hâlli, orta dereceli.
mücmel: kısa, öz, özet.
müntezir: neşredilmiş, basılmış ve yayılmış.
müteaddit: birçok, çeşitli.
nakıs: noksan, eksik.

ve's-Saffat'taki ¹ مُحَضَّرِينَ ve ² مُحَضَّرُونَ hem birbirine, hem onlara bakıyor; biri delinse, ötekiler az bir inhırafla görünecek. Meselâ, Sure-i Sebe'nin ahirinde, Sure-i Fâtır'ın evvelindeki iki ³ مَثْنًى birbirine bakar. Bütün Kur'an'da yalnız üç مَثْنًى 'dan ikisi birbirine bakmaları tesadüfî olamaz.

Ve bunların emsali pek çoktur. Hatta bir kelime, beş altı yerde yapraklar arkasında az bir inhırafla birbirine bakıyorlar. Ve Kur'an'ın birbirine bakan iki sahifesinde, birbirine bakan cümleleri kırmızı kalemle yazılan bir Kur'an'ı ben gördüm, “Şu vaziyet dahi, bir nevi mu'cize-nin emaresidir” o vakit dedim. Daha sonra baktım ki, Kur'an'ın, müteaddit yapraklar arkasında birbirine bakar çok cümleleri var ki, manidar bir surette birbirine bakar.

İşte, tertib-i Kur'an irşad-ı Nebvî ile, münteşir ve matbu Kur'an'lar da ilham-ı İlâhî ile olduğundan, Kur'an-ı Hakîm'in nakşında ve o hattında bir nevi alâmet-i i'caz işareti var. Çünkü, o vaziyet ne tesadüfün işi ve ne de fikr-i beşerin düşünüşüdür. Fakat bazı inhiraf var ki, o da tab'ın noksanıdır ki, tam muntazam olsaydı, kelimeler tam birbiri üzerine düşecekti.

Hem, Kur'an'ın Medine'de nazil olan mutavassıt ve uzun surelerinin her bir sahifesinde lâfzullah pek bedî bir tarzda tekrar edilmiş. Ağleben ya beş, ya altı, ya yedi, ya sekiz, ya dokuz, ya on bir adet tekrar ile beraber, bir yap-

1. Hazır kılınanlar. (Saffat Suresi: 57.)
2. Hazır kılınanlar. (Saffat Suresi: 127; 158.)
3. İkışer. (Sebe Suresi: 46; Nisâ Suresi: 3.)

nakıs: süs, işleme.	suret: biçim, şekil, tarz.	den meydana gelme.
nazil olma: inme, indirilme.	tab: kitap baskısı, kitap basma.	tesadüfî: rastgele, tesadüf olarak, kendiliğinden meydana gelerek.
nev: tür, çeşit, cins.	tasavvur: hayal etme, düşünme.	vakit: zaman.
niyet: bir işi yapmayı önceden düşünme.	tertib-i Kur'an: Kur'an'daki surelerin düzenlenmesi, sıralanması.	vaziyet: durum, hâl.
nurani: nurlu, parlak.	sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.	vech-i i'caz: mu'cizelik yönü.
sahife: sayfa.	tesadüf: rastlantı; kendiliğinden meydana gelme.	vecih: yön, tarz, şekil.
sure: Kur'an-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.		zahir: görünür, açık.

rağın iki yüzünde ve karşı karşıya gelen sahifede güzel ve manidar bir münasebet-i adediye gösterir. (HAŞİYE 1, 2, 3, 4)

HAŞİYE 1: Hem, ehl-i zikir ve münacata karşı, Kur'an'ın ziynetli ve kafiyele lâfzı ve fesahatli, sanatlı üslûbu ve nazarı kendine çevirecek belâğatin mezâyâsı çok olmakla beraber, ulvî ciddiyeti ve İlâhî huzuru ve cem'iyet hatırı veriyor, ihlâl etmiyor. Hâlbuki, o çeşit mezâyâ-i fesahat ve sanat-ı lâfziye ve nazım ve kafiye, ciddiyeti ihlâl eder, zerafeti işmam ediyor, huzuru bozar, nazarı dağıtır. Hatta münacatın en lâtfi ve en ciddisi ve en ulvî nazımlı ve Mısır'ın kahtugalâsının sebeb-i ref'i olan İmam-ı Şafî'nin meşhur bir münacatını çok defa okuyordum. Gördüm ki, nazımlı, kafiyele olduğu için, münacatın ulvî ciddiyetini ihlâl eder. Sekiz dokuz senedir virdimdir. Hakikî ciddiyeti, ondaki kafiye ve nazımla birleştiremedim. Ondandır ki, Kur'an'ın has, fitrî, mümtaz olan kafiyelerinde, nazım ve mezâyâsında bir nevi i'cazı var ki, hakikî ciddiyeti ve tam huzuru muhafaza eder, ihlâl etmez. İşte, ehl-i münacat ve zikir, bu nevi i'cazı aklın fehmetmezse de, kalben hisseder.

HAŞİYE 2: Kur'an-ı Mu'cizülbeyan'ın manevî bir sırr-ı i'cazı şudur ki: Kur'an, İsm-i Azama mazhar olan Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmin pek büyük ve pek parlak derece-i imanını ifade ediyor.

Hem, mukaddes bir harita gibi, âlem-i ahiretin ve âlem-i rububiyetin yüksek hakikatlerini beyan eden, gayet büyük ve geniş ve âlî olan hak dinin mertebe-i ulviyesini fitrî bir tarzda ifade ediyor, ders veriyor.

Hem, Hâlık-ı Kâinatın, umum mevcudatın Rabbi cihetinde, hadsiz izet ve haşmetiyle hitabını ifade ediyor. Elbette bu suretteki ifade-i Furkan'a ve bu tarzdaki beyan-ı Kur'an'a karşı,

قُلْ لِّئِنْ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ sırıyla bütün ukul-ü beşeriye ittihat etse bir tek akıl olsa dahi, karşısına çıkamaz, muaraza edemez. **عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَٰذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ**

أَيْنَ الثَّرَاءُ مِنَ الثَّرِيَّا Çünkü, şu üç esas nokta-i nazarında, kat'iyen kabil-i taklit değildir ve tanzir edilmez!

HAŞİYE 3: Kur'an-ı Hakîm'in umum sahifeleri ahirinde ayet tamam oluyor. Güzel bir kafiye ile nihayeti hitam buluyor. Bunun sırrı şudur ki: En büyük ayet olan Müdayene ayeti sahifeler için, Sure-i İhlâs ve Kevser satırları için bir vahid-i kıyasî ittihaz edildiğinden, Kur'an-ı Hakîm'in bu güzel meziyeti ve i'caz âlâmeti görülmüyor. ➡

1. De ki: And olsun, eğer bu Kur'an'ın benzerini getirmek için insanlar ve cinler bir araya toplanıp da hepsi birbirine yardımcı olsalar, yine de onun benzerini getiremezler. (İsra Suresi: 88.)

2. Yer nerede, Süreyya yıldızı nerede!

âlâmet: belirti, işaret, iz.
âlem-i ahiret: ahiret âlemi.
âlem-i rububiyet: Cenab-ı Hakkin terbiye, idare ve iradesinin icra edildiği âlem.
âli: yüce, yüksek.
belâgat: hâlin ve makamın gereğine uygun anlatma.
beyan-ı Kur'an: Kur'an'ın

açıklaması, anlatımı.
cem'iyet: çok manaları ve özellikleri içine alan.
cihet: yön, yan.
derece-i iman: imanın derecesi.
ehl-i münacat ve zikir: Allah'ı bolca anıp dua edenler.
fehmetmek: anlamak.

fesahat: açıklık ve akıcılık.
fitrî: yaratılışa uygun.
Hâlık-ı Kâinat: kâinatın yaratıcısı olan Allah.
has: hususî, özel.
hasiye: dipnot, açıklayıcı yazı.
haşmet: ihtişam, heybet.
hatır: düşünce; hâl; his.
hitap: söz, söz söyleme.

hitam bulma: sona erme, bitme.
i'caz: mu'cizelik özelliği; taklidi mümkün olmayacak derecede güzel ve düzgün söz söyleme.
ifade-i Furkan: Kur'an'ın ifadesi, anlatımı, söyleyiş tarzı.
ihlâl etmek: bozmak.
İlâhî huzur: insanın kendisini Allah'ın manevî huzurunda olduğunu bilmesi hâli.
İsm-i Azam: Cenab-ı Hakkin bin bir isminden en büyük ve manaca diğer isimleri kuşatmış olanı.
ışmam etme: hissettirme.
ittihat: birleşme; fikir birliği etme.
ittihaz etmek: kabul etmek.
izzet: şeref, yücelik, üstünlük.
kabil-i taklit: taklit edilebilir, benzeri yapılabilir.
kafiye: şiirde mısra sonunda ses uyuşması.
kahtugalâ: yokluk ve kıtlık.
kat'iyen: kesinlikle, hiçbir zaman, asla.
lâfız: söz, kelime.
lâtif: güzel, hoş.
manidar: manalı, anlamlı.
mazhar olma: şereflenme, kavuşma; görünme yeri, ayna olma.
mertebe-i ulvî: yüce mertebe, yüksek derece.
mezâyâ: meziyetler, üstünlükler.
mezâyâ-i fesahat: açık ve düzgün ifade üstünlükleri.
meziyet: üstünlük vasfı, özelliği.
muaraza etmek: karşı gelmek, sözle mücadele etmek.
mukaddes: kutsal, her türlü çirkinlikten ve eksiklikten arınmış.
müdayene ayeti: Bakara Suresi'nin 282. ayeti.
mümtaz: üstün, seçkin.
münacat: dua etme, yalvarma.
münasebet-i adediye: sayıca denklik, uygunluk.
nazar: dikkat, bakış.
nazım: tertip, diziliş, düzen.
nevi: tür, çeşit.
nihayet: son.
nokta-i nazar: bakış açısı.
Rab: besleyen büyüten, ıslah ve terbiye eden Allah.
sanat-ı lâfziye: ifadelerin sanatlı kullanılması.
sebeb-i ref: ortadan kaldırma sebebi.
sırr-ı i'caz: mu'cize oluşun sırrı.
suret: biçim, şekil, tarz.
Süreyya yıldızı: Ülker (Pervin) yıldızı.
tanzir etmek: benzerini yapmak.
ukul-ü beşeriye: insanların akl-ları.
ulvî: yüksek, yüce.
üslûp: ifade tarzı, ifade biçimi.
vahid-i kıyasî: ölçü birimi.
virt: belli zamanlarda sık sık ve devamlı okunan zikir ve dua.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

aleyhisselâm: selâm onun üzerine olsun.

belâgat: hâlin ve makamın gereğine uygun anlatma.

beyan: anlatma, açıklama, bildirme.

Ceziretülarap: Arap yanımadası.

cüz'i: az, küçük, sınırlı.

ehemmiyetli: önemli.

ehl-i belâgat: güzel, kusursuz söz söyleyenler, edipler, edebiyatçılar.

emare: iz, belirti, işaret.

fesahat: dilin doğru, düzgün, açık ve akıcı şekilde kullanılması.

gaip: görünmeyen âlem.

galibi: çoğunluğu.

gayet: çok, son derece.

hâdisat-ı maziye: geçmişte meydana gelen olaylar.

haşiye: dipnot, açıklayıcı yazı.

haşmet: ihtişam, heybet, büyüklük.

hitabet: hitap etme sanatı, güzel ve düzgün söz söyleme, hatiplik.

hurufat-ı Kur'âniye: Kur'an'ın harfleri.

i'caz: mu'cizelik özelliği; taklidi mümkün olmayacak derecede güzel ve düzgün söz söyleme.

icmalen: kısaca, özetle.

iktifa etmek: yeterli bulmak, yetinmek.

ilm-i tıp: tıp ilmi.

ışarat-ı gaybiye: gaybî olarak verilen işaretler.

ışarat-ı Kur'âniye: Kur'an'ın işaretleri.

kâhin: gâipten, gelecekte haber vermek iddiasında bulunan kimse.

keramet: lütuf, bağış; Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiatüstü hâdiseler.

keramet-i Aleviye: Hz. Ali'ye ait keramet.

keramet-i Gavsîye: Seyyid Abdülkadir Geylânî'nin kerameti.

lâfzullah: Allah lâfzı, Allah kelimesi.

lem'a-i i'caz: mu'cizelik parıltısı.

lemaat: parıltılar.

maatteessüf: üzülerek, ne yazık ki.

malûmat: bilgiler.

mebhas: bahis, konu.

menba-ı ışarat: işaretler kaynağı, merkezi.

mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilir, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

mu'cizat-ı Ahmediye: Peygamber Efendimizin gösterdiği mu'cizelerden bahseden eser, 19. Mektup.

İKİNCİ NÜKTE

Hazret-i Mûsa Aleyhisselâmın zamanında sihrin revacı olduğundan, mühim mu'cizatı ona benzer bir tarzda geldiği; ve Hazret-i İsa Aleyhisselâmın zamanında ilm-i tıp revaçta olduğundan, mu'cizatının galibi o cinsten geldiği gibi, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın dahi zamanında Ceziretülarap'ta en ziyade revaçta dört şey idi: Birincisi belâgat ve fesahat, ikincisi şiir ve hitabet, üçüncüsü kâhinlik ve gayptan haber vermek, dördüncüsü hâdisat-ı maziye ve vakıat-ı kevnîye bilmektir. İşte, Kur'an-ı Mu'cizülbeyan, geldiği zaman, bu dört nevi malûmat sahiplerine karşı meydan okudu.

• Başta, ehl-i belâgate birden diz çöktürdü; hayretle Kur'an'ı dinlediler.

HAŞİYE 4: Bu makamın bu mebhasında gayet ehemmiyetli ve haşmetli ve büyük ve Risale-i Nur'un muvaffakiyeti noktasında gayet ziynetli ve sevimli ve müşevvik kerametini, pek az ve cüz'i vaziyet ve kısacık numunelerine ve küçücük emarelerine, acelelik belâsıyla iktifa edilmiş. Hâlbuki o büyük hakikat ve o sevimli keramet ise, tevafuk namıyla beş altı nevilere ile Risale-i Nur'un bir silsile-i kerametini ve Kur'an'ın göze görünen bir nevi i'cazının lemaatını ve rumuzat-ı gaybiyenin bir menba-ı ışaratını teşkil ediyor. Sonradan, Kur'an'da lâfzullahın tevafukundan çıkan bir lem'a-i i'cazı gösteren yaldız ile bir Kur'an yazdırıldı. Hem Rumuzat-ı Semaniye namındaki sekiz küçük risaleler, hurufat-ı Kur'âniyenin tevafukatından çıkan münasebet-i lâtife ve ışarat-ı gaybiyelerinin beyanında telif edildi. Hem Risale-i Nur'u tevafuk sırrıyla tasdik ve takdir ve tahsin eden Keramet-i Gavsîye ve üç Keramet-i Aleviye ve ışarat-ı Kur'âniye namındaki beş adet risaleler yazıldı. Demek, Mu'cizat-ı Ahmediyenin telifinde o büyük hakikat icmalen hissedilmiş. Fakat, maatteessüf, müellif yalnız bir tırnağını görüp göstermiş, daha arkasına bakmayarak koşup gitmiş.

muvaffakiyet: Allah'ın yardımıyla başarılı olma.

müellif: telif eden, yazar.

mühim: önemli.

münasebet-i lâtife: güzel münasebetler, uygunluklar.

müşevvik: teşvik eden, istek ve heves arttıran.

nevi: tür, çeşit.

numune: örnek, misal.

nükte: herkesin anlayamadığı, ancak dikkat edildiğinde anlaşılan ince söz ve mana.

revaç: geçerlik, rağbet, değer.

risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap.

rumuzat-ı gaybiye: gaybî remizler, işaretler.

silsile-i keramet: keramet zinciri.

tahsin: beğenme, güzel bulma.

takdir: beğenme, beğendiğini belirtme.

tasdik: doğrulama, onaylama.

telif: yazma, kaleme alma.

teşkil etmek: meydana getirmek, oluşturmamak.

mek, oluşturmamak.

tevafuk: uygunluk, bir metinde harflerin veya kelimelerin birbirine denk gelmesi.

tevafukat: uygunluklar, bir metinde harflerin veya kelimelerin birbirine denk gelmeleri.

vakıat-ı kevnîye: kâinat ve varlıklarla ilgili olaylar.

yaldız: altın, gümüş ve bunların taklidi olan madde.

ziynetli: süslü.

ziyade: çok, fazla.

• İkincisi, ehl-i şiir ve hitabet, yani muntazam nutuk okuyan ve güzel şiir söyleyenlere karşı öyle bir hayret verdi ki, parmaklarını ısırttı. Altın ile yazılan en güzel şiirlerini ve Kâbe duvarlarına medar-ı iftihar için asılan meşhur Muallâkat-ı Seb'alarını indirtti, kıymetten düşürdü.

• Hem, gayptan haber veren kâhinleri ve sahirleri susturdu. Onların gaybî haberlerini onlara unutturdu. Cinnîlerini tardettirdi. Kâhinliğe hatime çekti.

• Hem, ümem-i salifenin vakayiine ve hâdisat-ı âlemin ahvaline vâkîf olanları hurafattan ve yalandan kurtarıp, hakikî hâdisat-ı maziye ve nurlu olan vakay-i âlemi onlara ders verdi.

İşte bu dört tabaka, Kur'ân'a karşı kemal-i hayret ve hürmetle onun önüne diz çökerek şakirt oldular. Hiçbiri si hiçbir vakit bir tek sureyle muarazaya kalkışamadılar.

Eğer denilse: “Nasıl biliyoruz ki, kimse muaraza edemedi ve muaraza kabil değil?”

Elcevap: Eğer muaraza mümkün olsaydı, herhâlde teşebbüs edilecekti. Çünkü, muarazaya ihtiyaç şedit idi. Zira dinleri, malları, canları, ıyalleri tehlikeye düşüyor; muaraza edilseydi kurtulurlardı. Eğer muaraza mümkün olsaydı, herhâlde muaraza edecektiler. Eğer muaraza edilseydi, muaraza taraftarları kâfirler, münafıklar çok, hem pek çok olduğundan, herhâlde muarazaya taraftar çıkıp iltizam ederek herkese neşreceklerdi—nasıl ki,

ahval: hâller, durumlar.
cinni: cin taifesinden olan.
ehl-i şiir ve hitabet: şiir ve düzgün söz söyleme sanatıyla uğraşanlar.
gaip: görünmeyen âlem.
gaybî: başka âlemdekilere ait.
hâdisat-ı âlem: dünyada meydana gelen olaylar.
hâdisat-ı maziye: geçmişte meydana gelen olaylar.
hatime: son, nihayet.
hurafat: hurafeler, aslı esası

olmayan batıl rivayetler, batıl inanışlar.
iltizam etmek: gerekli görmek, taraftarlık yapmak.
ıyal: bir kimsenin geçindirmekle yükümlü, olduğu kimseler.
kabil: mümkün, olabilir, ihtimal dairesinde.
kâfir: Allah'ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.
kâhin: gaipten, gelecekte haber vermek iddiasında bulunan kimse.

kemal-ı hayret ve hürmet: tam bir şaşkınlık ve saygı.
medar-ı iftihar: övünme sebebi.
Muallâkat-ı Seb'a: yedi askı; Kur'ân nazil olmadan önce, cahiliyet devrinde meşhur Arap şairlerinin en beğenilmiş şiirlerinden, Kâbe'nin duvarına astıkları yazılar ve şiirler.
muaraza: karşı gelme, sözle mücadele etme.
muntazam: derli-toplu, düzenli, tertipli.

münafık: kalbinde küfrü gizlediği hâlde Müslüman görünen, ara bozucu.
neşretmek: dağıtmak, yaymak, herkese duyurmak.
nur: aydınlık, parlaklık, ışık.
nutuk: bir topluluğa karşı yapılan konuşma, hitap.
sahir: sihir yapan, sihirbaz, büyücü.
şakirt: talebe, öğrenci.
şedit: şiddetli.
tardettirme: kovdurma.
teşebbüs etmek: girişmek, bir şeyi yapmaya kalkışmak.
ümem-i salife: geçmiş ümmetler, milletler.
vakayî: olaylar, hâdiseler.
vakay-i âlem: dünyada meydana gelen olaylar.
vâkîf olan: bilen.
vakit: zaman.
zira: çünkü.

İslâmiyetin aleyhinde her şeyi neşretmişler. Eğer neşretseydiler ve muaraza olsaydı, herhâlde tarihlere, kitaplara şaşaalı bir surette geçecekti. İşte, meydanda bütün tarihler, kitaplar; hiçbirisinde, Müseylime-i Kezzab'ın birkaç fıkrasından başka yoktur.

Hâlbuki, Kur'ân-ı Hakîm, yirmi üç sene mütemadiyen damarlara dokunduracak ve inadı tahrik edecek bir tarzda meydan okudu. Ve derdi ki:

“Şu Kur'ân'ın, Muhammedü'l-Emin gibi bir ümmiden nazirini yapınız ve gösteriniz.

“Haydi, bunu yapamıyorsunuz; o zat ümmî olmasın, gayet âlim ve kâtip olsun.

“Haydi, bunu da getiremiyorsunuz; bir tek zat olmasın. Bütün âlimleriniz, belîğleriniz toplansın, birbirine yardım etsin. Hatta güvendiğiniz âliheleriniz size yardım etsin.

“Haydi, bununla da yapamayacaksınız; eskiden yazılmış belîğ eserlerden de istifade edip, hatta gelecekleri de yardıma çağırıp, Kur'ân'ın nazirini gösteriniz, yapınız.

“Haydi, bunu da yapamıyorsunuz; Kur'ân'ın mecmuuna olmasın da, yalnız on suresinin nazirini getiriniz.

“Haydi, on suresine mukabil, hakikî, doğru olarak bir nazire getiremiyorsunuz; haydi, hikâyelerden, asılsız kıssalardan terkip ediniz, yalnız nazmına ve belâgatine nazire olsun getiriniz.

“Haydi, bunu da yapamıyorsunuz; bir tek suresinin nazirini getiriniz.

aleyh: karşı, karşıt, zıt.
âlihe: batıl ilâhlar, tanrılar.
âlim: bilgili, bilgin, ilim ile uğraşan.
belâgat: sözün düzgün, kusursuz, yerinde ve hâlin ve makamın ica-

bına göre söylenmesi.
belîğ: belâgatle anlatılan, düzgün ve sanatlı; belâgatle, düzgün olarak anlatan.
fıkra: paragraf, bölüm, kısım.
gayet: çok, son derece.
hakiki: gerçek, aslına uygun, gerçek olan.
istifade etmek: faydalanmak, yararlanmak.
kâtip: yazan, yazıcı.
kıssa: ibret verici hikâye.
Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve

faydalar bulunan Kur'ân.
mecmuu: bütünü, hepsi.
muaraza: karşı gelme, söz mücadelesi.
Muhammedü'l-Emin: her bakımdan güvenilir olan Peygamberimiz.
mukabil: karşı, karşılık.
mütemadiyen: sürekli olarak.
nazir: benzer, eş.
nazire: örnek, benzer.
nazım: tertip, düzen, diziliş.
neşretmek: dağıtmak, yay-

mak, herkese duyurmak.
sure: Kur'ân-ı Kerim'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
suret: biçim, şekil, tarz.
şaşaalı: parlak, göz alıcı.
tahrik etmek: harekete geçirmek.
tarz: biçim, şekil, suret.
terkip: birkaç şeyin birleştirilerek yeni bir şey meydana getirilmesi, sentez.
ümmî: okuma yazması olmayan.
zat: kişi, şahıs, fert.

“Haydi, sure uzun olmasın; kısa bir sure olsun, nazirini getiriniz. Yoksa din, can, mal, ıyalleriniz dünyada da, ahirette de tehlikeye düşecektir.”

İşte, sekiz tabakada ilzam suretinde, Kur’ân-ı Hakîm yirmi üç senede değil, belki bin üç yüz senede bütün ins ve cinne karşı bu meydanı okumuş ve okuyor. Hâlbuki, evvelki zamanda o kâfirler can, mal ve ıyalini tehlikeye atıp en dehşetli yol olan harp yolunu ihtiyar ederek, en kolay ve en kısa olan muaraza yolunu terk ettiler. Demek muaraza yolu mümkün değildi.

İşte, hiçbir âkıl, hususan o zamanda Ceziretülarap’taki adamlar, hususan Kureyşîler gibi zeki adamlar, bir tek edipleri Kur’ân’ın bir tek suresine nazire yapıp Kur’ân’ın hücumundan kurtulmasını temin ederek, kısa ve kolay yolu terk edip can, mal, ıyalini tehlikeye atıp en müşkülâtli yola sülûk eder mi?

Elhâsıl, meşhur Câhız’ın dediği gibi, “Muaraza-i bilhuruf mümkün olmadı, muharebe-i bissüyufa mecbur oldular.”

Eğer denilse: Bazı muhakkik ulema demişler ki: “Kur’ân’ın bir suresine değil, bir tek ayetine, hatta bir tek cümlesine, hatta bir tek kelimesine muaraza edilmez ve edilmemiş.” Bu sözler mübalâğa görünüyor ve akıl kabul etmiyor. Çünkü, beşerin sözlerinde Kur’ân cümlelerine benzeyen çok cümleler var. Bu sözün sırr-ı hikmeti nedir?

ahiret: öbür dünya, dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
âkıl: akıllı.
ayet: Kur’ân’ın her bir cümlesi.
beşer: insan.
Ceziretülarap: Arap yarımadası.
edip: güzel ve sanatlı söz söyleyen veya yazan.
elhâsıl: sonuç olarak, özetle.
harp: savaş.

hususan: özellikle.
ihtiyar etmek: seçmek, tercih etmek.
ilzam: susturma, tartışmada kuvvetli deliller ve belgeler öne sürerek karşıdakini cevap veremez hale getirme.
ins: insan.
ıyal: bir kimsenin geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler.
kâfir: Allah’ı ve İslâmiyeti inkâr eden, dinsiz.
Kur’ân-ı Hakîm: her ayet ve

suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur’ân.
Kureys: kökü Hz. İbrahim’e dayanan Peygamberimiz Hz. Muhammed’in mensup olduğu meşhur Arap kabilesi.
mecbur: bir işi yapmak zorunda kalmış.
muaraza: karşı gelmek, sözle mücadele etmek.
muaraza-i bilhuruf: söz, yazı veya fikir ile birisine karşı çıkmak.
muhakkik: gerçeği araştıran,

bir şeyin iç yüzünü inceleyerek vâkif olan.
muharebe-i bissüyuf: kılıçla savaşmak, silâhla mücadele etmek.
mübalâğa: aşırı büyütme, abartma, abartı.
müşkülât: güçlükler, zorluklar.
nazir: benzer, eş.
nazire: örnek, benzer.
sırr-ı hikmet: hikmetin sırrı, herkesin bilmediği gizli sebep.
sure: Kur’ân-ı Kerîm’in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
suret: biçim, şekil, tarz.
sülûk: bir yola girme, bir yol tutma.
temin etmek: sağlamak; temin ederek, sağlayarak.
temin: sağlama, karşılama.
terk etmek: bırakmak, vazgeçmek.
ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

Elcevap : İ'caz-ı Kur'ân'da iki mezhep var:

Mezheb-i ekser ve racih odur ki: Kur'ân'daki letaif ve belâgat ve mezâyâ-i maani, kudret-i beşerin fevkindedir.

İkinci, mercuh mezhep odur ki: Kur'ân'ın bir suresine muaraza kudret-i beşer dahilindedir; fakat, Cenab-ı Hak, mu'cize-i Ahmediye (a.s.m.) olarak menetmiş. Nasıl ki bir adam ayağa kalkabilir; fakat eser-i mu'cize olarak bir nebî dese ki, “Sen kalkamayacaksın”; o da kalkamazsa, mu'cize olur. Şu mezheb-i mercuha “Sarfe Mezhebi” denilir. Yani, Cenab-ı Hak cin ve insi menetmiş ki, Kur'ân'ın bir suresine mukabele edemesinler. Eğer men etmeseydi, cin ve ins bir suresine mukabele ederdi. İşte, şu mezhebe göre, “Bir kelimesine de muaraza edilmez” diyen ulemanın sözleri hakikattir. Çünkü, madem Cenab-ı Hak i'caz için onları men etmiş; muarazaya ağızlarını açamazlar. Ağızlarını açsalar da, izn-i İlâhî olmazsa kelimeyi çıkaramazlar.

Amma mezheb-i racih ve ekser olan mezheb-i evvele göre dahi, o ulemanın beyan ettiği fikrin şöyle bir ince vechi vardır ki:

Kur'ân-ı Hakîm'in cümleleri, kelimeleri birbirine bakar. Bazı olur, bir kelime on yere bakar; onda, on nükte-i belâgat, on münasebet bulunuyor—nasıl ki *İşaratü'l-İcaz* namındaki tefsirde, Fatiha'nın bazı cümleleri içinde ve ¹ **اَمْ ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيْهِ** cümleleri içinde, şu nüktelerden bazı numuneleri göstermişiz.

belâgat: sözün düzgün, kusursuz, yerinde ve hâlin ve makamın icabına göre söylenmesi.

beyan etmek: anlatmak, açıklamak.

Cenab-ı Hak: Allah; Hakkın ta kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.

ekser: çoğunluk.

eser-i mu'cize: mu'cize eseri.

fevkinde: üstünde, üzerinde.

hakikat: gerçek, doğru.

i'caz: mu'cizelik özelliği, taklidi mümkün olmayacak derecede güzel ve düzgün söz söyleme.

i'caz-ı Kur'ân: Kur'ân'ın mu'cizeliği.

ins: insan.

izn-i İlâhî: Allah'ın izni.

kudret-i beşer: insan gücü, kuvveti.

Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.

letaif-i belâgat: belâgatteki ince-likler, ifadelerdeki edebî güzelli-ler.

men etmek: yasaklamak, engellemek.

mercu: başkası ona tercih edilmiş olan.

mezâyâ-i maani: manalardaki meziyetler, üstünlükler.

mezhep: gidilen, tutulan yol; ta-kip edilen görüş.

mezheb-i ekser ve racih: üstün olan, tercih edilen ve çoğunluğun görüşü, yolu.

mezheb-i evvel: ilk mezhep, ilk görüş.

mezheb-i mercuha: tercihte ikinci derecede olan, başkası kendisi-ne tercih edilen mezhep, görüş.

mezheb-i racih: tercih edilen

mezhep; üstün olan görüş.

muaraza etmek: karşı gel-mek, sözle mücadele etmek.

muaraza: karşı gelme, sözle mücadele etme.

mu'cize: peygamberler tara-fından ortaya konulan ve in-sanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şey.

mu'cize-i Ahmediye: Hz. Mu-hammed'in mu'cizesi.

mukabele etmek: karşılık vermek, karşı gelmek.

münasebet: ilgi, bağlantı.

nam: ad, isim.

nebi: peygamber.

numune: örnek, misal.

nükte: herkesin anlayamadı-ğı, ancak dikkat edildiğinde anlaşılan ince söz ve mana.

nükte-i belâgat: düzgün, ku-sursuz ve yerinde söylenen

sözlerdeki ince ve zarif mana.

sure: Kur'ân-ı Kerîm'in ayrıldı-ğı 114 bölümden her biri.

tefsir: Kur'ân'ın mana bakı-mından izahı, Kur'ân-ı Kerîm'i açıklamak maksadıyla yazı-lan kitap.

ulema: âlimler, bilginler, ilim sahipleri.

vecih: yüz, yön.

1. Elif lam mim. • Şu yüce kitap ki, onda asla şüphe yoktur. (Bakara Suresi: 1-2.)

Meselâ, nasıl ki münakkaş bir sarayda, müteaddit, muhtelif nakışların düğümü hükmünde bir taşı, bütün nakışlara bakacak bir yerde yerleştirmek, bütün o duvarı nukuşuyla bilmeye mütevakkıftır. Hem nasıl ki, insanın başındaki göz bebeğini yerinde yerleştirmek, bütün cese-din münasebatını ve vezaif-i acibesini ve gözün o vezaife karşı vaziyetini bilmekle oluyor. Öyle de, ehl-i hakikatin çok ileri giden bir kısmı, Kur'ân'ın kelimatında pek çok münasebatı ve sair ayetlere, cümlelere bakan vücuhları, alâkaları göstermişler. Hususan ulema-i ilm-i huruf daha ileri gidip, bir harf-i Kur'ân'da bir sahife kadar esrarı, eh-line beyan ederek ispat etmişler.

Hem madem Hâlık-ı Külli Şey'in kelâmıdır; her bir kelimesi, kalp ve çekirdek hükmüne geçebilir. Etrafında es-rardan müteşekkil bir cesed-i manevîye kalp; ve şecere-i maneviyeye çekirdek hükmüne geçebilir.

İşte, insanın sözlerinde, Kur'ân'ın kelimeleri gibi keli-meler, belki cümleler, ayetler bulunabilir. Fakat, Kur'ân'-da çok münasebat gözetilerek bir tarz ile yerleştirildiği yerde, bir ilm-i muhit lâzım ki, öyle yerli yerine yerleşsin.

ÜÇÜNCÜ NÜKTE

Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan'ın hulâsatülhulâsa bir icmal-i mahiyeti için, bir vakit Arabî ibare ile bir tefekkür-ü hakikîyi Cenab-ı Hak benim kalbime ihsan etmişti. Şimdi, aynen o tefekkürü Arabî olarak yazacağız, sonra mana-sını beyan edeceğiz. İşte:

alâka: ilgi.
Arabî: Arapça.
ayet: Kur'ân'ın her bir cümle-si.
beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.
Cenab-ı Hak: Allah; doğru, gerçek, Hakkın ta kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.
ceset: gövde, vücut, beden.
cesed-i manevî: manevî vü-cut, varlık.
ehil: kabiliyetli, yetenekli, lâ-

yık olan.
ehl-i hakikat: gerçeği ve doğ-ruyu bulup onun peşinden gi-denler.
esrar: sırlar, gizlenen ve bi-linmeyen şeyler.
Hâlık-ı Külli Şey: kâinatta var olan her şeyin yaratıcısı, Al-lah.
harf-i Kur'ân: Kur'ân harfi.
hulâsatülhulâsa: hulâsanın hulâsası, özünün özü.
hususan: özellikle.
hükmünde: yerinde, değer-in-

de.
hükmüne geçmek: yerine geçmek, değerinde olmak.
ibare: cümle, paragraf, ifade.
icmal-i mahiyet: mahiyetin özeti.
ihsan etmek: bağışlamak, ik-ram etmek.
ilm-i muhit: her şeyi ihata edici, kuşatıcı ilim.
ispat: doğruyu delil göstere-rek meydana koyma.
kelâm: söz.
kelimat: kelimeler, sözler.

kısım: bölüm, kol, dal.
Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıkla-malarıyla akılları benzerini yap-maktan âciz bırakan Kur'ân-ı Ke-rim, izahı insan gücünün üstünde olan Kur'ân-ı Kerim.
meselâ: örnek olarak.
muhtelif: çeşitli, farklı.
münakkaş: nakışlı, işlemeli, süs-lü.
münasebet: münasebetler, ilgi-ler, bağlar.
müteaddit: birçok, çeşitli.
müteşekkil: meydana gelmiş, oluşmuş.
mütevakkıf: bağlı.
nakış: işleme, süs.
nukûş: nakışlar, işlemler.
sahife: sayfa.
sair: diğer, başka, öteki.
şecere-i manevîye: manevî ağaç.
tarz: biçim, şekil, kendine has oluş.
tefekkür: bir mesele hakkında zihni faaliyet gösterme, düşün-me, fikir üretme.
tefekkür-ü hakikî: gerçek, asıl tefekkür.
ulema-i ilm-i huruf: harf ilmiyle uğraşan âlimler.
vaziyet: durum, hâl.
vezaif: vazifeler, görevler.
vezaif-i acibe: hayrette bırakan, harika, şaşırtıcı görevler.
vücut: vecihler, yönler, yüzler.

سُبْحَانَ مَنْ شَهِدَ عَلَى وَحْدَانِيَّتِهِ وَصَرَّحَ بِأَوْصَافِ جَمَالِهِ وَجَلَالِهِ
وَكَمَالِهِ الْقُرْآنُ الْحَكِيمُ الْمُنُورُ جِهَاتُهُ السِّتُّ الْحَاوِي لِسِرِّ إِجْمَاعِ
كُلِّ كُتُبِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْأَوْلِيَاءِ وَالْمُوحِّدِينَ الْمُخْتَلِفِينَ فِي الْأَعْصَارِ
وَالْمَشَارِبِ وَالْمَسَالِكِ الْمُتَّفِقِينَ بِقُلُوبِهِمْ وَعُقُولِهِمْ عَلَى تَصْدِيقِ
أَسَاسَاتِ الْقُرْآنِ وَكُلِّيَّاتِ أَحْكَامِهِ عَلَى وَجْهِ الْأَجْمَالِ وَهُوَ
مَحْضُ الْوَحْيِ بِإِجْمَاعِ الْمُنَزَّلِ وَالْمُنَزَّلِ وَالْمُنَزَّلِ عَلَيْهِ وَعَيْنُ الْهِدَايَةِ
بِالْبِدَاةِ وَمَعْدَنُ أَنْوَارِ الْإِيمَانِ بِالضَّرُورَةِ وَمَجْمَعُ الْحَقَائِقِ بِالْيَقِينِ
وَمَوْصِلٌ إِلَى السَّعَادَةِ بِالْعَيَانِ وَذُو الْأَثْمَارِ الْكَامِلِينَ بِالْمُشَاهَدَةِ
وَمَقْبُولُ الْمَلِكِ وَالْإِنْسِ وَالْجَانِّ بِالْحَدْسِ الصَّادِقِ مِنْ تَفَارِيقِ
الْأَمَارَاتِ وَالْمُؤَيَّدُ بِالْدَّلَائِلِ الْعَقْلِيَّةِ بِاتِّفَاقِ الْعُقَلَاءِ الْكَامِلِينَ
وَالْمُصَدِّقُ مِنْ جِهَةِ الْفِطْرَةِ السَّلِيمَةِ بِشَهَادَةِ إِطْمِئْنَانِ الْوُجْدَانِ
وَالْمُعْجِزَةُ الْأَبَدِيَّةُ الْبَاقِي وَجْهٌ إِعْجَازُهُ عَلَى مَرِّ الزَّمَانِ بِالْمُشَاهَدَةِ
وَالْمُنَبِّسُ دَائِرَةُ إِرْشَادِهِ مِنَ الْمَلَأِ الْأَعْلَى إِلَى مَكْتَبِ الصَّبِيَّانِ
يَسْتَفِيدُ مِنْ عَيْنِ دَرْسِ الْمَلَكَةِ مَعَ الصَّبِيِّينَ وَكَذَا هُوَ ذُو الْبَصَرِ
الْمُطْلَقِ يَرَى الْأَشْيَاءَ بِكَمَالِ الْوُضُوحِ وَالظُّهُورِ وَيُحِيطُ بِهَا وَيَقْلِبُ

الْعَالَمَ فِي يَدِهِ وَيَعْرِفُهُ لَنَا كَمَا يُقَلِّبُ صَانِعُ السَّاعَةِ السَّاعَةَ فِي كَفِّهِ
وَيَعْرِفُهَا لِلنَّاسِ فَهَذَا الْقُرْآنُ الْعَظِيمُ الشَّانِ هُوَ الَّذِي يَقُولُ مُكَرَّرًا
اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ: فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.

İşte şu tefekkür-ü Arabînin tercümesi ve mealî şudur ki:

Yani, Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan'ın altı ciheti parlaktır ve nurludur. Evham ve şübehat, içine giremez. Çünkü, arkası Arşa dayanıyor; o cihette nur-u vahiy var. Önünde ve hedefinde saadet-i dâreyn var; ebede, ahirete el atmış, Cennet ve saadet nuru var. Üstünde sikke-i i'caz parlıyor. Altında bürhan ve delil direkleri var. İçî halis hidayet; sağ ¹ **أَفَلَا يَعْقِلُونَ** 'lar ile ukulü istintakla "Sadakte" dedirtiyor. Solunda, kalplere ezvak-ı ruhanî vermekle, vicdanları istiştah ederek "Bârekâllah" dediren Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan'a hangi köşeden, hangi cihetten evham ve şübehatın hırsızları girebilir?

Evet, Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan, asırları, meşrepleri, meslekleri muhtelif olan enbiyanın, evliyanın, muvahhidînin kitaplarının sırr-ı icmâin camidir. Yani, bütün o ehl-i kalp ve akıl, Kur'ân-ı Hakîm'in mücmel ahkâmını ve esasatını tasdik eder bir surette, o esasatı kitaplarında zikredip kabul etmişler. Demek onlar, Kur'ân şecere-i semavîsinin kökleri hükmündedirler.

1. Akıl etmezler mi? (Yâsin Suresi: 68.)

ahiret: öbür dünya, dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
ahkâm: emirler, hükümler.
Arabî: Arapça.
arş: Allah'ın kudret ve saltanatının tecelli ettiği yer.
asır: çağ, yüzyıl.
Bârekâllah: Allah mübarek etsin, hayırlı ve bereketli olsun.

sun.
bürhan: delil.
camî: toplayan, içine alan.
cihet: yan, yön, taraf.
ebed: sonsuzluk.
ehl-i kalp: kalp ehli olanlar, kalbiyle manevî terakkide bulunanlar.
enbiya: nebîler, peygamberler.
esasat: esaslar, temeller.

evham: vehimler, kuşkular, kuruntular.
evliya: velîler, Allah dostları.
ezvak-ı ruhanî: ruhanî, manevî zevkler.
halis: saf, katıksız; sadece, gerçek.
hidayet: doğru ve hak olan, İslâmiyet.
hükmünde: değerinde, yerinde.

istintak: söyletme, konuşturma.
istiştah etmek: şahit göstermek.
Kur'ân-ı Hakîm: her ayet ve suresinde sayısız hikmet ve faydalar bulunan Kur'ân.
Kur'ân-ı Mu'cizülbeyan: açıklamalarıyla akılları benzerini yapmaktan âciz bırakan Kur'ân-ı Kerîm.
meal: anlam, mana.
meslek: usul, tarz, tutulan yol.
meşrep: yaratılış, huy, mizaç; hareket tarzı.
muhtelif: çeşitli, farklı.
muvahhidîn: muvahhitler, Allah'ın varlığına ve birliğine inananlar.
mücmel: öz, özet, kısa.
nur: aydınlık, parıltı, ışık.
nur-u vahiy: vahiy nuru.
saadet: mutluluk.
saadet-i dâreyn: iki cihan saadeti, dünya ve ahiret mutluluğu.
Sadakte: doğru söyledin.
sırr-ı icma: icma sırrı, dağınık şeyleri bir araya getirip toplama sırrı.
sikke-i i'caz: mu'cizelik işareti, sikkesi, damgası.
sure: Kur'ân-ı Kerîm'in ayrıldığı 114 bölümden her biri.
suret: biçim, şekil, tarz.
secere-i semavi: semavî ağaç; kökleri ilâhî ve semavî hakikatlere dayanan manevî ağaç.
şübehat: şüpheler.
tasdik etmek: onaylamak, doğrulamak.
tefekkür: bir mesele hakkında zihni faaliyet gösterme, düşünme, fikir üretme.
tercüme: bir sözü bir dilden başka bir dile çevirme, çeviri.
ukul: akıllar.
vicdan: iyiyi kötünden, hayrı şerden ayırt etmeye yardımcı olan ahlâkî duygu, his.
zikretmek: anmak, bildirmek.

âlem-i gayp: varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen, görünmeyen başka dünyalar.
âlem-i İslâmiyet: İslâm dünyası.
âlem-i şahadet: şahadet âlemi, gözle gördüğümüz âlem.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
âli: yüce, yüksek.
arş: Allah'ın kudret ve saltanatının tecelli ettiği yer.
asfiya: Peygamber Efendimizin vârisi hükmünde olup onun meslek ve gayelerini hayata geçirmeye ve uygulamaya çalışan âlim zatlar.
asır: çağ, yüzyıl.
ayn-ı hakaik: gerçeklerin ta kendisi.
bahis: konu; bir konu hakkında söz söyleme, konuşma.
beşer: insan, insanlık.
bidayet-i vahiy: vahyin başlangıcı.
bilayan: açık bir şekilde.
bilbedahe: apaçık bir şekilde.
bilmüşahede: görür şekilde, görme derecesinde.
bilyakîn: delil ile şüphesiz ve te-reddütsüz.
bizzarure: ister istemez, zorunlu olarak.
dalâlet: iman ve İslâmiyetten ayrılmak, sapıklık.
delâlet: delil olma, gösterme.
envar-ı imaniye: iman nurları.
ezel: başlangıcı olmama.
hakaik: hakikatler, doğrular, gerçekler.
hakikat: gerçek, doğru.
hayalât: hayaller.
hayattar: canlı, yaşayan.
hilâf: ters, zıt, yalan.
hurafat: hurafeler, aslı ve esası olmayan inanışlar.
hürmet: saygı.
i'caz: mu'cizelik özelliği; taklidi mümkün olmayacak derecede güzel ve düzgün söz söyleme.
ihlâs: samimiyet, bir işi, bir ameli, başka bir karşılık bekleme-kis-zin, sırf Allah rızası için yapma.
isal etmek: ulaştırmak, götürmek.
ispat: doğruyu delillerle göstere-rek ortaya koyma.
istinat etmek: dayanmak.
izhar etmek: ortaya çıkarmak, göstermek.
kat'i: kesin, şüphesiz.
kemalât: mükemmellikler, fazileter.
Kur'an-ı Hakîm: her ayet ve su-resinde sayısız hikmet ve fayda-lar bulunan Kur'an.

Hem, Kur'an-ı Hakîm vahye istinat ediyor ve vahiydir. Çünkü, Kur'an'ı nazil eden Zat-ı Zülcelâl, mu'cizat-ı Ahmediye (a.s.m.) ile, Kur'an vahiy olduğunu gösterir, ispat eder. Ve nazil olan Kur'an dahi, üstündeki i'caz ile gösterir ki, Arştan geliyor. Ve münzel-i aleyh olan Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın bidayet-i vahiydeki telâş-ı ve nüzul-ü vahiy vaktindeki vaziyet-i bîhuşu ve herkes-ten ziyade Kur'an'a karşı ihlâs ve hürmeti gösteriyor ki, vahiy olup ezelden geliyor, ona misafir oluyor.

Hem o Kur'an, bilbedahe mahz-ı hidayettir. Çünkü onun muhalifi, bilmüşahede, küfrün dalâletidir.

Hem, bizzarure, Kur'an envar-ı imaniyenin madenidir. Elbette envar-ı imaniyenin aksi zulûmattır. Çok Sözlerde bunu kat'i olarak ispat etmişiz.

Hem Kur'an, bilyakîn, hakaikın mecmaidır; hayalât ve hurafat, içine giremez. Teşkil ettiği hakikatli âlem-i İslâmiyet, izhar ettiği esaslı şeriat ve gösterdiği âli kemalâtın şahadetiyle, âlem-i gayba ait olan bahislerinde dahi, âlem-i şahadetteki bahisleri gibi ayn-ı hakaik olduğunu ve içinde hilâf bulunmadığını ispat eder.

Hem Kur'an, bilayan ve şüphesiz, saadet-i dâreyne isal eder, beşeri ona sevk eder. Kimin şüphesi varsa, bir defa Kur'an'ı okusun ve dinlesin, ne diyor?

Hem, Kur'an'ın verdiği meyveler hem mükemmeldir, hem hayattardır. Öyle ise, Kur'an ağacının kökü hakikat-tedir, hayattardır. Çünkü meyvenin hayatı, ağacın haya-tına delâlet eder. İşte, bak, her asırda ne kadar asfiya ve

küfür: Allah'ın varlığına, birli-ğine inanmama, dinsizlik.
maden: kaynak.
mahz-ı hidayet: hakka giden yolun aslı, yol göstericiliğin en üstünü.
mecma: toplanma yeri.
mu'cizat-ı Ahmediye: Hz Muhammed'in mu'cizesi.
muhalif: zıt, karşıt.
münzel-i aleyh: kendisine Allah tarafından indirilmiş.
nazil etmek: indirmek.
nazil olmak: indirilmek.

nüzul-ü vahiy: vahyin gelişi.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
saadet-i dâreyn: iki cihan sa-adeti, dünya ve ahiret mutlu-luğu.
sevk etmek: ulaştırmak.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
şeriat: Allah tarafından peygamber vasıtasıyla bildirilen, ilâhî emir ve yasaklara daya-nan hükümlerin hepsi.
telâş: endişe, kaygı.

teşkil etmek: meydana getir-mek, oluşturmaktır.
vahiy: bir fikrin, bir hakikatin veya bir emrin Allah tarafın-dan peygamberlere bildiril-mesi.
vakit: zaman, an.
vaziyet-i bîhuş: kendinden geçme hâli.
Zat-ı Zülcelâl: sonsuz büyük-lük ve haşmet sahibi olan Zat, Allah.
ziyade: çok, fazla.
zulûmat: karanlıklar.

evliya gibi mükemmel ve kâmil zîhayat ve zînur meyveler vermiş.

Hem, hadsiz müteferrik emarelerden neş'et eden bir hads ve kanaatle, Kur'ân, hem ins, hem cin, hem meleğin makbulü ve mergubudur ki, okunduğu vakit, onlar iştiyakla pervane gibi etrafına toplanıyorlar.

Hem, Kur'ân vahiy olmakla beraber, delâil-i akliye ile teyit ve tahkim edilmiş. Evet, kâmil ukalânın ittifakı buna şahittir. Başta ulema-i ilm-i kelâmın allâmeleri ve İbni Sina, İbni Rüşd gibi felsefenin dâhîleri, müttefikan esasat-ı Kur'âniyeyi usulleriyle, delilleriyle ispat etmişler.

Hem Kur'ân, fıtrat-ı selime cihetiyle musaddaktır. Eğer bir arıza ve bir maraz olmazsa, her bir fıtrat-ı selime onu tasdik eder. Çünkü itminan-ı vicdan ve istirahat-i kalp, onun envarıyla olur. Demek, fıtrat-ı selime, vicdanın itminanı şahadetiyle onu tasdik ediyor. Evet, fıtrat, lisan-ı hâliyle Kur'ân'a der: "fıtratımızın kemali sensiz olmaz." Şu hakikati çok yerlerde ispat etmişiz.

Hem Kur'ân, bilmüşahede ve bilbedahe, ebedî ve daimî bir mu'cizedir. Her vakit i'cazını gösterir. Sair mu'cizat gibi sönmez, vakti bitmez; ebedidir.

Hem, Kur'ân'ın mertebe-i irşadında öyle bir genişlik var ki, bir tek dersinde, Hazret-i Cibril (a.s.), bir tıfl-ı nevreside ile omuz omuza o dersi dinler, hisselerini alırlar. Ve İbni Sina gibi en dahi feylesof, en âmî bir ehl-i kıraatle diz dize aynı dersi okurlar, derslerini alırlar. Hatta bazen olur ki, o âmî adam, kuvvet ve saffet-i iman cihetiyle, İbni Sina'dan daha ziyade istifade eder.

allâme: pek çok konuda ihtisas sahibi büyük âlim, bilgin.
âmî: âlim olmayan, sırada kimse, tahsil görmemiş.
bilbedahe: apaçık olarak.
bilmüşahede: görür şekilde, görme derecesinde.
cihet: yan, yön, taraf.
dâhî: eşine az rastlanır, son derece zeki; deha ve hikmet sahibi.
daimî: sürekli, devamlı.
delâil-i akliye: akli ve mantıkî deliller.

ebedî: sonsuz, sonu olmayan.
ehl-i kıraat: Kur'ân-ı Kerim'i okuyanlar.
emare: belirti, iz.
envar: nurlar, aydınlıklar.
esasat-ı Kur'âniye: Kur'ân'ın esasları, hükümleri.
felsefe: hikmet bilgisi, madde ve hayatı başlangıç ve gaye bakımından inceleyen ilim, felsefe dine dayandığında hakikati bulmuş, sırt çevirdiğinde çelişkiler içerisinde kalmıştır.

feylesof: filozof; felsefeyle uğraşan âlim, akıllı kimse.
fıtrat: yaratılış.
fıtrat-ı selime: doğru ve doğruluk üzerine yaratılış; bozulmamış yaratılış, sağlam huy, tabiat.
hads: güçlü sezgi, sezış.
hadsiz: sınırsız, sonsuz.
i'caz: mu'cizelik özelliği, taklidi mümkün olmayacak derecede güzel ve düzgün söz söyleme.
ins: insan.

istifade etmek: faydalanmak, yararlanmak.
istirahat-i kalp: kalben rahatlamak.
istiyaq: çok kuvvetli arzu ve istek.
itminan: inanma, tam olarak bilme, tatmin olmuşluk.
itminan-ı vicdan: vicdan rahatlığı, vicdanen emin olma.
ittifak: birleşme, fikir birliği.
kâmil: olgun, eksiksiz, mükemmel.
kemal: olgunluk, mükemmellik.
lisan-ı hâl: hâl dili, bir şeyin durumu ve görünüşü ile bir mana ifade etmesi.
makbul: kabul edilen, kabul gören.
maraz: hastalık.
mergup: rağbet edilen, beğenilen.
mertebe-i irşat: irşat etme mertebesi; doğru yolu gösterme makamı, derecesi.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konulan ve insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şey.
musaddak: doğrulanmış, gerçekliği kabul edilmiş.
müteferrik: çeşitli, ayrı ayrı.
müttefikan: birleşerek, fikir birliğiyle.
neş'et etmek: meydana gelmek, çıkmak.
pervane: geceleri ışığın etrafında dönen küçük kelebek, gece keleşbeği.
saffet-i iman: iman saflığı, temizliği.
sair: diğer, başka.
şahadet: şahitlik, tanıklık.
tahkim: kuvvetlendirme, sağlamlaştırma.
tasdik etmek: doğrulamak, onaylamak.
teyit: doğrulama.
tıfl-ı nevreside: yeni yetişmiş çocuk.
ukalâ: akıllılar.
ulema-i ilm-i kelâm: kelâm ilmi âlimleri.
usul: esaslar, kaideler, metot.
vahiy: bir fikrin, bir hakikatin veya bir emrin Allah tarafından peygamberlere bildirilmesi.
vakit: zaman.
vicdan: iyiyi kötüden, hayrı şerden ayırt etmeye yardımcı olan ahlâkî duygu, his.
zîhayat: hayat sahibi, canlılar.
zînur: nurlu.
ziyade: çok, fazla.

âl: aile.
âlem: dünya, varlık sınıflarından her biri.
aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.
Âmin: "Yâ Rabbi! Öyle olsun, kabul eyle!" anlamında duanın sonunda söylenir.
beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.
bürhan: delil.
Cenab-ı Hak: Allah; Hakkın ta kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.
delâil-i kat'îye: kesin ve şüphe-siz deliller.
gayet: çok, son derece.
Hannan: çok acıyan, çok merhamet eden, Allah.
hürmet: şeref.
ihata etmek: sarmak, kuşatmak.
ilâh: tanrı, ma'bud.
iman: inanma, inanç.
ispat: doğruyu delil göstererek meydana koyma.
kabir: mezar.
kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.
kat'i: kesin.
kıyamet: dünyanın sonu, kâinatın ölümü, varlığın bozulup dağılması.
Kur'an-ı Azîmüşşan: şan ve şerefi yüce olan Kur'an.
Muhammed-i Arabî: Arapların içinden çıkan Peygamberimiz Hz Muhammed.
muşırık: parlayan, aydınlatan, nur saçan.
natık-ı sadık: dosdoğru konuşan.
nur: aydınlık, ışıık.
Rahman: bütün varlıkların rızıklarını veren Allah.
rehber: yol gösteren, kılavuz, delil.
resul: elçi, peygamber.
Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.
risalet: resullük, elçilik, peygamberlik.
saadet-i ebediye: sonsuz mutluluk.
sabık: geçen, geçmiş.
sahife: sayfa.
salât ve selâm: dua ve selâm, Allah'ın rahmeti, bereketi, esenliği.
sanatkar: sanatla uğraşan, usta.
Sırat Köprüsü: Cennete girebilmek için herkesin üzerinden geçmeye mecbur olduğu ve Cehennem üzerine kurulmuş olan köprü.
siper: arkasına saklanılacak şey, koruyucu engel, kalkan.

Hem, Kur'an'ın içinde öyle bir göz var ki, bütün kâinatı görür, ihata eder ve bir kitabın sayfeleri gibi kâinatı göz önünde tutar, tabakatını ve âlemlerini beyan eder. Bir saatin sanatkarı nasıl saatini çevirir, açar, gösterir, tarir eder; Kur'an dahi, elinde kâinatı tutmuş, öyle yapıyor.

İşte şöyle bir Kur'an-ı Azîmüşşan'dır ki,

¹ **فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** der, vahdaniyeti ilân eder.

اللَّهُمَّ اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي الدُّنْيَا قَرِينًا وَفِي الْقَبْرِ مُوَسِّيًا وَفِي الْقِيَمَةِ شَفِيعًا وَعَلَى الصِّرَاطِ نُورًا وَمِنَ النَّارِ سِتْرًا وَحِجَابًا وَفِي الْجَنَّةِ رَفِيقًا وَإِلَى الْخَيْرَاتِ كُلِّهَا دَلِيلًا وَإِمَامًا
 اللَّهُمَّ نَوِّرْ قُلُوبَنَا وَقَبُورَنَا بِنُورِ الْإِيمَانِ وَالْقُرْآنِ وَنَوِّرْ بُرْهَانَ الْقُرْآنِ بِحَقِّ وَبِحُرْمَةِ مَنْ أَنْزَلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنَ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ مِنَ الرَّحْمَنِ الْخَنَّانِ آمِينَ²

On Dokuzuncu Nükhetli İşaret

Sabık İşaretlerde, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm Cenab-ı Hakkın Resulü olduğu gayet kat'i ve şüphe-siz bir surette ispat edildi. İşte, risaleti binler delâil-i kat'îye ile sabit olan Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâm, vahdaniyet-i İlâhiyenin ve saadet-i ebediyenin en parlak bir delili ve en kat'i bir bürhanıdır. Biz şu İşarette, o müşırık, parlak delile ve natık-ı sadık bürhana,

1. Bil ki: Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. (Muhammed Suresi: 19.)

2. Allah'ım! Kur'an'ı bize dünyada bir dost, kabirde ünsiyetli bir yoldaş, kıyamette bir şefaati, Sırat Köprüsünde bir nur, Cehennem ateşine karşı bir örtü ve siper, Cennette bir arkadaş ve bütün hayırlara götüren rehber ve önder kıl.

Allah'ım! Kalplerimizi ve kabirlerimizi iman ve Kur'an nuruyla nurlandır. Kur'an ve kendisine Kur'an indirilen zat-Rahman ve Hannan olan Allah'ın salât ve selâmı onun ve âlinin üzerine olsun-hürmetine bize Kur'an'ın bürhanlarını parlat, âmin.

suret: biçim, şekil, tarz.

sefaat: Hz. Peygamberin ve diğer salih kulların, bazı günahkâr mü'minleri bağışlamasını Allah'tan dilemeleri.

tabakat: tabakalar.

ünsiyet: alışkanlık, dostluk, arkadaşlık.

vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı.

vahdaniyet-i İlâhiye: İlâhi birlik; Allah'ın bir, tek olması.

yoldaş: yol arkadaşı.

zat: şahıs, kişi; Hz. Muhammed.

hulâsatülhulâsa bir icmal ile küçük bir tarif yapacağız. Çünkü, madem o delildir ve neticesi marifet-i İlâhiyedir; elbette delili tanımak ve vech-i delâletini bilmek lâzımdır. Öyle ise, biz de gayet muhtasar bir hulâsa ile, vech-i delâletini ve sıhhatini beyan edeceğiz. Şöyle ki:

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, şu kâinatın mevcudatı gibi, Hâlık-ı Kâinatın vücuduna ve vahdetine kendi zatı delâlet ettiği gibi, o kendi delâlet-i zatiyesini, bütün mevcudatın delâletiyle beraber, lisanıyla ilân etmiştir. Madem delildir; biz o delilin hüccet ve istikametine ve sıdk ve hakkaniyetine on beş esasta işaret ederiz:

BİRİNCİ ESAS: Hem zatiyla, hem lisanıyla, hem delâlet-i hâliyle, hem kâliyle kâinatın Sâniine delâlet eden şu delil, hem hakikat-i kâinatça musaddak, hem sadıktır. Çünkü, bütün mevcudatın vahdaniyete delâletleri, elbette, vahdaniyeti söyleyen zatı tasdik hükmündedir. Demek, söylediği dava da umum kâinatça musaddaktır.

Hem beyan ettiği kemal-i mutlak olan vahdaniyet-i İlâhiye ve hayr-ı mutlak olan saadet-i ebediye, bütün hakaik-ı âlemin hüsn ve kemaline muvafık ve mutabık olduğundan, o, davasında elbette sadıktır.

Demek, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, vahdaniyet-i İlâhiyeye ve saadet-i ebediyeye bir bürhan-ı natık-ı sadık ve musaddaktır.

İKİNCİ ESAS: Hem, o delil-i sadık ve musaddak, madem umum enbiyanın fevkinde binler mu'cizat ve neshe dilmeyen bir şeriat ve umum cin ve inse şamil bir davet

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.

bürhan-ı natık-ı sadık ve musaddak: dosdoğru konuşan ve doğrulanan delil, bürhan.

dava: takip edilen fikir, iddia.

davet: çağrı.

delâlet: delil olma, işaret etme, gösterme.

delâlet-i hâl: hâlin delil olma-

si; hâlin işaret etmesi ve bildirmesi.

delâlet-i zatiye: kendi zatı ile, bizzat kendisini eserleri ile göstermek suretiyle olan delâlet.

delil-i sadık ve musaddak: doğrulanmış, gerçekliği kabul edilmiş ve doğru delil.

enbiya: nebîler, peygamberler.

esas: asıl, temel.

fevkinde: üstünde, üzerinde.

gayet: çok, son derece.

hakaik-ı âlem: kâinattaki hakikatler, gerçekler.

hakikat-ı kâinat: kâinatın hakikati, gerçeği; yaratılmış olan her şeyin aslı, esası.

hakkaniyet: gerçekçilik, doğruluk, haktan ve doğruluktan ayrılmama.

Hâlık-ı Kâinat: kâinatın ve onun içinde olan her şeyin yaratıcısı, Allah.

hayr-ı mutlak: sonsuz ve sınırsız hayır, iyilik.

hulâsa: öz, özet.

hulâsatülhulâsa: özünün özü.

hüccet: delil.

hükmünde: değerinde, yerinde.

hüsün: güzellik.

icmal: öz, özet.

ilân: açıklamak, herkese duyurmak.

ins: insan, beşer, âdemoğlu.

istikamet: doğruluk.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler, varlıklar.

kâl: söz, lâf.

kemal: mükemmellik, kusursuzluk, tam ve eksiksiz olma.

kemal-i mutlak olmak: her yönüyle mükemmel ve kusursuz olmak.

lisan: dil.

marifet-i İlâhiye: Allah'ı bilme ve tanıma.

mevcudat: var olan her şey, varlıklar.

mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilir, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

muhtasar: kısaltılmış, kısa, özet.

musaddak: doğrulanmış, gerçekliği kabul edilmiş.

mutabık: uygun.

muvafık: uygun, lâyıf.

neshedilmek: geçersiz yapılmak, ortadan kaldırılmak, iptal edilmek.

netice: sonuç.

Resul-i Ekrem: çok cömert, kerim ve Allah'ın insanlara bir elçisi olan Hz. Muhammed.

saadet-i ebedi: sonsuz mutluluk.

sadık: doğru, gerçek.

Sâni: her şeyi sanatlı olarak yaratan Allah.

sıdk: doğruluk.

sıhhat: doğruluk, sağlamlık.

şamil: içine alan, kaplayan.

şeriat: Allah tarafından peygamber vasıtasıyla bildirilen, İlâhî emir ve yasaklara dayanan hükümlerin hepsi.

tasdik: doğrulama, onaylama.

umum: genel, bütün, tüm.

vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı, Allah'ın bir oluşu.

vahdaniyet-i İlâhiye: İlâhî birlik, Allah'ın bir ve tek olması.

vahdet: birlik, teklik.

vech-i delâlet: delil olma yönü, sebebi.

zât: büyüklük ve yücelik sahibi zat olan Allah.

ahlâk-ı âliye: yüksek, yüce ve üstün ahlâk.

asfiya: Peygamber Efendimizin vârisi hükmünde olup onun meslek ve gayelerini hayata geçirmeye ve uygulamaya çalışan âlim zatlar.

bâhir: açık, apaçık.

bürhan-ı vahdaniyet: Allah'ın tek, bir olduğunun delili, ispatı.

camî: toplayan, içine alan.

Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberlik delilleri.

dellâl: ilân edici; hakka davet eden.

enbiya: nebîler, peygamberler.

hakkaniyet: doğruluk, haktan ve doğruluktan ayrılmama.

hasail-i galiye: yüksek ve üstün gayeler, özellikler.

haslet: güzel huy, karakter, iyi özellik.

icma: bir meselede âlimlerin ittifak etmeleri, aynı görüşte olmaları.

icmakârâne: topluca, fikir birliği ederek.

irhasat: Hz. Muhammed'in Peygamberliğinden önce meydana gelen ve peygamber olacağına işaret eden harika hâller, belirtiler.

irsat: doğru yolu gösterme.

ittifak: birleşme, fikir ve söz birliği.

kemal: olgunluk, mükemmellik.

kemalât: kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.

keramet: Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiatüstü hâdiseler.

kıymettar: kıymetli, değerli.

kuvvet-i icma: toplanma, birlik kuvveti; bir konuda aynı sözü söyleme, fikir birliğine varmanın kuvveti.

makbul: kabul edilmiş olan, geçerli.

mecal: güç, kuvvet, imkân, fırsat.

mevcudat: var olan her şey, varlıklar.

mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.

mu'cizat-ı bâhire: apaçık mu'cizeler.

mu'cize: peygamberler tarafından ortaya konulan ve insanların benzerini yapmaktan âciz kaldıkları şey.

mukaddes: kutsal, temiz, ayıp ve noksanlardan kurtulmuş.

mümessil: temsilci.

nokta-i istinat: dayanak noktası.

nur-u şeriat: şeriatın nuru, ışığı.

saadet-i ebediye: sonsuz mutluluk.

sahibi olduğundan, elbette umum enbiyanın reisi. Öyle ise, umum enbiyanın mu'cizatlarının sırrını ve ittifaklarını camidir. Demek, bütün enbiyanın kuvvet-i icma ve mu'cizatlarının şahadeti, onun sıdk ve hakkaniyetine bir nokta-i istinat teşkil eder.

Hem, onun terbiyesi ve irşadı ve nur-u şeriatıyla kemal bulan bütün evliya ve asfiyanın sultanı ve üstadıdır. Öyle ise, onların sırr-ı kerametlerini ve icmakârâne tasdiklerini ve tahkiklerinin kuvvetini camidir. Çünkü onlar üstatlarının açtığı ve kapıyı açık bıraktığı yolda gitmişler, hakikati bulmuşlar. Öyle ise, onların bütün kerametleri ve tahkikatları ve icmaları, o mukaddes üstatlarının sıdk ve hakkaniyeti için bir nokta-i istinat temin eder.

Hem, o bürhan-ı vahdaniyet, sabık İşaretlerde görüldüğü gibi, o kadar kat'î, yakînî ve bâhir mu'cizeleri ve harika irhasatları ve şüphesiz delâil-i nübüvveti var ve o zatı öyle bir tasdik ediyor ki, kâinat toplansa onların tasdikini iptal edemez.

ÜÇÜNCÜ ESAS:

Hem o mu'cizat-ı bâhire sahibi olan vahdaniyet dellâli ve saadet-i ebediye müjdecisi, kendi zat-ı mübareğinde öyle ahlâk-ı âliye ve vazife-i risaletinde öyle secaya-i samiye ve tebliğ ettiği şeriat ve dininde öyle hasail-i galiye vardır ki, en şedit düşman dahi onu tasdik ediyor, inkâra mecal bulamıyor. Madem zatında ve vazifesinde ve dininde en yüksek ve güzel ahlâkları ve en ulvî ve mükemmel seciyeleri ve en kıymettar ve makbul hasletleri bulunuyor; elbette o zat, mevcudattaki kemalâtın ve ahlâk-ı âliyenin misali ve mümessili ve timsali ve

sabık: geçen, geçmiş.

secaya-i samiye: yüksek ve kıymetli seciyeler, karakterler, vasıflar.

seciye: huy, karakter.

sıdk: doğruluk.

sırr-ı keramet: kerametteki sır ve hakikat.

şahadet: şahitlik, tanıklık.

şedit: şiddetli.

şeriat: Allah tarafından peygamber vasıtasıyla bildirilen, ilâhî emir ve yasaklara dayanan hükümlerin hepsi, İslâm

dini.

tahkik: doğruluğunu araştırma, inceleme.

tahkikat: doğruluğunu araştırmalar, incelemeler.

tasdik: doğrulama, onaylama.

tebliğ: ulaştırma, bildirme.

temin: sağlama, karşılama.

terbiye: eğitim; dünya ve ahirette mutluluğa lâyık olacak insan yetiştirme, doğru yolu gösterme.

teskil etmek: meydana getir-

mek, oluşturmak.

timsal: örnek, numune.

ulvî: yüksek, yüce.

üstat: öğretici, öğretmen.

vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı.

vazife-i risalet: peygamberlik vazifesi.

yakînî: şüphesiz, kesin bir şekilde.

zat: şahıs, kişi, fert.

zat-ı mübarek: bereketli, hayırlı, uğurlu şahıs, kişilik.

zatında: şahsında, kendinde.

üstadıdır. Öyle ise, zatında ve vazifesinde ve dininde şu kemalât ise, hakkaniyetine ve sıdkına o kadar kuvvetli bir nokta-i istinatı ki, hiçbir cihette sarsılmaz.

DÖRDÜNCÜ ESAS: Hem, maden-i kemalât ve muallim-i ahlâk-ı âliye olan o dellâl-ı vahdaniyet ve saadet, kendi kendine söylemiyor, belki söylendiriliyor. Evet, Hâlık-ı Kâinat tarafından söylendiriliyor. Üstad-ı Ezelîsinden ders alır, sonra ders verir. Çünkü, sabık İşaretlerde kısmen beyan edilen binler delâil-i nübüvvetle, Hâlık-ı Kâinat, bütün o mu'cizatı onun elinde halk etmekle gösterdi ki, o, Onun hesabına konuşuyor, Onun kelâmını tebliğ ediyor.

Hem, ona gelen Kur'ân ise, içinde, dışında kırk vech-i i'caz ile gösterir ki, o, Cenab-ı Hakkın tercümanıdır.

Hem o kendi zatında bütün ihlâsıyla ve takvasıyla ve ciddiyetiyle ve emanetiyle ve sair bütün ahval ve etvarıyla gösterir ki, o kendi namına, kendi fikriyle demiyor, belki Hâlıkı namına konuşuyor.

Hem, onu dinleyen bütün ehl-i hakikat, keşif ve tahkikle tasdik etmişler ve ilmelyakîn iman etmişler ki, o kendi kendine konuşmuyor; belki Hâlık-ı Kâinat onu konuşturuyor, ders veriyor, onunla ders verdiriyor.

Öyle ise, onun sıdk ve hakkaniyeti, bu dört gayet kuvvetli esasların icmâına istinat eder.

ahval: hâller, durumlar.
beyan etmek: anlatmak, açıklamak, bildirmek.
Cenab-ı Hak: Allah; Hakkın ta kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.
ciddiyet: ciddilik.
cihet: yan, yön, taraf.
delâil-i nübüvvet: Peygamber Efendimizin (a.s.m.) peygamberlik delilleri.
dellâl-ı vahdaniyet ve saadet: Allah'ın birliğine ve mutluluğa çağırıp ilân eden.

ehl-i hakikat: gerçeği ve doğruyu bulup onun peşinden gidenler
emanet: güvenilirlik.
etvar: tavırlar; olaylar ve insanlar karşısında takınılan hâller, tutumlar.
gayet: çok, son derece.
hakkaniyet: doğruluk, haktan ve doğruluktan ayrılma.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

Hâlık-ı Kâinat: kâinatın ve onun içinde olan her şeyin yaratıcısı, Allah.
halk etmek: yaratmak
icmâına: toplamına.
ihlâs: samimiyet, bir işi, bir ameli, başka bir karşılık beklemezsizin, sırf Allah rızası için yapma.
ilmelyakîn: ilim yoluyla kesin ve şüphesiz olarak bilmek.
iman: inanma, itikat, tasdik.
istinat etmek: dayanmak.
kelâm: söz, konuşma.

kemalât: kemaller, olgunluklar, mükemmellikler.
keşif: Allah tarafından ilham olunmasıyla gizli bir şeyin bulunup meydana çıkarılması.
kismen: bir bölüm olarak veya bazı bakımdan.
maden-i kemalât: mükemmellikler kaynağı.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tarafından verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
muallim-i ahlâk-ı âliye: yüksek ve yüce ahlâkı öğreten, ders veren.
namına: adına, hesabına.
nokta-i istinat: dayanak noktası.
saadet: mutluluk.
sabık: geçen, geçmiş, önceki.
sair: diğer, öteki.
sıdk: doğruluk.
tahkik: doğruluğunu araştırma, inceleme.
takva: Allah'tan korkma, Allah'ın emirlerini tutup azabından korunma, Allah'ın yasaklarından kaçınmada son derece titizlik gösterme.
tasdik etmek: doğrulamak, onaylamak.
tebliğ etmek: ulaştırmak, bildirmek.
Üstad-ı Ezelî: ezeli üstat, bütün ilim ve bilgilerin, marifetlerin öğreticisi, Hakîm-i Ezelî; Cenab-ı Hak.
üstâd: öğretici, öğretmen.
vazife: görev.
vech-i i'caz: mu'cizelik yönü.
zatında: kendinde, şahsında.

ahlâk-ı âliye: yüksek, yüce ve üstün ahlâk.
âlem-i ervah: ruhlar âlemi.
âlem-i melâike: melekler âlemi, melekler dünyası.
beşer: insan, insanlık.
bürhan: delil.
camiiyet-i istidat: kabiliyetin kapsamlı oluşu.
cibril: Cebrail, dört büyük melekten biri olup vahiy getirmekle görevli olan melektir.
cihet: yön, yan, taraf.
dellâl: ilân edici, duyurucu.
ekser: pek çok.
enmuzec: numune, örnek, model.
envar-ı imaniye: iman nurları.
ervah: ruhlar.
evkat: vakitler, zamanlar.
evsaf: vasıflar, özellikler.
fevkinde: üstünde, üzerinde.
gaip: görünmeyen âlem.
hak: doğru, gerçek; her şeyi hakkıyla yaratan, varlığı hak olan ve her hakkın sahibi olan Allah.
hakaik-ı Kur'âniye: Kur'an'ın hakikatleri, gerçekleri.
Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.
halk etmek: yaratmak.
hikmet-i âlem: âlemin hikmeti, kâinatın yaratılmasındaki gaye ve fayda.
ittılâ: haberi olma, bilgisi bulunma.
icat: vücuda getirme, yoktan var etme, yaratma.
ille-i gaiye: asıl sebep, elde edilmeye çalışılan asıl gaye ve netice.
ins: insan.
irşat etmek: doğru yolu göstermek.
kâhin: gaipden, gelecekteki haber vermek iddiasında bulunan kimse.
kemalât: mükemmellikler, kusursuzluklar, olgunluklar.
kemalât-ı samiye: yüksek faziletler ve mükemmellikler.
keşaf: keşfeden, sırları çözen, gizli manaları ortaya çıkaran.
macera-i hayat: hayat macerası, hayat seyri.
mavera: ötelere; görünen, yaşanan âlemin ötesi.
mehasin-i sanat-ı Rabbaniye: her şeyi yaratan, besleyen, büyüten, uyum içinde sevk ve idare eden Allah'a ait sanatlardaki güzellikler.
melâike: melekler.
melâike-i mukarrebîn: Allah'a en yakın melekler.
mevcudat: var olan her şey, varlıklar.
miftah: anahtar.
mu'cizat: mu'cizeler; Allah tara-

BEŞİNCİ ESAS: Hem o tercüman-ı kelâm-ı ezeli, ervahları görüyor, melâikelerle sohbet ediyor, cin ve insi de irşat ediyor. Değil ins ve cin âlemi, belki âlem-i ervah ve âlem-i melâike fevkinde ders alıyor ve maverasında münasebeti var ve ittılâ vardır. Sabık mu'cizatı ve tevatürle kat'î macera-i hayatı, şu hakikati ispat etmiştir. Öyle ise, kâhinler ve sair gayptan haber verenler gibi, onun haberlerine değil cin, değil ervah, değil melâike, belki Cibril'den başka, Melâike-i Mukarrebîn dahi karışamıyor. Hatta, ekser evkatta onun arkadaşı olan Hazret-i Cebrail'i dahi bazı geri bırakıyor.

ALTINCI ESAS: Hem o melek, cin ve beşerin seyyidi olan zat, şu kâinat ağacının en münevver ve mükemmel meyvesi ve rahmet-i İlâhiyenin timsali ve muhabbet-i Rabbaniyenin misali ve hakkın en münevver bürhanı ve hakikatin en parlak siracı ve tılsım-ı kâinatın miftahı ve muamma-i hilkatın keşşafı ve hikmet-i âlemin şarihi ve saltanat-ı İlâhiyenin dellâli ve mehasin-i sanat-ı Rabbaniyenin vassafı; ve camiiyet-i istidat cihetiyle, o zat mevcudattaki kemalâtın en mükemmel enmuzecidir. Öyle ise, o zatın şu evsafı ve şahsiyet-i maneviyesi işaret eder, belki gösterir ki, o zat kâinatın ille-i gaiyesidir. Yani, "O zata şu kâinatın Hâlıkı bakmış, kâinatı halk etmiştir. Eğer onu icat etmeseydi, kâinatı dahi icat etmezdi" denilebilir. Evet, cin ve inse getirdiği hakaik-ı Kur'âniye ve envar-ı imaniye ve zatında görünen ahlâk-ı âliye ve kemalât-ı samiye, şu hakikate şahid-i kâtidir.

findan verilip, yalnız peygamberlerin gösterebilecekleri büyük harika işler.
muamma-i hilkat: yaratılıştaki sır ve gizlilikler.
muhabbet-i Rabbaniye: terbiye edici Allah'ı sevmek; Allah sevgisi.
münasebet: ilgi, alâka, bağlantı.
münevver: nurlu, nurlanmış.
rahmet-i İlâhiye: Allah'ın rahmeti; Allah'ın acıması, şefkat ve merhamet etmesi.

sabık: geçen, geçmiş, önceki.
sair: diğer, başka, öteki.
saltanat-ı İlâhiye: Allah'ın saltanatı, hâkimiyeti.
seyyid: efendi, reis.
sıraç: lâmba, meş'ale, ışık.
şahid-i kâti: doğruluğundan şüphe edilmeyen, kesin şahit.
şahsiyet-i maneviye: manevî şahsiyet, manevî kişilik.
şarih: şerh eden, açıklayan, izah eden.
tercüman-ı kelâm-ı ezeli: Allah'ın ezeli kelâmının tercü-

manı Hz Muhammed.

tevatür: bir hadis-i şerifin, yalan söylemelerini aklın kabul lenemeyeceği kadar sayı ve sağlamlıktaki bir topluluk tarafından aktarılması, rivayet edilmesi.

tılsım-ı kâinat: kâinatın tılsımı, kâinatın gizli sırrı.

timsal: örnek, numune.

vassaf: vasıflandıran, bir şeyin vasıflarını, özelliklerini bildirerek anlatan veya öven.

YEDİNCİ ESAS: Hem o bürhan-ı hak ve sirac-ı hakikat, öyle bir din ve şariat göstermiştir ki, iki cihanın sadetini temin edecek desatiri camidir. Ve cami olmakla beraber, kâinatın hakaikını ve vezaifini ve Hâlık-ı Kâinat'ın esmasını ve sıfâtını, kemal-i hakkaniyetle beyan etmiştir.

İşte o İslâmiyet ve şariat, öyle bir tarzda muhit ve mükemmeldir ve öyle bir surette kâinatı kendiyile beraber tarif eder ki; onun mahiyetine dikkat eden elbette anlar ki; o din, bu güzel kâinatı yapan Zâtın, o kâinatı kendiyile beraber tarif edecek bir beyanname-sidir ve bir tarife-sidir. Nasıl ki bir sarayın ustası, o saraya münasip bir tarife yapar, kendini vasıflarıyla göstermek için bir tarife kaleme alır; öyle de, din ve şariat-i Muhammediyede (a.s.m.) öyle bir ihata, bir ulviyet, bir hakkaniyet görünüyor ki, kâinatı halk ve tedbir edenin kaleminden çıktığını gösterir. Ve o kâinatı güzelce tanzim eden kim ise, şu dini güzelce tanzim eden yine Odur. Evet, o nizam-ı ekmel, elbette bu nazm-ı ecmeli ister.

SEKİZİNCİ ESAS: İşte, mezkûr sıfatlarla muttasıf ve her cihetle sarsılmaz kuvvetli istinat noktalarına dayanan Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâm, âlem-i şahadete müteveccih olarak, âlem-i gayp namına, cin ve insin başları üzerine ilân ederek, istikbalde gelecek asırlar arkasında duran akvama ve milletlere hitap edip öyle bir nida eder ki, umum cin ve inse, umum yerlere, umum asırlara işittiriyor. Evet, işitiyoruz.

akvam: kavimler, milletler.

âlem-i gayp: gayp âlemi; görünmeyen, fakat varlığı kesin olan ve mahiyeti Allah tarafından bilinen başka dünyalar.

âlem-i şahadet: gözle gördüğümüz, şahit olduğumuz âlem, kâinat.

aleyhissalâtü vesselâm: salât ve selâm onun üzerine olsun.

asır: yüzyıl, çağ.

beyan etmek: anlatmak,

açıklamak, bildirmek.

beyanname: yazılı açıklama.

bürhan-ı hak: Hakkın bürhanı, Allah'ın varlığının delili.

camî: toplayan, içine alan.

cihan: dünya, âlem.

cihet: yan, yön, taraf.

desatir: düsturlar, prensipler.

esma: isimler.

hakaik: hakikatlar, doğrular, gerçekler.

hakkaniyet: doğruluk, hak-tan ve doğruluktan ayrılma-ma.

Hâlık-ı Kâinat: kâinatın ve onun içindeki her şeyin yaratıcısı olan Allah.

halk: yaratmak.

hitap etmek: birine söz söylemek, konuşmak.

ihata: kuşatma, sarma.

ilân etmek: açıklamak, herkese duyurmak.

ins: insan, âdemoğlu.

istikbal: gelecek zaman.

istinat: dayanma, dayanak.

kâinat: yaratılmış olan şeylerin tamamı, bütün âlemler,

varlıklar.

kemal-i hakkaniyet: tam, mükemmel ve kusursuz bir doğruluk.

mahiyet: bir şeyin aslı, esası, hakikati, neden ibaret olduğu.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

Muhammed-i Arabî: Arapların içinden çıkan Peygamberimiz Hz. Muhammed.

muhit: ihata eden, kuşatan, saran.

muttasıf: sıfatlanan, kendisinde bir hâl, bir sıfat bulunan.

münasip: uygun, yakışır, lâyük.

müteveccih: dönmüş, yönelmiş.

namına: adına, hesabına.

nazm-ı ecmel: en güzel düzen, tertip.

nida etmek: seslenmek, çağırmak.

nizam-ı ekmel: en mükemmel ve kusursuz düzen.

saadet: mutluluk.

sıfât: hâl, nitelik, vasıf.

sirac-ı hakikat: hakikat, doğruluk ışığı.

suret: biçim, şekil, tarz.

şariat: Allah tarafından peygamber vasıtasıyla bildirilen, ilâhî emir ve yasaklara dayanan hükümlerin hepsi.

şariat-ı Muhammediye: Hz. Muhammed'in getirdiği ilâhî emir ve yasaklara dayanan hükümlerin hepsi.

tanzim etmek: sıralamak, düzenlemek.

tarife: bir şeyi gerektiği şekilde anlatıp bildiren yazı.

tarz: biçim, şekil, suret.

tedbir etmek: idare etmek, çekip çevirmek.

temin etmek: sağlamak, karşılamak.

ulviyet: yücelik, yükseklik.

umum: bütün, tüm.

vasıf: hâl, nitelik, hususiyet, özellik.

vezaif: vazifeler, görevler.

Zat: sonsuz büyüklük ve azamet sahibi olan Allah.

ahkâm: hükümler, emirler, kanunlar.
aks-i seda: ses yankılanması.
aktâr: her taraf, her yer.
amel etmek: dinin emir ve yasaklarına göre davranmak.
asır: yüzyıl, çağ.
cephe: yüz, ön, taraf.
ciddiyet: ciddîlik.
davet: çağırma, çağrı.
dehir: zaman, çağ, devir.
düstur: kanun, kural, prensip.
evvel: önce.
gidişat: gidiş tarzı; tutumlar, davranışlar.
hitap etmek: birine söz söylemek, konuşmak.
hüküm: karar, emir.
ilân etmek: açıklamak, herkese duyurmak.
itaat etmek: boyun eğmek, uymak.
itimat: güvenme.
itminan: tatmin olmuşluk, tam olarak inanma ve bilme.
kemal-i metanet: mükemmel bir dayanıklılık.
kemal-i samimiyet: tam bir samimiyetle.
lebbeyk: buyurun, emredin efendim.
minnet: bir iyilik karşısında kendini manevî olarak borçlu hissetme, yük altında kalma, boyun

DOKUZUNCU ESAS: Hem öyle yüksek, kuvvetli hitap ediyor ki, bütün asırlar onu dinler. Evet, aks-i sedasını her bir asır işitiyor.

ONUNCU ESAS: Hem o zatın gidişatında görünüyor ki: Görüyor, öyle haber veriyor. Çünkü, en tehlikeli vakitlerde, kemal-i metanetle, tereddütsüz, telâşsız söylüyor. Bazı olur, tek başıyla dünyaya meydan okuyor.

ON BİRİNCİ ESAS: Hem bütün kuvvetiyle, öyle kuvvetli davet edip çağırır ki, yarı yeri ve nev-i beşerin beşte birini, sesine karşı “Lebbeyk!” dedirtti, ¹ سَمِعْنَا وَعَطَيْنَا¹ söylenebildi.

ON İKİNCİ ESAS: Hem öyle bir ciddiyetle davet ve öyle esaslı bir surette terbiye eder ki, düsturlarını asırların cephesinde ve aktârın taşlarında nakşediyor ve dehirlerin yüzlerinde payidar ediyor.

ON ÜÇÜNCÜ ESAS: Hem, tebliğ ettiği ahkâmın sağlamlığına öyle bir vüsuk ve güvenmekle söylüyor ve davet ediyor ki, dünya toplansa, onu bir hükmünden geri çevirip pişman edemez. Buna şahit, bütün tarih-i hayatı ve siyer-i seniyesidir.

ON DÖRDÜNCÜ ESAS: Hem öyle bir itminan ile, bir itimat ile davet eder, tebliğ eder ki, kimseden minnet almaz, hiçbir müşkülâta karşı telâş etmez. Tereddütsüz, kemal-i samimiyetle ve saffetle ve herkesten evvel kendisi amel edip kabul ederek, getirdiği ahkâmı ilân eder.

1. İstittik ve itaat ettik. (Bakara Suresi: 285.)

eğip yalvarmak.

müşkülât: güçlükler, zorluklar.

nakşetmek: süslemek, işlemek.

nev-i beşer: insan türü, insanlık, bütün insanlar.

payidar: iyice yerleşmiş, sürekli, kalıcı.

saffet: saflık, halislik, temizlik.

Siyer-i Seniye: Peygamberi-

mizin hayat tarihi; onun hayatının bütün safhalarını anlatan ve vasıflarını nakleden eserler.

suret: biçim, şekil, tarz.

şahit: tanık.

tarih-i hayat: hayat tarihi.

tebliğ etmek: ulaştırmak, bildirmek.

telâş: acelecilik, endişe, kaygı.

terbiye: eğitim, dünya ve ahirette mutluluğa lâyık olacak insan yetiştirme, doğru yolu gösterme.

tereddüt: kararsızlık, şüphe, duraksama.

vakit: zaman, an.

vüsuk: sağlam inanma, güvenme; güvenilirlik.

zat: kişi, şahıs, fert.

Buna şahit ise, herkesçe, dost ve düşmanca malûm olan meşhur zühdü ve istiğnası ve dünyanın fânî müzeyyenatına adem-i tenezzülüdür.

ON BEŞİNCİ ESAS: Hem getirdiği dine herkesten ziyade itaati ve Hâlık'ına karşı herkesten ziyade ubudiyeti ve menhiyata karşı herkesten ziyade takvası kat'iyen gösterir ki, o, Sultan-ı Ezel ve Ebedin mübelliğidir, elçisidir. Ve o, Ma'bud-u Bilhakkın en halis abdidir ve kelâm-ı ezelinin tercümanıdır.

Şu on beş adet esasların neticesi şudur ki: Mezkûr evsaf ile muttasıf şu zat, bütün kuvvetiyle, bütün hayatında mükerreren ve mütemadiyen ¹ **فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** der, vahdaniyeti ilân eder.

² **اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَعَلَىٰ آلِهِ عَدَدَ حَسَنَاتِ أُمَّتِهِ**
³ **سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ**

1. Bil ki: Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. (Muhammed Suresi: 19.)
2. Allah'ım! Ona ve onun Ehl-i Beytine, ümmetinin iyilikleri sayısınca salât ve selâm eyle.
3. Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen her şeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın. (Bakara Suresi: 32.)

abd: kul.

adem-i tenezzül: tenezzül etmeme.

Ehl-i Beyt: Peygamberimizin evine mensup ve onun neslinden olanlar.

evsaf: vasıflar, özellikler.

fânî: geçici, ölümlü.

Hâlık: yoktan yaratan, her şeyi yoktan var eden, yaratıcı; Allah.

halis: saf; her amelini, yalnız Allah rızası için işleyen.

hikmetle yapmak: belirli ga-

yelere yönelik olarak, faydalı, anlamlı ve yerli yerinde yapmak.

ilâh: tanrı, ma'bud, kendisine tapınan şey.

ilân etmek: açıklamak, herkese duyurmak.

istiğna: Cenab-ı Hak'tan başka kimsenin minneti altına girmeme, Cenab-ı Hak'tan başkasına ihtiyacını arz etmeme.

itaat: boyun eğme, uyma.

kat'i: kesin, şüphesiz.

kelâm-ı ezeli: ezeli söz, varlığına başlangıç olmayan Allah'ın sözü; Kur'an-ı Kerim ayetleri.

Ma'bud-u Bilhak: asıl ibadet edilecek, hakkıyla ibadete lâyık olan Allah.

malûm: bilinen, belli.

menhiyat: Allah'ın yasakladığı ve dinen haram edilen şeyler.

mezkûr: zikredilen, adı geçen, anılan.

muttasıf: sıfatlanan, kendisinde bir hâl, bir sıfat bulunan.

mübelliğ: tebliğ eden, haber veren, bildiren.

mükerreren: defalarca, tekrarla.

mütemadiyen: sürekli olarak, devamlı.

müzeyyenat: süslenmiş şeyler, süslemeler.

netice: sonuç, öz, özet.

salât: Hz. Peygambere dua; Hz. Muhammed'e, ashabına, ailesine Allah'ın rahmet ve mağfiretini, meleklerin istiğfarını ve mü'minlerin dualarını dileme, Allahümme salli alâ seyyidînâ Muhammedin ve alâ âli seyyidînâ Muhammed deme.

Sultan-ı Ezel ve Ebed: Ezel ve Ebed Sultanı; varlığının başlangıcı ve sonu olmayan kudret ve hâkimiyet sahibi Allah.

takva: Allah'tan korkma, Allah'ın emirlerini tutup azabından korunma, Allah'ın yasaklarından kaçınmada azamî titizlik gösterme.

tenzih etmek: Allah'ı şanına lâyık olmayan şeylerden, her türlü eksik ve noksandan uzak ve yüce tutma.

tercüman: başkasının düşüncesi-ni dile getiren, bildiren, anlatan.

ubudiyet: kulluk.

ümme: Peygamberimiz Hz. Muhammed'e inanıp onun yolundan gidenlerin tamamı.

vahdaniyet: Allah'ın birliği ve varlığı.

zat: kişi, şahıs, fert.

ziyade: çok, fazla.

züht: nefsi ve dünyevi arzuları terk etme, Allah korkusuyla günahlardan kaçınıp vaktini ibadetle geçirme, takva.

Bir İkrâm-ı İlâhî ve Bir Eser-i İnayet-i Rabbaniye

¹ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ mazmununa mâsadak olmak emeliyle deriz:

Şu risalenin telifinde Cenab-ı Hakkın bir eser-i inayeti ve rahmetini zikredeceğim. Ta, şu risaleyi okuyanlar ehemmiyetle baksınlar.

İşte, şu risalenin telifi hiç kalbimde yoktu. Çünkü risalet-i Ahmediyeye (a.s.m.) dair Otuz Birinci ve On Dokuzuncu Sözler yazılmıştı. Birden bire şu risaleyi yazmak için mücbir bir hatıra kalbe geldi.

Hem, kuvve-i hafızam, musibetler neticesi olarak sönmüştü. Hem, meşrebimde, yazdığım eserlerde nakil suretiyle, kâle-kile suretiyle gitmemiştim. Hem, yanımda kütüb-ü hadisiye ve siyer kitapları yoktur. Bununla beraber, “Tevekkeltü alellah” diyerek başladım.

Öyle bir muvaffakiyet oldu ki, Eski Said’in kuvve-i hafızasından ziyade hafızam yardım etti. Her iki üç saatte, sür’atle otuz kırk sahife yazıldı. Bir tek saatte on beş sahife yazılıyordu. Ekser Buharî, Müslim, Beyhakî, Tirmizî, Şîfa-i Şerif, Ebu Nuaym, Taberî gibi kitaplardan naklediliyor. Hâlbuki, bu nakilde hata olsa—hadis olduğu

Cenab-ı Hak: Allah; Hakkın ta kendisi olan, şeref ve azamet sahibi yüce Allah.
dair: alakalı, ilgili, ait.
ehemmiyet: önem.
ekser: en çok, çoğunlukla.
emel: ümit, arzu.
eser-i inayet: bir yardım ve destek eseri, vesilesi.
eser-i inayet-i Rabbaniye: Allah’ın yardımının eseri.
hadis: Hz. Muhammed’e ait söz, emir, fiil veya davranış.
hafıza: ezberleme, koruma kuvveti.
ikram-ı İlâhî: Allah’ın ikramı, lütfu ve ihsanı.
kâle-kile: “dedi-denildi” şeklinde yapılan aktarmalar.
kuvve-i hafıza: hafıza gücü.
kütüb-ü hadisiye: hadis kitapları.
mâsadak: doğrulayıcı; bir söz veya hükmü doğrulayan husus.
mazmun: mana, meal, anlam içeriği.
meşrep: yaratılış, huy, mizaç; hareket tarzı.
musibet: belâ, dert, sıkıntı.
muvaffakiyet: Allah’ın yardımıyla başarılı olma.

1. Rabbinin nimetini yâd et. (Duhâ Suresi: 11.)

mücbir: zorlayan, mecbur eden.
nâkil: aktarma.
nakletmek: aktarmak.
nimet: iyilik, lütuf, ihsan, bağış.
Rab: yaratan, besleyen, büyüten, verdiği nimetlerle mahlûkatı ıslah ve terbiye eden Allah.
rahmet: Allah’ın kullarını esir-

gemesi, onlara acıyıp bağışlaması, onlara maddî ve manevî nimetler vermesi.
risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap.
risalet-i Ahmediye: Hz. Muhammed’in peygamberliği.
siyer: Peygamberimizin hayat tarihi; onun hayatının bütün safhalarını anlatan ve vasıfalarını nakleden eserler.

suret: biçim, şekil, tarz.
sür’at: çabukluk, hız.
telif: yazma, kaleme alma.
tevekkeltü alâllah: Allah’a tevekkül ettim, Allah’a güvendim, dayandım.
yâd etmek: hatırlamak, anmak.
zikretmek: anmak, bildirmek.
ziyade: çok, fazla.

için—günah olması lâzım geldiğinden, kalbim titriyordu. Fakat anlaşıldı ki, inayet var ve şu risaleye ihtiyaç var. İnşaallah, sahîh bir surette yazılmıştır. Şayet bazı elfaz-ı hadisiyede veya ravilerin isminde bir yanlış bulunsa, tashîh edilerek müsamaha ile bakmalarını ihvanlarımdan rica ediyorum.

Saîd Nursî

Evet, biz müsveddeyi yazıyorduk; Üstadımız da söylüyordu. Yanında hiç kitap yoktu, hiç müracaat da etmiyordu. Birden bire, gayet sür'atli söylüyordu; biz de yazıyorduk. İki üç saatte otuz kırk, daha fazla sahife yazıyorduk. Bizim de kanaatimiz geldi ki, bu muvaffakiyet, mu'cizat-ı Nebeviyenin bir kerame-tidir.

Daimî	Hizmetkârı	Müsvedde	Müsvedde
hizmetkârı	ve müsvedde	kâtibi ve	ve tebyiz
Abdullah Çavuş	kâtibi	ahiret kardeşi	kâtibi
	Süleyman Sami	Hafız Halid	Hafız Tevfik

ahiret: öbür dünya, dünya hayatından sonra başlayıp ebediyen devam edecek olan ikinci hayat.
daimî: sürekli, devamlı.
elfaz-ı hadisiye: hadislerdeki lâfızlar ve ifadeler.
gayet: son derece, çok.
hizmetkâr: hizmetçi.
ihvan: kardeşler.
inayet: yardım.
inşaallah: Allah'ın izniyle, dilemesiyle.
kanaat: inanma; fikir, düşün-

ce.
kâtip: yazar, yazıcı.
keramet: Allah'ın velî kullarında görülen olağanüstü hâller veya tabiatüstü hâdiseler.
mu'cizat-ı nebevî: Peygamberimiz Hz. Muhammed'in mu'cizeleri.
muvaffakiyet: başarı, başarılı olma.
müracaat etmek: başvurmak, herhangi bir eserden yararlanmak.
müsamaha: hoşgörü, tole-

rans.
müsvedde: sonradan temize çekilmek üzere yazılan ilk yazı.
ravi: rivayet eden, bir hadis veya haberi başkalarına aktaran kimse.
risale: belli bir konuda yazılmış küçük kitap.
sahih: doğru, yanlış olmayan.
suret: biçim, şekil, tarz.
sür'at: çabukluk, hız.
tashih: düzeltme, yanlışını giderme.

tebyiz: beyazlatma, müsveddeyi temize çekme.
üstâd: öğretici, öğretmen.